

*A menyasszony vár
és más elbeszélések*

L.M. MONTGOMERY

A novellákat fordította
és az előszót írta:
Kelemen Katalin

2020

Tartalomjegyzék

Előszó	5
Emily férje	7
Julius Caesar diadala	13
A lány és a vad vágta.....	18
Abel Nagy Kalandja	24
Lucy Ellen ígérete	33
Befejezett történet.....	38
A doktor szerelmese	43
A válaszút.....	48
Kéz a kézben	51
Végzet	59
Tudok egy titkot	62
A menyasszony vár.....	72
A diakónus fájdalomcsillapítója.....	81
Estella kálváriája	88
Az Illatok Kertje.....	96
Lucy Maud Montgomery élete.....	108

Előszó

Lucy Maud Montgomery (1874-1942) világhírű kanadai író volt, aki már gyermekkorától kezdve irodalmárnak készült. A kanadai Prince Edward-szigeten született és nevelkedett. A sziget szépsége, az emberek és a táj szeretete Lucy-Maud tehetségével, utánozhatatlan írói stílusával párosulva csodálatos, világszerte ismert történetek születését eredményezte. Leghíresebb az *Anne otthonra talál* (*Anne of Green Gables*) című regénye, amelyből számtalan színpadi mű és televíziós adaptáció is készült. A magyar tévénezők többször is találkozhattak már az *Anna*, valamint a *Váratlan utazás* című kanadai sorozatokkal, amelyek szereplőit fiatalok és idősek egyaránt szívükbe zárhatták.

Az író magyar nyelven eddig megjelent művei:

- *Anne otthonra talál* (*Anne of Green Gables*, 1908)
- *Anne az élet iskolájában* (*Anne of Avonlea*, 1909)
- *Kilmeny of the Orchard* (1910)
- *A mesélő lány* (*The Story Girl*, 1911)
- *Avonlea-i krónikák* (*Chronicles of Avonlea*, 1912)
- *Az arany út* (*The Golden Road*, 1913)
- *Anne válaszáton* (*Anne of the Island*, 1915)
- *Anne férjhez megy* (*Anne's House of Dreams*, 1917)
- *Anne és a Szivárvány-völgy* (*Rainbow Valley*, 1919)
- *Avonlea-i krónikák 2.* (*Further Chronicles of Avonlea*, 1920)
- *Anne gyermekei a háborúban* (*Rilla of Ingleside*, 1921)
- *Emily – A tűzpróba* és *Emily – Barátságok* (*Emily of New Moon*, 1923; az eredetileg egykötetes mű magyarul két kötetben jelent meg)
- *Emily – Bagolykacaj* és *Emily – Forgószél* (*Emily Climbs*, 1925)
- *A kék kastély* (*The Blue Castle*, 1926)
- *Emily – Szerelmek* (*Emily's Quest*, 1927)
- *Ezüst Erdő úrnője* (*Pat of Silver Bush*, 1933)
- *Pat úrnő* (*Mistress Pat*, 1935)
- *Anne új vizekre evez* (*Anne of Windy Poplars*, 1936)
- *Anne családja körében* (*Anne of Ingleside*, 1939)
- *Anne karácsonya* (*Christmas with Anne and Other Holiday Stories*, 1995)
- *Gubanc* (*A Tangled Web*, 1931)

Montgomery novellái a regényeinél kevésbé ismertek: a naplóbejegyzéseiben ötszáznál is több novella címe szerepel, amelyek élete során különböző magazinok hasábjain láttak napvilágot.

Az olvasó kezében tartott gyűjtemény ezek közül a novellák közül sorakoztat fel néhány gyöngyszemet, amelyek a szerző írói pályafutásának különböző szakaszaiban keletkeztek. Az írónőre jellemzően romantikus, ugyanakkor életszerű és tanulságos, kerek történetek ezek, amelyekből árad a szépség, valamint az élet és a természet szeretete. Központi témájuk a szerelem és a házasság. Ezekhez kapcsolódóan a szerző számtalan örök kérdést boncolgat: van-e joga a nőnek az egyéni kiteljesedéshez (*Végzet*), szembeszegülhet-e a családi és közösségi elvárásokkal, amikor a szerelem a tét (*Emily férje*, *A lány és a vad vágta*, *Lucy Ellen ígérete*, *A doktor szerelmese*, *A diakónus fájdalomcsillapítója*). Félre tudja-e tenni a büszkeségét a szeretett férfiért (*Emily férje*, *Estella kálváriája*, *Az illatok kertje*); és mit tehet, ha boldogtalan a házassága (*A válaszáton*). Találunk az elbeszélések közt torokszorító, keserűes történeteket (*Befejezett történet*, *Emily férje*, *A doktor szerelmese*), egyúttal humoros,

„prózaian romantikus”, már-már ironikus alkotásokat is (*Julius Caesar diadala*). De olyanok is akadnak, amelyekben maga a hősnő áll a saját boldogsága útjában (*A lány és a vad vágta, Kéz a kézben, A menyasszony vár*). A történetek többsége egy-egy sorsfordító élethelyzetet dolgoz fel, és egyetlen kivétellel boldog befejezést nyer. Két írásban gyermek a főszereplő (*Tudok egy titkot, Az Illatok Kertje*), ahol Montgomery megkapó hitelességgel ábrázolja a pillangószárnyú gyermeki lélek minden rezdülését, a gyermek szemén keresztül bemutatva az idősebb mellékszereplők életének fordulatát.

Igazi szép, lelket gyönyörködtető írások ezek. Kívánom, hogy a kedves olvasó éppolyan örömet lelje bennük, mint jómagam!

Emily férje

Emily Fair a kapunál szállt le Hiram Jameson homokfutójáról. Magához vette a hátitáskáját és a napernyőjét, majd tiszta, dallamos hangján köszönetet mondott neki, amiért hazavitte. Emilynek igen jellegzetes hangja volt. Mindig bársonyosan, és általában véve nagyon hűvösen csengett. Olykor a gyengédségig lágyult, ha a szeretteihez szólt, de örökké kihallatszott belőle a hajlíthatatlanság és a tartózkodás. Emily Fair hangját soha senki nem hallotta megremegni.

– Részemről az örömteli megtiszteltetés, Mrs. Fair! – mondta Hiram Jameson, a leplezetlen rajongás pillantásával kísérve szavait. Emily mindezt sztoikus közönnyel fogadta. Nem állhatta Hiram Jamesont. A higgadt felszín alatt fortyogott a dühtől, amiért a férfi ott volt az állomáson, amikor ő leszállt a vonatról.

Jameson észrevette a megvetést, de úgy döntött, hogy nem törődik vele.

„Hiú, mint a páva” – gondolta, miközben tovább hajtott. „No de lehetne rosszabb is. A gyenge nőket nem szeretem – olyan körmönfontak. Ha Stephen Fair állapotja nem javul, ő szabad lesz, akkor pedig...”

Nem fejezte be a gondolatsort, de sóvárogva idézte fel Emily képét, amint ott állt a kapuban az őszi naplemente éles, vakító fényében, vörösesbarna hajának rakoncátlan hullámai sápadt, hosszúkás arcába hulltak, sötétszürke szeméből pedig gögös megvetés sütött.

Miután Jameson homokfutója eltűnt szem elől, Emily még egy darabig a kapuban álldogált. Amint a lemenő nap tündöklő sugara egy utolsó, rövid lobbanással eltűnt a horizont mögött, megfordult, és bement a kertbe, ahol a kései őszirozás és krizantémok még mindig virágban álltak. Innen is, onnan is leszakított néhányat a legszebbek közül. Szerette a virágokat, de úgy látszott, az őszirozás ma este fájdalmat okoztak neki, mert amint leszakította, azon nyomban le is dobta őket, és szándékosan rájuk taposott.

Az esőáztatta, barna mezők felett hirtelen feltámadt a szél, és a kertet szegélyező göcsörtös juharfák zúgni és hajladozni kezdtek. A levegő zord és dermesztő lett. Az eső, amely egész nap készülődött, már ugyancsak közel volt. Emily megborzongott, és bement a házba.

Amelia Phillips épp a tűz fölé hajolt. Előrejött, majd olyan szelídséggel vette el Emily csomagjait és holmiját, ami sehogyan sem illett marcona egyéniségéhez.

– Elfáradtál? Örülök, hogy hazaértél! Gyalog jöttél az állomásról?

– Nem. Hiram Jameson ott volt, és felajánlotta, hogy hazahoz kocsin. Szívesebben sétáltam volna. Úgy látom, jön a vihar. John hol van?

– Vacsora után bement a faluba – válaszolta Amelia, miközben meggyújtott egy lámpást. – Szükségünk volt pár dologra a boltból.

Mialatt ezt mondta, a fény fellobbant, kiemelve erőteljes, már-már szigorú vonásait és mélyen ülő, fekete szemét. Amelia Phillips úgy nézett ki, mint egy túlkarikírozott szénkarc.

– Történt valami Woodfordban, amíg nem voltam itthon? – kérdezte Emily közömbösen. Szemmel láthatólag nem várt igenlő választ. A woodfordi élet nem volt éppen eseménydúsnak nevezhető.

Amelia fürkésző pillantást vetett rá. Tehát még nem hallotta! Amelia arra számított, hogy Hiram Jameson már elmondta neki. Azt kívánta, bár így lett volna, mert ő bizony soha nem tudott kiigazodni Emily. Nővéreként tudta, hogy a hideg felszín alatt szenvedélyes természet lakozik, mely ha egyszer átlépi puritán önuralma korlátait, gátat nem ismerve tör utat magának. Amelia Phillips minden veleszületett éleslátása és az Emily jelleméről szerzett valamennyi ismerete birtokában sem tudta kideríteni soha, hogyan is viszonyul a húga a

férjéhez. Amióta csak Emily öt évvel azelőtt visszatért lánykori otthonába, Stephen Fair neve egyszer sem hagyta el az ajkát.

– Felteszem, nem hallottad, hogy Stephen nagyon beteg – mondta Amelia lassan.

Emilynek egyetlen arcizma sem rándult. Egyedül a hangjában volt valami különös diszharmónia, amint megszólalt: olyasféle, mint amikor egy ezüstös csengésű dallamba hamis hang vegyül.

– Mi baja van?

– Tífuszos – válaszolta kurtán Amelia. Megkönnyebbülést érzett, amiért Emily ilyen nyugodtan fogadta a dolgot. Amelia teljes szívéből gyűlölte Stephen Fairt, mert úgy hitte, rosszul bánt Emilyvel. Ámbár mindig is gyanította, hogy Emily a szíve legmélyén még szeretete a férjét. Ez azonban, Amelia Phillips meglátása szerint, a megengedhetetlen gyengeség jele lett volna.

Emily a lámpára nézett – eközben a szeme sem rebbent.

– Azt a kanócot vissza kellene vágni – mondta. Majd hirtelen ismét rosszul csengett a hangja, amikor megkérdezte:

– Súlyos beteg?

– Három napja nem hallottunk felőle semmit. Hétfőn a doktor urak még nem aggódtak érte, bár azt mondták, hogy az eset meglehetősen komoly.

Halvány, kísérteties kifejezés suhant át Emily szépséges arcán, majd tovatűnt egyetlen pillanat alatt. Vajon mi volt az? Megkönnyebbülés? Megbánás? Lehetetlen lett volna megmondani. Amikor újra megszólalt, zengő hangja éppoly tökéletesen dallamos volt, mint máskor.

– Azt hiszem, elmegyek lefeküdni, Amelia. Gondolom, John csak későn ér haza, én pedig nagyon fáradt vagyok. Jön az eső is. Biztosan tönkreteszi a virágokat. Cafatokra szagatja őket.

A sötét hallban Emily megállt egy pillanatra, és kinyitotta a bejárati ajtót: a zuhogó eső az arcába vágott. Kikémlelt az egyre sűrűsödő homályba. Kint a kertben a szanaszét szórt őszirozsák kísérteties látványt nyújtottak. A szél panaszosan sírt és nyöszörgött az öreg tanyaház megannyi sarka körül.

A szalonban nyolcat ütött az óra. Emily megborzongott, majd bezárta az ajtót. Eszébe jutott, hogy pontosan ugyanezen a napon ment férjhez hét évvel azelőtt, reggel nyolc órakor. Szinte látta magát, amint lefelé jön a lépcsőn, őszirozsacsokkal a kezében. Egy pillanatig még örült is, hogy a zuhogó eső és a süvítő szél reggelre mindegyeszálig elpusztítja azokat a csúfolódó virágokat.

Elhessegette a gyűlöletes emlékképeket, és máris visszanyerte lelke nyugalmát, amint határozott léptekkel elindult felfelé a keskeny lépcsőn, majd végigment a ház fekvése miatt kissé lejtős hallon, s végül az észak-nyugati manzárdba, saját szobájába ért.

Amikor eloltotta a lámpát és nyugovóra tért, nem jött álom a szemére. Azzal áltatta magát, hogy a vihar tartja ébren. Emily még saját magának sem ismerte be, hogy John hazatértét várja ilyen nyugtalanul. Ezzel elismerte volna a gyengeségét, holott ő, Emily Fair megvetette a gyengeséget, csakúgy, mint Amelia.

A fenevadként üvöltő szél párpercenként heves rohammal rázta meg a házat, és kopogó esőcseppek áradatát zúdította Emily ablakára. A szellőkések közötti csendben hallotta a kerti ösvényeket öntöző eső lágy, szakadatlan zuhogását, melybe a pajtákon túl, az öböl felől távoli morajlás vegyült: a hajladozó fenyőágak nyöszörgése. Emilynek most eszébe jutott egy sok évvel ezelőtt olvasott, rég elfeledett, különös história egy bolyongó lélekről, aki egy sötét és viharos éjszakán eltévedt a menny és a föld között. Beleborzongott a gondolatba, és fejére húzta a paplant.

– Nincs a világon semmi, amit jobban gyűlölnék az őszi viharnál – mormogta. – Megrémít.

Némiképp meglepődött – minthogy acélos akarata segítségével a legtöbbször még a gondolatait is kordában tudta tartani –, amikor akaratlanul is Stephenre gondolt. Persze nem gyengédséggel vagy büntudattal, hanem személytelenül: mintha a férfi sohasem jelentett volna neki semmit az életben. Mégis olyan különös volt arra gondolni, hogy Stephen beteg. Hiszen nem emlékezett rá, hogy valaha gyengélkedett volna, akár csak egyetlen napig is. A fiatalasszony most visszatekintett az életére – olyan közönyös szemmel, mintha nem is az ő, hanem valaki más életének képei peregnek le előtte. A sötétség háttéréből egymás után villantak fel a képek, és bukkantak elő az arcok.

Édesanyja meghalt már az ő születésekor, de Amelia Phillips, a csecsemőhúgánál húsz évvel idősebb nővér olyan ösztönös gyengédséggel töltötte ki az utána maradt úrt, hogy Emily tudatosan soha nem hiányolta őt. Testvérébátyja, a csendes, komoly John Phillips is szerette és a tenyerén hordozta a gyermeket. A woodfordiak nagy előszeretettel mondogatták, hogy John és Amelia botrányosan elkényeztették Emilyt.

Emily Phillips mindig is más volt, mint a többi woodfordi lány, így közöttük korabeli barátra sem talált. Különleges szépségének köszönhetően számtalan csodálója volt, ám ő egyikükkel sem törődött, míg csak a nála tizenöt évvel idősebb Stephen Fair el nem jött udvarolni az öreg, szürke, fűzfáktól övezett Phillips tanyára.

Amelia és John Phillips soha nem kedvelték őt. A két család között ősi viszály volt, ami, ha a fiatalabb generáció képviselőire már nem is, az idősebbekre még mindig befolyással bírt.

Emily kezdettől fogva szerelmes volt Stephenbe. Makacs, furcsa szíve legmélyére már jóval azelőtt az emlékezetes nap előtt bezárta őt, amikor a férfi szeme felnyílt, és a lányra tekintve ráébredt, hogy az öreg Phillips tanyán felcseperedett csendes, addig észre sem vett gyermek különös, angyali szépségű nővé érett. A lány sötétszürke szemének pillantása beleégett Stephen Fair emlékezetébe, és attól a perctől fogva a halála napjáig elkísérte őt.

John és Amelia félretették saját, alaptalan ellenszenvüket, amikor látták, hogy Emily szíve választotta Stephen. A szerelmesek a rövid ideig tartó udvarlás után összeházasodtak, és Emily gyermekkori otthonát maga mögött hagyva a kétföldnyire fekvő Fair birtokra költözött.

Stephen édesanyja a fiatalokkal élt. Janet Fair sosem kedvelte Emilyt. Nem akarta, hogy Stephen feleségül vegye őt. Mindennek tetejében volt még egy megrögzött, rossz szokása is: természeténél fogva szeretett bajt keverni, és különös élvezetét lelte benne. Szerette a fiát, és szerette néhai férjét is, mindazonáltal míg Thomas Fair élt, felesége állandó viszályt szított közte és Stephen közt. Most abban talált örömet, hogy ugyanezt tette Stephennel és a feleségével, valahányszor csak alkalma nyílt rá.

Emilyhez képest előnyére szolgált, hogy a beszéde nyájas és a viselkedése – legalábbis a felszínen – szelíd volt. Emily – megannyi kicsinyes, a férfiszemnek láthatatlan sérelem és megaláztatás után – heves dühkitöréseivel döböntette meg a férjét, amelyekre az utóbbi sem okot, sem mentséget nem talált. Mindent megtett, hogy megőrizze a békességet a felesége és az anyja között. Amikor ez nem sikerült neki, és nem fogta fel, mi mindent kellett kiállnia valójában Emilynek az idősebb hölgy könyörtelen karmai között, kezdte azt hinni, hogy a lány szeszélyes és lobbanékony: egy elkényeztetett gyermek, akinek a kirohanásait nem kell túlságosan komolyan venni.

Bizonyos fokig ebben igaza is volt. Emilyt valóban elkényeztették. Nővére és bátyja örökös engedékenysége aligha készítette fel az új életével járó megpróbáltatásokra. Való igaz, hogy Mrs. Fairrel nem volt könnyű az élet. De ha Emily elhatározta volna, hogy türelmesebben viseli a kicsinyes sértéseket, és kevésbé neheztel a férjére a béke érdekében tett sete-suta, ámde jó szándékú erőfeszítése miatt, akkor az idős hölgy ármánykodásai nem érték

volna el a céljukat. Csakhogy nem így tett, ezért a férje és közte keletkezett úr alattomban szakadékká mélyült.

A kenyértörésre kétévi házasság után került sor. Emily dühtől fellázadva kijelentette a férjének, hogy tovább nem hajlandó egy fedél alatt élni az édesanyjával.

– Választanod kell közöttünk! – mondta, miközben elragadó hangja vibrált a feltörő érzelmek áradatától, ám nem csuklott el mégsem. – Ha ő itt marad, én elmegyek.

Az elgyötört és összezavarodott Stephen Fairben végül feltámadt az addig türelmes férfi engesztelhetetlen dühe.

– Akkor menj! – mondta ridegen. – Soha nem dobom ki az édesanyámat a házamból, egyetlen nő szeszélyei miatt sem!

Emily hévtől piros arca egy csapásra falfehérré vált.

– Tehát komolyan beszélsz! – mondta csendesén. – Jól gondold meg! Ha elmegyek, többé nem térek vissza.

– Komolyan mondtam – válaszolta Stephen. – Hagyd el a házamat, ha ezt akarod, és ha csak ennyit ér neked a házassági esküd! Amikor észre térsz, örömmel visszafogadlak. De soha nem foglak arra kérni, hogy gyere vissza.

Emily erre már nem szólt semmit: egyszerűen sarkon fordult. Azon az éjszakán ment vissza Johnhoz és Ameliához. Ők a maguk részéről szívesen visszafogadták, mert úgy hitték, igaztalanul és rosszul bánt vele a férje. Gyűlöletük Stephen Fairrel szemben most újjáéledt, és személyes színezetet kapott. Az egyetlen dolog, amit Emilynek aligha tudtak volna megbocsátani, az lett volna, ha megenyhül az irányába.

Márpedig ő nem tett ilyet. A lelke mélyén ugyanis tudta, hogy valójában ő volt az, aki – minden jogos sérelme ellenére – helytelenül viselkedett, és ezért nem volt mit megbocsátania a férjének.

Két évvel az után, hogy felesége elhagyta Stephent, Mrs. Fair meghalt. A férfi megözvegyült sógornője odaköltözött a tanyára, hogy vezesse a háztartást. Ha férje gondolt is Emilyre, ennek semmi jelét nem adta. Stephen Fair soha nem szegte meg a szavát.

Különválásuk óta férj és feleség nem köszöntek egymásnak, még csak egymásra sem néztek. Amikor találkoztak, ami olykor azért megesett, mindkettejük arca közömbös maradt. Emily Fair mélyen magába temette szerelmét. Büszkeségében és haragjában még azt is feledni akarta, hogy lelke melyik zugában ásta meg a sírját.

És Stephen most beteg volt. A különös asszony még valamiféle büszkeséget is érzett a saját hajlíthatatlansága miatt, amiért ez a tény nem ingatta meg. Azt mondta magának, hogy akkor sem lehetne közömbösebb, ha egy vadidegenről lenne szó. Mindennek ellenére egyre csak John Phillips hazatértét várta és figyelte.

Tíz órakor meg is hallotta a hangját a konyhában. Kihajolt az ágyból, és kitérte az ajtót. Hallotta a hangokat odalentről, de a szavakat már nem tudta kivenni. Így hát felkelt, nesztelenül kiosont a hallba, letérdelt a lépcsőkörlet mellé, és fülelt. Odalent – éppen őalatta – nyitva állt a konyhaajtó, és egy kiszűrődő, keskeny fénynyaláb megvilágította sápadt, feszülten figyelő arcát. Úgy térdelt ott, mint aki a végítéletre vár.

John és Amelia eleinte csak apró-cseprő dolgokról beszélgettek. Aztán az utóbbi váratlanul így szólt:

– Hallottál valamit Stephen Fair felől?

– A halálán van – volt a rövid válasz.

Emily hallotta Amelia megdöbönt felkiáltását. Mindkét kezével megragadta a szögletes lépcsőrácsot, és addig szorította, míg éles sarkai az ujjába nem mélyedtek.

John szavai ekkor ismét felhangzottak, nyersen, kifejezéstelenül:

– Tegnapelőtt rosszabbra fordult az állapota, és azóta csak egyre rosszabbul van. Az orvosok szerint nem éri meg a reggelt.

Amelia ezután halkabbra fogta és meggyorsította a beszédét. Így Emily már nem értette, amit mondott. Felkelt, majd tapogatózva visszabotorkált a szobájába – olyan szívet tépő gyötrelmek közepette, hogy halványan még csodálkozott is, miért nem tud felkiáltani fájdalmában.

Stephen – az ő férje – haldoklik! A pillanat fájdalmának hevében saját lelke nyitott könyvként tárult fel előtte. Az eltemetett szerelem feltört a mélyből: ijesztőn és vádlón újra lángra lobbant. A kábulat és a fájdalom helyén egy szándék formálódott, egyre világosabban: el kell mennie Stephenhez. Könyörögnie kell a bocsánatáért, és el is kell nyernie azt, mielőtt túl késő lenne. Nem mert lemenni Johnhoz, és megkérni őt, hogy vigye el a férjéhez. Talán meg is tagadná a kérését. A Phillipsekről mindenki tudta, hogy tettek már ennél gonoszabb dolgokat is. Fivére és nővére a legjobb esetben is tiltakozások és ellenvetések özönét zúdítanak rá, melyekkel – Emily úgy érezte – a jelenlegi lelkiállapotában képtelen lenne szembeszállni. Egyszerűen az örületbe kergetnék vele.

Lámpást gyújtott, és hangtalanul, de lázasan sietve felöltözött. Azután csak fülelt. A ház nagyon csendes volt. Amelia és John már lefeküdtek aludni. Magára terített egy nehéz gyapjúsálat, ami a hallban volt felakasztva, és leosont a lépcsőn. Elgémberedett ujjakkal tapogatta ki a bejárati ajtó kulcsát, elfordította, majd kilopózott az éjszakába.

Úgy tűnt neki, mintha a vihar feléje nyúlna, megragadná, és mindenestül el akarná nyelni. Keresztülment a kerten, melynek virágai addigra már szétzúzva heverték a földön. Azután átvágott a kert mögötti hosszú mezőn is, miközben az eső ostorként csapott az arcába, a szél pedig már-már magával ragadta, akár egy kőbor falevelet. Ki tudja, miképpen – leginkább a vak ösztöntől vezérelve –, rálelt arra az ösvényre, amely legelőkön, erdőkön és kietlen völgyeken át elveszített otthonába vezetett.

Ez az eszeveszett gyalogút még évek múltán is véget nem érő rémálomnak tetszett Emily Fair emlékezetében. Gyakorta elesett. Egyik ilyen alkalommal a homlokának csapódott egy letört, száraz fenyőág, amelynek vágása örök nyomot hagyott rajta. Miközben nagy nehezen talpra állt, és visszatalált az útra, a vér végigcsurgott az arcán.

– Ó, Istenem! Ne hagyd meghalni, mielőtt odaérnék hozzá! Ne hagyd! Ne hagyd! Ne hagyd! – fohászzkodott kétségbeesetten, ám a hangjában több volt a dac, mint az alázat. Amikor erre ráeszmélt, borzadva kiáltott fel. Bűnös viselkedésével bizonyosan irtózatot büntetést von a fejére: a férje holtan fekszik majd előtte!

Amikor Emily kinyitotta a Fair tanya konyhájának ajtaját, Almira Sentner felkiáltott ijedtében. Ugyan ki vagy mi volt ez a holtra vált arcú, vadtekintetű teremtmény abban a szakadt, víztől csöpögő öltözékben, zilált, széltől felborzolt hajjal és a szemöldökéből csurgó nagy vércseppekkel?

A következő pillanatban felismerte Emilyt, és megkeményedett az arca. Az asszony – Stephen sógornője – mindig is gyűlölte Emily Fairt.

– Mit akarsz te itt? – kérdezte nyersen.

– Hol a férjem? – így Emily.

– Nem mehatsz be hozzá – mondta Mrs. Sentner ellenségesen. – A doktor urak nem engednek be a szobába senkit, csak akinek a jelenlétét már megszokta. Az idegenek felzaklatják.

Pökhendi és kegyetlen beszéde süket fülekre talált. Emily, aki mindebből csak annyit értett meg, hogy a férje még életben van, a hall ajtaja felé fordult.

– Állj félre! – mondta az érzelmes suttogásnál alig hallhatóbban, mégis volt valami a hangjában, ami lefegyverezte Amelia Sentner rosszindulatát. Sértődötten félreállt, így Emily akadálytalanul felmehetett a lépcsőn a szobába, ahol a beteg férfi feküdt.

Ott volt a két ügyeletes orvos, a városból érkezett hivatásos ápolónővel együtt. Emily félrelökte őket, és térdre rogyott az ágy mellett. Az egyik orvos már nyúlt is utána, hogy visszahúzza, de a másik megállította:

– Most már úgysem számít – mondta jelentőségteljesen.

Stephen Fair megfordította fáradt, zilált fejét, mely a párnán nyugodott. Elhomályosult, lázas tekintete találkozott Emilyével. Egész álló nap nem ismert fel senkit, de a feleségét megismerte.

– Emily! – suttogta.

Emily odahúzta a férfi fejét az arcához, és szenvedélyesen megcsókolta az ajkát.

– Stephen, visszajöttem hozzád. Bocsáss meg – bocsáss meg – bocsáss meg – mondd, hogy megbocsátasz nekem!

– Nincs semmi baj, kedvesem – mondta erőtlenül.

Az asszony felzokogott, és arcát a párnába fúrta, a férje arca mellé.

Az őszi hajnal sápadt, szürke fényében az idős orvos odalépett az ágyhoz, és felemelte Emilyt, aki meg sem moccant egész éjjel. Fehér arcát most felé fordította, néma könnyöggel a szemében. A doktor az ágyban alvó alakra pillantott.

– A férje életben marad, Mrs. Fair – mondta gyengéden. – Azt hiszem, az ön megérkezése mentette meg. Az öröm az élet javára fordította a küzdelmet.

– Istennek hála! – mondta Emily.

Gyönyörű hangja – életében először – megremegett.

Julius Caesar diadala

Melissa hétfőn este azt üzenté, úgy véli, hogy a templompadok kárpitozásával kapcsolatos adománygyűjtő körutunkat kedden kellene megtennünk. Visszaüzentem, hogy véleményem szerint inkább csütörtökön kellene mennünk. A kedd ellen egyébként nem volt különösebb kifogásom, csak hát Melissa szereti úgy elrendezni a dolgokat, hogy előtte bárki mással megbeszélne, és nem hinném, hogy mindig mindent rá kellene hagyni. Melissa az unokatestvérem, mindig is jó barátok voltunk, és őszintén rajongok érte, de semmi értelme eltérni, hogy csak úgy átgázoljanak az emberen. Végül kiegyeztünk a szerdában.

Mindig elfog a rettegés, amikor meghallom, hogy valamit fel akarnak újítani a templom épületén, amihez pénzre lesz szükség, mert pontosan tudom, hogy Melissát és engem küldenek majd el összegyűjteni az adományokat. Azt mondják, mi szemmel láthatóan többet tudunk összegyűjteni bárki másnál; és úgy tűnik, ezt azért gondolják, mert Melissa kötöttségtől mentes vénlány, jómagam pedig gyermektelen özvegyasszony vagyok, és így kényelmetlenségek nélkül tudunk időt szorítani az efféle tevékenységekre. Ami azt illeti, mi ketten már évek óta gyűjtünk adományokat épületek felújítására, segélyekre és közétkeztetésre, és most is erre volt szükség, holott addigra legalábbis elegendő lett a dologból, és úgy érzem, Melissának is.

Szerdán kora reggel útnak indultunk, mert Jersey Cove nagy hely, és tudtuk, az egész napra szükségünk lesz. Gyalogolnunk kellett, mert lova egyikünknek se volt, és lóháton közlekedve egyébként is sokkal nagyobb lett volna a fáradság, mert mindig le és fel kellett volna szállni, amikor be- és kiléptünk a házak kapuján. Kellemes volt a reggel, bár melegnek ígérkezett, de sejthető, hogy a szívünk nem repesett az örömtől, tekintetbe véve az előttünk álló kellemetlen expedíciót.

Amikor Melissa megérkezett, már vártam rá a kapuban. Meglepett és helytelenítő pillanattal mért végig. Láttam a szemében, bolondnak tart, amiért a második legjobb ruhámat, a virágos muszlint és a halványrózsaszínű rózsákkal ékesített, legjobb kalapomat vettem fel, holott a nagy melegben és porban fogok sétálgatni. Csakhogy nem voltam ám bolond! Az adománygyűjtéssel kapcsolatos addigi tapasztalataim azt mutatták, hogy minél szebb a külsőd és az öltözéked, annál több pénzt zsebelhetsz be, legalábbis, ha a férfinép a célpont, mint ebben az esetben is volt. Persze ha a nőket kellett volna célba venni, az illendőség kedvéért a legrégebbi és legrondább holmimat öltöttem volna magamra, amim csak van. Ami azt illeti, Melissa éppen így tett: szörnyen szemérmesnek és slamposnak hatott rajta minden, kivéve a frufruja, ami most is ugyanolyan nagy műgonddal volt bebodorítva, mint általában. Soha nem értettem, hogy tudta Melissa a haját ilyen gyönyörűen elrendezni.

A nap első felében semmi különös nem történt. Volt néhány zsémbes alak, aki nem volt hajlandó semmire adakozni, de összességében jól álltunk. Ha missziós gyűjtés lett volna, rosszabbul járnánk, de amikor olyasmiről volt szó, ami a saját kényelmüket szolgálta, úgy, mint a templompadok kárpitozása, mindjárt adakozóbb kedvükben voltak. Délben értünk Daniel Wilsonékhoz, így ott kellett megebédelnünk. Nem ettünk sokat, bár eléggé megéhezünk – Mary Wilson hírhedt a főztjéről egész Jersey Cove-ban. Nem csoda, hogy Daniel gyomorbeteg! De gyomorbeteg ide vagy oda, nagy adományt kaptunk tőle a kárpitozásra, és azt mondta, ifjabbnak látszunk, mint valaha. Daniel mindig bókol a hölgyeknek: mondják is, hogy Mary féltékeny rá.

Amikor elhagytuk a Wilson tanyát, Melissa a magát egy kellemetlen kötelességnek megadó nő hangján így szólt:

– Azt hiszem, a legokosabb az lenne, ha most mennénk el Isaac Applebyhez, és mindjárt túl is esnénk a dolgon.

Egyetértettem vele. Egész nap ettől a látogatástól rettegetem. Nem túl kellemes dolog egy olyan férfihoz bekopogtatni és pénzt kérni tőle, akit nemrégiben kosarazott ki az ember; és Melissa is, én is ebben a cipőben jártunk.

Isaac jó módú öreglegény volt, akinek esze ágában sem volt megnősülni mindaddig, amíg a nővére meg nem halt a télen. Így aztán, amikor végzett a tavaszi vetéssel, feleség után nézett. Először engem kért meg. Kedvesen, de határozottan nemet mondtam. Meglehetősen kedveltem Isaacet, de kényelmesen, jól megvoltam otthon, és semmi kedvem nem volt kitépni a gyökereimet, és másik portára költözni. Azonkívül Isaac udvarlása egy leheletnyit üzletiesre sikeredett. Nekem pedig szükségem van legalább egy cseppnyi romantikára: ilyen a természetem.

Isaac csalódott, amit közölt is velem, de tudtomra adta azt is, hogy azért még nincs lesújtva, és, hogy a második legjobb is igazán megteszi majd. A „második legjobb” Melissa volt, akinek a feleségül kérésével az illem kedvéért két teljes hetet várt. Melissa is visszautasította az ajánlatot. Beismerem, ez meglepett, mivel Melissa égett a vágytól, hogy férjhez mehessen, de Isaac Applebyt mindig is lenézte egy anyai ágon kezdődött, ősi családi viszály miatt. Ezenkívül egy régi udvarlója, egy kingsbridge-i özvegy éppen akkor kezdett érdeklődni iránta újra; én pedig azt gyanítottam, hogy Melissa reménykedett a dolog komolyabbra fordulásában. Ráadásul Melissa feltehetően nem lelkesedett „a második legjobb” szerepéért.

Bármi is volt az indítéka, kosarat adott szegény Isaacnek, akinek ezzel füstbe ment minden házassági terve, már ami Jersey Cove-t illeti, mivel más nő nem élt itt, aki megfelelő lehetett volna, legalábbis egy Isaac korabeli férfinak. Az egyedüli özvegyasszony én voltam, és a hajadonok – Melissán kívül – mind reménytelen vénlányok voltak.

Az egész esetnek már három hónapja múlt, és Isaac azóta maga vezette a háztartását. Nemigen lehetett tudni, miként boldogult vele, mert az Appleby ház félmérföldnyire esik a többiektől, lent van a tengerpart közelében, egy hosszú ösvény végén: a legmagányosabb hely a világon, amit szintén nem hagyhattam figyelmen kívül, amikor Isaac ajánlatát fontolgattam.

– Hallottam, amikor Jarvis Aldrich mesélte, hogy Isaac nemrégiben egy kutyát hozott a házhoz – mondta Melissa, amikor végül megpillantottuk a házat, ami egyébként takaros és új volt, hiszen mindössze tíz éve épült. – Jarvis szerint külföldi fajta. Őszintén remélem, hogy nem mérges kutya!

Halálosan félek a kutyáktól, így riadtan, reszketve követtem Melissát a nagy tanyaudvarba. Már félig keresztülmentünk az udvaron, amikor Melissa felsikoltott:

– Anne, ott a kutya!

A kutya ott is volt. Csak az volt a gond, hogy nem maradt ott, ahol volt, hanem azon nyomban megindult felénk a rézsűn egyenletes, hivatalosan kimért trappolással. Bulldog volt, és elég nagy ahhoz, hogy bárkit könnyűszerrel kettéharapjon, ráadásul a legrusnyább kutya, amit valaha láttam.

Melissával elvesztettük a fejünket. Felsikoltottunk, elhajítottuk a napernyőinket, és ösztönösen az egyetlen menedékhez szaladtunk, ami a szemünk elé került: a régi Appleby ház falának támasztott létrához. Negyvenöt éves vagyok, és egy kissé kövérkés, így a létramászás nem tartozik a kedvenc időtöltéseim közé. De arra a létrára olyan kecsesen és fürgén szaladtam fel, mint egy tizenhat éves. Melissa követett, és egyszerre a – szerencsére lapos – tetőn találtuk magunkat, kifulladásra és levegő után kapkodva, de biztonságban, hacsak az ördögi eb nem tud létrát mászni.

Óvatosan a peremhez kúsztam, és kikandikáltam. A bestia a létra lábánál üldögélt, és úgy látszott, hogy nem siet sehová. A szeme csillogása mintha csak ezt mondta volna:

– Most aztán szépen besétáltatok a csapdámba, ti elvetemült adománygyűjtők, és ott is maradtok! Ezt nevezem én szerencsének!

Melissának is beszámoltam a helyzet állásáról.

– Mit csináljunk? – kérdeztem.

– Hogyhogy mit csináljunk? – kérdezett vissza ingerülten. – Nos, itt maradunk, és megvárjuk, amíg Isaac Appleby kijön, és elviszi innen ezt az állatot. Mi mást csinálhatnánk?

– De mi van, ha nincs is itthon? – vetettem fel.

– Akkor itt maradunk, amíg csak haza nem ér. Nahát, szép kis kalamajka! Ez mind azért van, mert az ember már a templompadokat is be akarja kárpitoztatni!

– Rosszabb is lehetett volna – mondtam megnyugtatóan. – Mi lett volna, ha a tető nem lapos?

– Hívd ide Isaacet! – mondta kurtán Melissa.

Nem rajongtam ugyan az ötletért, de szólógnatni kezdtem Isaacet, és amikor erre nem jött elő, Melissa is kegyeskedett hívni, de akárhogy is rikoltoztunk, Isaac nem került meg, és a kutya még mindig ugyanott ült, magában vigyorgva.

– Hiába – mondta végül bosszúsan Melissa. – Isaac Appleby vagy halott, vagy nincs idehaza.

Félóra telt el így, de egy egész napnak tűnt. A nap forrón tűzött a lapos tetőre, mi pedig majdnem megfőttünk már. Szörnyen megszomjaztunk, a hőségtől megfájdult a fejünk, és a muszlin ruhám a saját szemem láttára kezdte elhagyni a színét. Ami pedig a rózsákat illeti a legjobb kalapomon... arra már gondolni se mertem, mert túlságosan szívfájdító lett volna.

Egyszer csak örömteli látványban volt részünk: megpillantottuk Isaac Applebyt, amint kapával a vállán közeledett felénk az udvaron át. Bizonyára a háza mögötti mezőn dolgozott. Soha nem gondoltam volna, hogy valaha ennyire megőrülök, amikor meglátom.

– Isaac! Jaj, Isaac! – kiabáltam neki örömben, miközben kihajoltam a perem fölé, amennyire csak mertem.

Isaac csodálkozva pillantott fel Melissára és rám, amint a nyakunkat nyújtogattuk a tető pereme felett. Aztán meglátta a kutyát, és tisztába került a helyzettel. A jószág szó szerint vigyorgott.

– Nem hívná el a kutyáját, hogy lemehezzünk innen, Isaac? – kérdeztem esdekelve.

Isaac csak állt ott, és egy-két pillanatig fontolgatta a választ. Aztán lassan előresétált, majd, mielőtt felfoghattuk volna, mire készül, elvette előlünk a létrát, és a földre fektette.

– Isaac Appleby, ezt meg hogy' képzeled? – kérte számon Melissa felpaprikázva.

Isaac keresztbe fonta a karját, és felnézett. Nehéz lett volna megmondani, melyikük ábrázata volt az elszántabb: az övé vagy a kutyáé. De azért Isaac javára legyen mondva, hogy az ő fizimiskája legalább szebb volt.

– Úgy képelem, hogy maguk ketten addig le nem jönnek arról a tetőről, amíg az egyikük meg nem ígéri, hogy feleségül jön hozzám – mondtam ünnepélyes hangon.

Csak hültem-haltam.

– Isaac Appleby, ugye ezt nem mondja komolyan? – kiabáltam hitetlenkedve. – Ennyire aljas nem lehet!

– A lehető legkomolyabban mondom. Feleséget akarok, és szerezni is fogok egyet. Maguk ketten odafönt maradnak, és Julius Caesar addig őrködik maguk felett, amíg az egyikőjük el nem szánja magát, hogy hozzám jöjjön. Rendezzék el a dolgot egymás között, és tudassák velem, ha döntésre jutottak!

Ezzel Isaac könnyed léptekkel besétált az új házába.

– Nem gondolhatja komolyan a fickó! – szólt Melissa. – Csak megpróbál gúnyt űzni belőlünk.

– De igen – mondtam borulátón. – Egy Appleby sohase mond olyasmit, amit ne gondolna komolyan. Itt fog tartani minket, amíg az egyikünk nem egyezik bele, hogy férjhez menjen hozzá.

– Akkor az nem én leszek – mondta Melissa fojtott haraggal. – Akkor se megyek hozzá, ha az életem hátralévő részét ezen a tetőn ülve kell eltöltenem. A tiéd lehet. Különb is, igazából téged akar: a te kezdet kérte meg először.

Mindig tudtam, hogy ez fájó pontja volt Melissának.

Átgondoltam a helyzetet, mielőtt újra megszólaltam volna. Egyértelmű volt, hogy nem tudunk lejutni arról a tetőről, és ha netán mégis sikerült volna, ott volt Julius Caesar. Egyetlen másik Jersey Cove-i házból sem lehetett odalátni, és előfordulhatott, hogy egy hétig se jár arra senki. Annyi biztos, hogy a helyiek talán majd kijönnek ide, és keresni kezdenek minket, de ez beletelhet még legalább két-három napba.

Melissa hátat fordított nekem, a könyökét a térdére támasztotta, és sötéten bámult a tenger felé. Féltem, nem fogom tudni rávenni, hogy menjen hozzá Isaachez. Ami engem illet, nekem végül is nem volt igazi kifogásom ellene, hiszen ha híján volt is a romantikának, jó természete és szép kövér bankszámlája volt; de azt utáltam, hogy így kényszerítenek rá az igenre.

– Jobban tennéd, ha te mondanál igent – kérleltem. – Nekem már volt egy férjem, és ez elég is volt.

– Nekem pedig túl sok lenne a jóból, úgyhogy köszönöm, nem! – mondta Melissa gunyorosan.

– Isaac jó ember, van egy csinos háza; és nem lehetsz biztos abban, hogy a kingsbridge-i úrnak komolyak a szándékai – folytattam.

– Előbb vetem le magam erről a tetőről, és szegem a nyakamat – folytatta Melissa ugyanolyan ijesztően halkán –, vagy hagyom, hogy odalent az a sátánfajzat darabokra cincáljon, mintsem, hogy Isaac Appleby felesége legyek.

Ezek után már nem volt értelme a szónak. Ott ültünk megkövült hallgatásba burkolózva, és közben csak vánszorgott az idő. Melegem volt, éhes, szomjas és ingerült voltam, ráadásul úgy éreztem, nevetséges helyzetbe kerültem, és ez az előbbieknél mindegyikénél rosszabb volt. Ráláttunk Isaacra, aki az elülső gyümölcsös egyik almafájának árnyékában üldögélve kényelmesen újságot olvasott. Azt hiszem, hogy ha ezzel nem dühített volna fel annyira, már előbb is feladtam volna. De mivel így történt, eltökéltem magam, hogy én is ugyanolyan makacs leszek, mint a többiek. Négy csökönyös teremteny voltunk: Isaac, Melissa, Julius Caesar és én.

Négy órakor Isaac felkelt, és bement a házba, aztán néhány perc múlva kijött, az egyik kezében kosárral, a másikban egy köteg madzaggal.

– Természetesen nem akarom magukat éheztetni, hölgyeim – mondta udvariasan. – Feldobom a madzagot, és aztán felhúzzák vele a kosarat.

Elkaptam a köteget, mivel Melissa még csak a fejét sem fordította arra. Én is szívesebben viselkedtem volna megvetően, és utasítottam volna vissza teljesen az ételt, de olyan pokoli szomjúság gyötört, hogy sutba vágtam a büszkeségemet, és felhúztam a kosarat. Ezenkívül úgy gondoltam, ezzel talán kibírjuk majd addig, amíg egérutat nem nyerünk valahogy.

Isaac visszament a házba, én pedig kipakoltam a kosarat. Volt benne egy üveg tej, némi kenyér, vaj meg pite. Melissa egy morzsányit sem evett, de annyira szomjas volt, hogy a tejből kénytelen volt egy kortyot meginni. Megpróbálta felemelni a fátylát, de az elakadt valamiben. Melissa dühödten rántott egyet rajta, és ekkor lejött a fátyol, a kalappal és a frufruval együtt...

Micsoda látvány volt! Mindig is gyanítottam, hogy Melissának műfrufruja van, de a gyanúmat eddig nem igazolta semmi.

Melissa visszatúzta a haját, felvette a kalapját, majd megitta a tejet – mindezt egyetlen szó nélkül. De az arca vörösen lángolt. Megsajnáltam.

Isaacen is megesett a szívem, amikor megpróbáltam megenni a kenyerét. Keserű volt és undorító. Ami pedig a pitét illeti, az egyenesen reménytelen volt. Belekóstoltam, aztán lehajítottam Julius Caesarnak. Julius Caesar, nem lévén túl kényes, mindjárt fel is falta. Eszembe jutott, hogy talán még meg is ölöm vele, hiszen bármi megtörténhet, ha valaki ilyen kotyvalékot eszik. Az a pite komoly érv volt, ami Isaac mellett szólt. Arra gondoltam, hogy egy férfinak, aki ilyen kosztton kénytelen tengődni, csakugyan szüksége van feleségre, és megbocsátható neki, ha elkeseredett lépésre szánja el magát, hogy szerezzen egyet magának. Egyébként is, már szörnyen elegem volt abból, hogy pecsenyére süljek a háztetőn.

De végül is a zivatar érkezése döntötte el a sorsomat. Amikor megláttam, hogy északnyugatról felénk közeledik, feketén és szélesebesen, azonnal bedobtam a törülközőt. Sok mindent kiálltam addig, és fel voltam készülve a további megpróbáltatásokra is, de a kalapom tíz dolláromba került, és azt már csak nem hagyhattam, hogy egy zivatar csak úgy tönkretégye! Hívtam Isaacet, és ki is jött.

– Ha leereszt minket innen, és megígéri, hogy megszabadul ettől a kutyától, mielőtt ideköltöznék, magához megyek, Isaac – mondtam –, de aztán azon leszek, hogy megbánja a dolgot.

– Vállalom a kockázatot, Anne – válaszolta. – No és persze eladom a kutyát. Nem lesz rá szükségem, ha maga velem lesz.

Isaac bókolni akart, de meglehet, hogy nem mindenki gondolta volna ezt, ha látta volna akkor a kutya pofáját.

Isaac arrébb parancsolta a kutyát, és visszatette a helyére a létrát, majd előzékenyen hátat fordított, amíg mi lemásztunk rajta. Be kellett mennünk a házába, és ott maradnunk, míg el nem állt az eső. Nem felejtettem el a látogatásunk eredeti célját, és azon nyomban előhúztam az adománylistát.

– Mennyit szereztek idáig? – kérdezte Isaac.

– Hetven dollárt, de százötvenet szeretnénk – mondtam.

– Talán rá tudnak venni, hogy én adjam a maradék nyolcvanát – mondta Isaac csendesesen.

Meg kell hagyni, az Applebyk soha nem fukarkodnak, ha pénzről van szó.

Amikor kitisztult az ég, Isaac felajánlotta, hogy hazavisz minket, de én nemet mondtam. Rendezni akartam az ügyet Melissával, még mielőtt esélye lett volna szólni róla.

Úton hazafelé ezt mondtam neki:

– Remélem, senkinek nem említéd ezt, Melissa. Azt nem bánom, hogy hozzámegyek Isaachez, de nem szeretném, ha bárki megtudná, hogyan jutottam erre a döntésre.

– Ó, nem mondok el semmit – mondta Melissa, egy kicsit kelletlenül nevetve.

– Csak mert – szögeztem le, miközben jelentőségteljesen a frufujára néztem – akkor nekem is lenne mit elmondanom.

Melissa tartani fogja a száját...

A lány és a vad vágta

– Bárcsak férjhez menne már ez a Judith! – sóhajtott fel szokása szerint Mrs. Theodora Whitney bánatosan.

No, már most Judithnak semmilyen kézzelfogható oka nem volt a házasodásra, hacsak ő maga nem akart volna férjhez menni. Csakhogy Judith már huszonhét esztendő volt, és Mrs. Theodora úgy gondolta, vénlánynak lenni irtózatossá szegyen.

– A mi családjunkban egyetlen vénlány se volt emberemlékezet óta – sópánkodott. – Ha arra gondolok, hogy most mégis lesz egy! Ezzel egyszerűen a McGregorok szintjére süllyedünk. Ők közismertek a vénlányaikról.

Judith jóindulatúan fogadta nagynénje sirárait. Olykor szelíden ellenkezni próbált:

– Mért akarsz ilyen hamar megszabadulni tőlem, Theo néni? Hiszen nagyon jól megvagyunk itt mi ketten, és tudom, hogy szörnyen hiányoznék neked, ha elmennék innen.

– Ha a megfelelő személyt választanád, nem kéne olyan messze menned – mondta Mrs. Theodora sejtelmesen, de félreérthetetlenül. – Egyébként meg inkább vállalom a legnagyobb magányt is, minthogy vénlány legyen a családban. Teljesen természetes, hogy most, amíg még elég fiatal és csinos vagy, nyüzsögnek körülötted az udvarlók, és lesik minden kívánságodat. De ez nem tart túl sokáig, és ha továbbra is tétovázol, egy szép napon arra ébredsz majd, hogy elmúlt az az idő, amikor még választhattál volna közülük. Édesanyád rettenetesen büszke volt a szépségedre, amikor kisbaba voltál. Én megmondtam neki, hogy nem kellene annak lennie. Egy átlagos külsejű lány tíz alkalomból kilencszer jobban házasodik, mint egy kiemelkedően szép.

– Én még egyáltalán nem szántam el magam a házasodásra – jelentette ki Judith élesen. A „megfelelő személyre” tett leghalványabb utalás is kihozta a béketűrésből. A probléma valódi gyökere az volt, hogy Mrs. Theodora és Judith számára a „megfelelő személy” két különböző embert jelentett.

A Ramble Valley-i fiatal emberek szemmel láthatóan odavoltak a gyönyörűségtől, ha Judith körül legyeskedhettek, még ha ő a vénlányság küszöbén állt is... Tagadhatatlanul csinos volt. A Stewartok későn érő emberek voltak, és Judith hozománya: tejfehér bőre, gödröcskés, piros ajka és fénylő bronzvörös haja huszonhét éves korára teljes fényében tündökölt. Ezen kívül víg kedélyű is volt, és a víg kedély sokat számított a Ramble Valley-i népszerűség szempontjából.

Judith valamennyi csodálója közül egyes egyedül Eben King nyerte el Mrs. Theodora tetszését. Övé volt a szomszédos birtok, jómódú és szerény küllemű volt – olyannyira szerény küllemű, hogy Judith kijelentette, még ránéznie is fáj.

Bruce Marshall, Judith választottja jóvágású fiatal ember volt, de Mrs. Theodora keserű nemtetszéssel tekintett rá. Volt egy kis birtoka Ramble Valley túlsó végén, és az a hír járta, hogy sok minden másért jobban lelkesedett, mint a munkáért. Az már biztos, hogy Judith-ban kettejük számára is elegendő talpraesettség és életerő volt, ám Mrs. Theodora megvetette a lusta férfiakat. Ráparancsolt Judith-ra, hogy ne is bátorítsa őt, és a lány engedelmeskedett neki. Judith általában véve engedelmeskedett a nagynénjének. Bár Bruce Marshallról lemondott, nem akarta, hogy bármi köze is legyen Eben Kinghez vagy akárki máshoz, Mrs. Theodora zsörtölődései pedig sehogy sem javítottak ezen a helyzeten.

Aznap délután, amikor Mrs. Tony Mack átjött, Mrs. Theodora a szokásosnál is sértődöttebben viselkedett. Ellie McGregor az előző héten férjhez ment – Ellie, aki egyidős volt Judith-tal, és feleannyira sem volt szép, mint ő! Mrs. Theodora azóta folyamatosan nyaggatta Judithot.

– Mintha csak azoknak a fáknak beszélnek odalent a völgyben! – panaszkodott Mrs. Tonynak. – Ez a lány olyan makacs és szófogadatlan! Egy fikarcnyit sem törődik az én érzéseimmel.

Ezt éppenséggel Judith füle hallatára mondta. A lány a nyitott ajtóban állt, miközben magába itta a tavaszi délután megannyi halovány, tünékeny szépségét. A Whitney ház egy kopár domb tetején állt, amely a sápadt napfényben aranyló zölden tündöklő, fiatal fenyvesekkel tarkított, ködben úszó földszavokra nézett. Bár az ösvényeket és az árnyasabb helyeket még teljesen belepte a nedves hó, a mezők már csupaszon barnállottak és párától gőzölögtek. Judith arca sugárzott az elragadtatástól, amit a puszta lét öröme ébresztett benne, és kihajolt, hogy arcán érezhesse a völgyből érkező élénk, ide-oda táncoló szelet, mely magával hozta a fenyők és a nedves moha balzsamos illatát.

Nagynénje szavai hallatán elillant az arcáról a ragyogás. Fülelni kezdett, és miközben merengő tekintetét továbbra is a völgyre szegezte, szemei már a harag lángjától izzottak. Judith régóta kitartó türelme fogytán volt már. Az utóbbi időben túl gyakran gázoltak a lelkébe. Most pedig a nagynénje éppen Mrs. Tony Macknek panaszkolt el a sirámaikat, aki köztudottan a legnagyobb pletykafészek volt Ramble Valley-ben, sőt talán még azon túl is!

– Éjszakánként nem tudok aludni az aggodalomtól. Mi lesz veled, ha én egyszer elmegyek? – folytatta Mrs. Theodora gyászosan. – Egyedül kell majd megélnie itt – magányos, roskatag vénlányként. Ő, akinek lehetett volna más választása, Mrs. Tony, bár ezt talán nem illene így kimondanom. Maga biztosan nagyon megkönnyebbült, hogy mindhárom lányát férjhez adta, főként, mert egyikük sem volt különösebben szemrevaló. Egyeseknek minden megadatik. Belefáradtam már abba, hogy Judith lelkére beszéljek. Nem kell hozzá sok idő, és a népek beszélni kezdik, hogy a flörtjei ellenére soha, senki nem akarta igazán feleségül venni. De ő egyszerűen mégse akar férjhez menni.

– De igen!

Judith megperdült a napsütötte küszöbön, és beviharzott a házba. Fekete szeme szikrákat szórt, kerekded arca lángolt.

– Még egy ilyen pukancsot! – mesélte később a látottakat Mrs. Tony. – Bár nincs min csodálkozni. Theodora rettenetesen felingerelte.

– De igen! – ismételte Judith indulatosan. – Meguntam, hogy nap nap után csak ezzel szekálsz. Igenis férjhez megyek, sőt mi több, hozzámegyek az első férfihoz, aki megkéri a kezem! Még akkor is, ha az maga a vén özvegy Delane lesz személyesen! Ez így megfelel neked, Theodora néni?

Mrs. Theodora észjárása sosem volt épp lassúnak nevezhető. Elejtette a kötéshez használt gombolyagot, majd lehajolt érte. Ennyi idő elég volt neki ahhoz, hogy eldöntse, mit is tegyen. Tudta, hogy Judith megtartja a szavát, mint minden Stewart, neki pedig csak kapnia kell az új helyzet adta lehetőségen.

– Nagyon is megfelel, Judith – felelte nyugodt hangon. – Hozzámehetsz az első férfihoz, aki megkér, én pedig egy szóval se foglak visszatartani.

Judith arcából egy csapásra kiszállt a vér: holt-sápadt lett. Alighogy kimondta, már meg is bánta elhamarkodott kijelentését, de most már ki kellett tartania mellette. Kiment a konyhából, és anélkül, hogy még egyszer a nénikéjére vagy a felajzott Mrs. Tonyra pillantott volna, felsietett a lépcsőn saját kis szobájába, amelynek ablakából be lehetett látni egész Ramble Valley-t. A szobát átjárta a márciusi nap melege, és a szél muzsikájára a ház hátsó falát beborító repkény csupasz indiái vidám, ütemes táncban kopogtatták az ablaktáblákat.

Judith kicsiny hintaszékébe telepedett, és hegyes állát a tenyerébe temette. Messze lent, a völgy végében, a Mc Gregor-hegy fenyőfáin és a Cranston tó kék tükrén túl, egy félkörívben ültetett, fehér nyírfasor mögül kandikált ki Bruce Marshall szürke kis háza. Karácsony előtt látta utoljára Bruce-t. Akkor magára haragította őt, mert nem engedte meg neki, hogy

hazavigye az imaóra után. Azóta az a hír járta, hogy már a Felső-Valley-i Kitty Leigh-nek udvarol.

Judith komoran nézett le a Marshall tanyára. Mindig is szerette a festői szépségű, különös, öreg portát, mely annyira más volt, mint a virágzó völgyben épült vadonatúj, közönséges házak. Judith nem bírta eldönteni, vajon tényleg olyan sokat jelentett-e neki Bruce Marshall vagy sem, azt azonban tudta, hogy szereti a zezzugos, sokszögletű házat, melynek ormát valódi borostyán szegélyezte, amit még Bruce Marshall dédnagyanyja hozott magával Angliából. Eben King rikító citromsárga színű házáról, annak minden üres, tolakodó pompájával együtt, épp ellenkező véleményen volt. Az undortól megborzongott.

– Bárcsak tudna erről Bruce – gondolta, és még így, egymagában is belepirult a gondolatba. – Még ha igaz is, hogy Kitty Leigh-hez jár látogatóba, nem hiszem, hogy szerelmes belé. Theo néni pedig, ha török, ha szakad, megüzen mindent Ebennek. Mi a csuda ütött belém, hogy ilyen örültséget mondtam? Látom, Mrs. Tony már megy is, és alig várja, hogy szanaszét kürtölhesse a történeteket.

Mrs. Tony csakugyan elment, és még Mrs. Theodora szívélyes invitálását is visszautasította, amikor megkérte, maradjon ott uzsonnára: olyannyira égett a vágytól, hogy elmesélhesse az esetet. Mrs. Theodora pedig még abban a percben kint termett az udvarban, ahol eligazította Potter Vane-t, a tizenkét éves suhancot, aki fát szokott hasogatni neki, de a különféle egyéb, ház körüli teendőkben is besegített.

– Potter – mondta izgatottan –, fuss át Kingékhez, és mondd meg Ebennek, hogy azonnal jöjjön át – bármit is csinál éppen! Mondd meg neki, hogy valami rendkívül fontos dolog miatt szeretnék találkozni vele!

Mrs. Theodora úgy érezte, most aztán mesterien járt el.

„Már kész ténynek is vehetjük az esküvőt” – gondolta győzelemittasan, miközben felszedett néhány aprófát, hogy begyűjtson vele a teaőzéshez. „Ha Judith gyanítja, hogy Eben itt van, nagyon valószínű, hogy bent marad a szobájában, és nem lesz hajlandó lejönni. De ha így is tesz, én felterelem a fiút a lépcsőn, és ráveszem, hogy a kulcslyukon keresztül kérje meg a kezét. Theodora Whitney eszén senki nem járhat túl!

De jaj! Tíz perccel később Potter azzal a nyugtalanító hírral tért vissza, hogy Eben nincs otthon.

„A mamája aszonta, elment Wexbridge-be úgy félórája. Aszonta, ha hazaér, rögvest szól neki, hogy gyűjjön át.

Mrs. Theodorának be kellett érnie ennyivel, de aggódni kezdett. Tisztában volt vele, hogy Mrs. Tony Macknek micsoda tehetsége volt a hírek gyors elterjesztéséhez. Mi van akkor, ha Bruce Marshall előbb szerez tudomást a dologról, mint Eben?

Aznap este Wexbridge-ben Jacob Plowden vegyesboltja zsúfolásig tele volt férfiakkal, akik a hordók tetején és a pult mellett üldögéltek, vagy éppen a tűzhely mellé kuporodtak, hiszen a márciusi levegő csípősebbre fordult, amint a nap egyre lejjebb ereszkedett a krémszínű égbolton, a Ramble Valley-i dombok felett. Eben King egy hordón helyezkedett el a sarokban. Nem sietett hazamenni, mert rajongott a pletykáért, és a wexbridge-i boltok bővelkedtek a hírekben. Peter Stanley boltjában, a híd túloldalán már minden újságról értesült: most azt akarta hallani, mit beszélnek Plowdenéknél. Bruce Marshall is ott volt: élelmiszert vásárolt, és Nora Plowden szolgálta ki, akinek ez a munka semmi esetre sem volt ellenére, habár az édesapja vevőit rendszerint kevés türelemben részesítette.

– Milyenek az utak Valley-ben, Marshall? – kérdezte két dohánylé-kiköpés között egy wexbridge-i ember.

– Rosszak – válaszolta kurtán Bruce. – Még egy meleg nap, és vége a szános közlekedésnek.

– Van még átkelés a Malley-pataknál? – kérdezte Plowden.

– Nincs. Jack Carr tegnapelőtt arra ment, és majdnem elveszítette a kancáját. Kerülő úton jöttem, a főút felől – felelte Bruce.

Éppen ekkor kinyílt az ajtó, és Tony Mack lépett be rajta. Alighogy becsukta maga mögött az ajtót, kétrét görnyedt egy nevetési rohamtól, ami addig tartott, amíg bele nem lilult a feje.

– Megbolondult a fickó? – tudakolta Plowden, aki azelőtt soha nem látta a vézna kis Tonyt ilyen állapotban beállítani.

– Bolond a fene! – vágott vissza Tony. – Te is nevetni fogsz, ha meghalod. Micsoda vicc! Hihhi, haha. Theodora Whitney addig nyaggatta Judith Stewartot a vénlánysága miatt, amíg Judith úgy begurult, hogy megesküdünt, hozzámegy az első férfihoz, aki megkéri a kezét. Hihhi, hahaha. Az asszony meg éppen ott volt, és hallotta az esküt. Judith meg is fogja tartani a szavát. Nem hiába az öreg Joshua Stewart lánya! Ha ő egyszer azt mondta, hogy megtesz valamit, meg is tette, még akkor is, ha belezöldült. Ej, ha én most fiatal legény vónék! Hihhi, hahaha.

Bruce Marshall ekkor megperdült a sarkán. Az arca paprikaszínben lángolt, és ha egy pillantással ölni lehetne, Tony Mack holtan esett volna össze vihogás közben.

– Ne fáradjon a csomagolással! – mondta Norának. – Nem tudom megvárni.

Amint elindult az ajtó felé, Eben King viharzott el mellette. Kettejük távozását az összegyűlt férfiak kitörő hahotázása kísérte. A többiek lassanként kiszivárogtak a bolt elé, amint magukhoz térve ráébredtek, hogy verseny készülődik. Az egy Tony maradt csak odabent, akit megbénított a nevetés.

Eben King lova az ajtóhoz volt kikötve. Más dolga nem volt, mint, hogy felszálljon a szánjára és elhajtson. Bruce már bekötötte a lovát Billy Benderhez, a hídon túl, mivel eredetileg ott akarta tölteni az estét. Tudta, hogy ez komoly hátrányt jelent neki, mégis elindult nagy léptekkel lefelé az úton – vonzó arcán elszánt kifejezés ült. Tizenöt perccel később már el is hajtott a bolt mellett: szürke kancája sebesen ügetett. A Plowden vegyesboltja előtti tömeg hangosan biztatta. Vele rokonszenveztek, King ugyanis nem örvendett nagy népszerűségnek. Végül Tony Mack is kijött, és így kiáltott: „Járj szerencsével, édes öcsém!”. Majd ezután újabb nevetőgörcsben tört ki. De jó móka! Ráadásul ő, Tony Mack robbantotta ki a dolgot! Erről aztán évekig fognak még mesélni!

Marshall összeszorította az ajkát, és a máskor ábrándos tekintetű szürke szempár most acélosan csillogott: így ösztökélte Lady Jane-t felfelé a wexbridge-i dombon. Ramble Valley a domb tetejétől még öt mérföldre volt, a főúton haladva. Egy teljes mérfölddel maga előtt ott látta Eben Kinget, aki a sáros latyakon és néhol nagy, roskatag, olvadó hóbuckákon át haladt előre – olyan gyorsan, ahogyan csak a puccos hátsólova bírta. Eben rendszerint módfelett kényes volt a lovaira, de most a végsőkig hajszolta Bay Billyt.

Bruce habozott egy pillanatig. Aztán a mező felé fordította a lovát, hogy arra vágjon át a Malley-patakhoz. Ezzel veszélybe sodorta Lady Jane életét és meglehet, hogy a sajátját is, de ez volt az egyedüli esélye. Soha nem tudta volna megelőzni Bay Billyt a főúton.

– Adj bele mindent, Lady Jane! – susogta, és Lady Jane úgy rugaszkodott neki a meredek domboldalnak, a felszántott mező barázdái között a ragadós sárban lépdelve, mintha feltett szándéka volna, hogy így is tegyen.

A mezőn túl egy fenyvessal borított szurdok húzódott: itt folyt a Malley-patak. Ha valaki átkelt rajta, az négy mérföldet nyert Ramble Valley felé. A jég feketének és roskatagnak látszott. Bal felől ott tátongott a szabálytalan szélű lyuk, ahol Jack Carr kancája küzdött az életéért. Bruce feljebb vezette Lady Jane-t. Ha egyáltalán lehetséges volt az átkelés, akkor az csak a Malley-patak forrása és a régi átkelőhely között sikerülhetett. A patak partjához érve Lady Jane felnyerített és visszahőkölt.

– Rajta, öreglány! – kérlelte Bruce elfojtott idegességtől feszült hangon. A ló vonakodva indult meg, macskaüggyességgel választva meg a lépteit. Egyszer kicsúszott az egyik lába, de Bruce határozott kézzel felhúzta. A következő pillanatban már felfelé kaptatott a túlsó partoldalon. Visszapillantva Bruce még látta, ahogyan a jég kettévált a lova nyomában, és a repedés mentén felbugyogott a fekete víz.

Ám a verseny még nem dőlt el. Azzal, hogy átkelt a patakon, nem nyert többet, mint egyenlő esélyt Ebennel. Ezenkívül a mezei út sokkal rosszabb volt a főútnál. Kevéske hó volt rajta és néhány alattomos ingovány. De Lady Jane meg tudta járni. Gazdája most az egyszer nem kímélte a fáradságtól.

Alighogy a vörös napkorong elérte a völgyet körülölelő, fákkal borított dombtetőket, a tehénistálló ajtajából kitekintő Mrs. Theodora két szánt látott közeledni, vágózó lovakkal. Az egyik a főúton gurult lefelé észveszejtve, hóbuckákon és süppedő havon keresztül, ahol elég lett volna egyetlen rossz lépés ahhoz, hogy a ló elterüljön a földön. A másik teljes sebességgel jött felfelé a patak felől, Tony Mack fatöngökkel tarkított földjén keresztül, ahol már hírehamva se volt az óriási gyökereket befedő hótakarónak, így lónak és lovasának ezek fölött kellett átdöcögnie.

Mrs. Theodora egy pillanattal meredten bámult. Azután felismerte mindkét lovat. Elejtette a tejes vödröt, és szaladni kezdett a ház felé, futás közben pedig gondolkozott. Tudta, hogy Judith egyedül van a konyhában. Ha Eben King ér oda előbb, minden rendben, de ha Bruce Marshall nyerné meg a versenyt, vele, Mrs. Theodorával még számolnia kell.

– Nem kéri meg Judith kezét, amíg én is itt vagyok – lihegte. – Ismerem. Túl félénk. De Eben nem fog habozni. Majd intek neki a szememmel.

Potter Vane éppen fát hasogatott az ajtó előtt. Theodora – felismerve benne egy újabb akadályt, melyet Marshall lánykérése elé gördíthet – minden teketória nélkül karon ragadta, és fejszéstül-mindenestül átvonszolta a küszöbön, be a konyhába, pontosan akkor, amikor Bruce Marshall és Eben King egyazon pillanatban behajtottak az udvarba. Bay Billy karcsú mellső lábán siralmas vágás tátongott, a fújtató Lady Jane pedig remegett, mint a nyárfalevél. A hűséges kis kanca idejében végighozta hát a gazdáját azon a süppedős mezei úton, de majdnem teljesen kimerült.

Mindkét férfi leugrott a szánjáról, és az ajtóhoz rohant. Bruce Marshall egy cipőhossznyi-val vezetett, így – ellenfelével szorosán a sarkában – berontott a konyhába. Mrs. Theodora a konyha közepén állt kihívó arccal, miközben még mindig az ijedtségtől kábult Pottert szorongatta. Az egyik sarokban Judith hátrafordult az ablakból, ahonnan idáig a verseny végkimenetelét figyelte. Sápadt és feszült volt az izgalomtól. Az a néhány pillanat, amíg lélegzetvisszafojtva várt, elég volt ahhoz, hogy szívébe tekintsen: végre rájött, hogy Bruce Marshallt szereti, és tekintete találkozott az ő izzó, szürke szemével, amint a fiú átugrott a küszöbön.

– Judith, hozzám jössz feleségül? – zihálta Bruce, mielőtt Eben, aki előbb Mrs. Theodorára és a feszengő Potterre pillantott, észrevette volna a lányt.

– Igen – mondta Judith. Ahogy ezt kimondta, hisztérikus zokogásban tört ki, és erőtlenül egy székre rogyott.

Mrs. Theodora engedett a szorításon:

– Most már mehatsz vissza a dolgozóra – mondta gyászosan Potternek. Ő is kiment a fiúval, Eben King pedig követte. Kiérve a lépcsőre, az asszony átnyúlt a férfi mögött, és becsukta az ajtót.

– Az ember biztos lehet benne, hogy egy King mindig túl későn érkezik! – mondta keserűen és igazságtalanul.

Eben hazament, Bay Billyvel együtt. Potter egészen addig bámult utánuk, amíg Mrs. Theodora utasítást nem adott neki, hogy vezesse be Marshall kancáját az istállóba és csutakolja le.

– Akárhogy is van, Judith-ból nem lesz vénlány – vigasztalta magát a néni.

Abel Nagy Kalandja

– Jöjjön ki a házból, tanító úr! Jöjjön csak ki! Nem tudok rendesen beszélni, de még gondolkodni se, ha falakkal vagyok körülvéve – sose tudtam. Menjünk ki a kertbe! – Majdhogynem ezek voltak Abel Armstrong első, hozzám intézett szavai. A stillwateri iskolaszék egyik tagja volt, és azon a késő májusi estén találkoztam vele először, amikor lesétáltam hozzá, hogy megvitassunk néhány apróbb hivatalos ügyet. Merthogy én voltam „az új tanító” Stillwaterben, mivel a nyári időszakra én vettem át az iskolát.

Stillwater meglehetősen magányos, vidéki hely volt – de ez a tény csak örömmre szolgált, mivel az életem akkoriban kisiklott egy kissé, a szívem pedig sok olyan dolog miatt sajgott és lázadozott, ami nem tartozik ehhez az elbeszéléshez. Stillwater lehetőséget adott nekem a gyógyulásra és a dolgok átgondolására. Így visszatekintve már mégis kétlem, hogy ezek közül bármelyiket is megtaláltam volna, ha nem lett volna Abel és az ő hön szeretett kertje.

Abel Armstrong (mindig „öreg Abel”-nek nevezték, bár alig volt hatvan éves) egy furcsa, szürke házban lakott, a kikötőhöz vezető út közelében. Mire találkoztunk, már sokat hallottam róla. Bár csodabogárnak tartották, a stillwateri népek nagyon szerették. Ő és a nővére, Tamzine egy házban éltek. Tamzine – amint ezt lepcsés háziasszonyom a tudomásomra hozta – olykor-olykor sok éven keresztül nem volt épelméjű, de mostanra már rendbejött, csak furcsa volt és csendes. Abel fiatalkorában egy évig főiskolára járt, de otthagyta, amikor Tamzine „megőrült”. Rajta kívül nem volt senki más, aki a gondját viselhette volna. Abel szemmel látható megelégedéssel látott hozzá ehhez a feladathoz: legalábbis soha nem panaszkodott.

– Abel mindig is derűsen fogta fel az életet – mondta Mrs. Campbell. – Soha nem látszott rajta, hogy aggodalmaskodna a csalódások és a megpróbáltatások miatt, ahogyan a legtöbben szoktak. Az az érzésem, hogy amíg Abel Armstrong fel-alá járkalhat a kertjében, miközben verseket szaval és szónoklatokat tart, vagy úgy társalog a vörös macskájával, mintha az egy másik ember lenne, addig nem sokat törődik a világ gondjával.

– Soha nem volt valami életrevaló. Az apja agilis ember volt, de a gyerekei nem rá ütöttek. Inkább az anyjuk rokonságára hasonlítanak: afféle élhetetlen álmodozók. Így nem lehet boldogulni ebben a világban.

Nem, drága jó Mrs. Campbell. A maga világában így tényleg nem lehet boldogulni; de vannak másik világok is, amelyekben más mércével mérik a boldogulást, és Abel Armstrong ezek egyikében élt – egy világban, amely messze a serény stillwateri gazdák és halászok láthatárán túl terült el. Mindebből megéreztem valamit, még mielőtt találkoztam volna vele. És aznap éjjel, ott a kertjében, a ködpárába burkolt, vörös égbolt alatt, amelyen épp feljöttek a csillagok a kikötő felett, barátra leltem, akinek a személyisége és életfilozófiája arra hivatott, hogy megnyugvással, összhanggal és lelki gazdagsággal töltse el egész lényemet. Ez az iromány hálatalt tisztelgés azon ritka, kivételes szépségű lelkek egyike előtt, akiket Isten emberi testtel ruházott fel.

Magas ember volt, a külleme kissé esetlen, az arca csúnyácska. De nagy, bársonyos tekintetű, mogyoróbarna szeme nagyon szép, korához képest bámulatosan ragyogó és tiszta fényű volt. Kicsi, hegyes, jól ápolt szakálla volt, benne sehol egy szürke szál; de a haja már őszbe hajlott, és összességében olyan férfi benyomását keltette, akit sok bánat ért, és ez éppúgy nyomot hagyott a testén, mint a lelkén. Ahogyan végignéztam rajta, kétségbe vontam Mrs. Campbell megállapítását, miszerint nem „bánta”, hogy fel kellett adnia a főiskolát. Ez az ember sok mindent feláldozott, és ez mélyen megrázta. De túlélte a fájdalmat, és az áldozat, amelyet hozott, áldásként szállt vissza rá. Dallamos, szép hangja volt, és a barna kéz, amelyet felém nyújtott, sajátosan hosszúkás volt, formás és ruganyos.

A tengerparti este illatokkal terhes, párás levegőjében kimentünk a kertbe. A kert mögött egy homályba burkolózott fenyves erdő állt; balról a ház határolta, míg elől és jobb oldalon sudár jegenyenyárfasor bíbor sziluettje emelkedett ki méltóságteljesen az alkonyi égbolt előtt.

– Mindig szerettem a jegenyenyárfákat – szolt Abel, hosszú karjával feléjük intve. – A hercegnők fái. Amikor kisfiú voltam, még divatosak voltak. Akiben volt némi nemesi törekvés, annak volt egy jegenyesor a pázsitja szélén vagy a bejárója mentén, vagy legalábbis egy jegenyefája a bejárati ajtaja egyik oldalán. Mára már kimentek a divatból. A népek azon siránkoznak, hogy a koronájuk elpusztul, és emiatt szakadtan néznek ki. Így is van – így is van, hacsak nem viszi az ember vásárra a bőrét minden áldott tavasszal, hogy felmásszon egy keskeny létrán, és megnyesse a fa koronáját, mint ahogyan én. Az én bőröm aztán nem ér sokat senkinek, ezért is lehet, hogy mindig ép maradt; és az *én* jegenyenyárfáim soha nem néznek ki toprongyosan. Az édesanyám különösen rajongott értük. Szerette a méltóságukat és a tartózkodásukat. *Ők* aztán nem cimborálnak mindenféle jöttmenttel! Ha a fenyőfa társaság, tanító úr, akkor a jegenyefa úri társaság.

A bejárati ajtó küszöbkövéről beléptünk a kertbe. Volt egy másik bejárat is: egy rogyadozó kapu, amelyre két oldalról egy-egy fehér orgonabokor kinyúló ága hajlott rá. Innen árnyfoltokkal tarkított ösvény vezetett a kert közepén álló óriási almafához: egy hatalmas, duzzadó, rózsaszín virágkehelyhez, melynek törzsét mohos pad ölelte körül. De Abel kedvenc ülőhelye, úgy mondta nekem, lejjebb volt a rézsún, egy kis lugas alatt, melyre fiatal komlóinda törékeny smaragdja borult. Odavezetett, és büszkén mutatta meg az onnan szem elé táruló kilátást a kikötőre. A korai naplemente rózsaszín és lángvörös ragyogása lassan kihunytt az égbolton, a víz ezüstös tükörré vált; elmosódott körvonalú vitorlások úsztak tova a sötétedő part mentén. A kikötővel átellenben megszólalt egy kis katolikus kápolna harangja. A bársonyosan édes, álomszerű harangzúgás szétáradt a félhomályban, és egybeolvadt a tenger morajlásával. A tengersizorsónál a világítótorony erős, pulzáló fénye megremegett és felfelillant az opálszínű égbolton, és messze kint, a part menti homokzátony aranyló dűnéin túl egy elhaladó gőzös kunkorodó, szürke füstgomolyagot húzott maga után.

– No, ugye megér egy misét ez a kilátás? – kérdezte az öreg Abel a szerető gazda büszkeségével.

– Ráadásul egy fityingjébe se kerül. Ez a tenger és ez az égbolt itt mind a miénk – „nem pénzért és nem fizetségért”. Ülünk le ide a komló lugasba, tanító úr! Mindjárt feljön a hold. Soha nem unom meg a találgatást, hogy most vajon milyen lesz a felkelő hold ragyogása a tenger felett. Mindig van benne valami, ami meglep. Látom, tanító úr, épp arra készül, hogy hivatalos ügyekről beszéljen. Ne tegye! Nem szabad hivatalos dolgokról beszélni, amikor az ember a holdfelkeltét várja. Nem mintha bármikor máskor szívesebben beszélnek hivatalos ügyekről.

– Pedig sajnos időnként sort kell keríteni arra is, Mr. Armstrong – mondtam.

– Igen, tanító úr, úgy látszik, ez amolyan szükséges rossz – ismerte el. – De én tudom, hogy milyen ügyben jött, és azt öt perc alatt elrendezzük, miután a hold már szépen feljött. Egyet fogok érteni azzal, amit Ön és a másik két iskolaszéktag akarnak. Csak az Úr tudja, miért választottak be *engem* az iskolaszékbe. Talán mert olyan jól mutatok. Ha jól sejtem, csak egy jóvágású férfit akartak oda.

Halk nevetése – oly víg és minden rosszindulattól mentes – ragadós volt. Én is nevetni kezdtem, amint leültem a komló lugas alá.

– Most pedig, ha csak nem akar, ne beszéljen! – mondta. – És én sem fogok. Csak üldögéljünk itt meghittén, és csak akkor szóljunk, ha valami említésre méltó jut az eszünkbe! Máskülönbben ne. Ha tud félórát csendben ülni egy másik ember társaságában úgy, hogy közben kellemesen érzi magát, abból barátság is lehet. De ha nem, akkor soha nem lesznek barátok, még az időt is kár arra vesztegetni, hogy megpróbálják.

Abel és én aznap este a komló lugas alatt kiálltuk a csendpróbát. Különös meglepéssel töltött el az ücsörgés és a töprengés: mindkettő olyasvalami volt, amit elhanyagoltam az utóbbi időben. Viharos lelkemet rég nem érzett békesség járta át. A kertet is áthatotta; az öreg Abel lényéből is sugárzott. Körbepillantottam, és azon tűnődtem, vajon honnan ered e buja, földöntúli hely varázsa?

– Szép, és messze van a piaci lármától, nemde? – kérdezte hirtelen Abel, mintha csak meghallotta volna a fel nem tett kérdésemet. – Itt nincs se adok-veszek, se nyereszkedés. *Ebből* a kertből soha semmit nem adtunk el. Amarra van Tamzine konyhakertje, de amit nem eszünk meg belőle, azt elosztogatjuk. Geordie Marrnak is van egy ilyen nagy kertje lent a kikötő mellett, és temérdek virágot, zöltséget és gyümölcsöt ad el a szállodai vendégeknek. Sültbolondnak tart, amiért én nem teszem ugyanezt. No már most, neki pénzt hoz a kertje, nekem pedig boldogságot. Ez a különbség. Tegyük fel, hogy több pénzem lehetne – és mi lenne akkor? Így csak azoktól az emberektől venném el, akiknek nagyobb szükségük van rá. Van annyi, amennyi Tamzine-nek és nekem elég. Ami pedig Geordie Marrt illeti, nála boldogtalanabb embert még nem hordott a hátán a föld. Szegény flótásnak mindig van valami gondja-baja, ami miatt főhet a feje. Persze a legtöbb bajt saját magának csinálja, de azt hiszem, ettől még nem könnyebb elviselnie. Ült valaha komló lugasban, tanító úr?

Kezdtem hozzászokni Abel gyors témaváltásaihoz. Azt válaszoltam, hogy még soha.

– Nagyszerű hely az ábrándozáshoz – mondta nyájasan Abel. – Lévén, hogy fiatal, maga biztosan sokat ábrándozik.

Heves keserőséggel azt válaszoltam, hogy egyszer s mindenkorra felhagytam az álmokkal.

– Nem, nem hagyott fel velük – mondta Abel töprengve. – Talán úgy *gondolja*, hogy igen. És aztán? Először is tudnia kell, hogy fog még álmodozni, hál' Istennek. Nem fogom megkérdezni magától, mi keserítette el annyira, hogy pillanatnyilag nem akar álmodozni. Egy kis idő múlva majd újra kezdi, különösen, ha olyan gyakran eljön ebbe a kertbe, mint ahogyan remélem. Ez a kert csordultig tele van álmokkal – *mindenféle* álommal. Maga választ. No már most, ha hiszi, ha nem, én a kalandokról szóló álmokat szeretem. Hatvanegy éves vagyok, és soha nem teszek annál meggondolatlanabb dolgot, mint, hogy szép időben kimegyek a tengerre tőkehalat fogni, de még most is szomjazom a kalandokra. Ilyenkor arról ábrándozom, hogy ijesztő, vérszomjas alak vagyok.

Nevetésben törtem ki. Meglehet, a nevetés némileg ritka vendég volt abban az öreg kertben. Tamzine, aki a túlvégen gyomlált, meghökkenve kapta fel a fejét, majd elsétált mellettünk, és bement a házba. Nem nézett ránk, és nem is szólt hozzánk. Az a hír járta róla, hogy betegesen félnék természetű. Testes teremtés volt, és fényes, piros-fehér csíkos anyagból készült ruhát viselt. Az arca kerek és üres tekintetű volt, de vörösés haja dús volt és gyönyörű. A lába mellett egy hatalmas, narancsvörös macska lépdelt, és amint Tamzine elhaladt mellettünk, a macska átszökkent a lugasba, és felugrott Abel térdére. Pompás példány volt élénk, zöld szemekkel és óriási, fehér mancsokkal.

– Kidd Kapitány, Mr. Woodley. – Olyan komolysággal mutatott be bennünket egymásnak, mintha a macska emberi lény lett volna. Se Kidd Kapitány, se én nem reagáltunk valami lelkesen.

– Úgy vélem, tanító úr, maga nem szíveli a macskákat – mondta Abel, a Kapitány bársonyos hátát cirógatva. – Nem hibáztatom. Én magam se voltam túlságosan oda értük soha, amíg csak rá nem találtam a Kapitányra. Megmentettem az életét, és ha megmentjük egy teremtmény életét, kötelességünk szeretni őt. Majdnem ugyanaz, mintha mi adnánk neki életet. Van néhány rettenetesen meggondolatlan ember a világban, tanító úr. Egynémely város lakó, akinek nyaralója van lent a kikötőnél, olyannyira meggondolatlan, hogy az már kegyetlenség. Ez a kegyetlenség legrosszabb formája – a meggondolatlanság. Az ember nem tud megbirkózni vele. Nyáron macskákat tartanak itt, etetik, simogatják, szalagokkal és

nyakörvekkel cicomázzák fel őket; ősszel aztán elmennek, és itt hagyják őket, hogy éhen haljanak vagy halálra fagyjanak. Vérlázító, tanító úr!

– A múlt télen egy napon egy szegény, elpusztult, öreg anyamacskát találtam a tengerparton, amint a három kiscicája csont és bőr teste mellett feküdt. Meghalt, miközben őket próbálta védelmezni. Szegény, megmerevedett mancsai köréjük fonódtak. Tanító úr, én sírtam. Aztán szitkozódtam. Azután meg hazavittem azt a három szerencsétlen kismacskát, felhizlaltam őket, és rendes otthont kerestem nekik. Ismerem azt az asszonyt, aki magára hagyta a cicát. Amikor ezen a nyáron visszajön, lemegyek hozzá, és elmondom neki, mi a véleményem róla. Tudom, hogy ezzel durván beleütöm az orromat a más dolgába, de istenem! Mennyire szeretek én beavatkozni a jó ügy érdekében!

– Kidd Kapitány is az itt hagyottak egyike volt? – kérdeztem.

– Igen. Egy zord, hideg téli napon találtam rá egy faágon lógva, mert fennakadt a vacak szalagos nyakörvénel fogva. Majdhogynem éhen halt már. Úr Isten, ha látta volna a szemét! Csak egy kölyökmacska volt, nem több, és amióta elhagyták, eltengődött valahogy, egészen addig, amíg fent nem akadt azon az ágon. Amikor kioldoztam, a pici, piros nyelvecskéjével szájalomra méltón megnyalta a kezemet. Nem volt ő mindig az a jó sorban élő kalóz, akit most lát. Olyan alázatos volt, mint Mózes. Ennek már kilenc éve. Macskaléptékkel mérve hosszú élete volt. A Kapitány és én régi jó cimborák vagyunk.

– Én inkább azt gondoltam volna, hogy Önnek kutyája van – mondtam.

Abel a fejét rázta. – Egyszer volt kutyám. Annyira szerettem, hogy amikor elpusztult, nem tudtam elviselni még a gondolatát sem, hogy egy másikat szerezzek helyette. Ő barát volt – érti? A Kapitány csak egy cimborá. Kedvelem a Kapitányt. Annál is inkább, mert minden macskában ott bujkál egy kisördög. De a kutyámat *szerettem*. Egy jó kutyában nincs semmi ördögi. Ezért lehet a kutyákat jobban szeretni, mint a macskákat. De átkozott legyenek, ha akár csak fele olyan érdekesek is!

Nevettem, miközben vonakodva felálltam.

– Mennie kell, tanító úr? A hivatalos dolgokat végül is meg se beszéltük! Felteszem, a kályha ügyében jött ide. Jellemző arra a két ütődött tanácstagra, hogy tavasszal kezdenek kályháról locsogni. Csodálom, miért nem hagyták a dolgot a kánikulára, és kezdtek akkor hozzá.

– Csupán azt kívánták, kérdezzem meg Öntől, hogy jóváhagyja-e egy új kályha megépítését?

– Mondja meg nekik, hogy felőlem nyugodtan építtessenek új kályhát – akármilyet –, és, hogy a hajukra is kenhetik! – replikázott Abel. – Ami pedig Önt illeti, tanító úr, bármikor szívesen látom ebben a kertben! Ha fáradt vagy magányos, netán túlfűti a becsvágy vagy a düh emészti, jöjjön el ide, és üldögéljen itt egy kicsit! Gondolja, hogy bárki emberfia nem vetkőzné le a haragját, ha leülne tíz percre, és egy árvácska virágjának a közepébe nézne? Amikor beszélgetős kedvében lesz, beszélgetek majd magával, amikor pedig csak gondolkodni szeretne, békén hagyom. Kitűnő érzékem van ahhoz, hogyan kell nyugton hagyni az embereket.

– Azt hiszem, gyakran eljövök majd – mondtam –, talán túl gyakran is.

– Ez nem valószínű, tanító úr – nem valószínű –, miután elégedetten néztük végig együtt a holdfelkeltét. Ez ugyanolyan jó próbája az összeillésnek, mint bármelyik másik, amit még ismerek. Maga fiatal, én meg öreg vagyok, de úgy becsülöm, hogy a lelkeink nagyjából egyidősek, és sok mondanivalónk lesz egymásnak. Innen egyenesen haza megy?

– Igen.

– Akkor, ha nem lenne nagy fáradtság, arra kérném, álljon meg egy percre Mary Bascomnál, és vigyen el neki egy csokrot a fehér orgonából! Szereti, és én nem várom meg a halála napját, hogy virágot küldhessek neki.

– Tán olyan nagyon beteg?

– Örökölte a Bascomok tüdővész alkatát. Ez annyit jelent, hogy meghalhat akár egy hónapon belül is, ahogyan a bátyja, de kihúzhatja akár húsz évig is, ahogyan az apja. Így vagy úgy, tavasszal a fehér orgona kellemes dolog, és én minden nap küldök neki egy friss csokorral, amíg van belőle. Ritka szép este van, tanító úr! Irigylem magát, amiért a holdfényben sétálhat haza a parton.

– Akkor jobban jár, ha eljön velem egy darabon – javasoltam.

– Nem. – Abel a ház felé pillantott. – Tamzine nem szeret egyedül lenni éjjelente. Így hát a holdfényes sétákat én a kertben teszem. A hold nagyon jó barátom, tanító úr. Szeretem, amióta csak az eszemet tudom. Amikor nyolcéves kislány voltam, egy este a kertben aludtam el, és nem hiányolt senki. Éjszaka aztán egyedül ébredtem, és majd' halálra rémültem. Egek, micsoda árnyak és furcsa hangok voltak ott! Moccanni se mertem. Csak ültem ott remegve, szegény kicsi jószág! De akkor egyszer csak megláttam a holdat. Amikor a fenyőágak mögül úgy tekintett le rám, mint egy régi jó barát, azon nyomban megvigasztalódtam. Felkeltem, és besétáltam a házba, olyan bátran, mint az oroszán, miközben a holdat néztem. Jó éjt, tanító úr! Mondja meg Marynek, hogy az orgona még egy hétig virágzik!

Aznap estétől fogva Abel és én jó barátok lettünk. Együtt sétáltunk, beszélgettünk, és együtt hallgattunk, no meg tőkehalra halásztunk. A stillwateri emberek furcsállották is, hogy a korombeli ifjak helyett az ő társaságát keresem inkább. Mrs. Campbell igencsak aggódott emiatt, és kinyilvánította, hogy mindig is volt bennem valami furcsa. – Madarat tolláról – mondta.

Szerettem azt az öreg kertet ott, a kikötő mellett. Úgy hiszem, még maga Abel sem ragaszkodhatott hozzá nálam jobban. Amint a kapuja bezárult mögöttem, kizárta a világot, az engem emésztő emlékeket és sérelmeket. Békéjében a lelkem kiürített magából minden keserűséget, ami addig betöltötte és megmérgezte: rendbe jött, és újra egészséges lett, amihez Abel bölcs szavai is hozzájárultak. Soha nem tartott nekem szónoklatokat, de áradt belőle a bátorság, a kitartás és az élet nehézségeinek őszinte elfogadása, csakúgy, mint az élet örömeinek szívből jövő üdvözlése. Ő volt a *legjózanabb* lélek, akivel valaha találkoztam. Nem kicsinyelte le a rossz dolgokat, és nem nagyította fel a jókat, de úgy tartotta, egyik sem irányíthat minket. A fájdalomtól nem eshetünk túlzott búskomorságba, ugyanakkor az öröm varázsa sem tehet bennünket hanyaggá és nemtörődömmé. Tudtán kívül segített ráeszmélnem, hogy gyáva ember voltam, aki meghátrált a felelősségtől. Érteni kezdtem, hogy a személyes gondjaim nem a legfontosabb dolgok a világegyetemben, sőt még a számomra sem. Röviden szólva: Abel megtanított újra nevetni, és ha az ember képes jóízűen nevetni, a szénája se állhat annyira rosszul.

Az az öreg kert mindig olyan szívderítő hely volt! Még akkor is, amikor az északi szél mélabúsan dalolt, és a szürke vízpartot szomorkás hullámok nyaldosták, úgy látszott, a napfény ott bujkál minden zugában. Ez talán azért volt így, mert annyi volt benne a sárga virág. Tamzine szerette a sárga virágokat. Még Kidd Kapitány is teljes, aranyló díszében pompázott a kertben. Olyan hatalmas volt, és olyan fényesen tündökölt, hogy szinte eltakarta a napot. Az ő jelenlétét figyelembe véve, elcsodálkoztam azon, hogy a kert mindig tele volt énekesmadarakkal. A Kapitány soha nem piszkálta őket. Talán megértette, hogy a gazdája ezt egy percig sem tűrte volna. Így hát valahol mindig énekelt vagy csiripelt egy madárka. A fejünk fölött szálltak el a sirályok és a darvak. A fenyőfák ágai közt elsuhanó szél mindig örömmel köszöntött minket. Abel és én pedig csak sétáltunk, és élénk társalgást folytattunk az élet kis és nagy dolgairól.

– Szeretek mindenféle kérdéstről elmélkedni, bár soha nem tudom a választ – szokta mondogatni Abel. – Apám úgy tartotta, nem való olyasmiről beszélni, amit nem értünk. De, az ég szerelmére, tanító úr, ha így tennénk, akkor vajmi kevés beszédtemánk maradna! Gondolom, az istenek sokszor nevetnek rajtunk, amikor hallanak minket, de mit számít? Feltéve persze, hogy közben nem feledkezünk meg arról, hogy csak emberek vagyunk, és nem képzeljük magunkat isteneknek, akik igazán tudják, mi a különbség jó és rossz között. Úgy hiszem, az eszmeccseréink nem fognak megártani se nekünk, se másnak. Szóval ma este újra megkíséreljük kideríteni a Gonosz eredetét, tanító úr!

Tamzine végül is megfedekezett róla, hogy visszahúzódóan viselkedjek velem, és széles mosollyal fogadott minden alkalommal, amikor odamentem. De alig-alig szólt hozzám. Minden szabadidejét gyomlálással töltötte a kertben, amelyet olyannyira szeretett, mint Abel. Az élénk színek voltak a gyengéi, és mindig káprázatos mintájú otthonkákát viselt. Rajongott Abelért, és az ő szava szent volt a számára.

– Nagyon örülök, hogy Tamzine ilyen jól van! – mondta Abel egyik este, miközben a naplementét néztük. Aznap szomorkásan köszöntött ránk a nap: szürke felhőkkel és köddel, de vörös és arany pompában ért véget. Volt idő, amikor nem volt ilyen jól, tanító úr, ugye maga is hallotta? De most már évek óta egész jól tud gondoskodni magáról. Így hát, ha a közeljövőben útnak indulok a végső nagy kalandra, Tamzine nem marad itt gyámoltalanul.

– Tíz évvel idősebb magánál. Valószínű, hogy ő távozik előbb – mondtam.

Abel a fejét rázta, és végigsimította jól ápolt szakállát. Mindig azt gyanítottam, hogy az a szakáll volt minden, ami Abel hiúságából megmaradt. Nagy gonddal ápolta mindig, arra viszont soha nem letem tanúbizonyságot, hogy összes loboncát csak egyszer is megfésülte volna.

– Nem, Tamzine túl fog élni engem. A szívét az Armstrongoktól örökölte. Én a Marwoodoktól. Az édesanyám Marwood lány volt. Nem élünk sokáig, és gyorsan, de könnyen távozzunk az árnyékvilágból. Én örülök ennek. Nem tartom magamat gyávának, tanító úr, de a lassú halál gondolatától furcsa rosszullét és rémület fog el. Úgyhogy inkább nem is beszélek erről tovább. Csak azért tettem róla említést, hogy egy napon majd, amikor azt hallja, hogy az öreg Abel Armstrongot holtan találták, ne bánkódjon. Emlékezzen rá, hogy én így is akartam. Nem mintha belefáradtam volna az életbe. Hiszen nagyon is kellemes: ott van a kertem és Kidd Kapitány, odakint pedig a kikötő. De azért olykor egy icipicit egyhangú, és a halál legalább hoz egy kis változást, tanító úr. Igazán kíváncsi vagyok, milyen lehet.

– Én gyűlölöm a halál gondolatát – mondtam komoran.

– Jaj, maga még fiatal! A fiatalok mindig gyűlölnek a halálra gondolni. De a halál barátságosabbá válik, ahogyan megöregszünk. Nem mintha egyikünk is komolyan megakarna halni, tanító úr! Amikor Tennyson ezt kimondta, igazat beszélt. Ott van például az Öreg Mrs. Warner a csatorna torkolatánál. Egész életében ki se látszott a gondokból szegény asszony, és mindenkit elveszített már, akit szeretett. Mindig azt mondja, hogy örülni fog, amikor végre lejár az ideje, és, hogy nem szeretne már tovább élni ebben a siralomvölgyben. De amikor elkapja egy betegség, tanító úr, micsoda hűhót csap! Városi orvosok, hivatásos ápolónő és annyi gyógyszer, amennyi végezne egy kutyával is! Jó, lehet, hogy az élet siralomvölgy, tanító úr, de úgy hiszem, vannak, akik élvezik a siránkozást!

A nyár átvonult a kerten, s vele a rózsák, a liliomok, a mályvarózsák, majd az aranylókúpvirágok is, szép sorjában. A kúpvirág különösen szép volt abban az évben. A kert alsó végében volt belőle egy jókora sáv, ami olyan volt, mint maga az áradó napfény. Tamzine csak úgy tobzódott benne, de Abel szíve inkább a lágyabb színű virágokhoz húzott. Volt egy sötét borvörös mályvarózsafajta, amely a kedvence volt. Órákig is elüldögélt egyhelyben, miközben kitartóan bámulta egy-egy ilyen virág sekély, szaténsimaságú kelyhét. Így találtam rá egyik este a komló lugasban.

– Ez a szín mindig megnyugtatólag hat rám – magyarázta. –A sárga túlságosan felizgat. Nyughatatlanná tesz: arra késztet, hogy el akarjak vitorlázni „a napon túlra”. Ma addig-addig néztem azt az aranylókúpvirág-özönt, amíg csak egészen ki nem jöttem a sodromból, és azt nem gondoltam, hogy óriási hiba volt az életem. Találtam egy elpusztult pillangót, és rendeztem neki egy kis temetést: abban a sarokban temettem el, ahol a fenyőfák állnak. És arra gondoltam, én sem voltam nagyobb hasznára ennek a világnak, mint az a szegény kicsi pillangó. Jaj, nagyon bánatos voltam, tanító úr! Aztán magamhoz vettem ezt a mályvarózsát, és leültem ide, hogy egyes-egyedül ezt nézhessem. Amikor egy férfi egyedül van, tanító úr, olyankor a legtöbbször Isten van vele – vagy az ördög. Egész végig, amíg azt az aranyló kúpvirágot néztem, az ördög tombolt körülöttem, de a mályvarózsán keresztül Isten szólt hozzám. És úgy láttam, hogy egy férfi, aki olyan boldog, mint én, és ilyen kertje van, igazán sikeres életet mondhat a magáénak.

– Remélem, én is elérhetek egyszer ekkora sikert – mondtam őszinte komolysággal.

– De magának azért én másmilyen sikert kívánok, tanító úr –mondta Abel, a fejét csóválva.
– Azt akarom, hogy *megtegyen* dolgokat – olyan dolgokat, amelyeket én is megtettem volna, ha alkalmam nyílt volna rá. Magában ott a képesség, hogy megtegye őket, ha összeszorítja a fogait, és nekilát.

– Hiszem, hogy most már össze tudom szorítani a fogaimat, és neki tudok látni, hála magának, Mr. Armstrong – mondtam. – Amikor a múlt tavasszal ide jöttem, nagy hibát készültem elkövetni, de maga letérített arról az útról.

– Egyfajta iránytűt adtam a kezébe, hogy az vezesse az úton, igaz? – tudakolta mosolyogva Abel.

– Nem vagyok olyan szerény, hogy ezt részben ne a magam érdemének tulajdonítsam. Láttam, hogy tehetek *magával* valami jót. De ha hiszi, ha nem, a kertem többet tett ezen a téren, mint jómagam. Csodálatos, amit a kert tud tenni az emberrel, ha engedjük neki, hogy a maga módján tegye. Jöjjön, üljön le ide, és napozzon egyet, tanító úr! Lehet, hogy holnap már nem süt így a nap. Csak üldögéljünk és elmélkedjünk!

Így hát hosszan üldögéltünk és elmélkedtünk. Aztán Abel egyszerre csak így szólt:

– Maga nem látja itt a kertben azokat az embereket, akiket én, tanító úr. Maga nem lát senki mást, mint engem, az öreg Tamzine-t és Kidd Kapitányt. Én látok mindenkit, aki régebben itt élt. Akkoriban ez a hely nyüzsgött az élettől. Sokan voltunk, és éppolyan vidám, fiatal társaság volt a miénk, amelyet bárhol találna most is. Úgy szállt a nevetésünk, ahogyan az ide-oda dobált labda repked. Most pedig már csak az öreg Tamzine és az öreg Abel élnek még.

Egy percre elhallgatott: nézte az emlékeiből előbukkanó fantomokat, akik láthatatlanul lépdeltek felém az árnypettyes ösvényeken, és boldogan kandikáltak ki a lengedező faágak mögül. Aztán így folytatta:

– Mindazok közül, akiket itt látok, van két ember, aki sokkal élénkebb és valóságosabb az összes többinél, tanító úr. Az egyik Alice húgom. Harminc éve már, hogy meghalt. Nagyon szép volt. Ezt aligha hinné el, ha megnézi Tamzine-t vagy engem, ugye? Pedig igaz. Mindig Alice királynőnek hívtuk: olyan méltóságteljes és csinos volt. A szeme barna volt, a haja pedig éppolyan aranyló vörös, mint amott az a sarkantyúvirág. Ő volt apánk kedvence. Aznap éjjel, amikor megszületett, nem gondolta senki, hogy az édesanyám túléli a szülést. Édesapám egész éjjel kint sétált ebben a kertben. És napkeltekor éppen ott, az alatt az öreg almafa alatt rogyott térdre, és adott hálát Istennek, amikor kijöttek hozzá, és elmondták neki, hogy minden jól alakult.

– Alice mindig is vidám teremtés volt. Ez az öreg kert az ő nevetésétől zengett azokban az években. Csak ritkán sétált: inkább futkározva vagy táncolva járt-kelt. Csak húsz évet élt, de ebből tizenkilenc olyan boldog volt, hogy soha nem is sajnáltam sok minden miatt. Mindene

megvolt, amiért élni érdemes: a nevetés, a szerelem, és végül a bánat. James Milburnnek hívták a szerelmét. Harmincegy év telt el azóta, hogy a hajója elhagyta ezt a kikötőt, és Alice búcsút intett neki innen, ebből a kertből. Soha nem tért vissza. A hajójáról nem jött hír többé.

– Amikor Alice feladta a reményt, hogy valaha viszontlátja, meghasadt a szíve, és meghalt. Azt mondják, ilyesmi nem létezik, de Alice-nek semmi más baja nem volt. Amott állt a kapunál, nap nap után csak a kikötőt kémlelte; és amikor végül meghalt benne a remény, vele együtt az élete lángja is kihunyott. Emlékszem a napra: napnyugtáig nézte a kikötőt. Aztán kifordult a kapuból. Minden nyugtalanság és kétségbeesés eltűnt a szeméből. Szörnyűséges nyugalom tükröződött benne: a halál nyugalma. – Most már soha többé nem jön vissza, Abel – mondta nekem.

– Egy hét se kellett hozzá, és már halott volt. A többiek gyászolták őt, de én nem, tanító úr. Megízlelte az élet magaslatait, és alámerült a mélységeibe. Semmi sem maradt, amiért érdemes lett volna tovább tengetnie az életét annyi hosszú éven át. Engem csak korábban emésztett miatta a bánat: akkor, amikor gyötrődve járkáltam ebben a kertben, mert nem tudtam segíteni rajta. De ezeken a hosszú, meleg nyári délutánokon sokszor mintha hallanám Alice nevetését, ahogyan bezengi az egész kertet, holott nagyon régóta nem él már.

Álmodozásba mélyedt, amit én nem zavartam meg. Így hát a másik, féltve őrzött emlékét csak egy másik alkalommal osztotta meg velem. Minden átmenet nélkül tért vissza a témához, amikor újra a komló lugasban ültünk, és a szeptemberi tenger tündöklő ragyogását néztük.

– Tanító úr, mondja meg, hányan ülünk itt most?

– Testben ketten. De, hogy lélekben hányan, azt nem tudom – feleltem viccelődve, az ő stílusában.

– Van egyvalaki – a másik a közül a kettő közül, akiről aznap tettem említést, amikor Alice-ről meséltem magának. Erről a valakiről még nehezebb beszélnem.

– Ne beszéljen róla, ha fájdalmat okoz vele magának! – szóltam.

– De szeretnék. A fejembe vettem. Tudja, miért meséltem magának Alice-ről, és miért fogok most Mercedesről is mesélni? Azért, mert szeretném, ha valaki emlékezne és gondolna rájuk néha, miután én már nem leszek. Nem tudnám elviselni, hogy az élők között teljes feledésbe merüljön a nevük.

– Az idősebb bátyám, Alec tengerész volt, aki az utolsó nyugat-indiai útján feleségül vett egy spanyol lányt, és vele tért haza. Az édesapám és az édesanyám nem örültek a házasságnak. Mercedes külföldi volt, katolikus, és minden egyéb módon különbözött tőlünk. De miután megláttam, én egy pillanatig se hibáztattam Alecet. Nem mintha annyira nagyon szép lett volna. Törekeny termetű volt, sötét hajú, a bőre pedig elefántcsontszínű. De nagyon kecses volt, és volt benne valami vonzerő, tanító úr – erős és hatalmas vonzerő. A nők ezt nem tudták megérteni. Csodálkoztak, miért bolondul érte annyira Alec. Én soha nem csodálkoztam ezen. Én... én is szerelmes lettem belé, tanító úr, amikor még egy napja se ismertem. Soha nem tudta meg senki. Mercedes még álmában se gondolta volna. Pedig szerettem egész életemben, és szeretem még most is. Más nőre gondolni se akartam soha. Az a kicsi, sápadt, sötét szemű spanyol lány egyszerűen elvette a férfiak kedvét minden más nőtől. Őt szeretni olyan volt, mint belekóstolni egy ritka, különleges gyöngyöző borba. Utána az embernek már nincs többé kedve a közönségesebb italokhoz.

– Azt hiszem, nagyon boldog volt abban az évben, amit itt töltött. A stillwateri szorgosdolgos asszonynépség kigúnyolta, mert szerintük nem volt elég rátermett. Azt mondták, nem ért semmihez. De egy dologhoz igenis jól értett: tudott szeretni. Rajongott Alecért. Gyűlöltem is érte Alecet. Jaj, a szívem sötét gondolatokkal volt tele abban az időben, tanító úr. De ezt se Alec, se Mercedes nem tudta meg soha. És most már hálás vagyok az égnek, amiért ők olyan boldogok voltak. Ezt a lugast is Alec készítette Mercedesnek. Legalábbis ő építette a léckerítést, és Mercedes ültette mellé a komlót.

– A nyáron a legtöbbször itt üldögélt. Gondolom, ezért szeretek itt ülni én is. A tekintete álmodozó volt, és a távolba révedt, amíg csak fel nem ragyogott Alec érkezésére. Ó, hogy kínzott mindez! De most már szeretek erre emlékezni. És a bájos, lágy, külföldi csengésű hangjára meg az apró, fehér kezecskéire. Miután idejött, egy év múltán meghalt. Őt és a kisbabáját annak a kis kápolnának a temetőjében temették el, amelynek a harangja minden este megszólal. Szeretett itt ülni, és hallgatni a harangszót. Alec még sokáig élt, de nem nősült meg újra. De most már ő sincs köztünk, és rajtam kívül senki nem emlékszik már Mercedesre.

Abel álmodozásba merült: találkája volt a múlttal, amit nem akartam megzavarni. Azt gondoltam, nem is vette észre a távozásomat, de amint kinyitottam a kaput, felállt, és intett a kezével.

Három nappal később újra ellátogattam az öreg kertbe, ott, a kikötőbe vezető út mentén. Egy távoli vitorla vörös fényben úszott. Messze, nyugat felé egy alkonyfénybe borult város terült el, mely egy hatalmas és mélyvizű kikötő köré épült. Paloták és bíborba-aranyba öltözött zászlós tornyok magasodtak benne. Zene töltötte be a levegőget: az egyik muzsika a szél, a másik a hullámok morajlása volt, és dallam áradt még annak a távoli kápolnának a harangjából is, amelynek a közelében Mercedes aludta örök álmát. Dús, napérlelte illatok és meleg színek töltötték be a kertet. Körülötte a jegenyefák magasan és komoran álltak, mint egy titokzatos gyülekezet papjai. Abel a komló lugasban üldögélt. Mellette ott aludt Kidd Kapitány. Azt gondoltam, Abel is alszik: a fejét a léckerítésnek támasztotta, a szeme pedig csukva volt.

De amikor a lugashoz értem, láttam már, hogy nem alszik. Halvány mosoly ült az ajkán: furcsa és bölcs mosoly, mintha feltárult volna előtte a végső igazság, és elnézően nevetne régi, tétova feltevéseinken és vakságunkon.

Abel útnak indult az ő Nagy Kalandjára.

Lucy Ellen ígérete

Cecily Foster ráérősen ballagott le a faluból a lankás, fenyőfákkal szegélyezett úton. Általában hosszú, határozott léptekkel haladt, de aznap az álmatag őszi délután lágy derűje járta át, és nyugodt megleléssel töltötte el a szívét. Anélkül, hogy ennek tudatára ébredt volna, elégedett volt élete jelenlegi helyzetével. A felén már túljutott. De a hátralévő fele még békésen, kellemesen és nyugalmasan terült el előtte, mint maga az őszi délután, csupa ráérő teendő és csendesen érdekes nap ígéretével. Cecilynek kedvére voltak ezek a távlatok.

Amikor a saját házához vezető ösvényhez ért, egy pillanatra megállt, kezeit a fehérre meszelt kapu tetején összefonva, és sütkérezett a melegben, mely mintha megült volna a fiatal fenyőfasorral övezett kis, füves völgyben.

Előtte kisült mezők terültek el mélabúsan, lefelé, egészen a homokos tengerpartig, ahol a széles, tajtékos hullámok morajlása halk, szomorkás melódiaként járta át a hallgatásba burkolózott levegőget.

Jobbra tőle, az aprócska domb tetején volt az otthona – az övé és Lucy Ellené. A ház régi-módi, piszkos sötét volt, alacsony eressel. Oromzatát és tornácát benőtte a vadszőlő, mely a borvörös és a meleg aranybarna különböző árnyalataiba öltözött az októberi fagyok idején. Három oldalról sudár, öreg lucfenyők fogták közre, melyek külső felét lecsupaszította és eltorzította az atlanti szél, de a belső felük zöld volt és dús. A negyedik oldalon takaros, fehér léckerítés szegélyezte a bejárati ajtó előtti virágoskertet. Cecily szeme elé tárult a bíborszín és skarlátvörös őszirózsagyások látványa, melyek szín pompás virágtakaróként terültek el a szalon és a nappali ablakai alatt. Lucy Ellen ágyása díszesebb és terebélyesebb is volt, mint Cecilyé. Lucy Ellennek mindig nagyobb szerencséje volt a virágokkal.

Látta az elülső tornác lépcsőjén alvó, öreg Bulldogot, és Lucy Ellen fehér macskáját, amint elnyújtózott a szalon ablakpárkányán. A ház körül más jele nem volt az életnek. Cecily nyugodt megleléssel sóhajtott fel.

– Uzsonna után kiásum azokat a dália gumókat – mondta fennhangon. – Már kint lenne a helyük. Ej, de kék és szelíd ez a tenger! Soha nem volt még ilyen pompás nap az ég alatt. Tovább voltam távol, mint ahogy terveztem. Vajon Lucy Ellen nem érezte magát egyedül?

Amikor Cecily a ködpárába burkolózott óceánról a ház felé fordította tekintetét, meglepve vette észre, hogy a göcsörtös fenyőfák alatt, könnyed léptekkel egy férfi jön lefelé az ösvényen. Megrökönyödve bámult rá, hiszen biztos volt abban, hogy Orientalban egyetlen férfinak sem volt ilyen a járása.

– Valami utazó ügynök zargathatta Lucy Ellent – morgolódott bosszúsan.

Az idegen oly légies könnyedséggel közeledett, amely egyáltalán nem volt jellemző az Oriental-beliekre.

Cecily kinyitotta a kaput, és besétált rajta. Épp a völgy szívében találkozott az útjuk, a borostyánszínű juharfa alatt. Amint az úriember elhaladt mellette, kalapot emelt, és behízelt mosollyal odabólintott neki.

Úgy negyvenöt éves lehetett, és jólöltözött, ámbar kissé harsány megjelenésű volt: egész lényét a jó mód önelégültsége lengte körül. Súlyos arany óraláncot viselt, és hatalmas pecsétgyűrű virított a kezén, amellyel a kalapját megemelte. Tar fejének magas, Shakespeare-i homlokát vörös-szöke hajfürtök gyűrűje övezte. Az arca pirosposzsgás volt és jellegtelen, ám a nagy, kék szemek és az ifjontin kunkorodó, szalmaszínű bajuszka jó természetre vallottak.

Cecily nem ismerte fel a férfit, noha mégis csak ismerősnek érezte valahonnan. Meggyorsította a lépteit fel a házhoz. A szalonban ott találta Lucy Ellent az ablakon kikandikálva, a két muszlinfüggöny között. Amikor az utóbbi hátrafordult, elfojtott izgalom tükröződött rajta.

– Ki volt ez az ember, Lucy Ellen? – kérdezte Cecily.

Cecily legnagyobb ámulatára Lucy Ellen elpirult – meleg, tavaszt idéző színáradat borította el törékeny, kicsi arcát, mintha varázsütésre megfiatalodott volna.

– Hát nem ismerted fel? Cromwell Biron volt az – válaszolta kényeskedően. Annak ellenére, hogy Lucy Ellen már negyven éves volt és a legtöbb vonatkozásban józan ésszel volt megáldva, nem tudta megállni, hogy alkalmanként ne affektáljon.

– Cromwell Biron – ismételte el Cecily szenvtelen hangon. Gépiesen levette a kalapját, leporolta rajta a masnikat és a szalagokat, majd elindult, hogy gondosan eltegye a helyére: a fehér dobozba a vendégszobában. Úgy érezte, komoly megrázkódtatás érte, és abban a pillanatban nem is mert többet kérdezni. Megrémisztette Lucy Ellen elpirulása, ami a változás ezernyi szédítő lehetőségét látszott megnyitni előtte.

– De hát megígérte! Megígérte! – sziszegte elszánt indulattal.

Amíg Cecily átöltözött, Lucy Ellen elkészítette a vacsorát az aprócska konyhában. Olykor-olykor dalra fakadt, de aztán bűnbánóan mindig abbahagyta. Cecily hallotta mindezt, és szigorú ajkait csak még jobban összeszorította.

„Ha egy férfi engem hagyott volna faképnél húsz évvel ezelőtt, én nem lennék így elragadtatva, amikor viszontlátom, főleg akkor, ha azóta még kövér és kopasz is lett – tette hozzá, miközben az arca önkéntelen mosolyba rándult. Komoly arca és szigorú életszemlélete ellenére Cecily nem tudta megzabolázni veleszületett humorérzékét.

Az aznapi estebéd nem a szokásos, meghitt mederben folyt. Nem alakult ki közöttük a megszokott, élénk társalgás. Cecilynek sok mesélnivalója lett volna Lucy Ellen számára, mégis megtartotta inkább magának. Lucy Ellen sem kérdezett semmit: rosszul leplezett izgalma ünnepi öltözetként lengte körül.

...Cecily szívét az ijedtség és a féltékenység riadalma marcangolta. Miközben a pirítását vajazta és ette, a kegyetlenség mosolya ült ki az arcára.

– Szóval Cromwell Biron volt az – mondta mesterkélten közönnnyel. – Gondoltam is, hogy ismerős valahonnan. Mikor jött haza?

– Tegnap érkezett Orientalba – hebegte Lucy Ellen. – Két hónapig lesz itthon. Olyan... olyan jól beszélgettünk ma délután! Ó... ő éppolyan sok viccet ismer, mint régen. Azt kívántam, bár te is itt lennél!

Most füllentett. Cecily tudta jól.

– Én ugyan cseppet se bánom! – válaszolta lenézően. – Tudod, hogy soha nem tartottam valami sokra ezt a Cromwell Biron. Véleményem szerint vastag bőr lehet a képén, ha hívatlanul beállított hozzád azok után, ahogy elbánt veled.

Lucy Ellen arca lángba borult, és szánalmas hallgatásba burkolózott.

– A külseje szörnyen megváltozott – folytatta Cecily könyörtelenül. – Milyen kopasz lett! És kövér! Ha belegondolok, hogy a fess Cromwell Bironnak kihullott a haja és meghízott! Az egyszer biztos, hogy még mindig ugyanolyan maflaképű, mint régen! Ideadnád a ribizli zselét, Lucy Ellen?

– Szerintem azért annyira nem kövér – mondta Lucy Ellen sértetten, amikor Cecily felállt az asztaltól.

– És ha az, az se érdekel.

Húsz évvel azelőtt Biron faképnél hagyta Lucy Ellen Fostert. Abban az időben ő volt Oriental legszemrevalóbb lánya, de odaát, a keresztútnál lakott az új tanítónő, aki még nála is csinosabbnak bizonyult, azonfelül volt neki benne valami nem mindennapi, ami Lucy Ellenből hiányzott. Cromwell és a tanítónő megszöktek és összeházasodtak, hátrahagyva Lucy Ellent balvégzetű románca szertehulló foszlányaival.

Soha nem volt más férfi az életében. Magában megfogadta, hogy hű marad élete egyetlen szerelméhez. Ez romantikusan hangzott, ugyanakkor egyfajta vigaszt is jelentett a számára.

A nagynénje és a nagybátyja nevelte fel. Amikor aztán ők meghaltak, Lucy és az unokatestvére, Cecily Foster magukra maradtak a világban.

Cecily húgaként szerette Lucy Ellent. De úgy vélte, Lucy Ellen így is – úgy is férjhez megy majd egyszer, és belefacsarodott a szíve a gondolatba, hogy ő egyedül marad, és nem lesz egy lélek sem, akit szerethetne, vagy akiről gondoskodhatna.

Lucy Ellen volt az, aki először felvetette a kölcsönös fogadalom ötletét, de Cecily mohón kapott az alkalmon. A két nő a vénlányság küszöbére érve, egy sorsdöntő pillanatban ünnepelesen megfogadta egymásnak, hogy soha nem mennek férjhez, és mindig egy fedél alatt laknak majd. Ebben a pillanatban lehullt a mázsás súly Cecily szívéből. Az ő szemében az ígéret szent dolog volt.

A másnap esti imaórán a régi barátok és szomszédok valóságos üdvözléssel fogadták Cromwell Biron. Ifjúkorában Cromwell nagy népszerűségnek örvendett. Ehhez most még az újdonság varázsa és közismert jómódjának a híre is társult.

Sugárzóan lelkes és beszédes volt. Beállt a kórusba is, hogy részt vegyen a közös éneklésben. Lucy Ellen ült mellette, és egy könyvből énekeltek. Vékonyka orcáján két égő piros folt jelent meg, és egy kis levendulaszínű krizantémbokréta volt a kabátjára tűzve. Már-már lányosan ifjúnak látszott, Cromwell Biron pedig csodálattal nézte őt a szeme sarkából, miközben Cecily dühödten figyelte kettejüket a padjában ülve. Tudta, Cromwell Biron azért jött haza, hogy újra meghódítsa egykori szerelmét.

„Akkor se lesz az övé” – sziszegte a zsoltáros könyvébe Cecily. Valahogy megnyugodott, amikor hozzátette: „Megígérte.”

A templom lépcsőjén Cromwell parádés mozdulattal ajánlotta fel a karját Lucy Ellennek. Ő szemérmesen elfogadta, és a csípős, holdfényes őszi estében elindultak lefelé az úton. Tíz év óta először Cecily egyedül sétált haza az imaóráról. Felment a lépcsőn, és az ágyára vetette magát, ez egyszer nem törődve még a második legjobb ruhájával és kalapjával és sem.

Lucy Ellen azt már nem merte megkockáztatni, hogy behívja Cromwellt. Ahhoz túlságosan is tartott Cecilytől. De azért elállt meg vele a kapuban, egészen addig, amíg a hallban álló ingaóra el nem ütötte a tizenegyet. Akkor aztán Cromwell vidáman füttyörészve elment, Lucy Ellen krizantémjával a kabátja gomblyukában, Lucy Ellen pedig bement a házba, és átsírta a fél éjszakát. Cecily viszont nem sírt. Elszánt dühében ébren feküdt egészen reggelig.

– Cromwell Biron megint udvarol neked – jegyezte meg nyersen Lucy Ellennek a reggeliző asztalnál.

Lucy Ellen elpirult idegességében.

– Ugyan már, Cecily! Ez badarság – ellenkezett affektált mosollyal.

– Nem badarság – mondta Cecily nyugodtan. – A kor nem véd meg az ostobaságtól, és Cromwell Bironnak azelőtt se volt valami sok esze. Micsoda öntelt egy alak!

Lucy Ellen keze remegett, miközben letette a teáscsészéjét.

– Annyira azért nem öreg – mondta alig hallhatóan –, és rajtad kívül mindenki kedveli, ráadásul jómódú is. Én nem látok benne önteltséget.

– Ha így nézed, talán nincs is. Nagyon könnyen megbocsátasz, Lucy Ellen. Úgy látszik, elfelejtetted, hogy' bánt veled egykor.

– Ne-em, nem felejtettem el – hebegte Lucy Ellen.

– Akárhogy is van – jelentette ki Cecily ridegen – nem lenne szabad bátorítanod őt, Lucy Ellen. Tudod jól, hogy akkor se mehetnél hozzá, ha megkérné a kezed. Megfogadtad.

Lucy Ellen arcából egy csapásra kiszállt a vér. Cecily könyörtelen tekintete előtt cserbenhagyta a bátorsága.

– Tudom – felelte rosszállóan –, nem felejtettem el. – Badarságokat beszélsz, Cecily. Örömmel látom Cromwellt, és ő is örül az én társaságomnak, hiszen a régi barátai közül rajtam kívül már nem sokan maradtak itt. Magányosnak érzi magát a mostani Orientban.

Tiltakozása végén Lucy Ellen az addiginál is jobban kiemelte őzbarna fejcskáját. Megmentette hát az önbecsülését.

Az elkövetkező hónapban Cromwell Biron kitartóan udvarolt tovább, még Cecily ellenségessége sem tántorította el. Az október észrevétlenül novemberbe fordult, és vele együtt beköszöntöttek a csípős, borongós napok is. Cecily számára a kinti világ is csak a szívét marcangoló fájdalmat tükrözte vissza gyászosan. Mégis egyfolytában magán nevetett, és ez a nevetés őszinte volt – ha mégoly keserű is.

Egy este későn érkezett haza az egyik szomszédjától. Cromwell Biron a völgyben haladt el mellette, épp a juharfa csupasz ágai alatt, melyek körvonalai élesen kirajzódtak az égbolt előtt a hold ezüstös fényében.

Amikor Cecily belépett a házba, Lucy Ellen kinyitotta a szalon ajtaját. Nagyon sápadt volt, de a szemei tűzben égtek, és kezét összekulcsolva tartotta maga előtt.

– Szeretném, ha bejönnél hozzám néhány percre, Cecily – mondta lázas izgalommal.

Cecily csendben utánament a szobába.

– Cecily – kezdte esdeklőn –, Cromwell itt járt ma este. Arra kért, hogy legyek a felesége. Azt mondtam neki, hogy jöjjön vissza holnap este a válaszmért.

Itt elhallgatott, és esdeklőn Cecilyre nézett. Cecily nem szólalt meg. Csak állt az asztal mellett – szálegyenesen és kérlelhetetlenül. Rideg arca és merev testtartása láttán Lucy Ellen úgy érezte magát, mintha villámcsapás érte volna.

Széttárta fakó kezecskéit, és hirtelen kitörő, számára addig ismeretlen szenvedéllyel így szólt:

– Cecily, én hozzá akarok menni. Én... én... szeretem őt. Mindig is szerettem. Amikor fogadalmat tettem, nem gondoltam, hogy valaha is ez lesz. Ó, Cecily, ugye feloldozol az esküm alól?

– Nem – felelte Cecily. Ez volt minden, amit mondott. Lucy Ellen karjai lehanyatlottak, és az arcán kihunyta a fény.

–Tehát nem? – kérdezte reményvesztetten.

Cecily kiment. De az ajtóban még hátrafordult.

– Amikor hat évvel ezelőtt John Edwards feleségül kért, én kikoszartam miattad. Nekem az ígéret szent. De hát te mindig is gyenge és romantikus jellem voltál, Lucy Ellen.

Lucy Ellen nem felelt. Magába roskadva állt a kandalló előtti kis szőnyegen, mint egy dérlepte virágszál.

Amikor másnap este Cromwell Biron minden addigi jókedvétől megfosztva távozott, Lucy Ellen felment Cecilyhez a szobájába. Egy pillanatra megállt a keskeny ajtónyílásban: hamuszürke arca hátborzongatónak hatott az alulról ráeső lámpafényben.

– Elküldtem – a hangja élettelenül csengett. – Megtartottam a szavamat, Cecily.

Pillanatnyi csend következett. Cecily nem tudta, mit is mondjon erre. Lucy Ellen hirtelen így tört ki keserűségében:

– Bár meghalnék!

Ezzel szélesebben kifordult az ajtón, aztán átviharzott a szalonon, be a saját szobájába. Cecily fájdalmasan nyögött fel. Ez volt hát a hála minden szeretetért, amit Lucy Ellenre fecsért!

– Mindegy. Legalább vége az egésznek – mondta csökönyösen, a holdsütötte fenyőágakra meredve.

– Majd csak megbékél Lucy Ellen. Ha Cromwell továbbáll, Lucy Ellen megfelelkezik majd róla. Emiatt aztán nem fog főni a fejem. Ígéretet tett, és az ígéretet választotta.

A következő két hétben tragikus gyász borult a fenyves mélyén megbúvó, viharvert, hajdan fehér házikóra. Ez a tragédia Cecily szemében, aki a saját gyötrődése közepette is mulatságnak találta Lucy Ellen romantikus búslakodását, komédiának tűnt fel.

Lucy Ellen fásultan elvégezte a délelőtti teendőit, délutánonként pedig bágyadtan hervadozott. Cecily megkönnyebbült volna, ha felrója neki a történeteket, csak hogy Cromwell elküldésének estéje óta egyetlen szemrehányó vagy panaszos szó sem hagyta el az ajkát.

Egy este aztán Cecily udvariassági látogatást tett a faluba. Cromwell Biron is ott volt éppen, és úriemberként ragaszkodott ahhoz, hogy hazakísérje. Cromwell változatlanul kedves viselkedéséből megértette, hogy Lucy Ellen nem árulta el neki, miért is utasította vissza az ajánlatát. Egyszerre csodálat ébredt benne az unokahúga iránt. Amikor megérkeztek a házhoz, Cromwell hirtelen megállt, megpillantva a szalon ablakából kiszűrődő fénysugarat. Meglátták Lucy Ellent, aki a tűz mellett üldögélt egymagában, fejét az asztalon összefont karjaira hajtva. Fehér macskája mellette gubbasztott az asztal tetején, de ő még csak észre sem vette. Cecily megadással sóhajtott fel.

– Jobban teszi, ha bejön – mondta nyersen. – Lucy Ellen magányosnak látszik.

Cromwell zavarodott motyogásba kezdett. – Attól tartok, nem örülne a társaságnak. Lucy Ellen nem nagyon kedvel engem.

– Jaj, még hogy nem? – kérdezte keserűen Cecily. – Jobban kedveli magát, mint engem, mindannak ellenére, amit... No de mindegy. Az én hibám volt az egész. Ő majd elmagyarazza. Mondja meg neki, hogy én mondtam, hogy elmagyarázhatja. Jöjjön be, ha mondom!

Ezzel karon fogta a még mindig húzódozó Cromwellt, és szó szerint keresztülvonszolta a muskátli ágyásokon, majd a bejárati ajtón. Kinyitotta a szalon ajtaját, és betuszkolta rajta a férfit. A meglepett Lucy Ellen riadtan felállt. Cromwell tar feje mögött elötűnt Cecily sötét arca: tragikus volt és elszánt.

– Itt a kérőd, Lucy Ellen – mondta. – Feloldozlak az ígéreted alól.

– Lucy Ellen arca egy csapásra felragyogott. Ennek láttán Cecily becsukta az ajtót maga mögött, és felment az emeletre, miközben könnyek peregtek le az arcán.

– Most én szeretnék halott lenni – motyogta. Aztán hisztérikus nevetésben tört ki:

– Micsoda maflaképű ez a Cromwell! Milyen ügyefogyottan állt ott, halálra rémülve Lucy Ellen láttán! Szegény kis Lucy Ellen! Végül is, remélem, hogy Cromwell jó lesz majd hozzá!

Befejezett történet

Mindig ott ült a szálloda nyugati tornácának szegletében, és kötögetett: valami fehérret és bolyhosat, vagy rózsaszínt és bolyhosat, vagy halványkéket és bolyhosat, de mindenképpen bolyhosat és kecseset. Úgy hiszem, vállkendők, sálak és főkötők voltak. Amikor az egyikkel elkészült, odaadta egy leányzónak, és hozzáfogott egy másikhoz.

Azon a nyáron Harbour Light-ban minden lány viselt valami feltűnő ruhadarabot, ami Miss Sylvia karcsú, fáradhatatlan, hófehér kezecskéi alól került ki.

Öreg volt, de ez az a fajta szép, derűs öregkor volt, ami a maga nemében ugyanolyan gyönyörű, mint az ifjúság. Az ember azt gondolta volna, nagyon szép lánykora és asszonysora lehetett, hogy ilyen gyönyörű hatvanévesé érlelte az élet. Meg is lepett mindenkit, aki meghallotta, hogy az emberek *Miss Sylviának* szólítják. Olyan asszonynak látszott, akinek meglett, felnőtt fiai és gödröcskés arcú unokái kellene, hogy legyenek.

Miután megérkezett a szállodába, az első két napját ott töltötte a tornác szegletében ülve. Mindig egy fiatalokból álló társaság vette körül; a középkorúak és az idősebbek is szerettek volna csatlakozni, de Miss Sylvia, aki bár mindegyikükkel nagyon szívélyes volt, világosan értésükre adta, hogy a fiatalokhoz húzza a szíve. Tündöklő, hófehér királynőként foglalt helyet a lányok és fiúk, fiatal emberek és ifjú hölgyek búv körében. Mindig ugyanazt a kissé ódivatú ruhát viselte, de semmi más nem illett volna hozzá még feleannyira sem. Hófehér haját csipkés főkötő díszítette, fekete selyembe bújtatott vállát pedig lilás rózsaszín vállkendő borította. Folyamatosan kötött, és sokat beszélt közben, de annál is többször csak hallgatott. A nap minden órájában ott ültünk körülötte, és mindent elmeséltünk neki.

Először Miss Stanleymainként mutatkozott be. De huszonnégy óránál tovább nem bírta, hogy a hivatalos nevén szólítsa az ember. Ekkor könyörögve kérte, szólítsuk Miss Sylviának, és attól fogva Miss Sylviának hívtuk, és így is gondoltunk rá mindörökre.

Miss Sylvia mindannyiunkat kedvelt, de a kedvence én voltam. Ezt nyíltan meg is mondta nekünk, és értésükre adta, hogy amikor velem beszélget, és közben a lilás rózsaszín sálját egyik karja alá csúsztatja, nem szeretné, ha bárki is félbeszakítana bennünket. A kiválasztottság érzése éppolyan büszkeséggel töltött el, mint az epekedő hősszerelmest szíve hölgyének kitüntető figyelme, bár csak később tudtam, mi volt az oka.

Annak ellenére, hogy Miss Sylvia korlátlanul befogadta mások titkait, ő egyet sem árult el magáról. Mind meg voltunk győződve róla, hogy volt valamilyen románc az életében, de a felfedésére tett erőfeszítéseink hasztalannak bizonyultak. Miss Sylvia olyan ügyesen hárította el a puhatózó kérdéseket, hogy abból tudni lehetett, van valami, amit rejteget előlünk. Ám egy este, amikor a naptár szerint már úgy egy hónapja ismertem őt – de az egymás iránt érzett szeretet és megértés alapján ez az idő hosszú éveknél tűnt – elmesélte nekem a történetét, legalábbis azt, amit el lehetett róla mesélni. Az utolsó fejezet hiányzott még.

Naplementekor egymás mellett ültünk a tornácra. A legtöbb szállóvendég vitorlázni indult; néhány elhagyatott halandó pedig az előkertben ögyelgett, és sóvárogva tekingelődött a kis sarkunk felé, de a lilás rózsaszín sál jelzése tudtukra adta, hogy most nincs ott a helyük.

Épp az egyik történetemet olvastam fel Miss Sylviának. Mentségemre szóljon, hogy ő vett rá erre. Egyébként nem szoktam a kézirataimmal a hónom alatt sétafikálni, és védtelen nőszemélyekre rátukmálni őket. Miss Sylvia rájött, hogy magaziníró vagyok, sőt, mi több, arra is, hogy azon a szent reggelen bezárkóztam a szobámba, és „elkövettem” egy novellát. Ragaszkodott hozzá, hogy olvassam fel neki.

Elég szomorú kis történet volt. A főhős szerette a hősnőt, és ő is viszonzta a szerelmét. A fiúnak minden oka megvolt rá, hogy szeresse a lányt, viszont egy bizonyos okból nem vehette

feleségül. Amikor rájött, hogy szerelmes belé, tudta, hogy el kell mennie. De nem vallhatna legalább szerelmet neki? Nem tudhatná-e meg legalább, a saját lelke megnyugtató végett, hogy a lány viszonzza-e az érzéseit? Így vívódott saját magával, mígnem megnyerte a harcot, és egy szó nélkül elutazott, miközben úgy hitte, ez volt a férfinak méltó, helyes cselekedet. Amikor belekezdtem a felolvasásba, Miss Sylvia ezúttal egy halványzöld holmit kötött éppen, mely a májusban kibomló falevelek lágy színét idézte. De egy kis idő múlva a kötését szórakozottan az ölébe ejtette, és a kezeit elmélázva fonta össze felette. Ez volt a legkifinomultabb bók, amit valaha kaptam.

Amikor az utolsó laphoz érve összehajtottam a kéziratot, és felpillantottam, Miss Sylvia lágy tekintetű, barna szemei könnyben úsztak. Felemelte és összecsapta a kezeit, majd feldúltan így szólt:

– Jaj, ne! Ne! Ne engedd úgy elmenni, hogy nem mondta el neki az igazat! Elég, ha csak elmondja! De anélkül ne engedd elmenni!

– De, Miss Sylvia – kezdtem a magyarázkodást, miközben magamban módfelett örvendeztem azon, hogy ennyire élethűnek találta a szereplőimet –, ez elrontaná a történetet, ugye érti? Akkor nem lenne értelme. Az a mozgatórugója, hogy a fiú legyőzi önmagát. Hiszi, hogy ezzel helyesen cselekszik.

– Pedig dehogy! Ha szerette a lányt, el kellett volna mondania neki. Képzeld csak el az ő szégyenét és megaláztatását! Szerette a fiút, ő pedig egyetlen szó nélkül távozott, így a lány sohasem tudhatta meg, hogy érzett-e valamit iránta. Jaj, meg kell változtatnod a végét, muszáj! Nem tudnám elviselni, hogy ez a lány is elszenvedje ugyanazt, amit én!

Miss Sylvia szavai elakadtak, és zokogni kezdett. Hogy megnyugtassam, megígértem, hogy átírom a történetet, bár tudtam, ha így teszek, a lényegétől fosztom meg.

– Jaj, annyira örülök neki! – mondta Miss Sylvia, s a szemei a könnyein át is felragyogtak. – Tudod, ettől a lány boldogabb lenne. Tudom, hogy így van. Elmondom neked a saját kis szájalmas történetemet, hogy meggyőzzek. De te... te nem mondhatod el a többieknek! Egyiküknek sem.

– Sajnálom, hogy szükségesnek tartja ezt a figyelmeztetést – mondtam szemrehányóan.

– Ó, nem tartom annak. Valóban nem – sietett megnyugtatóni. – Tudom, hogy bízhatom benned. De olyan szájalmas kis történet az enyém! Nem szabad nevetned rajta! Ez volt életem egyetlen románca. Évekkel ezelőtt – negyven évvel ezelőtt – amikor még fiatal, húszéves lány voltam, megtanultam, mit jelent szeretni valakit. Egy nyári üdülőhelyen találkoztam vele, mint amilyen ez is. A nagynénémmel voltam ott, ő pedig az édesanyjával érkezett, akinek törekeny volt az egészsége. E kis idő alatt nagyon gyakran láttuk egymást. Nem hasonlított... nem hasonlított egyetlen más férfira sem, akit valaha láttam. Te valahogy rá emlékeztetsz. Részben ezért is kedvellek annyira. Már akkor észrevettem a hasonlóságot, amikor először megpillantottalak. Nem pontosan tudom, miben is nyilvánul meg: azt hiszem, az arckifejezésedben és a fejtartásodban. Ő nem volt erős – sokat köhögött. Aztán egyik nap elment – hirtelen. Azt gondoltam, érez valamit irántam, de ezt soha nem mondta ki: egyszerűen csak elment. Ó, azt a megaláztatást! Egy idő múlva azt hallottam, hogy orvosi utasításra Kaliforniába küldték az egészségi állapota miatt. És a következő tavasszal meghalt odakint. Akkor összetört a szívem, és utána már nem lettem újra szerelmes senki másba – képtelen voltam rá. Mindvégig csak őt szerettem. De annyival könnyebb lett volna elviselni mindent, ha legalább tudom, hogy szeretett. Ó, ettől teljesen más színben láttam volna a világot! És a tüske még mindig ott van bennem annyi éve már! Még azt sem engedhetem meg magamnak, hogy elmerüljek az emlékében, mert bánt a gondolat, hogy esetleg ő nem viszonzta az érzéseimet.

– Biztos, hogy viszonzta – válaszoltam hevesen. – Egyebet nem is tehetett volna, Miss Sylvia.

Miss Sylvia szomorú mosollyal csak a fejét rázta.

– Ebben nem lehetek biztos. Olykor azt gondolom, így volt. De aztán visszalopakodik a szívembe a kétség. Majdnem mindent megadnék azért, ha tudnám, hogy ő is szeretett: ha tudnám, hogy szívem minden szerelmét nem egy olyan férfira pazaroltam egész életemben, aki nem is kért volna belőle. De ezt soha nem tudhatom meg. Soha. Remélhetem, és majdhogynem hihetem is, de nem tudhatom meg soha. Ó, te ezt nem értheted. Egy férfi nem értheti teljesen azt a fájdalmat, amit emiatt kellett kiállnom. De most már tudod, miért szeretném, ha megváltoztatnád a történetet. Sajnálom azt a szegény leányzót, de ha megengeded, hogy legalább megtudja, a fiú igazán szereti, akkor a dolog többi része már nem fog annyi bánatot okozni neki. Képes lesz elviselni még az életre szóló elválás fájdalmát is, ha csupán megtudja az igazat.

Miss Sylvia felvette a kötését, és elment. Ami pedig engem illet, ádáz gondolataim támadtak a férfival szemben, akit szeretett: gazembernek, de legjobb esetben is bolondnak tituláltam.

Másnap Miss Sylvia a derűs, mosolygós önmaga volt újra, és egyetlen szóval sem utalt mindarra, amit elmondott nekem. Két hét múlva hazautazott, és én is visszatértem a magam megszokott világába. A télen több levelet is váltottam Miss Sylviával. A levelei nagyon is olyanok voltak, mint ő maga. Amikor megküldtem neki a másodosztályú magazint, amelyben megjelent a novellám – mert csak egy másodosztályú magazin fogadhatta el az átdolgozott változatot – megírta, nagyon boldog, amiért hagytam, hogy a szegény lány megtudja az igazságot.

Április elején levelet kaptam az egyik nagynénémtől, amelyben az állt, hogy eladni készül az otthonát, és beköltözik a városba. Arra kért, látogassak ki hozzá Sweetwaterbe néhány hétre, és segítsek neki elintézni az ingatlannal kapcsolatos ügyeket és kiselejtezni azokat a holmikat, amelyeket nem kíván magával hozni.

Amikor Sweetwaterbe érkeztem, kanadai tavaszaink napfényes párája és huncut csípőssége fogadott. Mert a tavaszaink hosszúak, szeszélyesek és lassan múlnak el, de a varázsuk leírhatatlan! Még a juharfák vörös rügyeiben és a dombok oldalán elnyújtózó, ködpárába burkolózott mezőkben is ott volt valami, ami finomabb, megfoghatatlanabb bizsergéssel járta át a bensőmet, mint az óbor.

Egy héttel az odaérkezésem után, amikor már egész jól elvégeztük a nagyobb szabású ügyeket, Mary néni azt javasolta, nézzem át Alan bácsi szobáját.

– Senki sem nyúlt a dolgaihoz, amióta meghalt – mondta. – Ráadásul ott áll egy régi utazóláda, tele a leveleivel és az irataival. Ez Kaliforniából került haza a halála után. Soha nem néztem át. Nem hiszem, hogy van benne bármi is, ami fontos lehetne. De nem akarom azt a sok régi vacakot magammal hurcolni a városba! Szóval az a kérésem, hogy nézd át őket, és állapítsd meg, van-e valami, amit érdemes belőlük megtartani! A többit el is égethetjük.

Nem túl nagy lelkesedéssel láttam neki a feladatnak. A nagybátyám, Alan Blair csak egy név volt nekem. Az édesanyám legidősebb bátyja volt, és évekkel a születésem előtt meghalt. Annyit hallottam róla, hogy nagyon okos volt és nagy tettekre hivatott. De a negyven éve porosodó, régi, dohos levelek és iratok átkutatásától nem vártam semmilyen élvezetet.

Alkonyatkor mentem fel Alan bácsi szobájába azon az estén. Aznap végig meleg, tavaszi eső esett, de addigra kitisztult az ég, és az ablak előtt álló juharfák csupasz ágai esőcseppektől csillogtak. A szoba északra nézett, és a sűrűlombú sweetwateri fenyőfák miatt mindig félhomály volt odabent. A fenyők rengetegén egy nyiladékot vágtak észak-nyugati irányban, és ezen keresztül rápillanthattam az Alan bácsi által annyira szeretett tengerre; felette pedig csodás nyári naplemente tárult elém: az égbolton apró, halványszínű báránnyelű rózsaszín, arany és zöld árnyalatokban, ami hirtelen Miss Sylviát és a bolyhos kötését juttatta eszembe. Ő járt a fejemben akkor is, amikor lámpát gyújtottam, és nekigyürköztem Alan bácsi utazóládányi irathalmának. Javarészt mai szemmel nézve érdektelen, megsárgult levélkötegekből állt, amelyeket a családjától és a főiskolai barátaitól kapott. Volt még néhány főiskolai

dolgozat és esszé, a kisiskolás évekhez kapcsolódóan pedig számtalan különféle műalkotás. Hamar átlapoztam a gyűjteményt, míg nem a láda alján egy sötétzöld, bőrborítású könyvecskére bukkantam. Valamiféle naplónak bizonyult, és én lanyha érdeklődéssel lapoztam bele.

Azon a tavaszon kezdte írni, amikor végzett a főiskolán. Bár akkor még egyedül csak ő gyanította, a betegség, ami később az életét követelte, akkorra már kikezdte az egészségét. A bejegyzésekből egy megpecsételődött sorsú férfi képe rajzolódott ki, aki – érezvén a végzet jéghideg markának egyre erősödő szorítását, mely lassanként megfosztotta őt az élet minden szép reményétől és ígéretétől – belső gondolatvilágának naplóírással való kifejezésében keresett némi segítséget és vigasztalást. Semmi morbid vagy férfiatlan nem volt a bejegyzéseiben. Azon kaptam magam, hogy megkedveltem Alan bácsit, és azt kívánom, bár csak élne, és a barátom volna.

Az édesanyja gyengélkedett azon a nyáron, és az orvos tengerparti pihenést írt neki elő. Alan is vele tartott. Itt megszakadt a napló. Bár egy lapot sem téptek ki belőle, körülbelül egy teljes ívet szemmel láthatóan eltávolítottak a gerincről. Később ezt is megtaláltam az utazótáskában, de most csak tovább lapoztam a következő oldalra. Minden átmenet nélkül, emígy kezdődött:

Ez a lány Isten legédesebb teremtménye! Nem tudtam, hogy egy nő ilyen tiszta és édes is lehet. Bár a szépsége rabul ejtett, a lelke tisztasága még azt is túlragyogja, mint egy fényes lámpa. Szeretem őt teljes szívemből, és hálás vagyok a sorsnak ezért a szerelemért. Nehéz lett volna meghalnom anélkül, hogy megismertem volna a szerelmet. Boldog vagyok, hogy rám talált, bár kimondhatatlan keserűséggel fizetek érte. Az a férfi, aki ismerte és szerette Sylvia Stanley maint, már nem élt hiába.

Nem várhatok tőle viszonzást: ezt megtagadta tőlem a sors. Ha erős és egészséges lennék, igyekeznék elnyerni a szívét. Igen, hiszem, hogy sikerülne is, és semmi a világon nem tarthatna vissza attól, hogy megpróbáljam; de a dolgok jelen állása mellett mindez gyávaságra vallana. Mégsem tudok ellenállni annak a gyönyörűségnek, hogy vele legyek, beszélgessek vele, és a meseszép arcát nézhessem. Éjjel-nappal csak ő jár az eszemben, és ott él az álmaimban is. Ó, Sylvia, szeretlek, kedvesem!

Egy héttel később volt egy másik bejegyzés is:

Július tizenhetedik

Félek. Ma Sylvia szemébe néztem. Volt valami a pillantásában, ami először viharos gyönyört kavart a szívem legmélyén is, aztán emlékeztetett magam. Meg kell kímélnem őt a szenvedéstől, bármibe is kerüljön nekem. Nem játszhatok el azzal a veszélyesen édes gondolattal, hogy az ő szíve is megnyílt irántam. Ami egy másik férfi számára a boldog beteljesedés lenne, az számomra csak még nagyobb bánatot jelentene.

Azután:

Július tizennyolcadika

Ma reggel felszálltam a városba tartó vonatra. Elszántam magam, hogy egyszer s mindenkorra megtudjam a legszörnyűbb igazságot. Most már itt volt az ideje: meg kellett tudnom. Az otthoni orvosom azzal tért ki az őszinte válasz elől, hogy halvány reménysugárról és talánról beszélt. Így hát elmentem egy híres orvoshoz a városban. Megmondtam neki, hogy a teljes igazságot akarom, és ki is csikartam belőle. Ha lecsupasztjuk a szépítő szavaktól, az igazság ez: talán csak nyolc hónap, legfeljebb egy év van hátra az életemből, nem több!

Számítottam erre, bár nem ilyen hamar. A bizonyosság tehát mégsem enyhítette a keserűségemet. De ez nem a megfelelő idő az önsajnálatra. Most Sylvia az, akire gondolnom kell. Azonnal el kell mennem innen, mielőtt az az édes rajongás, amely valószínűleg rügyet fakasztott már szűzi szívében, teljesen virágba borul, és megmételtyezi a legszebb éveit.

A doktor szerelme

Ha külsőleg vénasszonynak látszom is, ebből még nem következik, hogy a szívem mélyén is az vagyok. Az emberi szívek nem öregszenek – legalább is nem volna szabad megöregedniük. Az enyémmel is így történt. Hála tölt el, valahányszor erre gondolok. Ma délután is örömmámortól megrészegülve kalapált a szívem, vadul, mint egy kisleányé, amikor megláttam John doktort és Marcella Barryt elhajtani.

Még akkor sem lelhettem volna nagyobb gyönyörűséget a doktor boldogságában, ha a saját fiam volna. Idős hölgy lévén már nemigen tehetek egyebet, mint, hogy kötögetek az ablakban ülve, ám a szemem még a régi, és arra használom, hogy ne csak nézzek, hanem lássak is vele. Amikor látom a jót és a szépet – és az embernek semmi szüksége arra, hogy ezek ellenkezőjét kutassa –, mindazt, amit Isten már az elejétől fogva eltervezett, s aztán véghez is vitt minden ellenkező emberi terv és szándék ellenére, olyan mélységes öröm tölt el, hogy még így, hetvenöt évesen is hálás és boldog vagyok, hogy olyan világban élhetek, ahol ilyen nagyszerű dolgok történnek. És ha valaha Istennek az volt a szándéka, hogy két embert egymásnak teremtsen, és így is cselekedett, akkor ez a két ember nem lehetett más, mint John doktor és Marcella Barry. És ezt mindig el is mondom azoknak az embereknek, akik idejönnek, és megjegyzéseket tesznek a köztük lévő különbségre. „Akár az apja is lehetne” – szipákolta Mrs. Riddell is a minap. Nem mondtam semmit Mrs. Riddellnek. Csak ránéztem. Felteszem, az arcom is teljesen érthetően kifejezte az érzéseimet. Az, hogy hogyan is tud egy nő, aki feleség és édesanya, mint Mrs. Riddell, úgy leélni az életéből hatvan évet, hogy közben a legkevésbé sem ismeri meg az igaz szerelem szépségét és azt a boldog megnyugvást, amelyet csak ez utóbbi nyújthat, olyasmi, amit ésszel fel nem érhetek, és soha nem is fogok.

Bridgeportban John doktoron és rajtam kívül senki nem hitte volna, hogy Marcella valaha is visszatér ide, még a nagynénje, Sara sem. Hallottam, ahogy az emberek kinevettek, amikor azt mondtam, tudom, hogy így lesz, de senki sem törődik velem, ha olyasmiért nevetik ki, amiben biztos: én pedig olyan biztos voltam abban, hogy Marcella visszajön, mint abban, hogy a nap felkel és lenyugszik. Nem azért éltem mellette nyolc éven át, hogy olyan keveset tudjak róla, hogy kételkedjek benne. És John doktor sem.

Marcella még csak nyolc éves volt, amikor Bridgeportba költözött. Nem sokkal azelőtt halt meg az édesapja, Chester Barry. Az édesanyja, aki a közvetlen szomszédomnak, Miss Sara Bryantnek volt a húga, akkor már négy éve nem volt az élők sorában. Marcella édesapja a bátyja, Richard Barry gyámságára bízta a lányát. De Miss Sara annyira könnyörgött a kislányért, hogy a Barryk beleegyeztek, hogy Marcella tizenhat éves koráig a nagynénjével élhessen. Azután viszont vissza kellett térnie hozzájuk, hogy megfelelő oktatást kapjon, és elfoglalja az őt megillető helyet az édesapja világában. Tény, hogy Sara Bryant és Chester Barry világa egészen más volt, és ma is az. Azt, hogy ezek közül melyik a jobb, nem tisztem megítélni. Mindez attól függ, hogy a te szemedben, kedves olvasó, mi az igazi érték.

Így hát Marcella hozzánk költözött Bridgeportba – szándékosan írtam, hogy *hozzánk*. A nénikéje házában evett és aludt, de a falu minden egyes háza az otthona volt, mivel minden apró nézeteltérés és véleménykülönbség ellenére mi valóban egy nagy család vagyunk, ahol mindenkit érdekel a másik sorsa, és törődik is a másikkal. Mindemellett Marcella egyike volt azoknak a gyerekeknek, akiket első pillantásra bárki egy életre szólóan megszeret. Fekete szempillával keretezett szürkés-kék szemének egyetlen hosszú, átható pillantása egészen a szívek mélyére hatolt, és befészkelte magát oda.

Szép gyermek volt, és éppolyan jó is, mint amilyen bájos. Jóságába – szerencsére – egy csipetnyi természetes huncutság is vegyült, épp csak annyi, hogy megóvja őt a negédességtől.

Őszinte, hűséges, bátor kis jószág volt már nyolcévesen is, és nem mondott vagy követett volna el semmilyen hamisságot, még azért sem, hogy az életét mentse.

Már a kezdetektől igazi jó barátok lettünk, ő és én. Szerette Sara nénikéjét és engem is, de a legszebb és legmélyebb érzések már a legelejétől fogva John Haven doktorhoz fűzték, aki a Miss Saráéval szemben álló téglaházban lakott.

John doktor bridgeporti fiú volt, aki a főiskola elvégzése után nyomban hazatért, és itt is telepedett le, megözyegyült édesanyja mellett. A bridgeporti lányok felbolydult méhkasként fogadták, hiszen alig akadt partiképes fiatalember a városunkban; és bár a rosszindulatú pletykát megvetem, azt el kell ismernem, hogy meglehetősen sok volt akkoriban a pártában álló leányzó; csakhogy sem a főköttök, sem a viselőik nem keltették fel John doktor érdeklődését. Mrs. Riddell szerint született agglegény volt, mely állítását feltehetően arra a tényre alapozta, hogy John doktor mindig is csendes, könyvszerető ember volt, akít egy fikarcnyit sem érdekelt a társasági élet, és életében egyszer sem esett a flörtölés bűnébe. Jobban a szívébe láttam, mint Martha Riddell valaha fog bárkiébe is, és tudtam, semmi sincs John doktorban egy agglegény természetéből. Egyszerűen csak a megfelelő nőre várt, lévén, hogy nem érte be ennél kevesebbel, úgy, mint sok más férfi. Ha ez a nő nem jött volna el, John doktor soha nem nősült volna meg, ennek ellenére mégsem lett volna igazi agglegény.

Harmincéves volt, amikor Marcella Bridgeportba költözött: magas, széles vállú fiatalember dús, hullámos barna hajjal és nyílt tekintetű, világosbarna szemekkel. Kissé előredőlve, kezeit a háta mögött összekulcsolva járt, a hangja pedig csodálatosan mély volt és dallamos. Ha emberi beszédet valaha zenének nevezhetnénk, akkor az övé az lenne. Kedves, barátságos és bátorszívű volt, ugyanakkor a legtöbb emberrel egy kissé távolságtartóan és zárkózottan viselkedett. Bridgeportban mindenki kedvelte, de csak nagyon kevés embert fogadott legmélyebb bizalmába, és osztotta meg velük életének igazi történéseit. Büszkén mondhatom, hogy ezek egyike én voltam. Ez olyasvalami, amivel egy idős hölgy méltán dicsekedhet.

John doktor mindig rajongott a gyermekekért, ahogyan ők is érte. Így hát természetes volt, hogy ő és a kicsi Marcella összebarátkozzanak. Mivel Miss Sara mindenben kikérte a tanácsát, a doktornak volt a legnagyobb része a kislány felnevelésében. Marcella általában nem volt nehezen kezelhető, de megvolt a saját akarata, és ha egyszer eltökélte magát valamire, ami ellenkezett nevelőinek az akaratával, a doktoron kívül senki nem tudott hatni rá: vele soha nem ellenkezett, és az ő kívánságainak soha nem mondott ellent.

Marcella korán érő lány volt. Felteszem, ebben szerepet játszott az is, hogy állandóan velünk, idősebbekkel töltötte az idejét. Tizenöt éves korában már érett nő volt: szerető szívű, gyönyörű és lánglelkű.

John doktor pedig szerette őt. Nem a gyermeket, hanem a nőt, akivé lett. Tudtam, mielőtt még ő maga ráébredt volna, de azt hiszem, semmiképpen nem előbb, mint Marcella, aki fiatal szemének egyetlen pillantásával egyenesen az emberi szívek mélyére látott. Elnéztem kettőjüket, amikor együtt voltak, és láttam a köztük lévő szerelmet kibontakozni, úgy, ahogyan egy erős, hófehér, tökéletes virág bont szirmot, hogy illata aztán belengje az örökkévalóságot. Miss Sara is látta mindezt, és egyfelől öröm, másfelől aggodalom töltötte el; még Miss Sara is túl idősnek tartotta a doktort Marcellához, ráadásul számolni kellett a Barrykkel is. A Barryk voltak szegény Miss Sara életének legrettegettebb rémálma.

Elérkezett az idő, amikor végre John doktor szeme is kinyílt. Saját szívébe nézett, és rádöbrent, mit is tartogatott neki a sorsa. Amint jóval később elmesélte, akkora sokként érte a felfedezés, hogy még az ajka is belefehéredett. De, mivel a helyén volt az esze és a szíve, őszintén szembenézett a helyzettel. Először is félretette mindazt, amit a világ mondhat, hiszen a dolog egyedül Marcellára és rá tartozott, a világnak nem volt köze hozzá. Miután ezt elintézte, higgadtan megkérdezte magától, vajon van-e joga ahhoz, hogy megpróbálja elnyerni Marcella szívét. Úgy döntött, hogy nincs, mert ez visszaélés lenne a lány fiatalságával és

tapasztalatlanságával. Tudta azt is, hogy a lánynak hamarosan vissza kell térnie az édesapja rokonaihoz, és nem engedhette úgy elmenni, hogy közben bármiképpen is gúzsba kösse őt. John doktor Marcella érdekében a szíve szava ellenében hozta meg döntését.

Ennyit mondott el John doktor nekem, öreg barátjának és bizalmasának. Én viszont semmit sem mondtam vagy tanácsoltam neki, nem hiába éltem le addigra hetvenöt évet az életemből... Tudtam, hogy a doktor döntése férfihöz méltó, tisztességes és helyes is, azonban teljesen szükségtelenné tette a tény, hogy Marcella akkor már szerelmes volt belé.

Ez volt minden, amiről tudomást szereztem: a többit magamtól is kitaláltam. A doktor és Marcella sok mindent elmeséltek, de akadtak olyan dolgok is, amelyek túlságosan is becsesek voltak a számukra ahhoz, hogy másvalakivel – akár velem is – megosszák. Így hát máig sem tudom, miként jött rá a doktor, hogy Marcella szereti őt. Annyit tudok csak, hogy egy napon, épp Marcella tizenhatodik születésnapja előtt egy hónappal, amikor Miss Sara verandáján üldögéltünk az esti szürkületben, ők ketten kézen fogva odaléptek hozzánk, és a legnagyobb egyszerűséggel közölték velünk, hogy eljegyezték egymást.

Elnézve őket, amint ott álltak, miközben az élet és szerelem hajnalának fénye ragyogta be az arcukat – a magas, komoly doktort, akinek barna hajában már egy kis ezüstcsillogás derengett, ám ajkán ott ült a boldog férfi mosolya, és Marcellát, ezt a kis gyereklányt, a hosszú copfba font fekete hajával: bájos arcán sugárzó mosoly ragyogta át a csillogó könnyharmatot – én, a vénasszony köszönetet mondtam a jó Istennek kettőjükért és a boldogságukért.

Miss Sara velük kacagott és sírt, csókokat osztott – no és felhozta a Barrykkel kapcsolatos aggodalmait. Balsejtelmei sajnos túlságosan is beigazolódtak. Amikor a doktor levelet írt Marcella gyámjának, Richard Barrynek, és a hozzájárulását kérte kettőjük eljegyzéséhez, ő rögvest akadályt gördített eléjük. Azon nyomban Bridgeportba utazott, és minden haragját a gyámoltalan Miss Sarán töltötte ki. Már a pusztá felvetést is nevetségesnek találta, hogy egy gyermek, mint Marcella és egy névtelen vidéki orvos eljegyzését szentesítse. Aztán elutazott, és magával vitte Marcellát is.

Neki pedig természetesen engedelmeskednie kellett. A nagybátyja volt a jog szerinti gyámja, ő pedig nem hallgatott a könyörgésre. Egyáltalán nem ismerte Marcellát, ezért hát úgy gondolta, hogy az új élete a nagyvilágban hamar feledteti majd vele e pillanatnyi szélyt.

A hiábavaló könyörgések és könnyek első rohama után Marcella meglehetősen nyugodtan viselte a dolgot – legalábbis a külső szemlélő bizonyára így láthatta. Ifjú királynőhöz illően hűvös, méltóságteljes és kimért volt. Az elutazása előtti este átjött hozzám elbúcsúzni. Egyetlen könnycseppet sem ejtett, ám a szeméből keserű fájdalom áradt. – Ez a búcsú csak öt évre szól, Miss Tranquil – mondta szilárd eltökéltséggel. – Amikor huszonegy éves leszek, visszajövök. Ez minden, amit ígérhetek. Nem fogják megengedni, hogy írjak Johnnak vagy Sara néninek, és én nem is teszek majd semmit alattomban. De nem felejték, és visszatérek.

Richard Barry még azt sem engedte meg neki, hogy egyedül találkozzon John doktossal. A nagyvilági férfi megvető tekintetét kiállva kellett hát búcsút vennie tőle. Így mindössze egy kézzorítás és egyetlen hosszú, mély pillantás jutott nekik, de ez gyengédebb volt minden csóknál és sokatmondóbb minden szónál.

– Amikor betöltöm a huszonegyet, visszajövök – mondta Marcella. Én pedig láttam, amint erre Richard Barry elmosolyodott.

Így hát Marcella elment, és egész Bridgeportban csak két ember maradt, aki hitte, hogy valaha csakugyan visszatér. Bridgeportban nem lehet sokáig titkolózni, így hát mindenki tudott Marcella és a doktor szerelmének történetéről és a lány ígéretéről. Az emberek együtt éreztek a doktossal, és úgy hitték, elveszítette a szerelmét.

– Merthogy persze sose jön vissza – jegyezte meg nekem Mrs. Riddell. – Hiszen gyerek az még, és hamarosan úgymint elfelejti a doktort. Iskolába fogják küldeni, és elviszik külföldre,

közben pedig Richard Barry családjával fog élni, és köztudott, hogy ők a legmagasabb körökben mozognak, ahol ráadásul élénk a társasági élet. De azért sajnálom a doktort. Egy férfi az ő korában nehezen teszi túl magát az ilyesmin, ő pedig tökéletesen belebolondult Marcellába... De hát meg is érdemelte a sorsát, ha egyszer képes volt egy gyerekbe beleszeretni.

Martha Riddell olykor az idegeimre megy. Jóságú asszony, és a jó szándék vezérli, de idegesítő, szörnyen idegesítő.

Még Miss Sara is elkésért. No de neki megvolt a mentsége. Elszakították tőle a gyermeket, akit úgy szeretett, mintha a sajátja lett volna, és ez csaknem teljesen összetörte a szívét. Mindezek ellenére azért – gondoltam – egy kicsit jobban is bízhatott volna Marcellában.

– Nem, jaj, soha nem jön már vissza! – mondta zokogva Miss Sara. – Igen, tudom, hogy ezt ígérte, mégis el fogják választani tőlem. Olyan vidám, ragyogó élete lesz, hogy nem is akar majd visszajönni. Őt év az ő korában egy örökkévalóság. Nem, ne is próbáljon megvigasztalni, Miss Tranquil, mert úgysem tudna!

Ha valaki egyszer elszánta magát, hogy búslakodni fog, akkor hagyni kell, hadd búslakodjon.

Majdhogynem rettegettem a John doktorral való találkozástól, mert attól féltem, ő is el lesz keseredve, mert kételkedik Marcellában. De amikor átjött, láttam, hogy nem kellett volna aggódnom emiatt. A ragyogás kihuny a szemében, de egy lecsillapodott, állhatatos várakozásnak adta át a helyét.

– Visszajön hozzám, Miss Tranquil – mondta. – Tudom, mit mondanak az emberek, de egyáltalán nem zavar. Ők nem ismerik Marcellát úgy, ahogyan én. Megígérte, és be is fogja tartani a szavát – méghozzá szívvest-örömet. Ha nem tudnám, hogy így lesz, nem is kívánnám a beteljesülését. Amikor majd szabadon dönthet a sorsáról, hátat fordít annak a csillogó világnak és mindannak, amit az nyújthat neki, és visszajön hozzám. Az én dolgom csak az, hogy várjak és higgyek.

Így hát John doktor hitt és várt. Egy kis idő múlva elült az izgalom, és az emberek meg is feledkeztek Marcelláról. Nem adott hírt magáról, és nem is hallottunk felőle, csak néhanapján a doktor által áthozott városi lap társasági rovatából. Tudtuk, hogy három évig iskolába járt, aztán a Barryk külföldi útra küldték. Még az udvarnál is bemutatták. Amikor a doktor ezt olvasta – nálunk volt éppen akkor –, a homlokára tette a kezét, és úgy ült nagy sokáig, szótlanul. Azon merengtem, vajon a pillanatnyi kétely férközött-e be a lelkébe, vajon attól félt-e, hogy Marcella tényleg elfelejtette őt. Az újságban ódákat zengtek Marcella szépségéről, arról számoltak be, hogy nagy sikert aratott az udvarnál, és burkolt célzást tettek egy kilátásban lévő nemesi kézfogóra is. Valószínű vagy akár csak lehetséges volt-e ezek után, hogy a lány hűségesen kitart mellette?

A doktor kitalálhatta a gondolataimat, mert végül mosolyogva felnézett rám.

– Visszajön – ez volt az egyetlen szava. De láttam már, hogy a kétely – ha az volt egyáltalán – tovatűnt. Miközben néztem, ahogyan ez a magas, finom lelkű, kedves szemű ember elmegy, magamban azért fohászkodtam, hogy bizalmának tárgyában ne csalatkozzék, mert ha így történne, az bizonyosan összetörné a szívét.

Őt év hosszú időnek tűnik, ha előtte állunk. Mégis hamar elszáll. Egy napon arra eszméltem, hogy Marcella huszonegyedik születésnapja van. Rajtam kívül csak egyvalaki volt, akinek ez eszébe jutott. Még Miss Sara sem gondolt rá. Miss Sara még mindig gyermekként emlékezett Marcellára: gyermekként, akit szeretett és elveszített. A többi bridgeporti pedig egyáltalán nem gondolt már a lányra. A doktor átjött aznap este. Rózsát tűzött a gomblyukába, és a léptei fiúsan könnyedek voltak.

– Ma szabad lett – mondta. – Hamarosan újra velünk lesz, Miss Tranquil.

– Gondolja, hogy ugyanaz a Marcella lesz még? – kérdeztem.

Nem tudom, mi mondatta ezt velem. Gyűlölnék az olyan emberek közé tartozni, akik hideg szavaikkal elveszik mások reményeit. De már kiszaladt a számon, mielőtt meggondolhattam volna. Azt hiszem, a Marcellába vetett hitem mögött mindvégig ott lapult bennem a halvány kétely is, mely most – szándékom ellenére – a felszínre tört.

De a doktor csak nevetett.

– Hogyan is változhatott volna meg? – kérdezte. – Némelyik nő – a legtöbb nő – talán megváltozott volna. De nem Marcella. Kedves Miss Tranquil, ne rombolja le az eddig oly gyönyörűen ápolt bizodalját azzal, hogy kételkedni kezd éppen most! Hamarosan velünk lesz újra. Hogy milyen hamar, azt nem tudom, hiszen még azt sem tudom, hol van: az óházában vagy az újban, de jönni fog, amint csak tud.

Többet nem szóltunk – egyikünk sem. De a doktor szemében kigyúlt fény minden nappal egyre ragyogóbb, elmélyültebb és lágyabb lett. Marcelláról soha nem beszélt, de tudtam, minden egyes pillanatban ő jár a fejében. Sokkal nyugodtabb volt nálam. Beleremegtem, ha a postás kopogtatott, felugrottam, ha megnyikordult a kapukilincs, és valósággal kirázott a hideg, valahányszor megláttam az utcánkban egy fiút, aki sürgönyöket szokott kézbesíteni.

Egyik este, úgy két héttel később, átmentem, hogy meglátogassam Miss Sarát. Valahol odakint tartózkodott, így hát leültem az aprócska nappaliban, és ott várahoztam. Abban a pillanatban megjött a doktor is, aztán csak üldögéltünk együtt a bársonyos alkonyatban: időnként váltottunk néhány szót, de amikor úgy tartotta kedvünk, hallgatásba mélyedtünk, igaz barátokhoz méltón. Olyan szép volt az az este! Kint, Miss Sara kertjében a fehér és vörös rózsák harmattól édes illata járta át a levegőt, a loncból pedig időről időre finom illatfelhő áradt be az ablak alól. Néhány kismadár álmosan csiripelt, a fák mögött az égbolt mindenütt rózsaszínben és ezüstös kéken pompázott, és az udvaromban álló szilfa felett ott fénylett az esthajnalcsillag. Hallottuk, amint valaki belép az ajtón, aztán lejön a hallba. Abban a hiszemben, hogy Miss Sara az, megfordultam, de helyette Marcellát pillantottam meg. Ott állt az ajtóban, sudáran és gyönyörűen, miközben úti kalappal fedett fekete hajára a lemenő nap sugarának rézsútos fénye hullott. Tündöklő szemével elnézett mellettem, egyenesen John doktorra, mint egy száműzött, aki végre hazatért az övéihez.

– Marcella! – szólt a doktor.

Kimentem az ebédlő ajtaján át, és be is csuktam magam mögött, hogy magukra hagyjam őket.

Jövő hónapban lesz az esküvő. Miss Sara magán kívül van a gyönyörűségtől. Szörnyű volt a kavarodás, és az, ahogyan a meglepődött emberek beszéltek, csodálkoztak és magyarázkodtak, majdnem teljesen kimerítette a türelmemet. Az utóbbi tíz napban annyi embert utasítottam rendre, amennyit eddig egész életemben együttvéve sem.

Ám John doktor és Marcella mindezzel mit sem törődnek. Túl boldogok ahhoz, hogy érdekelje őket a pletyka vagy a mások kíváncsisága. A Barryk nem jönnek el az esküvőre: megértem. Nem hajlandóak megbocsátani Marcellának vagy bármilyen más módon támogatni az ostobaságát, ahogyan ők nevezik. Még hogy ostobaság! Amikor kettőjüket látom, és mindazt, amit egymásnak jelentenek, felsejlik előttem, mi is az igaz bölcsesség.

A válaszút

Mrs. Longworth keresztülhaladt a szálloda tornácán, lesétált a lépcsőn, majd a parti ösvényre térve eltűnt szem elől, s mindezt azzal a légies könnyedséggel, mely egyedi bájt kölcsönzött a legapróbb mozdulatának is. Szemében különös fény lángolt, halvány arcát szokatlan pír árasztotta el. A szálloda tornácának egyik szegletében ácsorgó két férfi csodálattal nézett utána.

– Gyönyörű nő – mondta az egyik.

– Valami szóbeszéd járta Mrs. Longworth-ról és Cunningham-ról a múlt télen, nemde? – kérdezte a másik.

– De igen. Sok időt töltöttek együtt. Persze meglehet, hogy nem történt köztük semmi. Ő az öreg Judge Carmody lánya, tudja? Longworth, ami az anyagiakat illeti, a markában tartotta Carmody-t, és egyre szorosabbra húzta a gyeplőt. Úgy beszél, a lányát követelte az öregtől a tartozásai fejében. Ő maga még gyereklány volt akkoriban. Sose felejttem el, milyen volt az arca az esküvője napján! De el kell ismerni, hogy azóta magára talált. Ha szenvedett is, sosem adta jelét. Nem gondolnám, hogy Longworth valaha is rosszul bánt volna vele. Nem az a fajta. Csak egy csúszó-mászó féreg, ez minden. Senki nem sajnálná a szegény ördögöt, ha a neje tényleg elszökne Cunningham-mel.

Mindeközben Beatrice Longworth sietve haladt a parti ösvény felé, fehér szoknyájával végigsöpörve az út mentén növény, zizegő, aranyló fűszálakat. A homokdűnék között, egy napsütötte lapályban összetalálkozott Stephen Gordonnal, aki kéjesen nyújtózott el a meleg, tengerillatú fűben. A nő láttán a siheder talpra szökött, és nagy barna szemei felcsillantak.

Mrs. Longworth rámosolygott. Jó cimborák voltak ők egész nyáron. A nyakigláb kamasz fiú tizenöt-tizenhat éves lehetett: különös volt, félszeg és álmodozó. A szállodában a többiek között nemigen akadt beszélgetőtársa. De az már az első találkozásukkor kiderült, hogy Mrs. Longworth és ő rokonlelkek. Sok tekintetben jóval érettebb volt a koránál, ám kétségtelenül benne élt még a kisfiú is, és ez a kisfiúság megindította a fiatalasszony szívét.

– Pont magát készültem megkeresni. Nagy újságom van! Üljön le!

Izgatottan beszélt, miközben vékony, barna kezével a mellette heverő nagy, szürke kötömböt simogatta. Beatrice egy pillanatig habozott. Épp magányra vágyott volna. De a fiú okos, barátságos arca oly esdeklőn fordult felé, hogy engedett a kérésnek, és leült.

Stephen erre nagy meglepéssel újra a földre vetette magát: lábát felhúzza, állát a két tenyerébe temetve leült az asszony lába mellé, és bámulattal nézett fel rá.

– Maga olyan szép, drága hölgyem! Szeretem nézni magát. Feljebb billentené egy kicsit a kalapját a bal szemöldöke fölé? Igen, így. Egyszer megfestem a képmását.

Egész viselkedése és beszéde maga volt a gyermeki nyíltság.

– Amikor majd híres művész leszel – mondta Beatrice kedveskedően.

A fiú bólogatott.

– Igen, ez a feltett szándékom. Hiszen meséltem már magának az álmaimról. Most pedig közlöm a nagy hírt: holnap elutazom! Egy sürgönyt kaptam ma édesapától. – Előhúzta a zsebéből a táviratot, és hajbókoló mozdulattal felnyújtotta neki.

– Haladéktalanul csatlakoznom kell hozzá Európában. Most Rómában van. Gondolja csak meg: Rómában! Ott fogom folytatni az eddigi művészeti tanulmányaimat. Már holnap indulok.

– Ez csodálatos! ... Ugyanakkor szomorú is. Te úgyis tudod, melyik miatt – mondta Beatrice a bozontos barna fejét simogatva. – Borzasztóan fogsz hiányozni, Stephen.

– De azért csuda jó barátok lettünk mi ketten, igaz-e? – kérdezte hevesen a fiú.

Aztán hirtelen megváltozott az arckifejezése. Közelebb kúszott a fiatalasszonyhoz, és úgy lehorgasztotta a fejét, hogy a szája már majdnem a nő ruhájának szegélyéhez ért.

– Örülök, hogy lejött ma ide – folytatta halk, szégyenlős hangon. Szeretnék elmondani valamit magának, és itt jobban megy. Nem mehettem el anélkül, hogy köszönetet mondanék. Alighanem bele fogok gabalyodni: nem tudok semmit jól elmagyarázni. De maga olyan sokat jelentett nekem – olyan sokat jelent most is. Segített, hogy olyasmikben higgyek, amikben soha nem hittem azelőtt. Maga... maga... most már tudom, hogy létezik jóságos nő is a földön, olyan nő, aki képes jobbat tenni a férfit pusztán azért, hogy egy levegőt szív vele.

Egy pillanatra elhallgatott, majd még halkabban így folytatta:

– Nehéz az embernek, ha azért nem beszélhet az édesanyjáról, mert nem tud róla jót mondani, nem igaz? Az én édesanyám nem volt jó asszony. Amikor nyolcéves voltam, elment egy csirkefogóval. Összetörte az apám szívét. Senki nem gondolta volna, hogy értettem, ami történt. Olyan kicsi voltam még! Mégis értettem mindent. Tudtam, hogy az anyám szégyent és gyalázatot hozott nemcsak saját magára, hanem a mi fejünkre is. És én mégis annyira szerettem! Aztán, miközben felcseperedtem, szerencsétlenségemre minden nő, aki az utamba akadt, közönséges volt és középszerű. Voltak köztük házvezetőnők: gyűlöltem őket, és félttem is tőlük. Ott volt az egyik nagynéném is: ő igyekezett jó lenni hozzám a maga módján. De egyszer hazudott nekem, és miután erre rájöttem, többé már ő sem érdekelt. Végül ott volt az apám. Szerettük egymást, és jó cimborák voltunk. De sajnos ő se nagyon hitt semmiben. Tudja, megkeseredett. Azt mondogatta, minden nő egyforma. Ezzel a tudattal nőttem fel. Semmivel nem törődtem igazán: semmi sem látszott arra érdemesnek. Aztán eljöttem ide, és találkoztam magával.

Itt újra megállt. Míg az előbb beszélt, Beatrice egyre sápadtabb lett. A fiú ezen bizonyosan meghökkent volna, ha felpillant, de nem így történt, és egypercnyi hallgatás után a tétova, kisfiús hang így folytatta tovább:

– Maga mindent megváltoztatott. Azelőtt nem voltam más, mint lelketlen forma. A testemnek nem, de a lelkemnek maga adott életet. Maga a lelkem édesanyja. Ezért pedig mindig szeretni és tisztelni fogom. Mindig az ideálom lesz. Ha valaha véghezviszek bármit is, az maga miatt lesz. Bármire is kezdek, azt úgy valósítom meg, mintha maga mondana róla végső ítéletet. Egy életen át fog inspirálni engem. Jaj, olyan sete-sután fogalmazok! Nem tudom elmondani azt, amit valójában érzek: maga olyan tiszta, jó és nemes! Mától kezdve minden nőt megbecsülök a maga kedvéért!

– És ha... – kezdte Beatrice alig hallhatóan – ha nem felelnék meg a rólam alkotott ideáloknak? Ha valami olyat készülnék tenni, ami lerombolná a belém vetett bizalmadat? Valami gyenge vagy gonosz dolgot?

– De maga nem tudna olyat tenni – szakította félbe a fiú, felkapva a fejét, kutyaszerű szemeivel ámulva nézve rá. – Nem tudna!

– De mi van, ha tudnék? – kötötte az ebet a karóhoz Beatrice. – És meg is tenném. Akkor mi lenne?

– Akkor gyűlölnöm kellene magát – mondta a fiú szenvedélyesen. – Mert még egy gyilkosnál is rosszabb lenne: megölné bennem minden hitet és jóérzést. Azután már soha nem bízna senkiben és semmiben. De hát – tette hozzá, miközben újra ellágyult a hangja – biztosan érzem, hogy soha nem fogok csalatkozni magában.

– Köszönöm – mondta Beatrice csaknem suttogva. – Köszönöm – mondta ismét, egy pillanattal később. Felállt, és kinyújtotta a kezét. – Azt hiszem, nekem most mennem kell. Isten veled, drága fiacskám! Írj Rómából! Mindig nagyon boldog leszek, ha hírt adsz magadról, akárhol is legyél éppen. És... és ... mindig azon leszek, hogy méltó legyek az eszményképhez, amit rólam alkottál, Stephen.

A fiú talpra ugrott, megfogta a feléje nyújtott kezét, és gyermeki áhítattal megcsókolta. – Tudom – mondta lassan. – Isten veled, édes hölgyem!

Amikor Mrs. Longworth megint otthon találta magát, a szobájában, kinyitotta az asztalát, és kivett belőle egy levelet. Mr. Maurice Cunningham neve állt rajta. Lassú mozdulattal kettétépte, a két papírdarabot egy tálcára tette, majd meggyújtott egy szál gyufát, és lángra lobbantotta az írást. Amint a papír tüzet fogott, egy írott sor izzó vörösen emelkedett ki belőle: „Veled megyek, ahogyan kérted.” Azután az egész szürke hamuvá lett.

Beatrice fájdalmasan felsóhajtott, és az arcát a tenyerébe temette.

Kéz a kézben

David Hartley benézett Josephine Elliotthoz egy baráti látogatásra. Már késő délutánra járt, és odakint, a csípős, tiszta kanadai télben, a ház mögötti magas fenyőfák hosszú, kékes árnyéka a hóra vetült.

Fagyos nap volt, és minden szobában, ahol nem égett a tűz, jégvirágok borították be az ablakokat. De a nagy, fényes konyha meleg és otthonos volt, és David számára valahogy minden eddiginél hívogatóbbnak tűnt, és ez sok mindent elárult. Az a kellemetlen érzése támadt, hogy épp elég ideig maradt már, és indulnia kellene. Josephine egy hosszú, szürke zoknit kötött, megkettőzve az addigi erőbefektetést, ami azt sugallta, hogy kibeszélte már magát.

Amíg Josephine-nek rengeteg mondanivalója akadt, hófehér, kövérkés ujjai, melyek redői között édesanyja jegygyűrűje szinte elveszett, lassan mozogtak a kötőtűk felett. Amint azonban a beszélgetés akadozni kezdett, olyan hévvel vetette bele magát a munkába, mintha legalábbis egy férj és fél tucat fiú várta volna a befejezését. David a lelke legtitkosabb zugában gyakran eltöprengett azon, vajon mihez kezd Josephine azzal a tengernyi szürke zoknival, amit megköt. Néha oda lyukadt ki, hogy talán a helyi misszionárius gyűjtőládákba teszi őket, megint máskor arra gondolt, hogy talán eladja őket a béresének. Akárhogy' is volt, melegen és kényelmesnek látszottak, és David felsóhajtott, mert eszébe jutott saját fuszekliájainak siralmas állapota.

Amikor David felsóhajtott, Josephine-t elfogta a pánik. Attól tartott, hogy Davidre megint rájön a bolondóra. Valahogyan el kellett terelnie a figyelmét, így hát feltekerte a szürke zoknit, átszúrta a kötőtűket a nagy, vaskos gombolyagon, majd kijelentette, hogy elkészíti a vacsorát.

David felállt.

– Nahát, csak nem mész el vacsora előtt? – kérdezte marasztalón Josephine. – Pillanatok alatt elkészítem.

– Azt hiszem, haza kéne mennem – mondta David egy óriási kísértéssel küzdő férfi tétova hanghordozásával. – Zillah otthon vár a vacsorával, és a jószágot is el kell látni még.

– Felteszem, Zillah úgysem vár sokáig – mondta Josephine. Bár egyáltalán nem állt szándékában, a hangja gúnyosan csengett. – Maradnod kell! Számomra élvezet, ha társaságban költhetem el a vacsorámat!

David hát visszaült a helyére. Olyan hálásnak látszott, hogy Josephine a tűzhely mögé térdelt: látszólag azért, hogy egy hasáb tűzifát vegyen elő, holott valójában csak a mosolyát akarta elrejteni.

– Felteszem, halálos izgalomba jött attól, hogy végre ehét egy rendes, kiadós vacsorát, miután Zillah úgy kikoplaltatja azokkal a gyerekadagokkal – gondolta magában.

De Josephine helytelenül ítélte meg Davidet, épp annyira, amennyire az utóbbi is őt. Valójában sajnálatból marasztalta vacsorára, de David azt hitte, azért, mert magányos, így bátorító jelnek tekintette. Így hát Davidnek sem azon járt az esze, hogy finom ételt kap, bár az ebédje csakugyan olyan volt, amelyet egyedül csak Zillah Hartley tud kotyvasztani. Miközben hátradőlt a kipárnázott karosszékben, és figyelte, ahogyan Josephine a konyhában sürgölgődik, abban a tudatban sütkérezett, hogy egy újabb órát tölthet el vele, egymással szemben ülve az asztalnál, miközben teát tölt neki és süteménnyel kínálja, mintha csak, mintha csak...

Josephine éppen ekkor egyenesen rá szegezte a tekintetét – barna szemének olyan átható és szúrós volt a pillantása, hogy David úgy érezte, biztosan a veséjébe lát, így büntudatosan elpirult. Pedig Josephine még ezt a pironkodást se vette észre. Ő csak azért állt meg egy

pillanatra, hogy eldöntse, cseresznye- vagy eperkompótot hozzon-e ki, és miután a cseresznye mellett döntött, szűrös tekintetét úgy emelte le Davidről, hogy őt magát nem is látta közben. De David ezek után már nem engedte elkalandozni a gondolatait.

Josephine az édesanyja esküvői porcelánjával terítette meg az asztalt. Azért ezt tette fel, mert aznap volt a szülei házassági évfordulója, de David úgy gondolta, hogy az ő kedvéért. És mivel tudta, hogy az a porcelán étkészlet Josephine számára minden más földi javánál többet ér, számára borotvált, gödröcskés állat egy olyan férfi magabiztosságával simította végig, mint akinek egy nő épp most jelezte finoman és édesen a behódolását. Josephine be- és kicikázott a kamrából, le- és felszaladt a pincéből, és minden alkalommal, amikor előtűnt, újabb finomság került az asztalra. Josephine Meadowby-szerte elismerten a konyhaművészet nagyasszonya volt. Valaha meggondolatlan matrónak és becsvágytól fűtött fiatal háziasszonyok még versenyre keltek vele, de azóta már réges-régen rájöttek, hogy az efféle törekvések hiábavalók, és kényelmesen megelégedtek a második hellyel is.

Josephine a művész büszkeségével nézett szét az asztalán, amikor elhelyezte a teáskannát az állványán, és helyet kínált Davidet. Volt ott szeletelt, rózsaszínű sertésnyelv hidegen, roppanós zöld savanyúság, pikáns pöszméte, amelynek a receptjét Josephine saját maga találta ki, és amely hat egymást követő évben első helyezést nyert a megyei kiállításon; volt még citromos pite – arany és ezüst szimfóniája –, hófehér, pihekönnyű teasütemények, no meg lédús, mazsolás gyümölcslepény-kockák. Aztán ott volt a rubinpiros cseresznyebefőtt, egy adag borostyánszínű zselé, és végül, mindezek megkoronázásaként két gőzölgő csésze, páratlanul finom ízű és illatú tea.

És ott volt maga Josephine is az asztalfőn ülve: fekete hajának fürtjei éppolyan selymesen csillogtak, az arca éppolyan ragyogóan rózsás volt, mint húsz évvel azelőtt, amikor még karcsú gyermeklány volt, a fiatal, szégyenlős David Hartley pedig a zsoltároskönyve fölött őt bámulta az imaórákon, és egészen hazáig néhány méterrel mögötte bandukolt, mert túl félénk volt ahhoz, hogy bátran odalépjen hozzá, és megkérdezze tőle, hazakísérheti-e.

Mindent egybevéve, csoda-e, hogy David elvesztette a fejét amellet a vacsoraasztal mellett, és elszánta magát, hogy még egyszer feltegye ugyanazt a régi kérdést Josephine-nek? Tizennyolc éve tette fel neki először, legutoljára pedig két esztendeje. Újra szerencsét akart próbálni: Josephine most kétségtelenül sokkal nyájasabbnak látszott, mint amilyen David emlékei szerint valaha is volt.

Amint megették a vacsorát, Josephine leürítette az asztalt, és elmosogatta az edényeket. Amikor aztán elővett egy száraz konyharuhát, és leült az ablak mellé, hogy eltörölgesse és kifényesítse a porcelán étkészletét, David megértette, hogy most jött el az ő ideje. Odament hát, és leült mellé az ablak melletti szófára.

Odakint a lenyugvó nap színpompás fénykaput emelt a hófödte dombok és a Szent Lőrinc-öböl mélykékje fölé. David felvezető témaként ragadta meg a naplementét:

– Hát nem csodálatos, Josephine? – kérdezte rajongva. – Arra a költeményre emlékeztet, ami a régi ötödikes olvasókönyvünkben volt, amikor még iskolások voltunk. Emlékszel, hogyan sulykolta belénk a tanár péntek délutánonként? Így kezdődött:

„Útja végén komótos pompában tűnik el
A lenyugvó nap Morea dombjai felett.”¹

Aztán David elkántálta a teljes versszakot, kifinomultságot nélkülöző, a régmúltból felidézett, iskolásfiús gesztikulálás kíséretében. Josephine már tudta, mi következik. Valahányszor David feleségül kérte, verset szavalva kezdett hozzá. Lemondóan körbesimította hát az utolsó tányért a konyharuhával. Ha már így kellett lennie, a legjobb az lesz, ha mielőbb

¹ Lord Gordon Byron: Minerva átka, 1811

túlesnek rajta. Josephine tapasztalatból tudta, hogy Davidet – féltékenysége ellenére – nem lehet eltéríteni a szándékától, amikor már eljutott a verselésig.

„De ez lesz az utolsó alkalom” – mondta magában eltökélten. „Ma este lezárom ezt az ügyet, méghozzá olyan határozottan, hogy nem fog újra megismétlődni.”

Amikor David a szaválata végéhez ért, a kezét Josephine dundi karjára tette.

– Josephine – kezdte érzelmeiktől fojtott hangon –, ugye nem tudnád... vagy ezúttal mégis... rá tudnád szólni magad, hogy hozzám gyere? Josephine, bár így lenne! Bár így lenne! Gondolod, hogy meg tudnád tenni, Josephine?

...Josephine összehajtogatta a konyharuhát, keresztbe fonta a kezét fölötte, és egyenesen a kérője szemébe nézett.

– David Hartley – mondta kimerően –, mi készíted téged arra, hogy időről időre újra megkérdezz a kezem, amikor már, csak a jó ég tudja hányszor, megmondtam, hogy nem is akarok, és nem is tudnék a feleséged lenni?

– Azért, mert hiába szeretném, nem tudom feladni a reményt, hogy egyszer megváltozik a véleményed – válaszolta megadással David.

– Na, akkor most jól figyelj rám! Először is: nem megyek hozzád feleségül. Másodszor pedig: ez a végső szavam. A legvégső. És ezt a kérdést soha, semmilyen körülmények között nem szabad újra feltenned. Ha mégis felteszed, nem válaszolok rá, sőt úgy teszek, mintha meg sem hallottam volna, és (Josephine nagyon halkán és nyomatékosan ejtette ki a következő szavakat) azután nem beszélek veled soha, de soha többé. Most jó barátok vagyunk, és igazán kedvellek is: szeretném, ha eztán is mindig beugranál egy jószomszédi csevejre, amikor csak kedved tartja, de mindennek vége lesz, méghozzá azon nyomban, amint elfeledkezel arról, amit most mondtam.

– Jaj, Josephine! Nem vagy túl szigorú velem? – protestált David erőtlenül. Szörnyűségesnek látszott a kilátás, hogy minden reménységétől ilyen véglegesen meg legyen fosztva.

– Minden szót komolyan mondtam – felelte csendesen Josephine. – Most menj szépen haza, David. Kellemetlen események után jobban szeretek egy kicsit egyedül lenni.

David szomorúan engedelmeskedett a kérésnek, felvette hát a kabátját és a kalapját. Josephine kedvesen figyelmeztette, vigyázzon, nehogy elcsússzon a tornácon és összetörje magát, mert a kövezet éppolyan jeges, mint odakint minden. Még gyertyát is gyújtott, és magasba tartotta a konyhaajtóban, hogy segítsen neki kijutni. David, miközben hazafelé baktatott, lelki szemei előtt látta a gyertya fényudvarában álló bájos, kövérkés asszonyt szilvavörös háziszóttasból készült, takaros ruhájában és kék kockás, fodros kötényében. Lehet, hogy ez a kép nem volt túl romantikus, de David számára minden másnál szebb volt a világ.

Amikor David elment, Josephine egy kis borzongással zárta be mögötte az ajtót. Elfújta a gyertyát, mert takarékos természetének még nem volt eléggé sötét odabent a mesterséges világítás. Nagyon magányosnak érezte a nagy, üres házat, amelyben most ő volt az egyetlen élő teremtmény. Olyan csendes volt minden, leszámítva az állóóra lassú tikk-takkját és a tűzifa pattogását, duruzsolását. Josephine odaült az ablakhoz.

– Bár átjönnének páran Sentneréktől – mondta fennhangon. – Ha David nem lett volna ilyen nevetséges, rávettem volna, hogy maradjon itt egész este. Jó társaság tud lenni, ha úgy hozza a kedve. Igen olvasott és értelmes. Időnként elég lehangoló lehet neki, hogy az egy Zillahon kívül nincs más társasága.

Átpillantott az udvar másik végében álló házikóra, ahol a francia-kanadai bérese lakott, és a szeme a kéményből a sáfrányszínű égbolt felé kiáradó bíbor füstgomolyagra tévedt. Átszaladjon, és meglátogassa Mrs. Leon Poirier-t és a fekete szemű, barna bőrű kisbabáját? Á, mégsem: soha nem tudták, mit is mondjanak egymásnak.

– Ha nem lenne ilyen hideg, felmennék Idához – mondta. – De mivel ilyen hideg van, a legjobban teszem, ha újra nekilátok a kötésnek, mert a minap is láttam, hogy Jimmy Sentner lábujjai kikandikáltak a zoknijából. Meg kell hagyni, hogy szegény David nagyon csalódott-nak látszott! De azt hiszem, hogy most és mindenkorra elrendeztem a házassággal kapcsolatos téveszméjét, és ennek igazán örülök. Ugyanezt mondta másnap is Mrs. Tom Sentnernek, aki lejött, hogy segítsen neki libatollat fosztani. A konyhában végezték a munkát, kettejük között egy dézsányi lúdtoll, az asztalon pedig ott sorakoztak a Leon által leölt és behozott madarak tetemei. Josephine egy nyomott pamutszövet háziköntösbe burkolózott, a feje köré pedig szoroson felkötött egy kötényt, hogy megóvja a tollpihéktől a gyönyörű haját, amelyre nagyon is büszke volt.

– Ehhez mit szólsz, Ida? – kérdezte, miközben szívből nevetett a visszaemlékezéstől. – David Hartley itt vacsorázott tegnap este, és már megint megkérte a kezemet. Ez aztán az állhatatos férfi! Azzal nem kérkedhetek, hogy valaha is sok udvarlóm lett volna, de legalább a lánykérésekből rendesen kijutott nekem.

Mrs. Tom nem nevetett. Megfakult szépségű, sovány, sápadt kis arca olyan volt, mintha soha nem is nevetett volna azelőtt.

– Miért nem mész hozzá? – kérdezte bosszúsan.

– Már mért kéne hozzámennem, Ida Sentner, mondd csak meg!

– Mert a legfőbb ideje lenne, hogy férjhez menj! – mondta Mrs. Tom ellentmondást nem tűrve. – Nem hiszek a nők egyedül élésében. És nem látom be, mi jobbat tehetnél, mint, hogy David Hartley-t választod.

Josephine fürkésző tekintettel bámulta a nővérét, mint amikor olyasvalakit próbálunk megérteni, akinek a lelkivilága örök rejtélyt jelent a számunkra. Ida nyilvánvaló óhaja, hogy őt házasnak lássa, mindig lenyűgözte Josephine-t. Ida nagyon fiatalon ment férjhez, és tizenöt éve csak robotolásból és betegeskedésből állt ki az élete. Tom Sentner lusta, semmirekellő fráter volt. Nem törődött a családjával, és az ideje felét részegen töltötte. A meadowbyiek azt beszéltek, hogy egy-egy züllött este után meg is verte a nejét, de Josephine ezt nem hitte el, mert nem tudta elképzelni, hogy Ida eltitkolja előle a dolgot, ha tényleg így lett volna. Ida Sentner nem az a fajta volt, aki némán tűrte a megpróbáltatásokat.

Josephine segítségével Tom Sentner családja jó eséllyel éhen halt volna. Gyakorlatilag Josephine tartotta el őket, és lankadatlan bőkezűségében soha nem sajnált tőlük semmit. Ő etette és ruházta az unokahúgait és –öccseit, és minden szürke zokni, amelynek célállomása olyan nagy talány volt David számára, Sentneréknél kötött ki.

Ami pedig Josephine-t illeti, jól jövedelmező farmja, kényelmes háza és kövér bankszám-lája volt, így független nőként, gondtalanul élte az életét. És mégis, mindezek ellenére Mrs. Tom Sentner azon siránkozott, hogy Josephine-nek nincs férje, aki vigyázzon rá. Így hát Josephine vállat rándítva feladta e talány megfejtését, és ironikusan, a nővére megjegyzésére visszavágva csak ennyit kérdezett:

– És éljek együtt Zillah Hartley-val?

– Jól tudod, hogy nem kellene. Amióta csak az öbölbeli John Hartley felesége meghalt, ő azt szeretné, hogy Zillah költözzön hozzá és vezesse a háztartását; és ha David megházasodna, Zillah menne is, de gyorsan. Azt megnézném, hogy ott marad, ha te leszel a ház úrnője! És Davidnek olyan gyönyörű háza van! Tízszerte szebb, mint a tiéd, bár nem tagadom, hogy a tiéd lakályos. No és az övé Meadowby legszebb farmja, ami ráadásul a tiédrel szomszédos. Gondold csak el, micsoda szép porta lenne együtt a kettőből! Most még jól elboldogulsz, Josephine, de mi lesz, amikor megöregszel és nem lesz senkid, aki a gondodat viselné? Állíthatom, ez a gondolat annyira nem hagy nyugodni, hogy éjjelente nem tudom miatta álomra hajtani a fejem.

– Azt gondoltam volna, anélkül is van neked elég aggódnivalód, amitől nem jön álom a szemedre, hogysem a nyakadba vennéd az én gondjaimat is – jegyezte meg Josephine szárazon. – Ami pedig az öreg napjaimat illeti, addig még jócskán van időm. Amikor a te Jacked elég idős lesz ahhoz, hogy meglegyen a magához való esze, idejöhet lakni hozzám. De nem fogok férjhez menni David Hartley-hoz, erre akár mérget is vehetsz, Ida, drágám. Bárcsak hallottad volna verselni tegnap este! Úgy néz ki, hogy mindegy neki, milyen verset idéz – szerintem azt, amelyik először az eszébe jut. Emlékszem, amikor egyszer a „Hallgassátok, mily gyászos hang hallik a sírok közül” kezdetű zsoltárt szavalta el elejétől a végéig. Két éve pedig A mennybéli Máriához című vers került sorra olyan érzélgősen, amennyire csak lehet. Még soha nem volt olyan nehéz megállnom a nevetést, de mégis kibírtam valahogy, mert a viláért se akartam megbántani az érzéseit. Nem, nem áll szándékomban férjhez menni senkihez, de ha egyszer mégis, hát az nem a jó öreg, szentimentális, kiszámítható David lesz.

Mrs. Tom olyan arckifejezéssel vágott le egy megkopasztott libát a padra, amiből sütött, hogy ami őt illeti, nem fecsérelné több szót egy idiótára. Kiszámítható, nahát! Hát Josephine ezt rossz tulajdonságnak tartja? Mrs. Tom felsóhajtott. Ha Josephine-nek kellene megbirkóznia Tom Sentner dühkitöréseivel tizenöt éve, tudná, valójában mennyit ér a jó természetű férfiember.

A David látogatása napján beállt hideg egy egész hétig kitartott, és egyre fokozódott. Szombat este, amikor Mrs. Tom átsétált egy kanna tejszínért, a Josephine tornácának neki-nekikoppanó kis hőmérő higanyszála a nulla alatt volt. Az egykor kék öböl most jégtől fehérlett. Recsegett-ropogott minden odakint. Odabent Josephine pattogó tüzet rakott a ház minden szegletében, de az egyetlen igazán meleg helyiség a konyha volt.

– Jól fedd be a fejedet, Ida! – mondta aggódva, amikor Mrs. Tom felállt, és menni készült. – Csúnyán megfáztál.

– Ez egy járvány – mondta Mrs. Tom. – Mindenki elkapta. David Hartley feljött ma hozzánk, és borzalmasan köhögött: a halál kutyája ugatott belőle, és ezt meg is mondtam neki. Soha nem vigyáz magára. Azt mondta, Zillah is alaposan megfázott. Szerinted nem lesz harapós Daviddal, amíg tart a nyavalyája?

... Josephine sokáig fent volt aznap, hogy ébren tartsa a házban rakott tüzeket. Végül a hallban álló nagy kályhával szemközti kis szobában tért nyugovóra, és el is aludt nyomban. Azt álmodta, hogy a nagy szél miatt himbálódzó hőmérő egyre kitartóbban és hangosabban koppan a falhoz, míg végül felébreszti őt. Valójában a tornác ajtaján dörömbölt valaki.

Josephine kiugrott az ágyból, sietve felkapta a köntösét, és tapogatózva bújt bele a cipőjébe is. Semmi kétsége nem volt afelől, hogy a Sentner család egyik tagja lett rosszul. Nekik volt a szokásuk ilyen éjjeli órában rosszul lenni. Kisietett hát, és ajtót nyitott, arra számítva, hogy a behemót Tom Sentnert találja ott, vagy magát Idát, tágra nyílt szemekkel és hisztériás állapotban.

... De David Hartley állt az ajtóban, levegő után kapkodva. A tiszta holdfényben látszott, hogy nincs rajta kabát, és csúnyán köhögött is. Josephine, mielőtt egy szót is szólt volna, megragadta őt a karjánál fogva, és behúzta a szélvédett előtérbe.

– Az ég szerelmére, David Hartley, mi történt?

– Zillah rettenetesen beteg – zihálta. – Azért jöttem ide, mert te voltál a legközelebb. Ugye átjössz, Josephine? El kell mennem az orvosért, és nem hagyhatom addig magára. Iszonyatosan szenved. Tudom, hogy ti ketten nem vagytok jóban, de azért átjössz, ugye?

– Persze, hogy átmegek – mondta Josephine élesen. – Nem vagyok olyan barbár – legalábbis azt remélem –, hogy megtagadjam a segítséget egy beteg embertől: még akkor se tennék ilyet, ha az illető a legádázabb ellenségem lenne. Bemegyek és elkészülök, te pedig azonnal menj oda a kemencéhez, hogy átmelegedj! Még jól ég benne a tűz. Hova tetted az

eszedet, hogy egy ilyen cudar éjszakán kabát és kesztyű nélkül indultál útnak, amikor te is ilyen beteg vagy?

– Ilyesmi eszembe se jutott, annyira meg voltam rémülve – mentegetőzött David. – Éppen csak begyújtottam a tűzhelyet a konyhában, amilyen gyorsan csak tudtam, és már szaladtam is ide. Elborzadtam, amikor Zillah olyan hangosan nyöszörgött, hogy az egész házban hallani lehetett.

– Kell valaki, aki a gondodat viseli, amíg Zillah ilyen rosszul van – jelentette ki szigorúan Josephine.

Néhány perc múlva már készen is állt, a kezében egy házi szerekkel telepakolt kosárral, „mert igen valószínű, hogy ott nem tudna mihez nyúlni az ember” – morgott magában. Ragaszkodott ahhoz, hogy David a nagy, gyapjú vállkendőjét a nyaka és a feje köré tekerje, és egy pár kesztyűt is felvetetett vele, amit Jack Sentnernek kötött. Aztán bezárta az ajtót kettejük mögött, és nekivágtak a csillogó, jégpáncéllal borított mezőnek. Annyira csúszós volt a talaj, hogy Josephine-nek Davidbe kellett karolnia, nehogy elessen. Kitörő örömeben, hogy támaszt nyújthat neki, David csaknem minden másról megfeledkezett. Néhány perccel később elhaladtak a David előkertjében álló nyárfák csillámló, csupasz ágai alatt, és Josephine életében először átlépte David Hartley házának küszöbét.

Évekkel azelőtt, amikor Hartley-ék még a régi házban laktak, és fél tucat lány volt odahaza, Josephine gyakran ellátogatott hozzájuk. Minden Hartley lány kedvelte őt, csak Zillah nem. Zillah és ő soha „nem jöttek ki” egymással. Amikor a többi lány férjhez ment és elköltözött otthonról, Josephine felhagyott a látogatásokkal. Az új házban még sosem járt, ő és Zillah pedig évek óta nem váltottak szót egymással.

Zillah most csak egy beteg asszony volt: túl beteg ahhoz, hogy ne viselkedjen civilizált ember módjára Josephine-nel. David nyomban indult is az orvosért az öbölhöz, de Josephine még gondoskodott róla, hogy rendesen felöltözzön, mielőtt útjára engedte volna. Azután mustártapaszt készített Zillah-nak, majd leült az ágy mellé, és várt.

Amikor Mrs. Tom Sentner másnap délelőtt benézett, Josephine-t lenmagpépes borogatás készítése közben találta, makacsul összezárt szájjal, ami arra utalt, hogy eltökélte, teljesít néhány kellemetlen kötelezettséget.

– Zillah-nak súlyos tüdőgyulladás van – válaszolta, miután Mrs. Tom tudakozódni kezdett. – Az öbölből átjött a doktor és Mary Bell is. Ő fogja ápolni Zillah-ot, de kell egy másik nő is, aki ellátja a házimunkát. Azt hiszem, itt maradok. Felteszem, ez a kötelességem, és hát nemigen tudom, ki mást találhatnánk. Leküldhetnéd Mamie-t és Jacket a házamhoz, hogy ott legyenek, amíg nem tudok hazamenni. Majd átszaladok minden nap, és szemmel tartom a dolgokat.

Egy hét elmúltával Zillah túl volt a veszélyen. Szombat délután Josephine hazament megnézni, hogy’ boldogul Mamie és Jack. Mrs. Tomot is ott találta, aki rögtön elszalajtott a Mamie-t és Jacket a postára, hogy nyugodtan kikérdezhesse Josephine-t a hírekről.

– Pokoli egy hetem volt, Ida – mondta Josephine ünnepélyes komolysággal, miközben kényelembe helyezte magát a parázsló kemence mellett, és feltette a lábát a meleg padkára.

– Gondolom, Zillah házsártos beteg lehet – mondta Mrs. Tom együttérzően.

– Á, nem Zillah miatt. Neki Mary Bell viseli gondját. Nem, a ház az oka. Amióta csak az eszemet tudom, soha nem éltem még ilyen koszos és rendetlen helyen. Jobban sajnálom David Hartley-t, mint ahogy’ valaha bárkit.

– Szerintem már hozzászokott – jegyezte meg Mrs. Tom egy vállrándítással.

– Elképzelni se tudom, hogyan tudna ehhez bárki valaha is hozzászokni – sóhajtott Josephine. – Ráadásul David kisfiúként mindig olyan pedáns volt. Aznap éjjel, amikor átmentem hozzájuk, már az első percben szemügyre vettem azt a konyhát. Nem hinném, hogy akár

csak egyszer is kimeszelték, amióta a ház megépült! Őszintén nem hinném. De arra se mernék megesküdni, mikor volt a padló utoljára felsúrolva. A sarkokban hegyekben álltak a porhalmok, lapátszámra! Másnap ki is söpörtem: azt hittem, menten megfulladok! Ami pedig a kamrát illeti, hát, arról inkább ne is beszéljünk! De az egész házban ugyanez a helyzet. Az ember mindenre ráírhatta volna a nevét, mert meglátszott volna a vastag porban! De nem tudtam rendesen kitakarítani. Zillah olyan beteg volt, hogy nem lehetett zajt csapni. De azért kisöpörtem és letörölgettem mindenhol, meg kitakarítottam a kamrát. És persze gondoskodtam róla, hogy jó és finom étel kerüljön az asztalra. Látnod kellett volna David arcát! Úgy nézett ki, mintha nem tudna hozzászokni a finom koszthoz, és ahhoz, hogy a dolgok tiszták legyenek körülötte! Befoltoztam a zoknijait – nem volt egy pár rendes zoknija se –, és mindent megtettem, hogy egy kis kényelmet nyújtsak neki. Nem mintha ez ügyben sokat tehettem volna. Amikor csak Zillah meghallotta, hogy sertepertélek, kiküldte Mary Bellt, kérdezze meg, mi a gond. Ha fel akartam menni az emeletre, le kellett húznom a cipőmet, és harisnyában kellett felosonnom lábujjhegyen, nehogy megneszelje. És még két hetet ott kell töltenem! Zillah nem fog meggyógyulni annál előbb. Nem igazán tudom, kibírom-e olyan sokáig, hogy neki ne lássak, és fel ne súroljam a házat pincétől a padlásig, az ő akarata ellenére is.

Mrs. Tom Sentner erre nem sokat felelt Josephine-nek. Viszont magában elégedetten jegyezte meg: „Sajnálja Davidet. Nos, ahogy mondják, a szánalom és a szerelem kéz a kézben járnak. Még meglátjuk, mi sül ki ebből.”

Josephine végül átvészelte az újabb két hetet. Egy reggel így szólt Davidhez a reggeliző asztalnál:

– Nos, David, úgy vélem, holnaptól már Mary Bell is elboldogul a házi munkával. Azt hiszem, ma este hazamegyek.

...David arca elkomorult.

– Hát, azt hiszem, nem tarthatunk téged itt tovább, Josephine. Tudod, nagyon szép volt tőled, hogy ilyen sokáig maradtál. Nem is tudom, mihez kezdtünk volna nélküled.

– Szívesen tettem – válaszolta szűkszavúan Josephine.

– De azért ne sétálj hazáig! – mondta David. – Túl mély a hó. Átviszlek, amikor menni akarsz.

– Esténél előbb nem megyek – mondta lassan Josephine.

David szárnyaszegetten látott hozzá odakint a munkához. Három hétig kényelemben élt. Figyelmesen lesték minden kívánságát, finom ételeket tettek elé a szépen terített asztalra, és körülötte minden csillogott-villogott a tisztaságtól. És mindenekfölött ott volt vele Josephine, vidám mosolyával és barátságos természetével. Nos hát, ezennel mindez véget ért.

Josephine még sokáig ott maradt a reggeliző asztal mellett ülve, miután David kiment. Sötéten meredt a cukortartóra, aztán vadul rázta a fejét a teáskanna felé.

– Meg kell tennem – mondta végül. – Annyira sajnálom őt, hogy nem tehetek mást.

Felállt, az ablakhoz sétált, és a havas mező felett átnézett a fenyőliget és a gyümölcsös rejtekében megbúvó otthonára.

– Csak ne lenne annyira kényelmes és meghitt! – mondta búslakodva. – Ráadásul mindig arra törekedtem, hogy megőrizzem a szabadságomat és a függetlenségemet. Hasztalan volt. Soha nem lenne többé nyugodalmam, mert folyton arra gondolnék, hogy Davidnek itt kell élnie, ebben a koszban és rendetlenségben, amikor ő maga olyan rendszerető és pedáns. Nem, most már tisztán és világosan látom, hogy az én kötelességem idejönni, és kellemessé tenni számára az itteni életet – úgyszólván a Teremtő akarja így. A legrosszabb az egészben, hogy nekem kell elmondanom neki. Soha nem merné újra megemlíteni a dolgot azok után, amit a legutolsó lánykéréskor mondtam neki. Bárcsak ne utasítottam volna vissza olyan borzasztó

határozottan! Most aztán, ha azt akarom, hogy valaha is újra beszéljünk róla, nekem kell szóba hoznom. De én aztán nem versidézettel fogom kezdeni, az egyszer biztos!

Josephine hátravetette a fényes, hollófekete hajfonatokkal koronázott fejét, és őszinte nevetésben tört ki. Aztán visszasietett a tűzhelyhez, és felpiszkálta a tüzet.

– Vacsorára egy kis marhavagdaltat készítek káposztával – jelentette ki –, és megfőzöm Davidnek azt a pudingot is, amiért úgy odavan. Végül is egészen jó érzés, ha van valaki, akire gondolhat és tervezhet az ember lánya. Valahogy mindig felesleges energia-befektetésnek éreztem, hogy annyit foglalkoztam a főzéssel, miközben rajtam kívül nem volt más, aki egyen a főztömből. Josephine álló nap danolászott munka közben, David viszont olyan arccal végezte a napi teendőket, mint aki a saját kivégzésére készül. Amikor aztán este bement a házba megvacsorázni, olyan búval bélelt képet vágott, hogy Josephine-nek gyorsan a kamrába kellett menekülnie, nehogy azonnal elnevesse magát. Úgy nyugtatta le a kedélyét, hogy a kredenchez csapkodta a krumplinyomót, aztán kimért léptekkel kiment, és elfoglalta a helyét az asztalnál.

Vacsora közben nem alakult ki nagy társalgás. Josephine ideges volt, David pedig búskomor. Mary Bell a szokásos sietséggel habzsolta be a vacsoráját, aztán elment, hogy Zillah-nak is elvigye az adagját. Ekkor David kellenlenül így szólt:

– Ha most akarsz hazamenni, Josephine, befogom Rárót, és átviszlek.

Josephine erre gyűrögetni kezdte az asztalterítőt. Újra azt kívánta magában, bár ne lett volna annyira szigorúan elutasító a legutóbbi lánykérés alkalmával. Ahelyett, hogy válaszolt volna David felvetésére, nagy mogorván így szólalt meg (mindig mogorva volt, amikor őszintén beszélt):

– Szeretném elmondani neked, amit Zillah-ról gondolok. Igaz, hogy gyógyulófélben van, de rendkívül megviselte a betegség, és véleményem szerint egész télen nem lehet már különösebb hasznát venni. Legalábbis semmilyen nehéz munkát nem fog tudni elvégezni, az biztos. Ha meghallgatod a tanácsomat, kerek-perec kimondom, hogy az lesz neki a legjobb, ha elutazik egy időre, mihelyt felépül. Ő maga is így gondolja. Clementine azt szeretné, ha elmenne, és nála töltene egy kis időt a városban. Éppen erre lenne szüksége.

– Természetesen elmehet, ha szeretne – mondta David egykedvűen. – Egy darabig egyedül is elboldogulok.

– De semmi szükség arra, hogy egyedül boldogulj itt – mondta Josephine minden eddiginél nyersebben.

– Ha... ha szeretnéd, ideköltözöm, és vezetem nálad a háztartást.

David értetlenül bámult rá.

– Szerinted nem vennének a szájukra az emberek? – kérdezte habozva. – Nem mintha...

– Nem tudom, mi pletykálokni valójuk lenne, ha... házások lennének.

David olyan hirtelen ugrott fel az asztaltól, hogy majdnem fel is borította.

– Josephine, ezt komolyan mondtad? – kiáltott fel.

– Még szép, hogy komolyan mondtam – jelentette ki dühödten. – És most, az ég szerelmére, ne szólj egy szót se! Egy darabig még nem tudok beszélni róla. Menj csak ki, és folytasd a dolgod! Szeretnék egy kicsit egyedül maradni.

David életében először és utoljára nem engedelmeskedett Josephine parancsának. Ahelyett, hogy kiment volna, egyetlen lépéssel megkerülte az asztalt, mesterien a karjába kapta Josephine-t, és megcsókolta. És, egy pillanatnyi habozás után, Josephine is viszonzta a csókot.

Végzet

A free-for-all² ötödik futama épp a végéhez ért. Csinibaba nyerte. A lelátón elhelyezkedő közönség és a pálya melletti korlát mögött ácsorgók hangja egyaránt rekedt volt a szurkolástól. De még a hangos lármán át is tisztán hallatszott egy nő éles kiáltása.

– Jaj, elejtettem a versenyprogramomat!

Egyelőtte álló úr hátrafordult.

– Hölgyem, nálam van még egy. Elfogadja?

A hölgy divatos kesztyűbe bújtatott, kicsiny keze mohón kapott a lap után, még mielőtt tekintetét a férfi arcára emelte volna. Aztán mindketten kővé meredtek. A férfi mélyen elsápadt, a nő pirosposzsgás arcát bíborpír futotta el.

– Te vagy az? – hebegte a nő.

A férfi ajkai arra a hűvösen komoly mosolyra nyíltak, amelyre gyűlölettel emlékezett.

– Nem örülsz, hogy látsz – mondta a férfi nyugodt hangon –, de felteszem, nem számítotál erre. Nem azért jöttem ide, hogy bosszúságot okozzak neked. Ez a találkozás engem is éppolyan váratlanul ért, mint téged. Nem is gyanítottam, hogy az elmúlt félórában mellettem állt a fe...

A nő félbeszakította egy erélyes kézmozdulattal. Még mindig a versenyprogramot szorongatva félig elfordult tőle. A férfi ismét elmosolyodott – mosolyába ezúttal egy árnyalatnyi megvetés vegyült –, és tekintetét a pályára irányította. A körülöttük állók közül senki sem vette észre ezt a kis közzjátékot. Minden szempár a pályára szegeződött, melyet éppen egy újabb verseny első futamára készítettek elő. A free-for-all-ban részt vett lovakat betakarva vezették el. A tömeg Csinibaba nevét zengte, amikor a formátlan, különös kanca elhaladt előtte. Talizmánra, a rivális favoritra fogadók arca azonban komor maradt.

A nő mindebből semmit sem vett észre. Kistermetű volt, nagyon csinos, még mindig fiatal, az öltözéke pedig teljesen kifogástalan. Titokban a férfi arcát fürkészte. Idősebbnek látszott, mint amikor utoljára látta – tükésre nyírt, sötét hajában és rövid, hegyes szakállában már néhány ezüstös szál csillogott. Máskülönben a nyugodt vonásokban és a kissé rideg, szürke szemekben nem sok változást fedezett fel. Azon tűnődött, vajon egyáltalán jelentett-e valamit a férfinak valaha is.

Öt éve nem látták egymást. Behunyta a szemét, és a múltjába révedt. Minden nagyon elevenen jelent meg előtte. Tizennyolc éves volt, amikor összeházasodtak: élénk, víg kedélyű lány, az idény szépe. A barátai nem értették, miért ment hozzá – néha még ő maga is csodálkozott ezen –, de szerette őt, vagy legalábbis úgy gondolta.

A házasság boldogtalan volt. Ő rajongott a társaságért és a mulatozásért, a férje nyugalomra és magányra vágyott. Ő ösztönös természetű és türelmetlen volt, a férfi józan és megfontolt. A két erős akarat egymásnak feszült. Kétévi kibírhatatlan együttlét után különköltöztek – csendesen, mindenféle botrány nélkül. Ő válást akart, de a férje ebbe nem egyezett bele, így magához vette a saját, független vagyonát, és újra a maga módján élte az életét. Az elkövetkező öt évben sikerült mélyen eltemetnie magában minden emléket. Senki nem tudta, elégedett volt-e így vagy sem. Világa jótékonyan vette körül, és vidám, teljesen kifogástalan életet élt. Azt kívánta, bár ne jött volna el a versenyre. Olyan bosszantó volt ez a találkozás! Elcsigázottan nyitotta ki a szemét: a poros pálya, a száguldó lovak, a lelátón álló hölgyek élénk színű ruhái, a felhőtlen kék ég, a szikrázó szeptemberi napfény és a bíborba borult

² *free-for-all*: olyan verseny, amelyben minden jelenlévő részt vehet, és általában nincsenek meghatározott szabályai (a kifejezés jelentése: szabad, korlátozás nélküli)

messzeség olyan vakító ragyogássá olvadtak össze, amelytől sajogni kezdett a feje. Minde-
nekelőtt azonban a mellette álló magas alakot látta, aki elfordította tőle az arcát, és a pályát
figyelte elmélyülten.

Tétova kíváncsisággal azon tűnődött, vajon mi készíthette a férfit arra, hogy eljőjön a
lóversenyre. Ilyesfajta dolgokhoz nem sokat konyított. Váratlan találkozásuk kétségkívül nem
bolygatta meg a nyugalmát. Ez annak a jele volt, hogy ő csakugyan nem jelentett neki
semmit. A nő kissé fáradtan felsóhajtott, majd lehunyta a szemét. Amikor a futamnak vége
lett, a férfi odafordult hozzá.

– Megkérdezhetem, mi történt veled, amióta... amióta nem találkoztunk? Végtelenül jól
nézel ki. Egy kicsit sem untál még bele a „nagyvilági életbe”?

A nő dühös volt a férfira és saját magára is. Hová lett a fesztelen társalgási stílusa és a jól
nevelt higgadtsága? Gyengének és hisztérikusnak érezte magát. Mi lesz, ha könnyekben tör ki
az egész tömeg – és azok előtt a hűvösen kritikus szürke szemek – előtt? Most csaknem
gyűlölte a férfit.

– Nem. Miért? Talán kellett volna? Még mindig nagyon kellemesnek találom, és jól érzem
magam. Nagyon is jól. És te?

Mielőtt válaszolt volna, a férfi gondosan feljegyezte a verseny állását.

– Én? A remetéik és a könyvmolyok mindig nyugodtan éldegélnek. Sohasem vonzottak az
izgalmak, hiszen tudod. Azért jöttem le ide, hogy részt vegyek néhány könyvritkaság
árverésén, de egy jó szándékú barát kivonszolt, hogy nézzem meg a lóversenyt. Egészen
érdekesnek találom: be kell vallanom, sokkal érdekesebbnek, mintsem képzeltem volna. Saj-
nálom, hogy nem várhatom meg a végét. Mennem kell, amint a free-for-all véget ér, hacsak
nem előbb. Talizmánra tettem, és te?

– Én Csinibabára – a gyors válasz már-már kihívásnak hangzott. Olyan iszonyatosan
valószerűtlennek tűnt az egész: tovább folytatni ezt a kis társalgást, mintha csupán véletlenül
egymásba botló távoli ismerősök volnának! – A ló egy barátomé, így hát természetesen én is
érdekelt vagyok.

– Ő és Talizmán most holtversenyben vannak. Mindkettő két futamot nyert. Egyikük újabb
győzelme lesz a döntő. Jó nap ez a versenyre. Pardon!

Áthajolt a nőhöz, és lesöpört egy darabka papírt a szürke köpenyéről. A nő kissé meg-
borzongott.

– Te fázol! Huzatos ez a lelátó.

– Egyáltalán nem fázom, köszönöm. Melyik verseny ez? Ó, a háromperces futam!

Tettetett érdeklődéssel előrehajolt, hogy megnézzze a pontszámokat. Alig kapott levegőt. A
szeme könnybe lábadt, dühödten az ajkába harapott, és meredten a pályát bámulta mindaddig,
amíg fel nem száradtak a könnyei.

A férfi ekkor újra beszélni kezdett, a körülmények által megkívánt halk, higgadt hangon.

– Különös ez a találkozás, ugye? Egészen regénybe illő! Erről jut eszembe, még mindig
olyan sok regényt olvasol, mint valaha?

A nőnek úgy tetszett, hogy a férfi hangja gúnyosan cseng. Emlékezett rá, a férje milyen
hasztalan szórakozásnak tartotta az ő regényolvasását. Azonkívül a személyeskedést is rossz
néven vette. Mi joga volt neki ehhez?

– Majdnem ugyanolyan sokat – válaszolta könnyed modorban.

– Ugye nagyon türelmetlen voltam veled? – kérdezte a férfi rövid szünet után. – Te úgy
gondoltad, és... igazad volt. Boldogabb vagy, amióta... elhagytál?

– Igen – válaszolta dacosan, miközben egyenesen a férfi szemébe nézett.

– És nem bántad meg?

A férfi egy kisé lehajolt. Kabátujja a nő vállát súrolta. Volt valami az arcán, ami feltartóztatta benne a készülődő választ.

– Én... én... ezt nem mondtam – suttogta alig hallhatóan.

Kitörő éljenzés hangja hallatszott. A free-for-all lovakat hozták elő a hatodik futamra. A nő arrafelé fordult, hogy megnézze őket. A pontszerzés megkezdődött, és olybá tűnt, soha nem fog véget érni. Belefáradt az egészbe. Egy fikarcnyit sem számított már neki, Csinibaba vagy Talizmán győz-e végül. Akkor hát mi volt az, ami számított? Vajon elegendő kárpótlás volt-e az az elveszített szerelemért cserébe a független, nagyvilági élet? A férfi valaha szerette őt, és eleinte boldogok voltak. Azelőtt soha nem mondta ki, még gondolatban sem: „Bocsáss meg!”, de... hirtelenjében a vállán érezte a férfi kezét, és felpillantott. A tekintetük találkozott. A férfi lehajolt, és csaknem suttogva így szólt:

– Visszajössz hozzám?

– Nem tudom – suttogta elakadó lélegzettel, mint akit megbabonáztak.

– Mindketten hibásak voltunk, de én a leginkább. Túlságosan keményen bántam veled: több engedményt kellett volna tennem. Most már mindketten bölcsőbbek vagyunk. Gyere vissza hozzám... én hitvesem!

A hangja hűvösnek hatott, és az arca rezzenéstelen maradt. A nő ajkán már ott volt a szenvedélyes „Nem!” kiáltás. Ám a vállán nyugvó vékony tudóskéz remegett a visszafojtott érzelm erejétől. Akkor hát *mégiscsak* szerette őt. Ekkor szeszélyes, vad ötlet villant a nő agyába. Felugrott.

– Nézd – kiáltotta. – Már elrajtoltak. Ez a futam várhatóan eldönti a versenyt. Ha Csinibaba nyer, nem megyek vissza hozzád, ha Talizmán, akkor igen. Ez a döntésem.

A férfi még jobban elsápadt, de azért beleegyezően bólintott. Keserű tapasztalatból tudta, mennyire megmásíthatatlanok a nő szeszélyei, milyen makacsul tud ragaszkodni még a legabszurdabb elképzeléshez is.

A nő lélegzetvisszafojtva hajolt előre. A tömeg elnémulva csüngött a pályán. Csinibaba és Talizmán fej fej mellett haladtak, nagyszerű iramban. Csinibaba a pálya felénél fél fejjel előrébb tört, a rá fogadók vad izgalmára. De volt egy nő, aki a tenyerébe temette az arcát, és nem mert felnézni többé; és volt egy férfi, aki falfehér arccal és szorosan összezárt ajkakkal a pályát figyelte rendületlenül.

Talizmán ekkor apránként újra beérte a vetélytársát. Már a célegyenesben voltak, és teljesen egymás mellett futottak. Kitörő hurrázás, majd csend következett; ezt újabb iszonyatos üdviválgás, kiáltások, örömsikolyok és tapsvihar követték: a free-for-all-t Talizmán nyerte meg. Az első sorban szédelegve állt fel egy nő: remegett, mint a nyárfalevél. Tántorogva igazította meg skarlátvörös kalapját és a sálját. Az arcán mosoly ült, a szeme könnybe lábadt. Nem vette észre senki. Egy mellette álló férfi csendesen, a férjektől megszokott mozdulattal karjába fűzte a női kezét. Együtt távoztak a lelátóról.

Tudok egy titkot

– Tudok egy titkot! Tudok egy titkot! Tudok egy titkot, de *neked* úgyse mondom el! – kántálta Dovie Johnson, miközben előre-hátra dülöngélt a móló peremén állva.

Jane már abba is beleborzongott, ha oda kellett néznie, mégis: ez a dülöngélés valahogy megbabonázta. Szinte biztos volt benne, hogy Dovie egyszer csak leesik onnan: és akkor aztán mi lesz? De Dovie soha nem esett le. A szerencséje mindig kitartott mellette.

Minden, amit Dovie tett, vagy amiről azt mondta, hogy megtette – és lehet, hogy ez két teljesen különböző dolog volt, de Jane túlságosan ártatlan és hiszékeny volt ahhoz, hogy ezzel tisztában legyen –, lenyűgözte Jane-t. Dovie, aki tizenegy éves volt, és egész életében Bartibogban élt, olyan sokkal többet tudott mindentről, mint Jane, aki még csak nyolc éves volt, és mindössze egy éve lakott Bartibogban. Bartibog, ahogyan Dovie mondta, volt az egyetlen hely a világon, ahol az emberek egyáltalán tudtak bármit is. Mi a csudát is tudhatna valaki, aki egy városba van bezárva?

És Dovie olyan sok titkot tudott! Soha nem akarta őket elárulni, Jane pedig majd' elepedt a kíváncsiságtól. Úgy gondolta, hogy a titkok csodás, rejtélyes, gyönyörűséges dolgok lehetnek. Jane-nek egyetlen árva titka se volt. Mindentről, amit ő tudott, másoknak is tudomása volt: Édesanyjának, Helen néninek és George bácsinak. A titok pedig már nem volt titok többé, ha két embernél többen is tudták, Dovie szerint. Ha Dovie csak egyetlenegy titkot elárult volna neki, azzal már megelégedett volna. De könyöröghetett neki bárhogyan is, Dovie csak nem akart megosztani vele egyet se. Dovie ilyenkor csak felhúzta hurkás orrát, fontoskodón nézett, és annyit mondott, hogy Jane még túl fiatal ahhoz, hogy titkai legyenek. Ettől Jane mindig dühbe gurult.

– Elmondanád valakinek. Nem tudnád megállni – heccelte Dovie.

– Nem mondanám el! Igenis meg tudnám állni! – kiáltotta Jane. – Jaj, Dovie, kérlek szépen, mondj el nekem egy titkot! Csak egyet! Te olyan sokat tudsz. Egyet csak elmondhatnál! Dovie... – majd hirtelen sugallattól vezérelve a következőt mondta: – ha elmondasz nekem egy titkot, hat almát adok érte neked cserébe!

Dovie furcsa kis borostyánszemei felragyogtak. Az alma az már csak alma volt Bartibogban, ahol kevés volt a gyümölcsös. George Lawrence-éknek pedig volt egy kis gyümölcsösük, és állt benne néhány almafa, ami már augusztusban termett, és korábban, mint bármely másik almafa Bartibogban.

– Hat sárga alma arról a fáról, amelyik a kert délnyugati csücskében áll? – alkudozott Dovie.

Jane bólintott. Felgyorsult a lélegzete. Lehetséges volna, jaj, tényleg lehetséges volna, hogy Dovie elmond neki egy titkot?

– Megengedi majd a nénikéd? – tudakolta Dovie. Mindenki tudta Bartibogban, hogy Mrs. George Lawrence olyan fősvény, hogy a követ is megnyúzná, ha bőre volna, és az almáival éppolyan zsugori, mint minden mással. Jane újra bólintott, de most meglehetősen bizonytalanul. Egyáltalán nem volt biztos a dologban. Helen néni megengedte neki, hogy megegyen egy almát naponta, hogy „a doktort távol tartsa”. De egyszerre hat alma azért igen nagy követelés volt. Dovie kiszagolta a bizonytalanságot.

– Azokat az almákat előbb el kell hoznod ide, mielőtt elmondanék neked egy titkot – mondta határozottan. – Ha nincs alma, nincs titok se.

– Le... lehet, hogy nem tudom azonnal megszerezni az összeset – mondta Jane idegesen. – De egy héten belül mind meglesz.

Jane-nek újabb ötlete támadt. Nem eszi meg a napi alma adagját. Félreteszi az almákat, amíg csak össze nem gyűlik a hat. Lehet, hogy eljön a doktor bácsi, de mi van akkor? Szerette Dr. Nicholast. Eljött hozzá a tavasszal is, amikor megbetegedett, és rózsás arcú, víg kedélyű, csillogó szemű ember volt. Azt mondta az édesanyjának és Helen néninek – főleg Helen néninek –, hogy hagyni kell őt, hadd legyen kint a napon egész nyáron, és őszre kutyabaja se lesz.

– Na jó, meggondolom a dolgot – mondta kétkedőn Dovie. – Azért ne add fel a reménykedést! De nem hinném, hogy végül elmondok neked egyetlen titkot is. Túl fiatal vagy, már annyiszor megmondtam neked!

– Idősebb vagyok, mint a múlt héten – esedezett Jane. – Jaj, Dovie, neked olyan sok kedves titkod van! Egyet talán nekem is odaadhatnál közülük! Ne legyél ennyire fukar!

– Azt hiszem, jogom van a titkaimhoz – szólt lesújtóan Dovie. – Szerezz magadnak saját titkot, Jane Lawrence, ha már annyira akarsz egyet!

– Nem tudom, hogyan kell! – kiáltotta kétségbeesetten Jane. – És olyan szép dolog lenne, ha nekem is lenne egy titkom!

– Jaj, az csodálatos! – értett egyet Dovie. – Elárulom neked, Jane, hogy titkok nélkül semmit nem ér az élet. Hat alma nem túl nagy fizetség egyért cserébe. De ha most odaadnád nekem azt a kis aranyláncodat...

– Azt nem tehetem – válaszolta összetörve Jane. – Tudod, igazából nem is az enyém. Az édesanyámé, bár néha megengedi, hogy én viseljem. Édesapám adta neki közvetlenül azelőtt, hogy meghalt. Ezen az egy kis láncon kívül nemigen van neki más ékszere.

– Ja, persze! Tudom, hogy te és a mamád szegények vagytok, mint a templom egere – adott neki igazat Dovie. – Mama azt mondja, nem tudja, mitévők lettetek volna, ha nem fogad be titeket Helen nénéd, amikor a mamád megbetegedett. De azért meg kell hagyni, hogy nagyon dühös volt, amiért erre kényszerült! Azt mondta mamának, hogy neki és George-nak aztán van mit tenniük, hogy így is kijöjjenek a pénzből. És azt is mondta, hogy amint Hester... Hester a mamád, tudod?

– Még szép, hogy tudom, hogy hívják a saját édesanyámat! – felelte Jane, méltóságában megsértve. Titok ide vagy oda, azért mindennek van határa!

– Na szóval, a te Helen nénéd azt mondta, hogy amint Hester jobban lesz, vissza kell mennie dolgozni, még szép! Mit dolgozott a mamád a városban, Jane?

– Tanított az iskolában – felelte Jane. – És jó tanítónő volt. De a titok, Dovie! Ugye elmondasz nekem egyet?

– Meglátjuk, ha majd megszerezted azt a hat almát – Dovie válasza csak ennyi volt. De azelőtt még ennyit sem engedett, így hát Jane reményei szárba szökkenek.

Miután Dovie elment, ő még sokáig ott üldögélt a mólón. Szeretett a mólón üldögélni, és nézni a halászbárkákat, amint kiúsznak, majd visszatérnek a kikötőbe. Olykor pedig egy-egy hajót is megpillantott, amely a kikötőből futott ki és úszott tova gyönyörűséges, messzi tájak felé. „Az Óperencián is túlra” – ízlelgette magában a szavakat Jane. Volt bennük valami varázslatos. Azt kívánta, bár csak elhajózhatna a kék kikötőből, elhaladva a dűnék homályos sávja, majd Prospect Point mellett, ami a naplementében a rejtélyek bástyájává változott. Messze, messze a nyári tenger homályos kékjébe. Tovább, csak tovább elvarázsoltszigetek felé az aranyló reggeli vizeken. Jane a képzelete szárnyán a világ minden táját bejárta, miközben a régi, roskatag, félig elkorhadt mólón kucorgott.

Ezen a délutánon minden gondolata a titok körül forgott. Dovie Johnson és ő már azóta játszótársak voltak, amióta Jane Bartibogba jött. Már a legeslegelső alkalommal, amikor Jane találkozott vele, azt súgta a fülébe: „Tudok egy titkot.”

Ez volt a legizgalmasabb mondat a világon! Jane attól a pillanattól kezdve Dovie szerény és alázatos rabszolgája lett. Dovie pedig megkedvelte Jane-t.

– Nem árt ő senkinek, csak mulya egy kicsit – mondta a többi bartibogi lánynak, akik közül egyik se nagyon foglalkozott Jane-nel.

Vajon tényleg elmond majd neki Dovie egy titkot? És vajon mi lesz az? Természetesen csak valami bűbajos dolog lehet. A titkok mindig bűbajosak. Talán Dovie is járt Tükörországbán, mint Alice. Vagy lehet, hogy meglátott egy aprócska hófehér tündért, amint ott heverészett egy vízililiom levelén az édesapja taván. Vagy egy bárkát, amint lefelé úszott a Bartibog-folyón, miközben ezüstláncra kötött, fenségeseen szép, hófehér hattyúk vontatták. Elképzelhető, hogy a titok olyasmi volt, amit a madarak meséltek neki. De az is lehet, hogy Dovie járt már a holdon.

A hold – fehéren, haloványan – most ott lebegett a homokdűnék felett. Nemsokára fényes és ragyogó lesz. Jane szerette a holdat. Szeretett álmodozni róla. Számára egy képzeletbeli ezüstvilág volt, ahová különös életet álmodott magának. Soha nem beszélt róla senkinek, még Édesanyjának sem, így hát Jane-nek csakugyan volt egy csodálatos titka, ami csak az övé volt, de ezt akkor még nem érte fel ésszel.

Talán Dovie ismert egy hercegnőt. De mivel Bartibogban nemigen voltak hercegnők, lehet, hogy csak egy hétköznapi lányt ismert, akit egy boszorkány békává változtatott. De nem – Jane megborzongott –, ez nem lenne szép dolog, és a titkok mindig szépek. Biztos, hogy Dovie elmond neki majd egyet. Milyen boldog is lesz majd, amikor Dovie megoszt vele egy titkot! Már most olyan boldog volt a pusztá gondolatától is, hogy még az sem tudta letörni, hogy Helen néni összeráncolta a homlokát, amikor későn érkezett vacsorázni.

Elvégre Helen néni mindig a homlokát ráncolta. Jane úgy érezte, hogy a néni több okból is örülni fog, amikor Édesanya már elég jól lesz ahhoz, hogy visszamehessen a városba tanítani. Valahonnan tudta azt is, hogy Édesanya is nagyon fog örülni ennek, bár Édesanya mindig kedves volt, és soha nem beszélt vissza Helen néninek, amikor az kicsinyes, csúnya megjegyzéseket tett neki. Jane nem törődött vele – annyira –, amikor Helen néni neki tett csúnya megjegyzéseket. De azt gyűlölte, amikor Édesanyjának mondott ilyesmit. Édesanya olyan drága volt és szép, meg szomorú is. És nem volt erős. Helen néni ezt mindig a szemére vetette. Biztos, hogy valamiképpen rosszaságot követett el az ember, ha nem volt erős, bár Jane nem tudta elképzelni, miféle rosszaság lehetett az. Hiszen ő maga se volt erős.

– De hogy’ is lehetne az? – hallotta Helen néni George bácsihoz intézett kérdését. – Az anyja is gyenge alkat. Beverley nagy hibát követett el, amikor feleségül vette. Amikor ott volt az a sok lány, aki csak órá várt!

Jane szeretett elmerengeni a sok lányról, aki csak az ő édesapjára várt. Az egyikük az édesanyja is lehetett volna. De hát ez borzasztó lett volna! Hiszen Édesanyján kívül senki más nem lehetett az ő édesanyja! Egyszerűen elképzelhetetlen volt az egész.

– Azt hiszem, Dovie Johnson elárul majd nekem egy titkot! – vallotta meg bizalmasan az édesanyjának aznap este, amikor az befektette az ágyba. – Persze nem mondhatom majd el neked, Édesanya, mert két embernél több már nem osztozhat egy titkon. Ugye nem bánod, Anya, drága?

– Egy csöppet sem – válaszolta Édesanya, miközben látszott rajta, hogy igen jól mulat magában.

Dovie Johnson mindig mulattatta Édesanyját. George azt mondta róla, hogy „eleven ördögfióka”, Helen meg nem helyeselte, hogy Jane együtt játsszon vele – annak ellenére sem, hogy „Johnsonék igen tiszteletreméltó emberek” voltak. De Jane-nek nem volt kivel játszania rajta kívül, neki pedig minden gondolata Dovie körül forgott.

Jane egy álló héten át megvonta magától a napi almaadagját. Amikor Helen néni kellenül – ahogyan minden mást is adni szokott – odaadta neki az almáját, Jane már röpült is

vele, úgy téve, mintha meg akarná enni, de valójában eltette egy dobozba a csűrben. Aggódva figyelte az almákat, nincs-e rajtuk folt vagy hiba. Mert az olyan almák nem álltak volna el. Ám amikor a következő szombat reggelén Dovie-val találkozott a mólón, ott volt nála mind a hat alma, folt nélkül és hibátlanul.

– Itt vannak az almák, Dovie! – mondta lélekszakadva. – És most mondd el nekem a titkot!

Dovie elég megvetően nézte az almákat:

– Ezek kicsik – mondta.

Jane szíve elnehezült.

– Idén nyáron *mindegyik* ilyen kicsi – habogta.

Dovie elhúzta a száját.

– Majd máskor mondom el neked a titkot.

– Nem akarom „majd máskor” hallani! – kiabálta Jane. Jane-nek megvolt a magához való bátorsága, és semmi nem keltette fel ezt az erőt benne annyira, mint az igazságtalanság.

– Az üzlet az üzlet, Dovie Johnson. *Te mondtad*, hogy egy titok hat almáért. Az almák itt vannak. És egy falatot sem ehetsz belőlük, ha nem mondd el nekem a titkot!

– Jól van, na – mondta Dovie unottan. – Csak aztán ne engem okolj, ha mégse tetszik annyira, amikor meghallod! Esküdj meg, hogy soha senkinek nem árulod el, az életed árán se!

– Persze, hogy nem árulom el. Akkor már nem lenne titok.

– Nahát, akkor ide figyelj! – szólt Dovie.

Jane figyelt. Még a móló cölöpjeit nyaldosó víz is figyelmesen hallgatott. És a kikötővel szemközti dombok is. Vagy csak Jane érezte így. Az egész világ várakozva fülelt. Jane beleborzongott az édes gyönyörűségbe. Tehát végre hallani fog egy titkot!

– Ismered Jimmy Thomasékat odalent, a kikötő mellett? – kérdezte Dovie. – Hatujjú Jimmy Thomast?

Jane bólintott. Még szép, hogy ismerte Jimmy Thomasékat. Legalábbis tudta, hogy kik azok. George bácsi tőlük szokta beszerezni a halat. De mi a csuda közük lehet nekik a titokhoz?

– És Ellen Thomast is ismered, igaz? – folytatta Dovie. Jane látta egyszer Ellen Thomast, amikor Hatujjú Jimmy magával hozta a halszállító kocsiján. Jane nem találta túl szimpatikusnak. Ellen nagyjából egyidős volt vele, rövid, hollófekete haja volt és merész tekintetű, fekete szeme. Kidugta a nyelvét Jane-re.

– Na, szóval – Dovie itt mély lélegzetet vett – ez a titok. *Te* vagy Ellen Thomas, *ő* pedig Jane Lawrence.

Jane Dovie-ra meredt. A leghalványabb sejtelve sem volt arról, mit akart ezzel mondani neki Dovie. Mert a szavainak nem volt semmi értelme.

– Én... én... Ezt hogy’ érted?

– Pedig elég egyszerű, úgy hiszem – jelentette ki Dovie egy szánakozó mosoly kíséretében. – Te és ő ugyanazon az éjjelen születtetek. Ez akkor történt, amikor a mamád és a papád a kikötő csúcsánál laktak abban a kicsi házban, és a papád a biligyeieknek dolgozott. A nővér levitt téged Ellen Thomasékhöz, és betett Ellen bölcsőjébe, Ellent pedig odavitte a mamádnak. Azt akarta, hogy az apád az ő férje legyen, és így állt bosszút rajta, amiért nem őt választotta. Szóval ezért vagy te igazából Ellen Thomas, és ezért kellene lent élned a kikötő szájánál, szegény Jane Lawrence-nek pedig odafent a te George bácsikádéknál ahelyett, hogy folyton elagyabugyalná a mostohaanyja.

Jane minden egyes szavát elhitte ennek a nevetséges históriának. Dovie meséjének igazságtartalmát egyetlen percig se vonta kétségbe. Fájdalmas, csalódott tekintettel meredt Dovie-ra. Ez, hát *ez* volt az a szépséges titok!

– Hogyan... hogyan jöttél rá erre? – zihálta kiszáradt szájjal.

– A nővér mondta el nekem a halálos ágyán – válaszolta Dovie komoly arccal. – Felteszem, hogy bántotta a lelkiismerete. Én meg soha nem mondtam el senkinek. Amikor legközelebb láttam Ellen Thomast – mármint Jane Lawrence-t –, alaposan szemügyre vettem. Pont olyanok a fülei, mint a mamádnak. És az arcüre is sötét színű, mint a mamádé. *Neked* viszont kék a szemed, és szőke a hajad. Nem hinném, hogy bármit is lehetne tenni most már. De azért sokszor eszembe jut, hogy nem igazságos, hogy neked olyan jó dolgod van, és a mamád csak babusgat, szegény El, vagyis Jane meg rongyokban jár, és a legtöbbször még enni se kap rendesen. Az öreg Hatujjú pedig megveri, amikor részegen megy haza. Jóképű almák ezek, nem mondom! – ezzel Dovie hatalmasat harapott az egyikből. – Ha a jövő héten adsz nekem még hatot, elmondok neked egy másik titkot is.

– Nem akarok több titkot hallani! – kiáltotta szenvedélyesen Jane. Érezte, hogy soha nem fogja tudni elfelejteni, amit *hallott*. A fájdalma nagyobb volt, mint amit képes lett volna elviselni. – *Gyűlöllek*, amiért ezt elmondtad nekem, Dovie Johnson!

Dovie vállat vont. – Én megmondtam: lehet, hogy nem fog tetszeni neked! Most meg hová méész?

Mert, hogy Jane, holsápadtan és kábultan, felállt. – Haza, hogy elmondjam Édesanyának – mondta elgyötörten.

– Nem mondhatod el! Nem fogod! Emlékezz rá, hogy megesküdtél, nem mondd el senkinek! – üvöltötte Dovie. – Elvisz a Fekete Ember, ha mégis megteszed!

Jane nem tudta, ki az a Fekete Ember, és nem is érdekelte. De az igaz volt, hogy megígérte: nem fogja elárulni a titkot. És Édesanya mindig azt mondta, hogy egy ígéretet soha nem szabad megszegni.

– Azt hiszem, egyedül is hazatalálok – mondta Dovie, akinek nem egészen tetszett Jane arckifejezése.

Felszedte az almáit, és elszaladt: meztelen, koszos talpai csak úgy villogtak az öreg mólón. Egy megtört szívű gyermeket hagyott maga mögött, aprócska világának romjain üldögélve. Dovie mit sem törődött ezzel. Jane olyan ütődött volt, hogy nem volt valami jó móka bolondot csinálni belőle.

Jane vakon, összetörve, kétségbeesetten üldögélt a mólón, számára úgy tűnt, órákon át. Tehát ő nem Édesanya gyereke, hanem Hatujjú Jimmyé. Hatujjú Jimmyé, akitől titokban mindig is rettegett, már csak a hat ujja miatt is. Nem volt hát joga ahhoz, hogy Édesanyával éljen, ahhoz, hogy Édesanya szeresse őt. Jaj! Jane-ből szálnalmas kis nyöszörgés tört fel. Édesanya nem szeretné őt többé, ha megtudná az igazságot. Attól kezdve minden szeretete Ellen Thomasé lenne. Pedig hát ő – ő, *Jane Lawrence* – volt Ellen Thomas.

Jane a fejét fogta. – Ebbe beleszédülök.

– Mi az oka annak, hogy nem eszel semmit? – kérdezte a vacsoraasztalnál éles hangon Helen néni.

– Túl sokáig voltál kint a napon, kincsem? – kérdezte aggodalmasan Édesanya. – Fáj a fejed?

– I-igen – válaszolta Jane. Valami *csakugyan* szörnyen fáj neki, bár úgy érezte, nem a feje volt az. Akkor most hazudott Édesanyának? És ha igen, akkor hány hazugságot kell még mondania neki? Mert Jane már tudta, hogy soha többé nem lesz képes enni: soha többé, amíg ez a borzasztó titok nyomja a szívét. És azt is tudta, hogy soha nem mondhatja el Édesanyának. Nem is annyira a titok miatt – mert Jane hallotta, amikor Helen néni egyszer azt mondta, hogy egy rossz ígéretet jobb megszegni, mint megtartani –, hanem, mert fájna Édesanyának. Jane valahonnan kétséget kizáróan tudta, hogy iszonyatos fájdalmat okozna ezzel Édesanyának. És Édesanyának nem volt szabad, nem lehetett fájdalmat okozni. Jane felidézte

magában, amikor éjszakánként hallotta Édesanya sírását. Ezt soha nem tudta elfelejteni. Soha nem suttohatja el a titkot Édesanyának.

Aztán még ott volt Ellen Thomas is. Nem akarta Jane Lawrence-nek nevezni. Jane leírhatatlanul borzalmasan érezte magát, amikor Jane Lawrence-ként kellett Ellen Thomasra gondolnia. Úgy érezte, mintha ez teljes egészében kitörölte volna az ő létezését. Ha nem ő volt Jane Lawrence, akkor nem is volt senki. *Nem* akart Ellen Thomas lenni.

De Ellen Thomas gondolata kísértetni kezdte. Egy nyomorúságos héten át valósággal üldözte Jane-t – egy szörnyűséges héten át, ami alatt Édesanya majdnem betegre aggódta magát miatta, mert nem akart se enni, se Dovie Johnsonnal játszani többé; épp, ahogyan Helen néni gunyorosan megjegyezte: „lógatta az orrát”. Édesanya már küldeni akart Dr. Nicholasért, de Dr. Nicholas vakáción volt, és a praxisát egy idegen orvos vette át, aki a Kikötő Hotelben szállt meg, és Helen néni nem tartotta sokra az idegen doktorokat.

Jane korábban gyakran eltűnődött, vajon miért megy el Dr. Nicholas vakációzni, amikor az emberek Bartibogba járnak nyaralni. De mostanában már nem tűnődött semmin sem, csak azon az egyetlen, rettenetes kérdésen, ami a lelkébe költözött zűrzavarból tört fel, és a hatalmába kerítette őt. Ellen Thomast talán nem illetnék meg a jogai? Tisztességes dolog volt-e, hogy ő, Jane Lawrence – Jane kétségbeesetten kapaszkodott a saját személyazonosságába – bitorolja mindazt, amitől Ellen Thomast megfosztották, és ami jog szerint őt illette volna meg? Nem, nem volt tisztességes. Jane kétségbeesetten biztos volt abban, hogy ez így nem volt helyes. Jane-nek a lelke mélyén nagyon erős igazságérzete volt. És egyre erőteljesebben befészkelte magát a tudatába az a gondolat, hogy csakis úgy lenne igazságos, ha Ellen Thomas megtudná az igazat. Végül is úgy gondolta, hogy Édesanyának mégse fájna annyira a dolog. Először persze egy kicsit feldúlt lenne, de amint megtudná, hogy igazából Ellen Thomas a saját gyereke, minden szeretetét nekiadná, és Jane már nem számítana neki. Édesanya Ellen Thomast puszilná meg, és neki énekelne az alkonyatban, amikor a tenger felől leszáll a köd – azt a dalt énekelné, amit Jane a legjobban szeretett:

„Láttam egy hajócskát: úszott, úszott a tengeren,
És, jaj, de sok szép holmit hozott magával nekem.”

Jane és Édesanya gyakran beszélgettek arról a napról, amikor majd befut a hajójuk. De a szép holmik most már Ellen Thomaséi lesznek.

Eljött a nap, amikor Jane tudta, nem bírja már tovább. Azt kell tennie, ami helyes. Lemegy a kikötő szájához – csak egy mérföldnyire volt –, és elmondja az igazat Thomaséknak. Ők pedig elmondhatják majd Édesanyának. Jane úgy érezte, hogy ezt ő egyszerűen nem tudná megtenni.

Jane egy kicsit jobban érezte magát, amikor erre a döntésre jutott: jobban, de nagyon-nagyon szomorúnak. Megpróbált enni egy kicsit vacsorára, mert úgy gondolta, ez lesz az Édesanyával elköltött utolsó vacsorája.

„Mindig Édesanyának fogom hívni” – gondolta magában elkeseredetten Jane. – Hatujjú Jimmyt pedig nem fogom Édesapának szólítani. Csak annyit mondok majd neki, nagyon tisztelettudóan, hogy Mr. Thomas. Ezt biztos nem bánja majd.

De úgy érezte, valami fojtogatja. Nem tudott enni. Édesanya szerényen újra megjegyezte, hogy szeretne elmenni a hotelbe az orvosért.

– Dr. Nicholas a jövő héten már itthon lesz – mondta Helen néni. – Semmit se tudunk arról a hotelbeli orvostól: még a nevét se. És valószínűleg óriási lenne a számla. Nincs miért annyira sietni. Mindig aggódsz Jane miatt. Túl sokat szaladgál. Csak ennyi a baja.

– De hát az utóbbi időben nem is szaladgált sokat! – válaszolta Édesanya, aki most úgy állt ki Helen nénival szemben, ahogyan csak ritkán mertte megtenni.

A szemei szikrát szórtak, és finomvonású, kerekded orcáit, melyek oly régóta sápadtak voltak már, most halvány pír futotta be. Jane ránézett Édesanyára, és ekkor hirtelen igazán meglátta őt, először életében. Ezelőtt ő csak Édesanya volt – valaki, aki dédelget, megpuszil, vigyáz rád, és megvigasztal. De most egyszeriben más ember lett belőle. Nahát, hiszen Édesanya fiatal volt és szép! Nagyon szép! Gyönyörű, lány tekintetű, barna szemei voltak hosszú pillákkal, és szépséges, fekete haja, ami kis hullámokban omlott el az arca körül. Fekete haja! Jane szívébe újabb kínzó fájdalom nyilallt. Ellen Thomasnak fekete haja volt. Hát persze. Hiszen ő volt Édesanya igazi lánya, nemde? Jane haja szőke volt, „mint Beverley-é”, ahogyan Helen néni szokta mondani. Csakhogy sajnos ezt soha nem Jane jelenlétében hangoztatta.

Édesanya kis felcsattanásának végül nem lett foganatja. Helen nénit nem indította meg vele. Jane tudta, hogy Édesanyának türelemmel kell lennie addig, amíg megerősödik annyira, hogy visszamehessen dolgozni.

Jane rögtön vacsora után útnak eredt. El kellett indulnia még sötétedés előtt, különben cserbenhagyta volna a bátorsága. Édesanya és Helen néni úgy gondolták, hogy a mólóhoz megy játszani Dovie-val. Pedig Jane egyenesen elsétált a móló mellett, és lement a kikötőhöz vezető útra, mint egy kis rendíthetetlen, hős vitéz. Jane-nek nem jutott az eszébe, hogy hős lenne. Sőt, ellenkezőleg: nagyon is szégyellte magát, amiért olyan nehezeire esett megtenni, ami jó és helyes, amiért olyan nehéz volt megállnia, hogy ne gyűlölje Ellen Thomast, amiért olyan nehéz volt elnyomnia a Hatujjú Jimmytől való félelmét, és amiért olyan nehezeire esett megállni, hogy visszaforduljon és visszafusson Édesanyához.

Borongós este volt. Kint a tengeren vastag, fekete felhők gyülekeztek. Szeszélyes villámok cikáztak a kikötő és a fölötte magasló, erdővel borított dombok felett. A kikötő szájánál elterülő halászfalut vörös fénnel árasztotta el az alacsonyan szálló felhők mögül kibújó napsugár. Több tucat gyerek játszott a part menti homokban. Kíváncsian nézték Jane-t, amikor megállt, hogy megkérdezze, melyik Hatujjú Jimmy háza.

– Az ott – mondta egy fiú, és odamutatott. – Mi dolgoz van vele?

– Köszönöm – szólt Jane, és már el is fordult.

– Hát csak ennyi jó modor szorult beléd? – kiabált utána egy lány. – Túl magasan hordod az orrod ahhoz, hogy megválaszolj egy tisztességes kérdést.

A fiú Jane elé került. – Látod azt a házat ott, Thomaséké mögött? – kérdezte. – Tele van patkányokkal, és oda foglak bezárni, ha nem mondd meg, mit akarsz Hatujjú Jimmytől.

– Ugyan már, viselkedj hölgyhöz illően! – mondta csúfolódva egy nagyobb lány. – Bartibogból jöttél, és a bartibogiak mind nagyra vannak magukkal. Válaszolj Bill kérdésére!

– Ha nem válaszolsz, jól vigyázz! – mondta egy másik fiú. – Hamarosan megfojtok néhány kismacskát, és igen valószínű, hogy téged is beteszlek velük együtt a zsákba.

– Ha van nálad egy tízcentes, eladom neked az egyik fogamat – szólt egy vörös hajú lány, ráviczorítva. – Tegnap húzattam ki.

– Nincs nálam tízcentes, és semmi szükségem a fogadra – válaszolta Jane, miután összeszedte kicsit a bátorságát. – Hagyj békén!

– Pofa be! – mondta Vöröske.

Jane futásnak eredt. De a patkányos fiú elé tette a lábát, és elgáncsolta. Jane teljes hosszában elvágódott a hullámosra mosott homokon. A többiek visongva nevettek. De aztán valaki felkiáltott:

– Most fut be a Kék Jack hajója!

Mind elszaladtak. Jane feltápászkodott. A ruhájára rátapadt a homok, a harisnyája meg sáros lett. Viszont megszabadult a kínzóitól. Vajon velük kell majd együtt játszania a jövőben?

Nem szabad sírnia. Nem szabad. Felmászott a Hatujjú Jimmy házához vezető rozoga deszkalépcsőkön. Más kikötőbeli házakhoz hasonlóan Hatujjú Jimmy háza is cölöpökön állt, hogy akkor se érje el az ár, amikor a szokásosnál magasabbra emelkedik a vízszint, és a ház alatti űrt törött edények, üres bödönök, régi rákászhalók, és mindenféle-fajta szemét tarka egyvelege töltötte ki. Az ajtó nyitva állt, és rajta keresztül Jane egy olyan konyhába nyert bepillantást, amelyhez hasonlót soha életében nem látott még. A padló csupasz volt és mocskos. A mosogató szennyes edényekkel volt tele. Egy rozoga faasztalon ételmaradékok voltak, és undorító, nagy, fekete legyek hemzsegték körülötte. Egy kócos, őszes hajú asszony ott ült egy hintaszékben, és szoptatott egy csecsemőt – egy csecsemőt, aki szürke volt a kosztól!

„A kishúgom” – gondolta magában Jane.

Ellennek vagy Hatujjú Jimmynek nyoma sem volt, amiért Jane nagyon hálásnak érezte magát.

– Te ki vagy, és mit akarsz? – kérdezte tőle az asszony meglehetősen barátságtalanul.

Nem hívta be Jane-t, de ő azért bement. Kint esni kezdett, és robajló mennydörgés rázta meg a házat. Jane tudta, hogy el kell mondania, amiért jött, mielőtt inába szállna a bátorsága, sarkon fordulna, és elszaladna ebből a rettenetes házból, el ettől a rettenetes kisbabától és ezektől az iszonyatos legyektől.

– Ellenhez jöttem, kérem – mondta. – El kell mondanom neki valami fontosat.

– Nahát, csakugyan? – kérdezte az asszony. – A méretedből ítélve csakis valami fontos dologról lehet szó. Ami azt illeti, Ellen nincs itthon. Az apja elvitte magával a lovas kocsin Nyugat-Bartibogba, és most, hogy jön ez a vihar, nem lehet megmondani, mikor érnek vissza. Ül le!

Jane leült a törött székre. Azt tudta, hogy a kikötőbeliek szegény emberek, de egyet sem ismert közülük, aki ilyen szegény lett volna. George bácsival járt egyszer Mrs. Tom Fitch házában, de az olyan tiszta és takaros volt, mint Helen nénié. Persze azt mindenki tudta, hogy Hatujjú Jimmy elivott mindent, amit megkeresett. Neki meg ez lesz az otthona mostantól!

Akárhogyan is lesz, megpróbálok majd kitakarítani – gondolta magában reményvesztetten Jane, és a szívére ólomsúly nehezült. Az önfeláldozás lángja, mely oly erősen lobogott benne, míg idecsalta őt, mostanra kihunytt már.

– Minek akarsz Ellennel beszélni? – kérdezte kíváncsian a Hatujjú neje. – Ha a vasárnapi iskola piknikjéről van szó, arra nem mehet el, és kész. Nincs egy rendes rongya se, amit felvehetne. Honnan is szereznek neki, elárulnád?

– Nem, nem a piknikről van szó – válaszolta bánatosan Jane. Végül is akár Mrs. Thomasnak is elmondhatja az egészset. Hiszen mindenképpen meg kell tudnia neki is. – Azért jöttem, hogy... azért, hogy elmondjam neki, hogy ő én vagyok, én meg ő.

Talán megbocsáthatunk Hatujjúné asszonyságnak, ha ez nem hangzott neki valami kristálytisztán.

– Te mebuggyantál? – kiáltott fel. – Ezt meg hogy’ az ördögbe érted?

Jane felemelte a fejét. A legrosszabbon már túljutott.

– Úgy értem, hogy Ellen és én ugyanaznap éjjel születünk, és... és... a nővér kicserélt bennünket, mert haragudott Édesanyára, és... és... Ellennek Édesanyával kellene élnie, és... és... előnyöket élveznie.

Jane az utóbbi kifejezést Helen nénitől kölcsönözte, de úgy vélte, hogy ezzel méltóság-teljes befejezést adhat az amúgy igencsak hebehurgya elbeszélésnek.

Hatujjúné csak bámult rá. – Most én vagyok a bolond, vagy te? Amit most mondtál, annak se füle, se farka. Ki a csuda mondott neked ekkora számárságot?

– Dovie Johnson.

Hatujúné hátravetette borzas fejét, és nevetni kezdett. Lehet, hogy szurtos volt és elhanyagolt küllemű, de szép volt a nevetése.

– Tudhattam volna. Ez teljesen Dovie-ra vall, arra a kis csirkefogóra! No hát, kicsi Hogyishívják kisasszony, jobban tennéd, ha nem hinnéd el Dovie összes meséjét, különben nevetség tárgya leszel.

– Ezt úgy érti, hogy nem igaz? – kérdezte Jane elakadó lélegzettel.

– Nem sok esély van rá. Elég zöldfülű lehetsz, ha bedőltél egy ilyen mesének. Ellen jó hat hónappal idősebb nálad. De te ki a csuda vagy, mégis?

– Jane Lawrence vagyok. – Jaj, de szép gondolat! *Ő volt* hát Jane Lawrence.

– Jane Lawrence! Beverley Lawrence kislánya? No lám, hiszen emlékszem arra az éjszákára, amikor megszületett! Odalent voltam a Biológiai Állomáson, és a házban segédkeztem. Akkor még nem voltam Hatujjú felesége – kár, hogy valaha is az lettem –, Ellen édesanyja pedig még élt és virult. Jól ismertem az édesapádat. Kedves fiatalember volt, még ha nem is élhetett sokáig. Te rá hasonlítasz. A szemed és a hajad az övé. És ha belegondolok, hogy nem volt több eszed, minthogy bedőlj Dovie örült meséjének!

– Már csak az a szokásom, hogy hiszek az embereknek – mondta Jane méltóságteljesen, egy leheletnyi lázadással a hangjában, de ahhoz túlságosan is boldogan, hogy igazán lekorholja Hatujjúét.

– No hát, ezt a szokásodat jobb lesz sutba vágnod, amikor a Johnsonok pereputtyával akadolgod! – válaszolta Hatujúné. – Ül le, gyermekem! Nem mehetsz haza, amíg vége nem lesz ennek a viharnak. Úgy szakad az eső, mintha dézsából öntenék, az ég meg koromfekete. Nocsak, elment! Elment a gyerek!

Jane már el is illant odakint a zuhogó esőben. Egyedül a Hatujúné szavai által keltett mámoros öröm vezette őt haza abban a viharban. A szél majd' fellökte, és ömlött rá az eső: egyedül csak a folyamatos villámlás fénye mutatta neki az utat. Időről időre megcsúszott, és elesett. Egyszer még a csuklóját is megvágta egy törött üvegszilánk. De végre-valahára – sár- és vérfoltosan – hazatámolygott George bácsiék konyhájába, ahol Édesanya kétségbeesetten járkált fel és alá. Még Helen néni is zavarodottnak látszott.

Édesanya odafutott Jane-hez, és a karjába kapta. – Kincsem, szörnyen megijesztettél bennünket! Na de hol voltál?

– Csak azt remélem, hogy George bácsikád nem leli a halálát odakint ebben az esőben, miközben téged keres! – mondta Helen néni, de a zsémbessége mögött ott bujkált a hangjában a megkönnyebbülés.

Jane teljesen kifulladt. Zihálva kapkodott levegő után, miközben Édesanya ölelő karjait érezte magán.

– Jaj, Édesanya, én vagyok én, tényleg én vagyok én! Nem pedig Ellen Thomas!

– Ez a gyerek hallucinál! – mondta Helen néni. – Ami azt illeti, nagyon rosszkor lett beteg!

Sok víz lefolyt még a bartibogi híd alatt addig az októberi napig, amelyen Dovie Johnstont megbabonázva hallgatta egy csapat iskolás lány, amint megosztott velük egy titkot.

– Persze hamarosan mindenki tudni fogja. Jane édesanyja hozzámegy Dr. Oswald Kinghez. Nagyon romantikus az egész! Amikor Jane olyan rosszul lett egy reggel, az után a nagy júliusi zivatar után, az édesanyja teljesen kikelt magából, és kijelentette, hogy márpedig odahívhatja a doktort a szállodából, akármit is mond Mrs. George. Még a nevét se tudták. De amikor megérkezett... na, mit gondoltok? Mrs. Lawrence régi udvarlója volt, és ő is nagyon kedvelte régen, csak hát Bev Lawrence még jobban tetszett neki. De Dr. King soha nem szeretett mást rajta kívül, és nem is nősült meg. Most pedig egy hét múlva feleségül veszi Mrs. Lawrence-t! Nyakamat tenném rá, hogy örül, amiért végre megszabadul Zsugori asszonyságtól!

– És mit szól majd ehhez Jane? Mindig úgy odáig volt az édesanyjáért.

– Ó, hát Dr. King olyan jó volt hozzá, amíg átvészelte a tüdőgyulladást, hogy egyszerűen bolondul érte. Magukkal viszik Európába is, a nászútjukra. És amikor visszajönnek, Jane-t beíratják egy kiváló halifaxi magániskolába. Örülök a szerencséjének. Mindig kedveltem Jane-t, még ha egy kicsit mulya is. Az a kölyök bármit elhisz, amit mondanak neki!

A menyasszony vár

Mínthogy vasárnap volt, Susannek nem kellett mennie a főiskolára, így hát csak kevés dolog maradt, ami elterelhetné volna a gondolatait arról a zavaró tényről, hogy aznap volt a harmincadik születésnapja.

Ada néni szemmel láthatólag megfélekedett róla, bár reggeli közben mellékesen odavetette, hogy észrevett néhány ősz szálát Susan fényes, sötét hajában. Ada néni gyakran tett efféle megjegyzéseket. Susan tudott az ősz hajszálakról. Amikor észrevette őket, azt mondta magának: nem számít. Semmi ilyesmi nem számított azóta, amióta oly sok évvel azelőtt megérkezett a távirat azzal a rövid, szörnyűséges hírrel, hogy Vernon Darby életét veszítette Vimy Ridge-nél. Az se számított volna, ha az egész haja megöszül. Hisz az élete is szürke lett. Szürke és fénytelen. De ez talán ok volt arra, hogy mindenki elfelejtse a születésnapját?

Még Ellery is megfélekedett róla. Tíz év óta ez volt az első olyan születésnap, amikor nem küldött neki rózsákat. De az volt a legvalószínűbb, hogy most sem felejtette el... csak visszataszítóan tapintatos akart lenni. Talán azt gondolhatta, hogy egy lány nem venné szívesen, ha megemlékeznének arról – még ha rózsával is –, hogy harminc éves lett. Pedig ő aztán igazán nem gondolt volna semmi ilyesmire. Hiszen senkit nem érdekelt, hogy a modern nyelvek tanára a clementi főiskolán harminc vagy ötven éves-e, amíg jól végzi a dolgát.

Csakhogy még ez a gondolat sem segítette elfelednie, hogy már harminc éves. Ez a tény minden egyes lélegzetvétellel előbukkant. A harminc olyan *szörnyen sokkal* öregebbnek hangzott, mint a huszonkilenc! De azért még az élet javarésze hátravan, és azt át kell vészelní valahogy. Átvészelní a lányoknak modern nyelveket oktató szürke kis tanárnőként: lányoknak, akik – úgy látszott – bármilyen nyelvnek, legyen az ókori vagy modern, mindössze annyi hasznát veszik, hogy fiúkkal és fiúkról társalognak rajta. Susan nem volt mindig ilyen igazságtalan a lányokhoz. De – ahogyan magában sötétben megjegyezte – ha az ember betölti a harmincat, az sok mindent előhoz belőle.

Már néhány hete teljes tudatában volt e nap közeledésének. És azon is eltűnődött, nem lenne-e bölcsebb, ha megmondaná Ellerynek, hogy hozzámegy, amikor elérkezik a születésnapja, és vele együtt a szokásos évi lánykérés is. Ellerynek ugyanis megrögzött szokása volt, hogy megkérje a kezét a születésnapján. Úgy látszott, már soha nem tudja meggyőzni Elleryt arról, hogy szeretne örökké hű maradni Vernon Darby emlékéhez. Most pedig... ami azt illeti, bizonyos szempontból így is hű maradhatna hozzá, ahogyan valaki megjegyezte egyszer. Nem lehetne hűtlenségnek nevezni, ha ő és Ellery kihoznák a legjobbat mindabból, ami megmaradt nekik. Mindig is jó barátok voltak, egészen a főiskola óta. Úgy hitte, soha nem adhatja meg neki azt a szerelmet, amelyet rég eltemetett valahol Franciaországban, de azért egy igazi társ is sokat jelentett volna neki. Nagy kegyesen úgy döntött hát, felajánlja Ellerynek, hogy ha megelégszik azzal, amit nyújtani tud neki, akkor hozzámegy. Úgy érezte, ezzel a döntésével nagy jót tesz Elleryvel, aki ezt nagyra értékeli majd, és hálás lesz érte. Susan azon kapta magát, hogy előre örül a fiú boldogságának. Csodás dolog lenne boldoggá tenni őt, még akkor is, ha ez neki magának csupán a megállapodottságot jelentené. Az természetesen ki volt zárva, hogy valaha újra szerelmes legyen bárkibe is. De azért voltak más dolgok is a világon, amelyek kárpótolhatták ezért.

Amikor Ellery Boyden beugrott hozzá aznap este, nem hozott magával rózsát. Susan már látta őt, amint felfelé jött az utcán, az ugrándozó Banjóval a nyomában. Nyilvánvaló volt, hogy Susan lesz az aznap esti kiruccanás végállomása. A lány kis sóhajt hallatott, elrebegett egy bocsánatkérő fohászt Vernonnak, majd előrement, hogy fogadja Elleryt és a végzetét.

Egy órával később Susan határozottan csalódottnak érezte magát. Úgy tűnt, hogy Ellerynek a legkevésbé sem áll szándékában a lánykérés. Kényelmesen elnyúlt a szívének kedves

karosszékekben, és egy sor olyan dologról beszélt, amelyet Susan máskor érdekesnek talált volna. Banjo, a vidám kiskutyája, akinek a vidámsága mögött mindig ott bujkált egy hajszálnyi néma sóvárgás is, Susan lábánál feküdt a padlón, a fejét a cipőjére hajtva. Susan szerette Banjót, de ahogy múlt az idő, egyre inkább az a megátalkodott készlet gyötörte, hogy elhúzza a lábát, és hagyja, hogy Banjo máshol keressen párnát magának.

Ellery hirtelen elnémult. Susan kicsit felélénkült. Talán mégiscsak most jön, amire várt.

Az első jelek nagyjából ugyanazok voltak, mint máskor. Ellery megköszönte a torkát, levette egyik lábáról a másikat, majd újra keresztbe tette a lábait. Eddig a pontig még csak rendben lett volna a dolog. Csakhogy Ellery ideges volt! Susan még soha nem látta Elleryt idegesnek az évente sorra kerülő lánykérései alkalmával. Talán ő is érezte, hogy már épp elég sokáig sodródtak az árral, és itt az ideje, hogy határozott döntésre szánják el magukat?

– Valójában azért jöttem, hogy egy szívességet kérjek tőled, Susan – habogta Ellery. – Egy nagy... szívességet.

Ez igencsak új nyitószöveg volt. Susan hegyezni kezdte a fülét. De azért mégse húzta el a lábát Banjo feje alól. Hiszen olyan drága kutya volt!

– Biztos vagyok benne, hogy senki más nincs a világon, akinek előbb tennék meg egy szívességet, mint neked – mondta nagylelkűen. – Persze, csak ha módomban áll.

– Ó, hát persze, hogy módomban áll – mondta Ellery. – Ami azt illeti, te vagy az egyetlen alkalmas személy. A te ízlésed kifogástalan!

Most arra fogja megkérni, hogy válasszon ki neki egy nyakkendőt? Ez nem lehetett lánykérés. Susan nem húzta el teljesen a lábát, de megrántotta, mire Banjo tiltakozásul morgott egyet álmában.

– Én... én... vettem egy házat – mondta Ellery. Úgy látszott, nehezebbre esik a beszéd. Valami miatt szörnyű zavarban volt. – És azt akarom... vagyis... azt szeretném... szóval nem bánád, ha megkérnélek, hogy... segíts nekem berendezni?

Tehát *mégiscsak* lánykérésről volt szó! Az alkonyfényben Susan elmosolyodott magában. Csak ezúttal egy ház volt a csalétek. Nahát, hogy Ellery házat vett, a szegény drága! Mintha egy ház kedvéért menne hozzá! Milyen okosnak gondolhatta most magát Ellery! És milyen szükségtelen volt ez az egész, amikor ő már egyszer elhatározta, hogy hozzámegy, de egészen más, nyomósabb okokból.

– Hát – válaszolta lassan –, félek, hogy nem sokat konyítok a lakberendezéshez, Ellery.

– Jaj, hiszen te mindent tudsz az efféle dolgokról. Én meg rettenetesen elfuserálnám, tudom! Csak összekutyulnám a viktoriánus, a georgiánus és a modern stílust, és az eredmény maga lenne a rémálom! Képzelheted!

Susan el is képzelte. De hát csak nem fogja olyan könnyen beadni a derekát! Főleg nem egy ház kedvéért! Meg kell mutatnia Ellerynek, hogy nem ért célta legújabb mesterkedése.

– De, értsd meg, Ellery, lehet, hogy az én ízlésem nem felel majd meg a... a ház úrnőjének!

– Jaj, dehogyisnem!... Ebben biztos vagyok. – Ellery most még lelkesebb volt, mint addig.

– Tudom, hogy Juanita mindent szeretni fog, amit kiválasztasz.

Juanita! Susan elhúzta a lábát, Banjo pedig felébredt. Szemrehányóan Susanra nézett, aztán átment Elleryhez, és leült ő mellé. A tekintete világosan ezt mondta:

„Kedvellek, Susan... De ha közted és Ellery közt nézeteltérés támad, akkor akár most rögtön megtudhatod, kinek az oldalán állok.”

– Ki az a Juanita? – hallotta a saját kérdését Susan.

– A lány, akit feleségül veszek – mondta Ellery kitörő lelkesedéssel. – Juanita Vaughan. Múlt karácsonykor találkoztam vele, amikor odahaza voltam látogatóban. Ő... ő egy angyal, Susan.

– Gondolom, az. – Susannek volt elég ideje ahhoz, hogy magához térjen... nos, a meglepetésből. Mi másból? Hiszen bárki meglepődne egy ilyen váratlan hír hallatán. Susan rövid kacajt hallatott. Nem nevetett gyakran, de amikor mégis, olyankor általában szép volt a nevetése. Most viszont történetesen nem csengett kimondottan szépen, de Ellery nem volt abban a lelkiállapotban, hogy ez feltűnjön neki.

– *Ez* aztán az igazi születésnap meglepetés, Ellery!

– Jaj, tényleg! Hiszen *ma van* a születésnapod! – szólt Ellery zavarba esve. – Elfelejtettem... A házvásárlással voltam elfoglalva... Sajnálom!

– Ne sajnáld! – mondta nagylelkűen Susan. – Hiszen az adott körülmények között nem lehetett elvárni tőled, hogy észben tartsd a születésnapokat! Egyébként meg, ha az ember betölti a harmincat, akkor jobban is esik neki az ilyen feledékenységek. Ami pedig a nagy újságot illeti, Ellery, most hogy végre szóhoz jutok a meglepetéstől, nagyon örülök neki. Régi barátokként nincs akkora boldogság, amit ne kívánnék neked. De azért, úgy érzem, szólhattál volna róla korábban is. Tényleg!

– Nem volt semmi, amit elmondhattam volna, egészen néhány nappal ezelőttig. Úgy értem, csak addigra dőlt el minden. Te vagy az első, akinek elmeséltem. Én... én tudtam, hogy örülsz majd, hogy nem tartok ki az idők végezetéig a boldogságom mellett. Mi ketten mindig jó barátok leszünk, igaz, Susan?

– Ez csak természetes. Nem is tudnám magunkat elképzelni semmi másnak – jelentette ki Susan az eddigieknél is nyájasabban.

– És Juanita? Ugye neki is a barátja leszel majd? Szüksége lesz egy jó barátira. Olyan fiatal! Gyerek még!

– Nem tudom elképzelni, hogy a feleséged és én *ne* legyünk barátok, Ellery.

– Tudtam, hogy így látod majd! – ujjongott Ellery. – Olyan drága, megbízható, régi jó cimborá vagy te, Susan! És ami a házati: segítesz majd nekem, ugye?

– Meglátom, mit tehetek, ha szerinted az én elképzelésem megfelel majd... Juanitának. Miféle házati vettél?

– Dan Waever házati, fenn a dombtetőn... Macskalétrát, hiszen tudod.

Igen, Susan csakugyan tudta. Ő és Ellery az egyik csatangolásuk alkalmával jártak arra, és ő lelkesen kiáltott fel, amikor meglátta. Susan szerette a szép házatiakat. Egész életében Ada néni nagy, elegáns és förtelmes házatiában lakott, melynek csupasz telkét egyetlen fa sem díszítette, és utálta. De a Weaver lak! Macskalétra, ahogyan Dan elnevezte a mögötte húzóódó meredek szurdok miatt, vitán felül páratlan volt a maga nemében, és hívogatóan integetett Susan felé. Most pedig Juanitának kell berendeznie!

– Már rohantam is, hogy megvásároljam, amint Juanita megírta, hogy hozzám jön – szólt Ellery. – Én... a ház őhozzá tartozott. Szinte láttam benne. Ó... ő... olyan szép, Susan!

– Biztos vagyok benne, hogy nem választanál olyasvalakit, aki nem az – válaszolta Susan, aki minden alkalommal egyre nyájasabb volt, amikor megszólalt. Se neki, se Ellerynek nem tűnt fel, hogy ezzel valójában szép kis bókot mondott saját magának. – És milyen? Mármint hogy néz ki? Valamit tudnom kell róla, hogyha be kell rendeznem neki egy házati. De tényleg, Ellery, nem volna jobb, ha várnál, amíg megnősülsz, és hagynád, hogy ő rendezze be a házati? Biztosíthatlak, *én* aztán nem szeretném, hogy egy másik nő rendezze be a házatiat.

– Nem, persze... De Juanita más – mondta Ellery ábrándos elragadtatással a hangjában. – Gyerek még... És eddig mindig mindent készen kapott. Tudod, az edgetowni Vaughn-ok közül való. Egy cseppet se gyakorlatias, Susan... – Susan arca megrándult. – És nem is akarom, hogy ilyen hétköznapi dolgokkal bajlódjon. Leghőbb vágyam, hogy mindenestül felkészítsem az otthonomat a fogadására. Azután pedig elhozzam őt oda.

– És, hogy átemeld majd a küszöbön, gondolom – jegyezte meg Susan egy kissé szarkasztikusan.

– Igen, úgy, ahogy mondod – válaszolta nyílt egyszerűséggel Ellery. – Könnyű dolgom lesz, mert annyira... annyira... kislányos. Ami a küllemét illeti, Juanita egy ilyen névvel természetesen csak sötét bőrű és hajú lehetne... De olyan világos a bőre, mint maga a holdfény. Csillogó szőke a haja, és lágy, ragyogó, sötétzöld a szeme. ... Nem tudtam azelőtt, hogy milyen gyönyörű is tud lenni egy zöld szempár, amíg meg nem láttam Juanitát. ... Félénk, angyali jelenség egy Madonna arcvonásaival.

– És nekem úgy kell berendeznem Macskalétrát, hogy megfeleljen *neki!* – mondta mesterkéltnél rémülettel a hangjában Susan. – Mikor... mikor lesz az esküvő?

– Augusztus végén, reményeim szerint. Így maradna még időnk rá, hogy eltöltsünk egy hónapot Muskokában.

– Most pedig május közepe van. Az három hónap. Nos, én megteszek mindent, ami tőlem telik, Ellery.

– Köszönöm. – Elleryről lesírt a megkönnyebbülés, amikor felállt. – Most nagy terhet vettél le a vállamról, Susan. Gyere, Banjo!

Banjo ment is. De az ajtóban megállt, és visszanézett Susanre. – *Mellette* kell állnom, ugye megérted? De *a lány* mellett már nem kell kitartanom – mondta a szemével tisztán érthetően.

Susan, minekutána néhány percig még magában álldogált a tavaszi éjszakában, dudorászva szaladt fel a lépcsőn. Ada néni kinézett a szobájából.

– Mi a baj, gyermekem?

– Baj? De hát nincs semmi bajom! – mondta Susan. – Hiszen énekelek.

– Te soha nem énekelsz, hacsak nem bánt valami.

– Nem bánt semmi – válaszolta határozottan Susan. – Semmi a világon. Boldog vagyok és izgatott. Előttem a nyár, amely szintiszta élvezettel kecsegtet... Megígértem, hogy berendezek egy otthont Ellery Boydennek és a menyasszonyának... Tudod, ő egy edgtowni Vaughn lány. Ki ne énekelne, aki ilyesminek néz elébe?

– Ejnye, no – mondta Ada néni vigasztalón –, gomb, ha leszakad, egy helyébe száz is akad.

Susan becsapta maga mögött az ajtót, hogy csak úgy csattant. Semmi értelme vitába szállni Ada néivel. Ada néni soha nem akarta neki elhinni, hogy a szívét is eltemette Franciaországban. Susan most egyszerre visszatért ehhez a hitéhez. Odalépett a tükörhöz, és belenézett. Ami azt illeti, a legkevésbé sem hasonlított Juanita Vaughn-ra. Ő, Susan, magas volt, a haja fekete – legalábbis *még* –, a szeme pedig világosbarna. Bizonyos, hogy senkinek a küszöbén nem lehetett volna könnyedén átvinni. De nem lehet, hogy az őt körülengő egyedi báj kezdett már megkopni egy kissé?

– Ellery harmincöt éves, és egy gyereket vesz feleségül – mondta megvetően. – Attól még, hogy ő a közgazdaság és a szociológia professzora a clementi főiskolán, nyilvánvalóan egy férfi se fog okosabban feleséget választani magának. Na, most aztán ne vess egy jót magadon, Susan! Eljött a legfőbb ideje, hogy elővedd azt a híresen jó humorérzékedet! Itt üldögélsz a harmincadik születésnapodon, elbizakodottan várva, hogy megkérik a kezedet. És a szóban forgó férfi eljön, és megkér, hogy... rendezz be egy házat a szőke hajú, angyali menyasszonyának. Nahát, ez ám a kabaréba illő jelenet, Susan!

– Láttam jó néhány házat, ami tetszett – mondta Ellery. – Mindegyik *megettette* volna. De amikor ezt megláttam: tudtam, hogy ez kell nekem. Emlékszel arra az estére egy évvel ezelőtt, Susan, amikor kimentünk kankalint szedni, és arra vágtuk le az utat hazafelé? Egyszerre néztünk fel, és pillantottuk meg mind a ketten.

– *Ráismertünk*, bár azelőtt még soha nem láttuk – mondta révedezve Susan. – Mindig akar..., szerettem a fehér-zöld házakat.

Macskalétra még annál is bűbájosabb volt, mint ahogyan az emlékezetében élt. És ha egy háznak volt vonzereje, az mindig édes borzongással töltötte el Susan-t... hiszen olyan ritka volt az ilyesmi. Milyen szép volt a kilátás! A város messze alattuk terült el. Bal felől a főiskola épületegyüttese: az emlékkönyvtár gyönyörű tornyát két karcsú jegenyenyárfa sziluettje fogta közre az esthajnalpírba öltözött, bársonyos égbolt háttére előtt. Jobb felől álomszerű dombok, közöttük pedig egy páratlan szépségű völgy.

– Némelyik völgy olyan szeretnivaló! – mondta Ellery. – Már a puszta látványuk is gyönyörűséggel tölti el az embert. Ez a völgy is ilyen. De azt a fát el kell tüntetni onnan, nem igaz?

– Azt a kedves juharfát? Jaj, *azt* soha nem vágthatod ki! – kiáltotta Susan, aki szenvedélyesen szerette a fákat.

– Tönkreteszi a kilátást – védte az álláspontját Ellery.

– Nem teszi. Egyszerűen csak őrzi, mint egy kincset. És nem látod, micsoda méltóságot, szépséget és romantikát kölcsönöz annak a zugnak? Biztos vagyok benne, hogy Juanita szeretni fogja azt a fát.

Susan valójában egyáltalán nem volt erről meggyőződve. Úgy érezte, hogy a zöldszemű teremtések soha nem szerethetik a fákat. De Ellerynek nem voltak kétségei.

– Igen, így van. Szóval hagyjuk csak ott. Most, hogy jobban belegondolok, ez a legjobb hely arra, hogy nyáron alatta költünk el a reggelinket. A szabadban fogunk reggelizni, amikor csak lehet. Nézd azt a dombot ott messze, Susan! Az a domb a barátom. Hát nem úgy néz ki ebben a megvilágításban, mint egy zárkózott, marcona öregember? De más megvilágításban megenyhül, és szeretetre méltóvá válik. Lesz egy kertünk is ott, abban a napfényes sarokban. Lesz benne szarkaláb, harangláb, gyűszűvirág és fehér írisz... no és bögrevirág is: fehér, rózsaszín, meg lilával tarkított gyönyörűséges mályva. Az edgetowni kertek ilyenekkel vannak tele.

– De fogja szeretni a te csillogó hajú hölgyed az ilyen régimódi virágokat? – kérdezte gonoszodva Susan.

– Szeret ő mindent, ami szép – volt Ellery oktalan válasza.

Susan nem tudta elviselni az ostobaságot, így hát bement a házba, hogy szemügyre vegye belülről is. Abban reménykedett, hogy számtalan hibát fog találni benne... dolgokat, amelyek megkönnyítik majd neki, hogy átengedje a házat Mrs. Ellery Boydennek. De egyet sem talált. A napfényes étkező, amelynek lilaakáccal beárnyékolt, falfülkés ablaka volt, megegyezett Susannek az étkezőkről alkotott elképzelésével. Amikor a napfény átsütött a leveleken, bájos, faliszőnyegszerű árnyminták vetültek a falra. A nappali, melynek keleti ablaka előtt két sudár fenyőfa állt, teli volt élettél. A lépcsőpihenő különös ablaka a széles, mély belső párkányával – ahol az ember elüldögélhetett, és közben lelátott a szurdokra – nem egyszerűen ablak volt, hanem egy külön személyiség.

– Nem gondolod, hogy tetszeni fog neki a kilátás ebből az ablakból? – kérdezte Ellery. – Örülök, hogy minden ablakomból szép a kilátás. Mindegyikből valamilyen különleges, kedves dolog látható. Azt szeretném, hogy a drága szemem csakis szépet lásson, valahányszor kinéz a házból.

Susan magában megállapította, hogy a szerelem igenis érzélgőssé teszi az embereket. De azért nagyon elnéző volt. Ráadásul Macskalétra olyan sok lehetőséget rejtett magában! Azon kapta magát, hogy lelkes érdeklődéssel lát neki e lehetőségek valóra váltásának. Meglepetésére az elkövetkező hetek nagyon is érdekesítőek voltak. Susan száműzte minden, Juanitával kapcsolatos gondolatát, és elhatározta, hogy Macskalétrát a saját ízlésének megfelelően rendezi be.

„Semmi értelme nem lenne, ha máshogy tennék. Nem ismerem Juanitát – Ellery lelken-dező érzelemkitörései ellenére sem –, és annak semmi haszna nem lenne, ha a róla alkotott saját, ködös elképzelésem szerint csinosítanám ki a házat. Ellerynek teljesen rám kell bíznia magát jó ízlés dolgában.

Ellery valóban megbízott benne. Azon túl, hogy Susant biztosította felőle, hogy az árakkal nem kell foglalkoznia, csak vajh-mi kevéssé avatkozott bele a dolgába. Susan viszont jóval többször magával vonszolta őt, hogy olyan holmikat kerítsenek Macskalétrába, amelyek pontosan oda illettek. Volt is néhány vitájuk emiatt, de Ellery végül mindig beadta a derekát. Susan jó érzéssel talált rá a különös dolgokra, és a gyönyörűséges régi réz kopogtató, amire egy düledező zsidó boltocskában lelt rá a keleti városrészben, örömkönnyekre fakasztotta. Ellery régi perzsaszőnyege, amelybe egy életfa képe volt beleszőve, a nappali padlójára került, holott Ellery inkább valami újat és élénk színűt szeretett volna oda. A hallba egy csudaszép régi állóóra és egy tölgyfa pamlag került. Susan talált még kedves régi képeket nyomtatott felirattal ellátva, bűbajos, régi, kék falitányérokat és kovácsoltvas gyertyatartókat. Bekerült a házba egy Anna-stílusú asztal kifelé hajlított lábakkal, ami még Ellery nagyanyjáié volt, és Susan ahhoz is ragaszkodott, hogy Ellery hajóskapitány nagybátyjának a mahagóni komódját a nappaliba tegyék, bár a fiú úgy gondolta, hogy el kellene rejteni szem elől valamelyik hátsó hálósobába.

– Ez a legkedvesebb bútordarabod – mondta kimerően Susan.

Egy teljes, gyönyörűséges délutánt azzal töltöttek, hogy mindent szemügyre vettek, ami a komódban volt. Ellery addig soha nem vette a fáradságot ahhoz, hogy átnézze a tartalmát. Most pedig egyik ámulatból a másikba esett. Korallok! Rózsaszín, fehér és pettyes kagylók! Különös trópusi madarak tollai! Déltengeri szigetekről származó magvak és gubók! Elefántcsont bálványszobrok és csodaszép kézi szöttesek!

– Ugye, milyen gyönyörűséges dolog kipakolni ezeket a régi fiókokat? Az ember nem tudhatja, mire bukkan rá bennük – mondta boldogan Susan. – Jaj! – mondta, miközben örömsikollyal ragadott magához egy aprócska dobozt. – Mi ez? Jaj, Ellery! Ez egy valódi kis igazgyöngy! Egy csiszolatlan gyöngy! Hát nem tüneményes?

– Ezt feltétlenül gyűrűbe kell foglaltatnom Juanitának! – jegyezte meg Ellery.

Susan egészen megfélekedezett Juanitáról a komód csodáinak felfedezése közben. Felkelt, egy kissé sápadtan és rosszkedvűen. Fáradt volt. Az egész délelőttöt egy áruházban töltötte, mivelhogy egy edgetowni Vaughn otthonát nem lehetett teljes egészében antik bútorokkal berendezni. Akkor még jó mulatságnak tűnt bemenni egy nagyáruházba, és kiválogatni a holmikat, amelyeket aztán megvásároltak. Szép holmikat, amelyek egyszerűen *kiáltottak azért*, hogy valaki elvigye őket abból a csillogásból és túlzásfóltságból, hogy egy igazi otthon részeivé válhassanak. Előzőleg volt néhány álmatlan éjszakája is Ellery sötétítőfüggönyei miatt, de a végeredmény kárpótolta a kialvatlanságért. Mindazonáltal Susan azon kapta magát, hogy olyankor is túl sok éjszakát tölt álmatlanul, amikor nem kell sötétítőfüggönyök-ről döntenie. Azon a nyáron nagyon meleg volt, és a bútorvásárlás megterhelő feladatnak bizonyult. Az idegei kimerültek. Bizonyos dolgok idegesíteni kezdtek. Példának okáért az a fény, amely mindig kigyúlt Ellery szemében, valahányszor csak Juanitáról beszélt. És az a kis aranyszínű párna az ablakmélyedésben. Ellery a saját feje után ment, amikor megvette. Azt mondta neki, hogy azért vásárolta meg, mert maga előtt látta Juanitát az ő világosszöke hajával a párna melegebb színű háttéré előtt. Susan gyűlölte azt a párnát. És nagyon buta dolognak tartotta. Hiszen a szöke haj csak sápadtnak és fakónak fog látszani mellette.

– Juanitának inkább egy kedves világoszöld párna kellene. Ez inkább egy sötét hajú hölgyhöz illik.

– Biztos vagyok benne, hogy illik majd hozzá – mondta makacsul Ellery.

– Szeretem elképzelni azt a kis bogáncspiherű szépséget ebben a homályos sarokban, az aranszínű párna előtt ülve. Olyan lesz majd, mint egy Madonna, glóriával a feje körül.

Így hát a párna továbbra is ott ragyogott a sötét ablakmélyedésben, mint egy fénylő napocska, és Susan ujjai bizseregtek a vágytól, hogy lehajítsák egyenesen a szurdokba, valahányszor csak ráesett a pillantása. Bogáncspiherű szépség, na hiszen!

Minden mást szeretett. És most már oly sok minden volt, amit szerethetett! Július vége felé járt, és Macskalétra készen állt, a legapróbb részletre is kiterjedően. Susan végigpásztázta, és a tökéletessége újra a szívébe mart. Hogy egy gyerekre tékozolják, akinek a házzal kapcsolatos összes fogalma annyi, hogy ott lehet enni és aludni két dínom-dánom között! Azt kihámoztta Ellery szavaiból, hogy Juanita rajongott a mulatozásért. Ellery tényleg túl sokat beszélt Juanitáról. A körülményekhez képest illendőbb lett volna a részéről egy kicsivel több tartózkodás. De Susan csak türelmesen hallgatta, és közben együttérzést és megértést színlelt. Ugyanakkor pedig, túl mindezeken, mélységes megelégedés töltötte el attól, amit olyan jól véghezvitt. Még hozzá annyira jól, hogy azt még Juanita sem tehetne tönkre vagy semmisíthette meg. Susannek eszébe jutott egy ház, amelyben aznap járt: ahol a fotelhuzatok túl élénk színűek voltak, a képek elrendezése borzalmas, a lámpaernyők megbocsáthatatlanok, a megvilágítás mindenhol rossz, a szőnyegek mindegyike oda nem illő, a bútorok elhelyezése mindenhol hibás. Susan megborzongott, és hálát adott az égnek, hogy Macskalétra mindennek a szöges ellentéte volt.

– Macskalétra készen áll a menyasszonyod fogadására – mondta Ellerynek egy forró júliusi estén. Fásultan nyúlt el a karosszékében. Túl fáradt volt ahhoz, hogy elnyűtt arcát rendbe hozza: sápadtnak látszott és... *öregnek*, ahogyan kegyetlenül megjegyezte magában.

– Hogyan hálálhatom meg neked valaha is? – kérdezte alázatosan Ellery.

– Emiatt ne aggódj! – mondta egykedvűen Susan. – Miért is tennéd? Nekem is megvolt benne a saját örömöm. Igazán élvezet volt rendbe hoznom azt a helyet! Mikor lesz az esküvő, Ellery?

– Még nem dőlt el teljesen. De most már bármelyik nap kiderülhet a végső dátum. Én... remélem, hogy hamarosan megsz. Susan, te fáradtnak tűnsz!

– Halálosan elnyűtt vagyok: Ada néni már tudomra adta vacsora közben. Ada néni olyan vigasztaló tud lenni! Biztosan emlékszel rá, hogy elmúltam harminc. Az emberek kezdenek fáradni, amikor tovaszáll a fiatalságuk. Banjo, mért ülsz ott úgy, a farkadat magad alá húzva, hogy közben vigyorogsz rám? Ellery, szeretni fogja Juanita Banjót? Megengedi majd neki, hogy bevigye a házba a csontjait?

– Attól tartok, hogy Jaunitát nem nagyon érdeklik a kutyák. Úgy tűnik, fél tőlük egy kicsit. Szereznem kell neki egy cicát. Rajong a cicákért.

– Hogy fog kijönni Banjo egy macskával?

– Hozzá kell szoknia.

– Azt mondják, hogy bármit meg lehet szokni, még azt is, ha felakasztják az embert – sóhajtott fel Susan. – Én ebben soha nem hittem. Szegény kis morcibogár! Még a kutyáknak is lehetnek jogaik, vagy szerinted nem, Ellery? Szerinted igazságos lesz ez Banjóval?

„Már megint énekel” – gondolta magában Ada néni, amikor Susan a szobájába ment. „Susan soha nem énekelt annyit, mint ezen a nyáron. Őszintén remélem, hogy hamarosan jobb kedvre derül!”

* * *

Egy szép, derűs estén, öt órakor Ellery áttelefont, és megkérdezte Susant, találkozna-e vele Macskalétrában este nyolc óra körül. Valamit el kell mondania neki. Susan tudta, mi lesz az... Kitűzték az esküvő napját. Ami azt illeti, Susant már nem is érdekelte. Amikor borzasztóan fáradt az ember, akkor semmi nem tudja érdekelni. Olyankor nem tud se szeretni, se

gyűlölni, se sírni, se tréfálkozni. De eltökélte magában, hogy este hétkor felmegy Macskalétra, és eltölt ott egy utolsó órát, mielőtt megérkezik Ellery. És ezalatt elbúcsúzik a háztól.

Macskalétra még soha nem látszott olyan szépnek... olyan *boldognak*! Susan még soha nem érezte magát ilyen közel hozzá, ilyen *egynek* vele. Éppen annyira szerette, mint amennyire Juanitát gyűlölte. Mert igenis gyűlölte Juanitát... legalább magának beismerte végre. Kínzó gyötrelém volt arra gondolnia, hogy Juanita lesz Macskalétra úrnője: arra, ahogyan ott jár-kele majd a bútorok között, ott ül a kandalló mellett; kineveti Banjót, amikor pedig mindenki tudta, hogy Banjo nem szenvedheti, ha nevetnek rajta. Vagy az edényeket rakosgatja... Susan ekkor ököibe szorította a kezét. Nem tudta elviselni a gondolatot, hogy Juanita hozzányúljon az edényekhez. Mi lenne, ha, mondjuk, ő, Susan az összeset röpítve törné most rögtön? Főleg azt a kedves kékeszöld korsót az apró, aranyszínű rózsamintákkal. Az nem lehet Juanitáé. Susan nem bírná elviselni... akárhogy is, de *azt* inkább összetöri. Odaszaladt a kandallópárkányhoz, és felkapta a korsót. Aztán meglátta magát a tükörben... és visszatette a helyére. Te jószágos ég, hogy micsoda sovány, aszott, tevékeny öregasszony lesz belőle! Aki teljesen magára marad, és nem érdekli semmi az életben! Gyűlölte Juanitát. A szépséges Juanitát, aki soha nem rontotta a zöld szemét iskolai dolgozatok fölé görnyedve. Abban a pillanatban Susan képes lett volna mosolyogva felkínálni neki egy pohár mérgezett boszorkányfőzetet.

– Gyere ki, és nézd meg a naplementét! – szólította az ajtóból Ellery.

– Több száz naplementét láttam már. Ez most mitől lenne különleges? – kérdezte harapósan Susan. Nem állt szándékában kimenni. Idebent, az esti szürkületben nem kellett hősies mosolyt erőltetnie magára. Úgy érezte, hogy az arca egész egyszerűen kettétörik, ha csak még egyszer is mosolyognia kell, amikor Ellery megemlíti Juanitát.

– Mindegyik naplementében van valami különleges – válaszolta Ellery. De aztán bejött hozzá, és odaült mellé a díványra. Először semmit nem szólt. És Susan sem akart – nem is *tudott* volna – szólni. Elborzadva vette észre, hogy remeg: olyan, mint egy fortyogó, kitörni készülő vulkán, amit a gyűlölet, a düh, a harag és a kétségbeesés tüze táplál. Ő, aki annyira biztos volt benne, hogy semmi iránt nem fog mélyen érezni többé. Most minden eddiginél elszántabban gyűlölte Juanitát. Juanitát, aki elveszi tőle a házat és a férfit, akit szeret. Igen, a férfit, akit szeret! Vernon Darby képe egyszerre szertefoszlott: nem maradt más belőle, mint egy halvány Vimy Ridge-i fantom.

– Gondolj csak bele, Susan! – szólt végül Ellery – Két hónapon belül a szívem hölgye is itt lesz... az én kicsi királynőm! Ez túl szép ahhoz – halkult el a hangja áhítatában –, hogy igaz legyen. Susan, szerinted lehet, hogy esetleg csak álmodom mindezt?

Talán, ha Ellery nem ejtette volna ki a száján azt a rettenetes, elcsépelte frázist, hogy „kicsi királynőm”, Susan nem veszítette volna el teljesen az önuralmát. De ez volt az utolsó csepp a pohárban. Susan felállt.

– De igen! Szerintem csak álmodod, te ostoba számár! – kiáltotta dühbe gurulva. – Igenis ostoba vagy, ha ilyen fiatal lányt jutott eszedbe feleségül venni! Egy agyatlan, üresfejű, szépséges kis bolondot, akinek annyi ész se szorult a koponyájába, hogy két önálló gondolata legyen, és aki olyan csinos és bárgyú, mint egy filmsztár! Hogy álmodsz-e? Igen! És nagy bajban leszel, amikor felébredsz! De senki nem sajnál majd! Mindenki csak nevetni fog rajtad!

Susan hisztérikus nevetésben tört ki. Ellery felállt.

– Nahát, ez már valami! – mondta a meglepedés hangján szólva. – Úgy érzem, hogy ha még egy perccel tovább megőrizted volna az együttérző barát és jó pajtás mosolygó, szenttelen álarcát, azokkal a réz- és vasedényekkel vertelek volna fejbe! Nem is tudod, hogy milyen kevés választott el téged ezen a nyáron egy hasonló merénylettől! Ami Juanitát illeti, egyetértek veled abban, hogy túl fiatal hozzád... nagyon is az. Ezt mindvégig éreztem is. De

ne nevezd agyatlannak és üresfejűnek! Elképesztően értelmes ahhoz képest, hogy még csak most ünnepelte az ötödik születésnapját. Tényleg egy angyal, Susan!... Biztos vagyok benne, hogy megszereted majd, amikor majd Edgetownba megyünk karácsonyozni.

Susan abbahagyta a nevetést, és Elleryre meredt. Ellery félénken vigyorogva nézett vissza rá.

– A kutyafejű! Hogy én mennyire utálok magyarázkodni! Mégis, maga a boldogság, hogy végre megengedhetem magamnak azt a fényűzést, hogy újra igazat mondjak a hazugságaim áradata után. De azt azért *megmondtam* neked, hogy Juanita még gyerek, nem igaz? Ennyi legalábbis teljesen igaz volt az egészből. És muszáj volt tennem valamit, Susan, hogy ráébresszelek arra, hogy... arra, hogy...

– Arra, hogy amit eddig rajongásnak hittem, csak a múlt szentimentális rabigája volt – mondta lassan Susan. Úgy érezte, mérgesnek kellene lennie, de nem érzett mást, mint szégyentelen örömet.

– Nem, hanem arra, hogy tényleg fontos vagyok neked, ha ezt hajlandó lennél egyszer észrevenni. Ne felejtse el, hogy egy árnyal kellett megvívnom! Kétségbeesett voltam... Ráébredtem, hogy ez az utolsó esélyem. Mit mondasz hát, Susan? Macskalétra készen áll az úrnője fogadására, és csakis te lehetsz az.

– Most gyűlölnöm kellene téged, a képedbe vágnom Macskalétrát, és faképnél hagyjalak – mondta Susan. – De nem megy. Egyszerűen nem megy. Ehelyett azt... azt hiszem, inkább kisírom magam a válladon.

A diakónus³ fájdalomcsillapítója

Andrew szörnyen makacs ember volt. Lábának minden egyes léptével eltiport valamit, ami aztán romjaiban is maradt. Ezúttal szegény Amy románca volt az.

– Nem, leányom – szólt ünnepélyesen (a diakónus mindig ünnepélyes hangon beszélt, és „leányomnak” szólította Amyt, amikor vele ellentétes álláspontra helyezkedett). – Én, hah, soha nem járulok hozzá, hogy férjhez menj Dr. Boydhoz. Nem méltó hozzád.

– Biztosra veszem, hogy egy Boyd bármikor ér annyit, mint egy Poultney – zokogta Amy.
– És Frankre senkinek nem lehet egy szava sem.

– Régebben ivott, leányom – mondta a diakónus minden eddiginél ünnepélyesebben.

– Most egy kortyot sem iszik – felelte Amy felpaprikázva. Amyben van egy kis Barry vér, ami a temperamentumát illeti. De a diakónus nem lett mérges. Nagyobb lett volna a remény, ha mérges lesz. Egy férfival, aki kifogy a béketúrésből, általában lehet valamit kezdeni, főként, amikor elérkezik a megbánás ideje. De Andrew soha nem jött ki a sodrából: egyszerűen higgadt és bosszantó maradt.

– Hát nem tudod, szegény gyermekem – mondta sajnálkozva –, hogy azon a férfin, aki egyszer már az ital rabja volt, bármikor újra kitörhet a függőség? Nekem, hah, nincs bizodalمام Dr. Boyd jó útra térésében. Csak nézd meg az apját!

Amy nem nagyon tudta megnézni Dr. Boyd apját, tekintve, hogy halálra itta magát, és már több, mint tizenöt éve békésen pihent a brunswicki temetőben. De tisztában volt vele, hogy ez a célzás lezárta az ügyet, legalábbis a diakónus olvasatában. Amy nem hiába élt le húsz évet az apja mellett, hogy ne tudja: ha egyszer emberek őseit rángatja elő a sírból, akkor akár fel is lehet hagyni előtte az érveléssel.

Amy fel is hagyott vele, és inkább feljött hozzám a szobába, majd sírni kezdett. Nem tudtam sok mindennel vigasztalni, ismervé Andrew-t. Én vezettem a háztartását, amióta csak a felesége, néhai nővérem, meghalt. Andrew majd' minden tekintetben nagyszerű ember volt: nagylelkű volt, sohasem zsémbeskedett, de ha egyszer egy kérdésben elhatározásra jutott, akkor az ember akár a malomkövet is előbb meglágyíthatta volna, mint őt.

Először is, nem volt semmi, amivel hatni lehetett volna rá, mert a diakónus annyira erkölcsös ember volt. Ha lett volna valamilyen apró hiányossága vagy gyengéje, akkor lehetett volna fogást találni rajta. De olyannyira istenfélő volt, hogy az már fájt. Még szerencse, hogy nem volt fia, mert az bizonyosan rossz útra tért volna, csak, hogy helyrebillentse a szokásos családi átlagot.

Mielőtt folytatnám az elbeszélést, akár tisztázhatnék is egyet s mást Dr. Boydöt illetően. Andrew állításából arra a feltételezésre juthatnánk, hogy a doktor valaha megrögzött alkoholista volt. De a tény az, hogy az ifjú Frank – ellentétben az apjával – olyan józan és szilárd jellemű fiatalember volt, amelyet csak kívánni lehet, de egy nyáron, épp, mielőtt egyetemre ment, összetalálkozott egy vadóc városi fiúbandával, akik a parti szállodánál ögyelegtek. Egy este elmentek valahová egy politikai gyűlésre, és mind lerészegedtek, az ifjú Franket is beleértve, és szörnyű bolondot csináltak magukból. A diakónus is ott volt az antialkoholista érdekek képviselőjében, és látta őket. Ezek után már nem sokra tartotta Frank Boydöt. Egy fikarcnyit se érdekelte, hogy Frank rettenetesen szégyellte és bánta a történeteket, és utána nem ment többet azokkal a fiúkkal sehová, valamint köztudottan egyetlen korty szeszt sem ivott azóta. Nagyszerű eredménnyel végzett az egyetemen, majd hazajött és letelepedett Brunswickban, ahol jól menő praxist épített ki. De ezzel se ment semmire, már ami a diakónus róla

³ diakónus = szerpap, (segéd)lelkész; egyház(község)i gondnok(ság tagja) [presbiteriánus egyházban]

kialakított álláspontját illeti. Ő ugyanis kitartott amellett, hogy Dr. Frank csak egy jó útra tért korhely alak, aki bármikor rossz útra tévedhet megint. És Andrew előbb bocsátotta volna meg egy férfinak a gyilkosságot, mint az italozást.

A diakónus, ahogyan az ellenségei nevezték – mert a jósága ellenére, vagy talán éppen azért, temérdek ellensége akadt – megszállott antialkoholista volt. Nem, nem akarom lebecsülni a mértékletességet. Ez a helyénvaló, és magam is a fehérszalagosok⁴ táborába tartozom, és még csak házi ribiszkebort sem iszom soha. No és egy cseppnyi fanatizmustól csak olajozottabban mennek a dolgok. De azt el kell mondanom, hogy Andrew ez esetben túl messzire ment. Teljesen elvakult volt az antialkoholizmust illetően, és az egyetlen ember a világon, akivel nem volt hajlandó szóba állni, Millar diakónus volt, mivel Millar diakónus ellenezte, hogy bevezessék az úrvacsoraasztalnál az erjesztetlen bor fogyasztását, és viszkivel kúrálta a megfázását.

Így hát mindent egybevéve úgy gondoltam, szegény Amynek igen csekély reménye van rá, hogy hozzámeheessen a szeretett férfihoz, és szinte ugyanolyan rosszul éreztem magam emiatt, mint ő maga. Tudtam, hogy Frank Boyd a szíve választottja, most és mindörökké. Amynek Barry-természete van, még ha Poultney-nak született is, és a Barryk soha nem változnak meg – erre én vagyok az élő bizonyíték, de ez a történet most nem rólam szól. Ha egy Barry nem házasodhat össze a szíve választottjával, akkor inkább soha nem is házasodik meg. Frank Boyd pedig igazán nagyszerű fiatalember volt, és mindenki kedvelte és tisztelte őt. Andrew kivételével a világon minden férfi el lett volna ragadtatva a gondolattól, hogy ő legyen a veje.

Mindamellett megvigasztaltam Amyt, amennyire tőlem telt, és még abba is beleegyeztem, hogy odamenjek az apjához, és beszéljek vele, bár tudtam, hogy kár a szóért. És így is lett, holott megtettem mindent, ami egy halandó asszonytól telhetett. Pompás vacsorát főztem a diakónus kedvenc ételeiből, és miután annyit evett, amennyit csak bírt – és ami kétszer annyi volt, mint amennyi még jót tett volna neki –, vitába szálltam vele... és vesztettem. És ha egy nő *ilyen* körülmények között is vereséget szenved, akár össze is kulcsolhatja a kezét, és befoghatja a száját.

Andrew udvariasan végighallgatta a mondandómat, mint mindig, mivel szokása volt a jó modorával kérkedni, de már az elején láttam, hogy lepereg róla az egész.

– Nem, Juliana – mondta türelmesen –, én, hah, soha nem adhatom hozzá a lányomat egy jó útra tért iszákoshoz. Én, hah, folyton csak a boldogságáért reszketnék. Ezenkívül gondolj csak bele, hogy nézne ki, ha én, hah, megengedném a lányomnak, hogy olyan férfihoz menjen feleségül, aki az alkohol rabja! Én, hah, aki a szigorú antialkoholista elveimről vagyok nevezetes! Ami azt illeti, ez csak alkalmat szolgáltatna a szeszpiócáknak, hogy ellenem forduljanak. És, hah, könyörögve kérlek, drága Juliana, hogy ne hozd elő még egyszer ezt a fájdalmas témát, és *ne* bátorítsd a lányom ostoba és háládatlan viselkedését! Ez csak békétlenséget hozna a mi békés otthonunkba – békétlenséget, amely semmi esetre sem mozdíthatja elő azon óhajok beteljesülését, amelyeket ő vagy te ebben a tárgyban botor módon megfogalmaztatok. Én, hah, biztosra veszem, hogy egy olyan józanészű és megfontolt nő, mint te, ezt világosan látja.

Alig láttam a dühtől, mert Andrew „én, hah”-jaitól szabályos Barry-hangulatba kerültem. De megvolt hozzá az eszem, hogy tartsam a számat, holott üvölteni tudtam volna dühömben. Azzal álltam bosszút a diakónuson, hogy egy álló héten át csak sós tökehalat és ételmaradékot adtam neki enni. Bár nem jött rá, miért, mégis szenvedett. Viszont azt el kell ismernem, hogy alázattal tűrte a szenvedést, mint az olyan férfi, aki tudja, hogy az asszony népnek időnként fura szeszélyei vannak, és ezt el kell nézni nekik.

⁴ fehér szalag = az antialkoholizmus és a mértékletesség szimbóluma

Az elkövetkező hónapban a diakónus „békés otthonában” meglehetősen kellemetlenné vált a légkör. Amy csak sírt, búslakodott és gyöttrődött, Dr. Boyd pedig nem mert a ház közelébe jönni. Hogy mi történt volna, ha nem lép közbe a gondviselés, nem tudja senki. Azt hiszem, Amy vagy halálra bántotta volna magát, és tüdőbajt kapott volna, mint az édesanyja, vagy elszökött volna Frankkel, amit az édesapja a halála napjáig sem bocsátott volna meg neki. És Amy ebbe is kis híján belehalt volna, mert szerette az apját –, és erre jó oka volt, hiszen nagyszerű apja volt, és soha semmit nem tagadott még meg tőle ok nélkül.

Eközben a diakónusnak megvolt a saját gondja-baja is. A pártja jelöltnek akarta indítani a következő helyi választásokon, a diakónus pedig indulni is akart. De persze a szeszipari érdekszövetség elszántan harcolt ellene, és akadtt néhány személyes ellensége az antialkoholista oldalon is. Mindent egybevéve kétséges volt, hogy megkapja-e a jelölést. De keményen dolgozott érte, és az esélyei legalábbis épp olyan jók voltak rá, mint bárki másnak, egészen addig, amíg el nem érkezett augusztus első vasárnapja.

Azon a reggelen a diakónus kissé rosszkedvűen ébredt: ezt már csak az általa elmondott imádságból is meg tudtam volna állapítani, még akkor is, ha nem tudtam volna, hogy csúnyán megfázott. A diakónus imái biztos jelzést adnak a diakónus egészségi állapotáról. Ha jól érzi magát, akkor az imái vidámak, és látszik rajta, hogy megvannak a maga kétségei a kárhozatra ítéltetés hittételével kapcsolatosan. De amikor egy picit rosszul érzi magát, az imádságai épp olyanok, mint az öreg hölgy, aki így szólt: „Az univerzalisták úgy hiszik, hogy az egész világ üdvözülni majd, de a presbiteriánusok ennél azért jobbat remélnék.”

Azon a vasárnap reggelen a diakónus imája erőteljesen az utóbbira hajazott, de ez még nem akadályozta meg abban, hogy jól bereggelizen: sült sonkát evett tükörtojással és néhány gőzölgő muffint, lekvárral és sajttal a tetején. A diakónus csak azért is megeszi a sajtot, bár tudja, hogy soha nem bírja a gyomra; és az röviddel az istentisztelet előtt háborgatni is kezdte a szegény embert.

Amikor lejöttem a földszintre – Amy nem ment templomba aznap, ami az ezt követő események fényében szerencsésnek mondható –, a diakónust ott találtam a pamlagon ülve, a legjobb öltönyében: a kezeit a gyomrára szorította, és a lehető legsiralmasabb kifejezés ült az arcán.

– Borzasztóan, hah, görcsöl a gyomrom, Julianna – mondta nyöszörögve. – Olyan hirtelen törnek rám a görcsök! Azt, hah, szeretném, ha helyrehoznál egy adag gyömbérteával.

– Egy csepp forró víz sincs itthon – mondtam –, de megnézem, mit tudok hozni Önnek.

A diakónus, különféle nyomorúságos nyögések közepette, utánam jött a kamrába. Amíg kimértem a gyömbért, észrevett egy nagy fekete üveget messzebb, a legfelső polcon.

– Ni csak, hiszen pontosan itt van, ami nekünk kell! – kiáltott fel örömeiben. – Mr. Johnson fájdalomcsillapítója! Hogy miért nem jutott eszembe már korábban?

A fájdalomcsillapítót kétkedve méricskéltem, mert nem hiszek az olyan orvosságokban, amelyekről semmit se tudok, bár a gondviselés a megmondhatója, hogy Mr. Johnson használta éppen elégszer, és úgy tűnt, hogy neki nagyon jót tett. Ő egy fiatal művész volt, aki az előző nyáron nálunk kosztolt, és igazán kedves, vidám, fesztelen modorú fiatalembernek ismertük meg.

Mindannyian kedveltük, a diakónussal pedig rendkívüli módon megértették egymást: mindenben egyetértettek, kiváltképpen az alkoholellenességet illetően. De nem volt valami erős a szervezete szegény fiatalembernek, és nem sokkal azután, hogy megérkezett hozzánk, elmondta, hogy hajlamos a gyomorbetegségekre, és muszáj egy-egy adag fájdalomcsillapítót bevennie minden étkezés után, és időnként az étkezések között is. Az orvosságos üvegét a kamrában tartotta, és még gondoltam is, milyen készségesen szedi azt az orvosságot, minthogy soha nem fintorgott hozzá, amikor lenyelte. Azt mondta, hogy erősítőszert és fájdalomcsillapítót különleges keveréke, amit az orvosa utasítására szed, és nem nehéz bevennie. Egy nap aztán,

egy távirat következtében, mely hírül adta neki, hogy beteg az édesanyja, hirtelen távozott, és megfélekedett az erősítőszeres üvegéről, ami új volt, és még alighogy megkezdte. Azóta is ott állt a kamrapolcon.

A diakónus felállt egy székre, levette a polcról, majd kinyitotta, és beleszagolt.

– Egész jó illata van – mondta, miközben kitöltött belőle egy pohárnyit, ugyanúgy, ahogyan Mr. Johnsontól látta.

– Én nem vennék be túl sokat belőle – mondtam figyelmeztetőn. – Nem tudhatja, hogyan fogadja majd a szervezete.

De a diakónus úgy gondolta, hogy tudja, és felhajtotta az egészet, majd megnyalta a szája szélét.

– Ez a legfinomabb fájdalomcsillapító, amit, hah, valaha kóstoltam, Juliana! – jelentette ki. – Csakugyan étvágygerjesztő az íze. Azt hiszem, hah, hogy megiszom belőle még egy pohárral. Láttam, hah, hogy Mr. Johnson is két pohárral szokott bevenni. Lehet, hogy elvesztette az erejét, mivel olyan sokáig állt a polcon, én pedig, hah, nem akarok megkockáztatni még egy görcsrohamot a templomban. A legjobb, ha biztosra megyünk vele. Hah, máris jobban érzem magam!

Így hát elfogyott a második pohárral is, és amikor visszajöttem a főköttömmel a fejemen, a meggondolatlan ember már éppen a harmadik pohárral ivott belőle.

– A görcs teljesen elmúlt, Juliana! – szólt örvendezve. – Ez a fájdalomcsillapító kétséget kizáróan a legjobb orvosság! Hah, remekül érzem magam. Gyere, menjünk a templomba!

Ezt olyan könnyed, nevetséges hangnemben mondta, mintha csak így szólt volna: „Menjünk piknikezni!”. Gyalog mentünk a templomba – az út nem volt hosszabb fél mérföldnél –, Andrew pedig hetykén lépdelt, és különféle világi témákról beszélt. A választásokról kiváltképp ékesszólóan nyilatkozott, és a szavaiból kivehető volt, hogy biztos a jelölésben. Olyan izgatottnak tűnt, hogy nyugtalankodni kezdtem miatta, és arra gondoltam, biztosan belázasodott. Elkéstünk, mint általában, mert az óránk mindig lassan jár. Andrew nem akarja, hogy bárki is hozzányúljon, mert még a nagypapjéé volt. A lelkész éppen az aznapi ige kihirdetésénél tartott, amikor odaértünk. A templom legelső padosorában van a helyünk. A Boydok padja éppen a miénk mögött van, és Dr. Frank egyedül foglalt benne helyet. Láttam, ahogyan megnyúlik az ábrázata, és tudtam, csalódottnak érezte magát, amiért Amy nem jött el. Viszont csaknem mindenki más ott volt Brunswickból, és tele volt a templom. Andrew hangos, vidám hümmögés közepette ült le a helyére, és örömtől sugárzó arccal nézett végig a gyülekezeten: az egész arca egy merő mosoly volt. Azelőtt soha nem láttam Andrewt mosolyogni a templomban – általában olyan komor és ünnepélyes volt, mintha temetésen lenne –, és ettől valahogy borsózni kezdett a hátam. Egészen megkönnyebbültem, amikor abbahagyta a nézelődést, és a lelkészre összpontosította a figyelmét, aki már kezdett belemelegedni az aznapi témájába.

Mr. Stanley igazán jó prédikátor. Tíz éve van velünk, és mindenki kedveli. Két percen belül minden evilági dolog megszűnt létezni számomra, az ő ékesszóló beszédét hallgatva. Ám hirtelen – nagyon is hirtelen – a gondolataim visszatértek a földre.

Hallottam, amint a diakónus kiad egy furcsa, félig morgó, félig szipákoló hangot, és épp időben kaptam fel a fejem, hogy meglássam, ahogy talpra ugrik. Összeráncolta a homlokát, és lila volt az arca. Korábban soha nem láttam Andrew-n a dühkitörés jeleit, de most a szó szoros értelmében őrjöngött.

– Én mondom magának, prédikátor: ez nem igaz! – kiabálta. – Ez eretnokség! Égbekiáltó eretnokség! Az, nem más. És mint e templom diakónusa, nem fogom megtorlás nélkül hagyni! Prédikátor, ezt vissza kell vonnia! Ez nem igaz, sőt mi több, még csak nem is helytálló tantétel!

És ekkor a diakónus akkora robajjal csapott oda az előtte álló padra, hogy a szegény süket, idős Mrs. Prott, aki előtte ült, és nem hallotta az indulatos szavakat, megérezvén a rázkódást, felugrott, mintha lövés érte volna. Csakhogy Mrs. Prott volt az egyetlen személy a templomban, aki nem hallotta a diakónust, és a szavai leírhatatlan szenzációt keltettek. Mr. Stanley hirtelen megállt, kinyújtott kezekkel, mintha kővé dermedt volna, és a szeme szó szerint majd' kiesett a helyéről. Még a legnagyobb jóindulattal nézve is kidülledő szemei voltak, mivel Mr. Stanley – lehetett bármily okos – nem volt egy szépség. Soha nem fogom elfelejteni, ahogyan akkor nézett.

Valószínűleg le kellett volna csitítanom a diakónust, vagy tennem kellett volna valamit, de egészen egyszerűen túlságosan meg voltam döbbenve ahhoz, hogy megmozduljak, vagy megszólaljak. Az a nagy igazság, hogy azt gondoltam: Andrew-nak egyszeriben elment az esze, és megdermedtem a rémülettől.

Eközben, amint ismét lélegzethez jutott, a diakónus folytatta, és megállapításainak a pad hátfalát döngetve adott nyomatékokot.

– Amióta csak diakónus vagyok, soha nem hallottam még ilyen doktrínát ebből a szószékből elhangozni! Még, hogy lehetséges, hogy nem kárhozik el minden pogány! Tudja, hogy igen, mert ha nem kárhoznának el, akkor kárba veszne minden pénz, amit a külföldi missziókra adunk! Maga elmebeteg, ez a helyzet! Mi kenyérért fohászunk, maga meg követ ad helyette! – Itt egy óriási döngetés következett.

Épp ekkor Dr. Boyd felállt a hátunk mögött. Előrehajolt, és vállon kocogtatta a diakónust.

– Menjünk ki, és beszéljük át ezt odakint, Mr. Poultney! – mondta csendesen, mintha mindez az előadás része lenne.

Felkészültem rá, hogy a diakónus nekiugrik, de ehelyett Andrew csak Frank nyaka köré vetette a karját, és könnyekre fakadt.

– Iggeen, menjünk ki, édes fiam! – zokogta. Hagyjuk itt ezt az isstentelen helyet! Az Issten ággyon meg, fiam! Mindig fiamként szerettelek – iggeen. És Amy iss seret.

Dr. Boyd végigvezette őt a templom folyosóján. A diakónus ragaszkodott hozzá, hogy Frank nyaka köré font karral sétáljon ki, és végig zokogott kifelé menet. Csak az ajtóhoz érve cövekelt le, és nézett Selena Cottonra, aki ott ült az ajtó mellett emelt első padsorban. Akárcsak én, Selena sem olyan fiatal már, mint hajdanán, de velem ellentétben ő még nem adta fel teljesen a házassággal kapcsolatos szándékait, és mindenki tudta Brunswickban, hogy a diakónusra vetette ki a hálóját, amióta csak meghalt a felesége. Maga a diakónus is tisztában volt ezzel.

Dr. Boyd próbálta rávenni, hogy továbbmenjen, de Andrew semmi pénzért se moccant meg, amíg csak ki nem mondta, amit akart. – Iggeen, édess fiam, csak még egy pillanat! Ne siess már ennyire! A templomból soha ne siess ki! Menj lassan és méltóságteljesen, mindig! Nézd meg est a hölgyet! Szép nő, úgy éljek! A legszebb nő Brunswickban. De soha nem bátorítottam a közeledését, Frank, besületsavamra mondom! Méltóságomon aluli volna egy nő érzéseivel játszodozni. Iggeen, iggeen, jövök már, édes fiam.

Azzal a diakónus dobott egy csókot a felbőszült Selenának, és kísétált.

Természetesen utánuk mentem, és Frank ekkor halkan így szólt hozzám:– Hazaviszem. De a homokfutóban nagyon szűkös a hely. Nem bálná, ha sétálnia kellene hazáig, Miss Barry?”

– Sétálok, persze, de mondja meg – suttogtam aggódva –, gondolja, hogy komoly ez a roham?

– Egyáltalán nem. Azt hiszem, hamarosan kiheveri, és jobban lesz – válaszolta a doktor. Az arca komoly volt, akár egy bírőé, de biztos voltam benne, hogy láttam, amint felcsillant a szeme, és ezt zokon vettem. Itt volt Andrew, aki vagy megőrült, vagy valami szörnyű

betegség lett rajta úrrá, és Dr. Boyd nevetett rajta magában! Ijedtséggel vegyes felháborodás közepette sétáltam haza. Amikor hazaértem, a doktor homokfutója ott állt a kapuhoz kötve, a doktor és Amy egymás mellett ültek a kanapén, és a diakónust nem láttam sehol.

– Hol van Andrew? – kiáltottam fel.

– Odabent. Mélyen alszik – válaszolta Frank, a fejével diakónus hálószobaaajtaja felé biccentve.

– Mi baja van? – kérdeztem, nem tágítva az előző témától. Biztosra vettem, hogy Amy nevetett, mielőtt beléptem, és azon tűnődtem, vajon álmodok-e, vagy mindenki teljesen megőrült.

– Nos – szólalt meg a doktor – magyarul mondván... részeg.

Leültem: szerencsére ott volt mögöttem egy szék. Nem tudom, melyik volt nagyobb: a megkönnyebbülésem vagy a felháborodásom.

– Ez lehetetlen! – mondtam. – Le-hetetlen! A diakónus soha... egyetlen kortyot se... még csak meg se kóstolt volna... hacsak... hacsak...

Egy szemvillanás alatt eszembe ötlött a fájdalomcsillapító. A kamrába suhantam, felkaptam az üveget, és Frankhez rohantam vele.

– Ez az a fájdalomcsillapító... Mr. Johnson fájdalomcsillapítója... túl nagy adagot vett be belőle... és talán megmérgezte vele magát. Jaj, segítsen már rajta valahogy! Lehet, hogy ebben a szent minutumban is haldoklik!

Dr. Frank nem izgatta fel magát. Kinyitotta az üveget, megszagolta, aztán belekortyolt egyet.

– Ijedtségre semmi ok, Miss Barry – mondta mosolyogva. – Ez történetesen bor. Azt nem tudom, hogy pontosan milyen fajta, de igen erős.

– Részeg! – mondtam, és aztán én is nevetni kezdtem, bár azóta is szégyellem magam miatta.

– Kialussza majd a diakónus – mondta a doktor –, és semmivel sem lesz rosszabbul, amikor majd felébred, kivéve, hogy valószínűleg szörnyű fejfájása lesz. Nekünk pedig nem marad más hátra, mint, hogy megvitassuk, és eldöntsük, hogyan tudnánk ezt a közzjátékot a lehető legszebb fényben feltüntetni.

A diakónus aludt, egészen vacsora utániig. Akkor aztán halk nyöszörgést hallottunk a szobája felől. Bementem, Frank pedig utánam jött, véresen komoly arccal. A diakónus az ágy szélén ült, bánattól sújtva és züllötten.

– Hogy' érzed magad, Andrew? – kérdeztem.

– Nem vagyok jól – szólt a diakónus. – Hasogat a fejem. Rosszul voltam? Azt hittem, hogy a templomban vagyok. Nem emlékszem, mikor jöttem haza. Mi a bajom, doktor?

– Az a színtiszta igazság, Mr. Poultney – mondta kimérten az ifjú Frank –, hogy Ön berúgott. Nem, csak maradjon szépen ülve! – szólt, mivel a diakónus vészjósló mozdulattal felugrott a helyéről. – Nem sértegetni próbálok. Háromszoros adagot vett be egy szerből, amit fájdalomcsillapítónak vélt, de ami valójában egy igen erős bor volt. Aztán elment a templomba, és jelenetet rendezett: ez minden.

– Ez minden? Irgalmas Isten! – nyögött fel a szerencsétlen diakónus, miközben szédelegve visszaült. – Ezt nem mondhatja komolyan!... De igen, komolyan mondja. Juliana, az ég szerelmére, mondd el nekem, hogy mi mindent mondtam és tettem! Van néhány ködös emlékem – azt hittem, csak valami rossz álom.

Elmondtam neki az igazságot. Amikor ahhoz a részhez értem, hogy csókot dobott Selena Cottonnak, karjait kétségbeesetten feldobta a levegőbe.

– Nekem végem van – teljesen végem! A társadalmi megbecsülésemnek örök időkre befellegzett; a politikai jelöltségre minden esélyemet elveszítettem, és Selena Cotton feleségül veteti majd magát velem akaratom ellenére, ezzel az ürüggyel. Jaj, ha most a kezeim közé kaphatnám azt a Johnstont!

– Ezen ne eméssze magát, diakónus úr! – csitította Frank. – Azt hiszem, a segítségével elsimíthatja az ügyet. Példának okáért, egytől egyig mindenkinek ünnepélyesen kijelenthetem, hogy meghűléses láz gyötörte, és emiatt görcsös lázrohama volt; és, hogy ennek enyhítése érdekében óvatlanul bevett egy adag nagyon erős fájdalomcsillapítót, amelyet egy bérlője hagyott itt, és amely, lévén, hogy nem a betegségére való szer volt, egyenesen a fejébe szállt, átmenetileg delíriumba került tőle, és teljesen beszámíthatatlan volt a szavait és a tetteit illetően. Ez így mind igaz is, és úgy vélem, az emberek hinni fognak nekem.

– Pontosan ezt kéne tenni – lelkesedett a diakónus. – Ugye megteszed, Frank?

– Nem is tudom – válaszolta Frank ünnepélyes komolysággal. – Esetleg megtenném... a leendő apósom kedvéért.

A diakónus tágra nyílt szemmel meredt rá.

– Hát persze, hogyne – jelentette ki a diakónus. – Amy a tiéd lehet. Vén számár voltam. De ha segítesz kibújni ebből kutyaszorítóból, akkor mindent megteszek neked, amit csak kérsz.

Dr. Frank ki is mentette a diakónust szorult helyzetéből. Eleinte irtózatosan nagy volt a zsvaj és a pletyka, de Frank mindenkinek ugyanazt a történetet adta elő, és végül hittek neki, kiváltképp, mert a diakónus továbbra is engedelmesen ágyban maradt, és Frank rendelvényére temérdek gyógyszert hozatott át magának a patikából. Senkit nem engedtek a közelébe. Amikor az emberek látgatóba jöttek, hogy a hogyléte felől érdeklődjenek, azt mondtuk nekik, hogy a doktor utasítására tökéletes nyugalomban kell tartanunk, különben a legcsekélyebb izgalom is újabb elmezavart idézhet nála elő.

– Ez *nagyon* különös – mondta Selena Cotton. – Ha nem Poultney diakónusról lenne szó, az emberek tényleg azt feltételezték volna róla, hogy ittas volt.

– Igen – nyugtáztam szenvtelenül –, a doktor azt mondja, hogy a fájdalomcsillapítóban olyan drog volt, amelynek a szeszes italhoz hasonló hatása lehet. Akárhogy is van, Andrew megtanulta a leckét. Még egyszer nem iszik olyan fura orvosságból, amelyről nem tudja, hogy mi van benne. Hálás, amiért ennyivel megúsza a dolgot. Méreg is lehetett volna.

Végül aztán a diakónus megszerezte a jelölést, és megnyerte a választást, Frank pedig feleségül vehette Amyt. De mostanában, amikor a diakónus görcsrohamot kap, egy bögre jó forró gyömbérteát főzök neki. A „fájdalomcsillapító” szót soha nem ejtem ki előtte.

Estella kálváriája

Estella a kapuban várta Spencer Morgant, a nyárfák alatt. A férfi a jegyese volt, és eljött hozzá minden szerda és szombat este. A nap már leköszönt, a levegő bársonyos volt, és meleg színek varázsa itatta át. A faszor fűzfái és a háttérben sorakozó sudár nyírfák sötétben emelkedtek ki a citromsárgában játszó égbolt háttére előtt. A kertből csak úgy áradt a mentaillat, és igencsak hullott már a harmat.

Estella a kapunak támaszkodott: innen figyelte a kerekék zörgését, és ábrándozva nézte a Vivien LeMar szobájából kiszűrődő fényeket. A roló nem volt lehúzva, így hát láthatta, hogy Miss Le Mar éppen az asztalánál ül, és ír. Arcélének körvonalai tisztán és élesen rajzolódtak ki a lámpa fényében.

Estella a legcsekélyebb irigység nélkül állapította meg magában, hogy Miss LeMar nagyon szép. Azelőtt nem látott még senkit, aki igazán szép lett volna: olyan szép, mint azoknak a regényeknek a hősnői, amelyeket időnként olvasni szokott, vagy mint azok a hölgyek, akik az általa látott festményeken szerepeltek.

Estella Bowes nem volt szépnek mondható. Helyes lány volt: a szeme tisztafényű, az arca rózsás, lényéből pedig áradt az a boldog megelegedettség, amely egész addigi életében jellemezte. Árva lány volt, aki a nénikéjével és a bácsikájával élt. Előfordult, hogy nyaranta, egy vagy két hónapra albérlőt fogadtak; és ezen a nyáron Miss LeMar szállt meg náluk. Nagyjából egy hete volt velük. Színésznő volt, aki a városból érkezett, és körülötte e különös, ismeretlen életforma minden ragyogása. Semmit sem tudtak róla. De mint albérlőre Boweséknek nem lehetett rá panaszuk. Estella csodálattal és áhítattal nézett fel a kisasszonyra. Azon tűnődött, vajon mit gondol majd Spencer erről a gyönyörű nőről. Ő ugyanis még nem találkozott vele addig.

Már egészen besötétedett, mire Spencer megérkezett. Estella kinyitotta neki a kaput, de ő inkább kiszállt a homokfutójából, és vele együtt sétált fel a faszoron át, miközben átkarolta őt. Miss LeMarnál időközben átköltözött a fény a szalonba, ahol énekelt éppen, és maga játszott hozzá a kíséretet harmóniumon. Estella ezen felbosszantotta magát. A szalon szerda és szombat esténként az ő magánbirodalma volt, de Miss LeMar nem tudott erről.

– Ki énekel? – érdeklődött Spencer. – Micsoda hangja van!

– Ő az új albérlőnk, Miss LeMar – felelte neki Estella. – Színésznő, és énekel, meg minden ilyesmi. És rettentően csinos, Spencer!

– Tényleg? – kérdezett vissza közömbösen a fiatalember.

A legkevésbé sem érdekelte Bowesék új albérlője. Sőt, kellemetlenségként fogta fel az érkezését. Közelebb húzta magához Estellát, és a kerti kapuhoz érve megcsókolta őt. Estella később mindig emlékezett erre a pillanatra. Olyan tökéletesen boldog volt akkor!

Spencer elment, hogy bekösse a lovát az istállóba, Estella pedig a tornác lépcsőjén várt rá, azon tűnődve magában, vajon akad-e nála boldogabb lány a világon, és, hogy szerethet-e bárki is valakit úgy, ahogyan ő Spencert. Nem tudta, hogyan is volna ez lehetséges, amikor csak egyetlen Spencer volt a kerek egy világon.

Amikor Spencer visszajött, Estella – félig szégyenlősen, félig büszkén – bevezette őt a szalonba. Spencer jóvágású fiatalember volt, remek testfelépítéssel. Miss LeMar abbahagyta az éneklést, és hátrafordult a zongoraszéken, amikor beléptek. A rózsaszín lámpaernyő alól kiszűrődő lágy fény előntötte a kicsiny szobát. A művésznő kreppsövet ruhát viselt, mély nyakkivágással. Estella azelőtt nem látott még senkit ilyen öltözékben. Az ő számára szemérmetlennek tűnt az ilyesmi.

Bemutatta neki Spencert. A fiú feszélyezetten biccentett egyet a fejével, majd merev háttal leült az ablak mellett, és a tekintetét Miss LeMar arcára szegezte. Estellán, aki megpillantotta magát a kandallópárkány feletti tükörben, hirtelenjében végigfutott az elégedetlenség jeges borzongása. Az alakja még soha nem tűnt ennyire vaskosnak és ormótlannak, barna haja ennyire fénytelennek és szigorúan feltűzöttnek, az arcszíne ennyire fakónak, az arcvonásai ennyire hétköznapiak. Azt kívánta magában, bárcsak kimenne a szobából Miss LeMar.

Vivienne LeMar nézte a két arcot maga előtt: szemében felvillant a kegyetlenség gúnnyal és rosszindulattal vegyes lángja, és mosolyt csalt az ajkára. Egyenesen Spencer Morgan őszinte, kék szemébe nézett, és kiolvasta belőle a férfi elvakult csodálatát. Amikor pedig Estellához fordult, lenézés sütött a szeméből.

– Amikor beléptünk, Ön énekelt – mondta Spencer. – Nem folytatná, kérem? Nagyon szeretem a zenét.

Miss LeMar ismét a harmónium felé fordult. Nyakának és vállának tündöklő körvonalait kiemelték a rájuk simuló csipkerétegek. Spencer, aki olyan helyen ült, ahonnét jól láthatta a lány rózsapírral ékes arcát és az azt keretező aranyhajú fürtöket, csak bámult rá, semmi és senki mással nem törődve. Estella látta, hogyan néz a fiú. Egyszerre gyűlölni kezdte a harmóniumnál ülő, fekete szemű boszorkányt – egyúttal félelem ébredt benne vele szemben. Miért néz rá így Spencer? Magában azt kívánta, bár ne hozta volna be őt ide hozzá. Közönségesnek érezte magát, dühös lett, és legszívesebben sírva fakadt volna.

Vivienne LeMar tovább énekelt, egyik szerelmes dalt a másikba öltve. Egyszer csak felnézett Spencer Morganre. A fiú sietve felkelt a helyéről, majd odalépett mellé: a szemében különös tűz égett, amint az éneklőre nézett. Estella ekkor váratlanul felállt, és elhagyta a szobát. Haragos volt és féltékeny, de azért úgy gondolta, Spencer majd utána megy. Amikor aztán nem így lett, el sem tudta hinni. A tornácon még várt rá, bár nem tudta volna megmondani, mi volt a nagyobb: a dühe vagy a boldogtalansága. Márpedig a szobába nem megy vissza! Vivienne LeMar abbahagyta az éneklést. Estella halk, suttogó hangokat hallott. Amikor már egy órája várt ott, bement a házba, és peckes, cifra léptekkel felvitörölözött a szobájába. Túlságosan mérges volt ahhoz, hogy sírjon, vagy, hogy felfogja, mi is történt, és még most is mindenféle lehetetlen eshetőségekben reménykedett, a szobája ablakában üldögélve.

Tíz óra volt, amikor Spencer elment, Vivienne LeMar pedig a hallon keresztül felment a szobájába. Tehetetlen dühében Estella ökölbe szorította a kezét. Nagyon mérges volt, ugyanakkor a haragja mélyén iszonyatos fájdalom égett. Az nem lehet, hogy csak három órája volt, amikor olyan boldognak érezte magát! Ennél több időnek kellett elteltelnie azóta! Akkor hát mi történt? Sikeredt bolondot csinálnia magából? Talán másképpen kellett volna viselkednie? Lehet, hogy Spencer kiment utána a ház elé, miután feljött a szobájába, és mivel nem találta meg, visszament Miss LeMarhoz, hogy kinyilvánítsa neki, milyen mérges. Ez a halvány reménysugár egy kis vigaszt nyújtott Estellának. Azt kívánta, bárcsak ne úgy viselkedett volna, ahogyan tette. A viselkedése kicsinyesnek és féltékenynek hatott, és Spencer nem szerette a kicsinyes, féltékeny embereket. Majd megmondja a fiúnak, amikor újra eljön hozzá, hogy sajnálja a történeteket, és akkor majd minden rendeződik.

Az éjszaka javarészét ébren fekvé töltötte azzal, hogy elfogadható okokat és mentségeket keresett Spencer számára, és arról próbálta magát meggyőzni, hogy bolhából csinált elefántot. A reggel közeledtével elnyomta az álom, és úgy ébredt fel, hogy először alig emlékezett a történetekre. Aztán teljes súlyával szakadt rá az emlék.

De felkelt, és öltözködés közben már felélénkült egy kicsit. Nehezebb volt tétlenül feküdni. Most viszont már előtte állt a nap, amelyen még valami kellemes történésben is része lehet. Lehet, hogy Spencer visszajön az este. Ő pedig majd kétszer olyan kedves lesz hozzá, mint máskor, csak, hogy kiengesztelje.

Mrs. Bowes éles pillantással méregette az unokahúga fénytelen tekintetét és sápadt arcát a reggeliző asztal mellett. Mindenről megvolt a saját véleménye. Erős alkatú, szép megjelenésű asszony volt, meglehetősen szigorú arcvonásokkal.

– Tegnap este úgy mentél fel a szobádba, hogy otthagytad Spencert Miss LeMarral? – kérdezte nyersen.

– Igen – motyogta Estella.

– Összevesztél vele?

– Nem.

– Mi készítetted erre a szokatlan viselkedésre?

– Nem tehettem mást – felelte a lány elcsukló hangon.

Úgy érezte, menten megfullad a szájában lévő ételtől. Azt kívánta magában, bárcsak százmérföldnyire lehetne mindenkitől, akit valaha is ismert.

Mrs. Bowes elégedetlenkedve mordult fel.

– Ami azt illeti, ez az egész elég különös. De ha neked így megfelel, akkor, úgy vélem, senkinek semmi köze hozzá. Spencer este tíz óráig veled volt, és amikor elment, a lány épp csak meg nem csókolta – és arra is megkérte, hogy jöjjön el hozzá újra. Hallottam.

– Nénikém! – tiltakozott a lány.

Úgy érezte, mintha a nagynénje egyik ütést a másik után mérné rá a leggyengébb, legérzékenyebb pontján. Mindezt még tudni is épp eléggé rossz volt, de ilyen rideg, kegyetlen szavakba öntve már több volt, mint amit képes lett volna elviselni. Ezzel förtelmes bizonyossággá vált minden.

– Úgy gondolom, jogom volt hallgatózni, miután ilyesfajta események zajlottak a házamban, nem igaz? Te egy kis bolond vagy, Estella Bowes! Nem hinném, hogy az a LeMar lány jobb lenne a Deákné vásznánál! Bárcsak sose fogadtam volna be a házamba! És ha te azt mondod, most azonnal kiadom az útját, és nem hagyok neki rá esélyt, hogy bajt hozzon mások fejére!

Estella szenvedése dühkitörésbe csapott át.

– Ilyesmire nincs szükség! – kiáltotta. – Ez az egész dolog Spencerrel teljes képtelenség!... Az én hibám volt!... És akárhogy' legyen is, ha ilyen könnyen el lehet csavarni a fejét, nekem aztán nem kell többé! Miért nem hagyysz végre békén, nénikém?

– Hát jó! – felelte Mrs. Bowes sértett hangon. – Én csak a te érdekedben szóltam. De te biztos jobban tudod. Ha téged nem izgat az egész, akkor nem tudom, miért izgatna bárki mást!

Estella gépiesen végezte a munkáját. A szívében hatalmas gyűlölet lobbant lángra Vivienne LeMarral szemben. A nyíltszívű vidéki leányzó már-már vérszomjasnak érezte magát. Az egész nap olybá tűnt neki, mint egy rémálom. Amikor eljött az este, lázas gonddal öltözött fel, mert nem tudta magában elfojtani a reményt, hogy Spencer bizonyosan újra eljön hozzá. Csakhogy nem jött. És amikor Estella felment a szobájába, úgy érezte, nem fogja túlélni az éjszakát. Sírni szeretett volna, de nem jött megkönnyebbülést hozó könny a szemébe.

Másnap ádáz lendülettel látott neki a házimunkának. Amikor a szokásos teendőit elvégezte, felforgatta a házat, újabb elfoglaltság után kutatva. Attól félt, hogy ha abbahagyja a munkát, akár csak egyetlen pillanatra is, menten megbolondul. Mrs. Bowes marcona, ugyanakkor szánakozó tekintettel nézte mindeközben.

Este elsétált a közös imaórára, amit az egymérföldnyire lévő iskola épületében tartottak. Mindig elment, Spencer pedig általában ott volt, hogy hazakísérje. De ma este nem jött el. Estella magában azt kívánta, bár ő se tette volna. Rettenetes volt, hogy itt kellett ülnie tétlenül, a saját gondolatai közt őrlődve. Egyetlen szó se jutott el a füléig abból, amit a lelkész úr mondott.

Egy sereg lánnyal kellett hazasétálnia, és minden erejét össze kellett szednie ahhoz, hogy válaszoljon a bohókás kérdéseikre, nehogy gyanút fogjanak. Gyötörte a félelem, hogy mindenki tudja, micsoda szégyen és megaláztatás érte, és sajnálják ezért. Erőltetett jókedvének álarca mögé bújva egyfolytában azon igyekezett, hogy elfogadható magyarázatot találjon Spencer távolmaradására. Gyakorta előfordult, hogy más dolga akadt, és persze most egy kicsit még neheztelt is órá, ami érthető. Ha Spencer még öelötte odaért volna, akkor térdre rogyhatott volna a lábai előtt odalent a porban, és a bocsánatáért esedezhetett volna.

Amikor hazaért, kiment a kertbe, és leült. Az éjszaka csendje megnyugtatta. Boldogabbnak érezte magát, és újra reménykedni kezdett. Végiggondolt mindent, ami addig Spencer és közte történt, a fiú minden szerelmes szavát, és a visszaemlékezés vigaszt nyújtott neki. A házba belépve már-már boldog volt.

„Holnap vasárnap lesz” – gondolta, amikor másnap reggel felébredt. A léptei könnyebbek lettek, az arca szebben ragyogott. Úgy látszott, hogy Mrs. Bowes nincs túl fényes kedvében. Kéretlen nyerseséggel tüstént így is szólt:

– Tudtad, hogy Spencer Morgan itt járt tegnap este?

Estella érezte, ahogyan egy jeges kéz a szíve köré fonódik. És mégis: legbelül vad, édes remény szökött szárba a szívében.

– Spencer? Itt? Gondolom, megfeledkezett az imaestről. Mit mondott? Miért nem mondtad meg neki, hol vagyok?

– Azt nem tudom, hogy megfeledkezett-e az imaestről vagy sem – felelte Mrs. Bowes kimért nyomatékkal a hangjában. – Nem valószínű, hogy egyik napról a másikra csak úgy cserbenhagyta volna az emlékezete. Nem kérdezte, merre vagy. És arra is kínosan ügyelt, hogy távozzon, még mielőtt hazaérnél. Miss LeMar elszórakoztatta. Alighanem egészen jól ment neki a dolog!

Estella csendben a tányérja fölé hajolt. Holtsápadt lett az arca.

– Kiteszem a szűrét! – szólt szánakozva Mrs. Bowes. – Amint elmegy, Spencer csakhamar visszajön majd hozzád.

– Még mit nem! – mondta szenvedélyesen Estella. – Ha kitennéd, csak átköltözne Barstow-ékhoz, és az minden eddiginél rosszabb lenne! Ami pedig azt illeti, hogy Spencer visszajön-e hozzám: gondold, hogy kell nekem annak a nőnek a levetett gúnyája? Hát menjen csak, ha akar!

– Csak megbolondította az a szép arcoska! – kötötte az ebet a karóhoz Mrs. Bowes amolyan sete-suta vigasztalásképpen. – Az a kis nőcske elcsavarta a fejét, és ezért nem lát tisztán. Szégyellni fogja magát, amikor majd észre tér, meglátod! A szíve mélyén nagyon jól tudja, hogy te tíz olyanval is felérsz, mint az a másik lány!

Estella ekkor hirtelen hátrafordult.

– Nénikém! – mondta kétségbeesetten. – Tudom, hogy jót akarsz, de megölsz velem! Nem bírom tovább. Az ég szerelmére, egy szót se szólj többet nekem erről az egésztől, bármi történjék is! És ne nézz rám többet úgy, mintha mártír volnék! Miss Le Mar minket néz, és csak örömet szerzünk neki velem, ha látja, hogy sikerült fájdalmat okoznia nekem. Márpedig nem sikerült, és feltett szándékom, hogy ezt ő is így lássa! Gondolom, csak a javamra válik, ha megszabadulok egy olyan ingatag alaktól, mint amilyen Spencer, és elég ész szorult belém ahhoz, hogy ezt tudjam is!

Ezzel felment a szobájába, és a lépcsőn felfelé menet letépte az ujjáról a türkizköves eljegyzési gyűrűt. A fejében mindenféle vad gondolatok cikáztak: lemegy, és szembeszáll Miss LeMarral – vagy elrohan, hogy megkeresse Spencert, és hozzávágja a jegygyűrűjét, akárhol is van – vagy elmegy valahová messzire, hogy ne kerüljön többé az emberek szeme

elé. Miért nem tud egyszerűen meghalni? Hát lehetséges volna, hogy az emberek ilyen szenvedés közepette is képesek legyenek folytatni az életüket?

– Fütyülök rá! Azért is fütyülök rá! – nyöszörögte, fennhangon kimondva a hazugságot, mintha azt remélné, hogy ily módon még maga is elhiheti.

Alkonyatkor kiment a bejárati lépcsőhöz, és fájó fejcskáját a lonccal befuttatott léckerítésnek támasztotta. Épp lenyugodott a nap, és olybá tűnt, mintha az egész világ homályos aranyfényben fürödne. Ez a mesebe illő szépség megrémítette. Úgy érezte, csak beszenyezi a jelenlétével.

Miközben ott álldogált, egy homokfutó hajtott fel a fasoron, és a lépcsőhöz érve megfordult. Benne ott ült Spencer Morgan.

Estella látta őt, és a remény örjítő lüktetése ellenére, mely egész világát egy csapásra átformálni látszott, fellázadt a büszkesége. Ha Spencer előző este jön, szerelmes és alázatos kedvében találja őt. Sőt, ha biztosra vehette volna, hogy Spencer őhöz jött látogatóba, még most is felengedett volna. De vajon nem másként állt-e a helyzet? A gyötrő kétség a szívébe hasított.

Várt, makacsul eltökélve magát, hogy nem fog elsőként megszólalni. Az nem lett volna helyénvaló. Spencer Morgan nagyot suhintott a lovára az ostorával. Nem mert Estellára nézni, de azért érezte a belőle áradó hajlíthatatlanságot. Nyomorúságosan szégyellte magát, ugyanakkor dühös volt Estellára emiatt a szégyen miatt.

– Szeretnél kocsikázni egyet? – kérdezte kurtán-furcsán, miközben lopva a szalon ablakára pillantott.

Estella elkapta a pillantását, és féltékeny lelkiállapotában rögtön megérezte annak igazi jelentőségét. Odabent a mellkasában meghasadt a szíve. Ezek után már nem törődött vele, mi hagyja el a száját:

– Á! – kiáltott fel egy megvető fejmozdulat kíséretében. – Te nem is hozzám jöttél, hanem Miss LeMarhoz, nem igaz? Lement a partra. Ha jól sejtem, ott megtalálod.

És mégis, mindennek ellenére még most is reménykedett. Ha Spencer csak egyetlen jelét is adná, a legkisebb jelet a világon, hogy bánja, amit tett, és még mindig szereti őt, mindent megbocsátott volna neki. Amikor aztán a fiú szó nélkül elhajtott, azt megint csak nem tudta elhinni. Biztos, hogy nem megy el... tudnia kell, hogy nem gondolta komolyan, amit az előbb mondott neki... és visszafordul, mielőtt a kapuhoz ér.

De nem tette. Estella látta, ahogyan a kanyarban eltűnik az úton. Nem láthatta, hogy távolabb rátér-e a parti ösvényre, de biztos volt benne, hogy így lesz. Dühös volt magára az iménti viselkedése miatt. Már megint minden az ő hibája volt! Jaj, bárcsak adna neki Spencer még egy esélyt!

A szobájában volt, amikor újra meghallotta, hogy a homokfutó felfelé közeledik. Tudta, hogy Spencer az, és, hogy Miss LeMar hozta haza. Hirtelen támadt vad indulattól vezérelve kilépett a lépcsőpihenőre, és odaállt a riválisa elé szemtől szembe, amint az felfelé jött a lépcsőn.

Az utóbbi a fehérre vált arc és az elgyötört tekintet láttán egy pillanatra megállt. Bájos arcoskájára gúnyos kis mosoly ült ki.

– Miss LeMar! – szólította meg remegő hangon Estella –, mit jelentsen mindez? Tudja, hogy Spencer Morgan az én jegyesem!

Mis LeMar halk nevetést hallatott.

– Igazán? Ha maga el van jegyezve a fiatalemberrel, Miss Bowes, akkor azt ajánlom, tartsa rövidebb pórázon! Mondhatom, nagy előszeretettel flörtöl!

Azzal folytatta az útját a szobájába, kajánul vigyorogva. Estella megaláztatásában és zavarodottságában nekidőlt a falnak. Amikor végre egyedül találta magát, visszavánszorgott a szobájába, arccal lefelé az ágyra vetette magát, és halálért fohászkozott.

De mégis át kellett élnie az ezután következő rettenetes hónapot: egy hónapot, amely annyi gyötrelmet hozott a számára, hogy úgy érezte, még levegőt vennie is fáj. Spencer többé nem kereste őt, és mindenhová Miss LeMarral ment. A lány iránti elvakult rajongása szóbeszéd tárgya lett a faluban. Estella tudta, hogy a története közszájon forog, és ez sértette a hiúságát. De azért emelt fővel járt. Senki ne mondhatta rá, hogy bántja a dolog.

Úgy tartotta, hogy a színésznő csupán játszadozik Spencerrel a saját kényére-kedvére, és esze ágában sincs hozzámenni feleségül. De egy nap aztán felötlött benne a gondolat, hogy talán mégis. Estella mindig azt mondta magának, hogy még ha Spencer vissza is akarna jönni hozzá, soha nem fogadná őt vissza, de most, amikor az ájulás környékezte a rátörő rettegéstől, már tudta, milyen erősen élt benne eddig a remény, és emiatt megvetette önmagát, minden eddiginél jobban.

Egy este egyedül volt a szalonban. Meggyújtotta a lámpást, és egykedvűen rendezkedett a kicsi szobában. Öregnek és elnyűttnek látszott. Az arcáról eltűnt a pír, a szeme fakó lett. Amint ott dolgozgatott, Vivienne LeMar lépett – helyesebben szólva tántorgott – be a szobába.

Estella leejtette a kezében tartott könyvet, és úgy nézett rá, mintha kísértetet látna. A színésznő arca ki volt pirulva, a haja pedig végtelenül ziláltnak festett. A szeme ijesztően fénylett. Összefüggéstelenül beszélt. A levegőt brandy gőze töltötte be.

Estella hisztérikus nevetésben tört ki. Vivienne LeMar holtrészeg volt. Ez a nő, akit Spencer Morgan úgy bálványozott, és akiért őt elhagyta, ide-oda támolygott a szobában, és borízú hangon, alig érthetően beszélt, hetet-havat összehordva. Ha most láthatná őt Spencer!

Estella belesápadt a benne támadt vad elgondolásba: Spencer Morgannek látnia kell ennek a nőnek az igazi arcát!

Nem vesztegette az időt. Széleseben bezárta az ajtót maga mögött, rá erre az odabent érzélgősen, összevissza karattyoló részeg teremtésre. Majd sálat dobott a fejére, és kiszaladt a házból. A Spencer tanya nem volt messze. Futva tette meg az egész utat, és közben aligha tudta, mit csinál. Mrs. Morgan nyitott ajtót a kopogásra. Megrökönnyödvé meredt Estella kihevült arcára.

– Spencert keresem – mondta elfehéredett ajkakkal a lány.

Az idősebb nő a megrökönnyödéstől elnémulva hátralépett. Tisztában volt a fia dőreségével, és bánkódott miatta. Vajon mit akarhat tőle Estella?

A fiatalember megjelent az ajtóban. Estella karon ragadta, és kivonszolta a házból.

– Miss LeMar most rögtön látni akar! – jelentette ki rekedt hangon. – Most rögtön. Azonnal jönnöd kell!

– Történt vele valami? – kiáltotta a megvadult Spencer. – Beteg? Vagy talán... Mi a baj?

– Nem: nem beteg. De látni akar. Gyere velem azonnal!

Spencer fedetlen fővel vágott neki az útnak. Estella lihegve követte felfelé az úton. „Az egyszer biztos, hogy lánynak ennél furcsább sétában még nem volt része” – mondta magában fanyar nevetéssel. A tornácon a fiú kezébe nyomta a kulcsot.

– A szalonban van – jelentette ki vadul Estella. – Menj be és nézd meg, Spencer!

A fiú elkapta a kulcsot, és az ajtó zárjába tette. Tele volt félelemmel. Lehet, hogy Estellának elment a józan esze? Talán tett valamit Vivienne-nel? Netán...

Ahogy a fiú belépett, a színésznő imbolyogva talpra állt, és odajött, hogy üdvözlje őt. Amaz pedig csak állt, és ostobán bámult rá. Ez nem lehet Vivienne! Ez a brandytől bűzlő teremtés, aki ilyen butaságokat beszél! Milyen démon szállta meg?

Szíve-lelke undorral telt meg: a nő átfonta a karjával! Megpróbálta ellökni magától, mire csak még jobban belecsimpaszkodott, és tompa nevetése ott visszhangzott a szobában. Erőszakkal eltaszította magától, és kirohant a hallon át, majd le az úton, mint egy eszelős.

Estella, őt nézve, úgy érezte, hogy most bosszút állt rajta. Az öröm, amit efelett érzett, még a bánatánál is szájalmasabb volt.

Vivienne LeMar másnap távozott a nyaralóból. Mrs. Bowes, aki sejtette, hogy valami rejtélyes dolog történt, határozottan kérdőre vonta miatta Estellát, de nem tudott meg tőle semmit. A lány makacsul őrizte a titkát. A falu minden érdeklődése és kíváncsisága Spencer Morganre összpontosult, és jól ki is tárgyalták a dolgát. A pletyka szerint a színész nő faképnél hagyta, neki pedig összetört miatta a szíve. Aztán szárnyra kapott a szóbeszéd, miszerint nyugatra készül.

Estella egykedvűen fogadta a hírt. Úgy érezte, véget ért az élete. Nem volt semmi, aminek várakozásteljesen nézhetett volna elébe. Sőt, még csak vissza se nézhetett. Az egész múlt megkeseredett a számára. Spencerrel sem találkozott azóta az éjszaka óta, amikor érte ment. Néha eltűnődött azon, vajon mit gondolhat róla a fiú azért, amit tett. Talán nőhöz nem méltónak és bosszúállónak tartja a viselkedését? De már ez is mindegy volt neki. Kifejezetten megkönnyebbült, amikor meghallotta, hogy Spencer elutazik. Akkor legalább nem kínozza majd a félelem, hogy mikor találkozik szembe vele. Biztos volt benne, hogy őhozzá már soha nem jön vissza. Ha meg is tenné, ő aztán soha nem bocsátana meg neki.

Egy kora őszi estén Estella a fasorra nyíló kapuban álldogált. Rabszolga módjára dolgozott egész nap, és nagyon fáradt volt, de nem volt kedve bemenni a házba, ahol, úgy érezte, még nagyobb súllyal nehezedik rá a bánata. A kellemes esti félhomály nyugtatólag hatott rá, mint mindig.

A fejét a kapu mellett álló nyárfának támasztotta. Hogy milyen régóta állhatott már mellette Spencer Morgan, nem tudta, de amikor felnézett, ő ott volt. Még a tompa fényben is láthatta, milyen elgyötört lett az arca és beesett a szeme. Majdnem ugyanannyit változott, mint ő maga.

A lányt a büszkesége először arra ösztönözte, hogy ridegen hátat fordítson, és otthagyja a fiút. De a szíve furcsán felkavarodott, és azt súgta neki, maradjon egyhelyben inkább.

Egy pillanatra drámai csend állt be. Aztán Spencer fojtott hangon megszólalt:

– Nem tudtam úgy elmenni, hogy még egyszer ne lássalak, Estella... hogy el ne búcsúzhassak tőled. Talán szóba se állsz velem. Biztosan gyűlölsz. Megérdemlem.

Itt elhallgatott, de a lány nem szólt egy szót sem. Nem jött ki hang a torkán. Rövid szünet után a fiú szomorúan így folytatta:

– Tudom, hogy soha nem bocsátasz meg nekem – egyetlen lány se tudna. Bolond módjára viselkedtem. És nincs rá mentségem. Azt hiszem, elhagyott a józan ítélőképességem, Estella. Most már olyan az egész, mint egy rossz álom. Amikor megláttam őt aznap este, kijózanodtam, és azóta én vagyok a legszerencsétlenebb férfi, akit a föld valaha a hátán hordott. Nem őmiatta – hanem, mert téged elvesztettelek. Nem tudnám elviselni, hogy továbbra is itt kelljen élnem, így hát elmegyek. Megtennéd, Estella, hogy azt mondd nekem: Isten veled?

A lány még ekkor sem szólalt meg. Száz dolog is eszébe jutott, amit mondhatott volna, de képtelen volt rá. Ezzel azt akarja mondani Spencer, hogy még szereti őt? Ha biztos lehetne ebben, bármit meg tudna neki bocsátani, de a kételkedése némaságra kárhoztatta.

A fiatalember – a lány rideg testtartása láttán – kétségbeesetten elfordult. Hát legyen! A balsorsát csakis magának köszönheti.

Alig tett meg néhány lépést, amikor Estella nagy levegőt vett, és megtalálta a hangját.

– Spencer! – A fiú gyorsan visszajött mellé. – Jaj, Spencer, hát még... még mindig szeretsz?

A fiú a kezébe fogta a lány kezét.

– Hogy szeretlek-e? Jaj, Estella, igen! Igen! Mindig szerettelek. Az a másik nem szerelem volt – csak valami örület. Amikor elmúlt, gyűlöltem az életet, mert téged elvesztettelek. Tudom, hogy nem tudsz nekem megbocsátani, de, ó...”

A fiú ekkor zokogásban tört ki. Estella a nyakába kapaszkodott, és arcát az arcához emelte. Úgy érezte, a nagy boldogság szétfeszíti a szívét. Spencer megértette a lány néma bocsánatát. A csókjukkal lezárult a múlt. Estella kálváriája véget ért.

Az Illatok Kertje

Jims megpróbálta kinyitni a kék szoba ajtaját. Igen, tényleg zárva volt. Azt remélte, hogy Augusta néni *talán* elfelejtette bezárni; de hát mikor felejtett el Augusta néni bármit is? Kivéve talán azt, hogy a kislányok nem felnőttként jönnek a világra: ez viszont olyasmi volt, amire soha nem emlékezett. Meg kell hagyni, hogy csak félig volt a nagynénje. Az igazi nagynéniknek alighanem megfelelőbb a memóriájuk.

Jims megfordult, és az ajtónak támasztotta a hátát. Így jobb volt: így legalább nem tudott dolgokat odaképzelné maga mögé. A kék szoba pedig olyan nagy és sötét volt, hogy rémisztően sok dolgot lehetett beleképzelné. Egy kivétellel minden ablak spalettával volt elsötétítve, és azt az egyet is annyira beárnyékolta egy fenyőfa, amely pont előtte ágazott szét, hogy azon se jött be túl sok fény.

Jims nagyon kicsinek, elveszettnek és magányosnak látszott, amint az ajtóhoz lapult – olyan kicsinek és magányosnak, hogy az ember azt gondolhatta, még a fél-nagynénik legszigorúbbika is jobban meggondolhatta volna, mielőtt bezárta abba a szobába, és azt mondta neki, hogy egész délután ott kell maradnia ahelyett, hogy elmehetne kocsikázni, ahogyan korábban megígérték neki. Jims gyűlölte, ha bezárták egymagában, különösen, ha a kék szobába. Érzékeny lelkét a szoba nagysága, sötétje és csendje vak rémülettel töltötte el. Többször is előfordult ott, hogy majdnem rosszul lett a félelemtől. Augusta néni javára írhatjuk, hogy ezt soha nem is gyanította. Ha ugyanis gyanította volna, akkor nem pont ezt a büntetést róta volna ki rá, hiszen tudta, hogy Jims gyenge alkat, és semmilyen nagyobb testi vagy lelki megerőltetésnek nem lehet kitenni. Ezért is zárta be ahelyett, hogy elnadrágolta volna. De hát honnan is tudhatta volna? Augusta néni egyike volt azoknak az embereknek, akik soha nem tudnak semmit, ha csak a legegyszerűbb nyelven el nem mondják nekik, aztán meg a fejükbe nem verik.

Jimsen kívül senki nem mondhatta volna el neki, ő viszont százszor is inkább meghalt volna, mintsem, hogy elmondja a szemüvege mögül fagyosan rátekintő, keskeny, mosolytalan ajkú Augusta néninek, hogy kétségbeesett rettegés fogja el, amikor bezárják a kék szobába. Így hát mindig ide zárták be büntetésből, és igen gyakran került büntetésbe, mert mindig valami olyat csinált, amit Augusta néni rosszaságnak ítélt. A mostani alkalom volt az első, hogy Jims nem félt annyira, mint máskor, mivel nagyon mérges volt. A saját szavaival szólva „piszkosul zabos” volt Augusta néniére. Hiszen *nem szándékosan* borította ki a pudingját a parkettára, a terítőre és még a saját ruhájára is! És, hogy hogyan is tudott ilyen kevés kis puding – mert Augusta néni mindig nagyon zsugorian mérte a desszertet – ilyen nagy helyre szétfolyni, Jims fel nem foghatta. De hát nagy koszt csinált vele, amiért Augusta néni nagyon mérges lett rá, és kijelentette, hogy az ilyen hanyagságból ki kell gyógyítani. Megmondta, hogy az egész délutánt a kék szobában kell töltenie ahelyett, hogy elmehetne Mrs. Loringgal egy körre a hölgy új autójában.

Jimset keserű csalódás érte. Ha Walter bácsi otthon lett volna, Jims hozzá folyamodhatott volna – mert amikor Walter bácsi néhanapján ráeszmélt, hogy a kis unokaöccse is ott él az otthonában, olyankor nagyon kedves és engedékeny tudott lenni. De sajnos olyan nehéz volt erre őt ráébreszteni, hogy Jims csak ritkán kísérelte meg. Kedvelte Walter bácsit, de ami a vele való megismerkedést illette, akár a Tejút egy csillagán is lakhatott volna. Jims csak egy magányos, elhagyatott kis emberpalánta volt, és olykor annyira társtalannak érezte magát, hogy a szeme égni kezdett, és nyelnie kellett néhányat, hogy elfojtsa a zokogását.

Most viszont nem zokogott – Jims még mindig túl dühös volt. Igazságtalanság! Olyan ritkán mehetett el kocsikázni! Walter bácsit túlságosan lefoglalta a sok beteg gyerek ellátása városszerte, semhogy Jimset is magával vitte volna. Mrs. Loring is csak szökő évente egyszer

ajánlotta fel, hogy elviszi valahová. De olyankor mindig a fagyizóban vagy a moziban kötöttek ki, és Jims erősen remélte, hogy aznap mindkettőre sor kerül.

– Utálom Augusta nénit – mondta fennhangon. De aztán úgy megijedt a saját hangjától abban a hatalmas, csöndes szobában, hogy a többit már csak gondolatban tette hozzá: „Nem mehetek szórakozni, és még csak a pulykát se fogja megetetni.”

Miközben fölfelé tuskolták a lépcsőn, Jims odarikoltotta az öreg szolgálónak, hogy „Etesse meg a pulykát!” De nem hitte, hogy Nancy Jane meghallotta volna; és senki, még Jims sem, tudta elképzelni, hogy Augusta néni megetesse a pulykát. Már azon is mindig elcsodálkozott, hogy maga a néni evett. Ez valahogy túl emberi dolognak tűnt a nénihez mérve.

– Bárcsak *szánt szándékkal* borítottam volna ki azt a pudingot! – mondta Jims haragvón, és ahogyan ezt kimondta, minden dühe elszállt – Jims soha nem tudott sokáig mérges maradni –, és csupán egy ijedt kis lurkót hagyott maga mögött, bársonyos tekintetű, mogyoróbarna, félelemmel telt szemekkel, amelynek semmi keresnivalója nem lenne egy gyermek szemében. Olyan kicsinek és gyámoltalannak látszott, hogy talán még Augusta néni is megenyhült volna a láttán.

Milyen furcsán nyikorgott az az ablak ott, a szoba hátsó sarkában! Pont úgy hangzott, mintha valaki – vagy *valami* – be akarna jönni rajta. Jims kétségbeesetten nézte az elsötétítetlen ablakot. Muszáj odajutnia. Ha már egyszer ott lesz, bekuporodhat az ablakfülkébe, háttal a falnak, és megfedelkezhet az árnyakról, amint kinéz a kerítés falán túl elterülő napfényes és búbajos kertre. Jims már valószínűleg holtan esett volna össze a félelemtől a kék szobában nem is egyszer, ha nem lett volna ott az a kert a falon túl.

De ahhoz, hogy elérjen az ablakig, Jimsnek át kellett mennie a szobán, és el kellett sétálnia az ágy mellett is. Attól az ágytól Jims kiváltképp rettegett. Az volt a legódivatúbb holmi az amúgy is ódivatú, ódon bútorokkal berendezett házban. Magas volt, merev, és nyomasztó, sötétkék függöny takarta. Egy ilyen ágyból *bármi* előugorhatott.

Jims mély lélegzetet vett, majd eszelős gyorsasággal átfutott a szobán. Elérte az ablakot, és levetette magát a párkányra. Nyugodtan fellélegezve bekucorodott a sarokba. Odakint, túl a magas téglafalon ott volt egy világ, amelyben szabadon szárnyalhatott a képzelete, bár kicsi, vékony teste a kék szoba foglya volt.

Jims szerette azt a kertet, amióta csak először megpillantotta. Az Illatok Kertjének nevezte el, és mindenféle képzeletbeli történetet szőtt róla: vidámat és szomorút egyaránt. Még csak néhány hete vette észre. Előtte messzebb laktak, egy sokkal kisebb házban, a városka másik végén. De aztán Walter bácsi nagybátyja – aki egykor őt felnevelte, úgy, ahogyan ő most Jimset – meghalt, és mindannyian ide költöztek Walter bácsi régi otthonába. Jimsnek valahogy az volt a benyomása, hogy Walter bácsi nem nagyon örült, amiért vissza kellett térnie ide. De hát muszáj volt neki – a nagybátyja végakarata miatt. Maga Jims nemigen bánta a dolgot. A kisebb szobákat – amelyek a korábbi otthonában voltak – jobban szerette, de Az Illatok Kertje mindenért kárpótolta.

Olyan gyönyörűséges hely volt az! Mindjárt a fal tövében ott volt egy rezgőnyárfasor, melynek fái mindig ezüstösen susogva beszélgettek, és feléje rezegették kecses, szív alakú leveleiket. Túl a nyárfákon, elszórtan nőtt fenyőfák alatt sziklakert lapult, amelyben páfrányok és vadvirágok nőttek. A kert majdnem olyan jó volt, mint egy darabka erdő, és Jims szerette az erdőt, bár addig nem sokat látott. Aztán még, a fenyőfák mögött, rózsák is voltak benne, melyek éppen akkor öltötték magukra virágzó júniusi pompájukat: olyan temérdek rózsaszál, hogy Jims azt sem tudta, létezik a világon ennyi. A rózsák kedves kis ösvényeken kanyarogtak a bokrok között. Olyan kertnek látszott, ahová se a fagy, se a zord szél el nem érhet. Amikor esett benne az eső, akkor az is csak nagyon szelíd eső lehetett. A rózsákon túl zöld pázsitra bukkant az ember, melyet most az egykor sárga pitypangok fehér szellemei

tarkítottak, és díszfák pettyeztek. A fák sűrűje majdnem elrejtette a házat, amelyhez maga a kert tartozott. Nagy, szürkésfekete kőház volt több sornyi hatalmas kéménnyel a tetején. Jimsnek fogalma sem volt arról, ki lakik benne. Megkérdezte Augusta nénitől, de a néni csak megráncolta a homlokát, és azt mondta, nem érdekes, ki lakik ott, és, hogy soha, semmilyen körülmények között ne emlegesse se a szomszédos házat, se a lakóját Walter bácsi előtt. Jims nem is gondolt volna magától arra, hogy Walter bácsinak erről beszéljen. De a tiltás pokoli, féktelen kíváncsiságot váltott ki belőle. Majd' elemésztette a vágy, hogy rájöjjön, kik azok az emberek, akik a tiltott házban élnek.

És sóvárgott a szabadság után is, amit az a kert árasztott magából. Jims szerette a kerteket. A kis háznak volt kertje, ehhez meg csak egy régi pázsit tartozott, ami egykor szép lehetett, de mostanra már csúnyán megvénült. Jims hallotta, amikor Walter bácsi kijelentette, hogy rendbe hozatja, de eladdig még nem történt semmi. Közben pedig itt volt egy csuda szép kert, pont a kerítés túloldalán, amiről kiáltott, hogy gyerekekkel kellene megtölteni. De soha nem volt benne gyerek, és szemmel láthatóan senki más sem. Így hát a szépsége ellenére magányosnak látszott, ami fájt Jimsnek. Azt *akarta*, hogy Az Illatok Kertjét nevetés töltse be. Elképzelte magát, amint ott futkározik a képzeletbeli játszópajtásaival. Volt ott egy édesanya is – vagy egy idősebb lánytestvér –, vagy legalább egy igazi nagynéni, aki megengedi, hogy átölelje, és még álmában se jutna eszébe bezárni őt hideg, ijesztő árnyékokkal teli, szörnyűséges kék szobákba.

– Úgy érzem – mondta, miközben az orrát az ablaküveghez nyomta –, muszáj bejutnom abba a kertbe, különben megpukkadok.

Augusta néni erre hűvösen csak annyit mondott volna: „Nem használunk ilyen szavakat, James.” De Augusta néni most nem volt ott, hogy meghallhassa.

– Félek, hogy a Nagyon Szép Cica ma nem jön el – sóhajtott Jims. Aztán felragyogott az arca: a Nagyon Szép Cica épp arra jött a pázsiton át. Ő volt az egyetlen élőlény, akit – miközben a madarakat és a pillangókat hajkurászta – Jims valaha is megpillantott a kertben. Jims rajongott azért a macskáért. Koromfekete cica volt fehér mancsokkal és mellénykével, és annyi méltóság szorult belé, mint tíz másikba együttvéve. Jims ujjai bizseregtek a vágytól, hogy megsimogathassa. Jimsnek még azt se engedték meg soha, hogy kiscicája legyen, mert Augusta néni irtózott a macskáktól. A pulykákat meg nem lehet megsimogatni!

A Nagyon Szép Cica a gyönyörű mancsain lépdelve átjött a rózsakertben húzódó ösvényeken, majd kecsesen körülballagta a sziklakertet, és leült egy árnyas helyre egy fenyőfa alá, pont oda, ahol Jims kiláthatott rá két kis nyárfa között. Felnézett, egyenesen Jimsre, és rákacsintott. Legalább is Jims mindig így hitte, és ezt is állította. Az a kacsintás pedig világosan ezt mondta, vagy ezt látszott mondani:

– Ne légy fapofa! Gyere le ide, és játssz velem! Fityisz Augusta nénéd orrára!

Vad, merész, abszurd ötlet villant fel Jims agyában. Vajon megtehetné? Igen! És meg is teszi! Tudta, hogy könnyű lenne. Már sokszor végiggondolta, bár mostanáig még csak nem is álmodott arról, hogy igazából is megtegye. Kireteszteni és kitárni az ablakot, kilépni a fenyőágra, majd arról át egy másikra, ami a kőfal fölé hajlott, és majdnem teljesen leért a földig, aztán leugrani róla a nyárfák alatti pázsit bársonyára – lám, mindössze egyetlen perc műve volt. Egy óvatos, visszafogott örömkialtással Jims már futott is a Nagyon Szép Cica felé.

A macska felkelt, és szándékolt sietséggel visszavonult. Jims utána futott. A macska keresztülsurrant a rózsaoösvényeken, és kicsúszott Jims mohó kezei közül: szívfájdítóan közel volt, és mégis éppen elérhetetlen maradt. Jims mindenről megfeledkezett, kivéve, hogy el kell kapnia a cicát. Félelmetesen nagy öröm töltötte el, amibe pajkos élvezet is vegyült. Megszökött a kék szobából és a benne lakó szellemektől; ott volt az ő illatos kertjében; és túljárt a gonosz, öreg Augusta néni eszén. De el *kell*t kapnia a cicát!

A kandúr átszaladt a pásziton, Jims pedig futott a nyomában, a sűrűn egybenőtt fák homályos sűrűjén keresztül. A fákon túl egy napfényes tavacska következett, melyben úgy sütkezett az öreg kőház, mintha maga is egy óriási szürke macska volna. A tó előtt és mögött is folytatódott a csudaszép, virágba borult kert. A kert közepén álló, terjedelmes bükkfa alatt egy kis teázóasztal állt; az asztalka mellett ülve pedig egy fekete ruhás hölgy olvasgatott.

A macska, miután odacsalogatta Jimset, ahová akarta, leült, és nyalogatni kezdte a mancsait. Látszott rajta, hogy most már kimondottan szeretné, ha elkapnák, de Jimsnek ez már eszébe sem jutott. Nagyon csendesen állt, és a hölgyet nézte. A hölgy akkor még nem vette észre őt, és ő is csak a hölgy profilját láthatta, de azt nagyon szépnek találta. A fejét meseszép kékesfekete hajfonatok koszorúzták. Olyan elragadó volt, hogy Jimsnek megdobbant belé a szíve. Aztán a hölgy felemelte a fejét, az arcát felé fordította, és meglátta őt. Jimset mintha áramütés érte volna. Hát mégsem volt szép! Az arca egyik oldalán ijesztő, vörös sebhely éktelenkedett. A csinos megjelenését egészen elrontotta, amiért, Jims úgy gondolta, nagy kár. Ám az arca báját és különleges, lágytekintetű, szürkés-kék szeme kedvességét semmi nem vehette el. Jims nem tudott visszaemlékezni az édesanyjára, és fogalma sem volt arról, hogyan is nézett ki, de az a gondolata támadt, hogy szerette volna, ha ilyen szeme lett volna neki is. Az első pillanat elmúltával már egyáltalán nem törődött a sebhellyel.

De lehet, hogy az az első pillanat kiült az arcára, mert a hölgy tekintetébe fájdalom vegyült, és mintegy akaratlanul is felemelte a kezét, hogy elrejtse a sebhelyet. Aztán újra elvette, és ültében félig dacosan, félig szomorúan nézett Jimsre.

– Bocsánatot kérek! – mondta a kisfiú ünnepélyes komolysággal. – Nem állt szándékomban bántani a cicáját. Csak játszani szerettem volna vele. *Olyan* nagyon szép cica!

– De honnan kerültél ide? – kérdezte a hölgy. – Már nagyon hosszú ideje nem láttam gyereket ebben a kertben – tette hozzá, mintegy önmagának. A hangja éppolyan kedves volt, mint az arca. Jims arra gondolt, tévedett, amikor mérgesnek tartotta, és nekibátorodott. A féltékenység nem tartozott Jims jellemhibái közé.

– A fal mögötti házból jöttem – mondta. – A nevem James Brander Churchill. Augusta néni bezárt a kék szobába, mert kiborítottam a pudingomat ebéd közben. Gyűlölöm a bezártságot. És úgy volt, hogy ma délután kocsikázni megyek, és fagyaltot eszem; és *lehet*, hogy még moziba is elmehettem volna. Úgyhogy dühbe gurultam. És amikor a maga Nagyon Szép Cicája odajött, és rám nézett, egyszerűen kiléptem az ablakon, és lemásztam.

Egyenesen a hölgy szemébe nézett, és mosolygott. Jimsnek nagyon helyes kis mosolya volt. Kár, hogy nem volt édesanyja, aki kedvét lelhetné benne. A hölgy visszamosolygott.

– Azt hiszem, jól tetted – mondta.

– *Maga* nem zárna be egy kisfiút, ha lenne magának, ugye? – kérdezte Jims.

– Nem, nem, kicsi szívem, én nem zárnék. – Úgy mondta ezt, mintha szörnyen fájna neki valami. Aztán újra udvariasan mosolygott.

– Van kedved idejönni és leülni? – tette hozzá, miközben kihúzott egy széket az asztal mellől.

– Köszönöm, de szívesebben ülök inkább itt – mondta Jims, miközben lehuppant a földre a hölgy lába mellett. – Akkor talán idejön majd hozzám a cicája.

A kandúr azon nyomban ott is termelt, és a fejével Jims térdéhez dörgölözött. Jims élvezettel megsimogatta: milyen pompás érzés volt megérinteni a pihe-puha bundáját és a bársonyos, kerek fejét!

– Szeretem a cicákat – magyarázta Jims –, de egy pulykán kívül nincs más háziállatom. Ez egy olyan Nagyon Szép Cica! Mi a neve, kérem?

– Fekete Herceg. Szeret engem – mondta a hölgy. – Mindig odajön az ágyamhoz reggelente, és úgy ébreszt fel, hogy megsimogatja az arcomat a mancsával. *Őt* nem érdekli, hogy csúnya vagyok.

A szavaiból olyan keserűség áradt, amit Jims nem értett meg.

– De maga nem csúnya – mondta.

– Jaj, *dehogyan* nem vagyok csúnya! Csúnya vagyok! – kiáltott keservesen. – Nézz csak rám! Ide, rám! Nem fáj, amikor rám nézel?

Jims komolyan és szenvtelenül nézett rá. – Nem, nem fáj – válaszolta. – Csöppet se – tette hozzá, miután egy kicsit jobban átvizsgálta az érzéseit.

A hölgy egyszerre csak gyönyörű kacagásban tört ki. Az ép orcáján halvány rózsapír jelent meg.

– James, elhiszem neked, hogy komolyan mondtad.

– Még szép, hogy komolyan mondtam. És, ha nem bánja, kérem, szólítson Jimsnek! Senki nem hív Jamesnek Augusta néni kivül. *Ő* nem az igazi nagynéném. *Ő* csak Walter bácsi féltestvére. *Walter bácsi* viszont igazi nagybátyám.

– *Ő* hogy szólít téged? – kérdezte a hölgy. – Miközben feltette a kérdést, félrenézett.

– Ja, Jimsnek, amikor eszébe jutok. Nem túl gyakran jutok eszébe. Túl sok a beteg gyerek, akire gondolnia kell. Walter bácsit egyedül csak a beteg gyerekek érdeklik. Mr. Burroughs azt mondja, *ő* a tartomány legnagyobb gyerekorvosa. Csak nőgyűlölő.

– Ezt honnan tudod?

– *Ó*, hát hallottam, amikor Mr. Burroughs mondta. Tudja, Mr. Burroughs a házi tanítóm. Kilenctől egyig tanulok vele. Nem engedik, hogy iskolába járjak. Én szeretnék, de Walter bácsi úgy gondolja, még nem vagyok eléggé megerősödve. Bár jövőre, amikor tíz éves leszek, már megyek az iskolába. Most vakáción vagyok. Mr. Burroughs mindig elutazik június elsején.

– És az hogy volt, amikor azt mondta neked, hogy a nagybátyád nőgyűlölő? – tartott ki a hölgy az előző téma mellett.

– *Á*, nem nekem mondta. Az egyik barátjával beszélgetett. Azt hitte, hogy a könyvemet olvasom. Úgy is volt, de közben hallottam mindent. Az sokkal érdekesebb volt, mint a könyvem. Walter bácsi eljegyzett egy hölgyet még réges-régen, fiatalkorában. Ördögien csinos egy nő volt!

– Jaj, Jims!

– Mr. Burroughs mondta így. Én csak *őt* idéztem – mondta Jims könnyedén. – És Walter bácsi egyszerűen rajongott érte. És a hölgy egyik napról a másikra szó nélkül faképnél hagyta: Mr. Burroughs így mesélte. Szóval ezért gyűlölte Walter bácsi a nőket. Nem csoda, igaz?

– Gondolom, nem az – mondta a hölgy egy sóhaj kíséretében. – Éhes vagy, Jims?

– Igen, az vagyok. Tudja, a puding kiborult. De honnan tudta, hogy éhes vagyok?

– Jaj, a fiúk régen is mindig éhesek voltak, az én időmben! Csak azt gondoltam, azóta nem változtak. Szólok Marthának, hogy hozzon ki valamit enni, és megesszük itt a fa alatt. Te itt ülsz majd, én meg ott. Jims, én már olyan régen nem beszélgettem kislányokkal, hogy nem vagyok benne biztos, hogy tudom, hogyan kell.

– Tudja, hogyan kell, eliheti – biztosította felőle Jims. – De hogyan szólítsam, kérem?

– A nevem Miss Garland – mondta a hölgy egy kicsit tétovázva. De látta, hogy a név nem jelent Jims-nek semmit. – De azt szeretném, ha Miss Averynek szólítanál. Avery a keresztnévem, és mostanában soha nem hív így senki. És most mit szólnál egy kis mulatsághoz? Mozit nem ajánlhatok fel neked, és félek, fagyaltom sincs. Bár az lehetett volna, ha előre tudom, hogy jössz. De azt hiszem, Martha talál majd valami fogadra valót.

Egy nagyon idős asszony, aki álmélkodva nézett Jimsre, kijött megteríteni az asztalt. Jims azt gondolta, olyan öreg, mint Matuzsálem. De nem foglalkozott vele. Fekete Herceggel kergetőzött, mialatt elkészült az uzsonna, és újra meg újra meghempergette a fűben az elragadtatott cicát. Felfedezett egy illatos gyógynövénykertet egy távoli sarokban, és egészen odáig volt a gyönyörűségtől. Akkor hát ez igazán Az Illatok Kertje volt!

– Jaj, olyan szép itt! – mondta Miss Averynek, aki csak ült, kedves szemében sóvárgó tekintettel, Jims mulatása láttán. – Bárcsak gyakran eljöhetnék!

– Miért ne jöhetnél? – kérdezte Miss Avery.

Cinkos pillantást váltottak.

– Eljöhetnék, valahányszor csak Augusta néni bezár a kék szobába – mondta Jims.

– Igen – mondta Miss Avery. Aztán nevetni kezdett, és kitérte a karjait. Jims már repült is felé. A karjait Miss Avery nyaka köré fonta, és megcsókolta az arca sebhelyes felét.

– Jaj, bárcsak *maga* lenne a nagyném! – mondta.

Miss Avery hirtelen ellökte magától. Jims rettenetesen megijedt, hogy megbántotta valamivel. De Miss Avery megfogta a kezét.

– Mi csak jó pajtások leszünk, Jims – jelentette ki. – Elvégre az jobb is, mintha rokonok lennénk. Gyere, uzsonnázzunk!

És afelett a pazar uzsonnaasztal felett életre szóló barátságot kötöttek. Mint akik öröktől fogva ismerik egymást, és örökké ismerni is fogják. Fekete Herceg közöttük foglalt helyet, és apró falatkákat juttattak neki. Annyi finomság volt az asztalon, és nem volt senki, aki azt mondta volna: „Már eleget ettél, James.” James addig evett, amíg csak *ő* nem gondolta úgy, hogy elég volt neki. Ha Augusta néni most látta volna, azt hitte volna, hogy halálra tömi magát.

– Azt hiszem, vissza kell mennem – sóhajtott Jims. – Fél óra múlva vacsora van nálunk, és Augusta néni eljön, hogy kivigyen magával.

– De eljössz máskor is?

– Igen, amint újra bezár. És ha nem zár be elég hamar, akkor olyan rossz leszek, hogy kénytelen leszek rá.

– Mostantól fogva mindig megterítek neked is az uzsonnaasztalon, Jims. És amikor nem leszel itt, úgy teszek, mintha itt volnál. És amikor nem tudsz eljönni, írj nekem egy levelet, és hozd magaddal, amikor eljössz.

– Viszontlátásra! – mondta Jims. Felemelte a hölgy kezét, és megcsókolta. Olvasott egy ifjú lovagról, aki így tett, és mindig úgy gondolta, megteszi majd *ő* is, ha valaha alkalma nyílik rá. De ki is álmodozhatna arról, hogy kezet csókoljon Augusta néninek?

– Te drága, mókás kisfiú! – mondta Miss Avery. – Gondolkodtál már azon, hogyan jutsz vissza? El tudod érni azt a fenyőágot a földről?

– Talán felugorhatok rá – válaszolta Jims bizonytalanul.

– Attól tartok, nem menne. Adok neked egy sámlit, amire ráállhatsz. Csak hagyd ott, hogy később is hasznát vehesd! Viszontlátásra, Jims! Jims, két órával ezelőtt még azt sem tudtam, hogy van a világon egy olyan ember, mint te ... és most szeretlek... szeretlek.

Jims szívét forró öröm járta át. Mindig arra vágyott, hogy szeressék. És nem volt egy teremtett lélek se, aki szerette volna: ebben biztos volt; kivéve a pulykája, és egy pulyka szeretete nem valami kielégítő, bár a semminél még az is jobb. Magasztos boldogságban vitte át a sámliját a gyepen. Felmászott a fenyőfáján, bement az ablakon át, és az elragadtatás kábulatában kuporodott össze az ablakpárkányon. A kék szoba homályosabb volt, mint valaha, de most ügyet se vetett rá. Odaát, Az Illatok Kertjében bőven akadt barátság, nevetés és idill. Jims számára az egész világ megváltozott.

Attól fogva Jims szégyentelenül kettős életet élt. Valahányszor csak bezárták a kék szobába, Az Illatok Kertjébe szökött. És meglehetősen gyakran bezárták oda, mert lévén, hogy Mr. Burroughs távol volt, igen sokszor keveredett rosszaságba, ahogyan Augusta néni megfogalmazta. Emellett az volt a szomorú igazság, hogy Jims most már nem igyekezett annyira jónak lenni. Úgy gondolta, többet ér azzal, ha rosszul viselkedik, és bezárják. Annyi bizonyos, hogy azért mindig vegyült egy kis öröm az örömébe. Az a balsejtelem gyötörte, hogy Augusta néni netán megengesztelődik, és eljön vacsora előtt, hogy kiengedje őt a kék szobából.

„És az csak olaj lenne a tűzre” – mondta Jims.

Ennek ellenére csodás nyara volt, és olyan szépen kiiperedett azon az új koszon, amit a szeretet és a társaság nyújtott neki, hogy Walter bácsi, akinek most kevesebb beteg gyermek foglalta le a gondolatait, mint általában, meghökkenve nézett rá, és így szólt:

– Augusta, ez a fiú napról napra erősebb lesz! Jó színben van, és a szeme is egyre inkább olyan, amilyennek egy kisfiú szemének lennie kell. A végén még férfit faragunk belőled, Jims!

– Lehet, hogy egyre erősebb lesz, de egyre rosszabb is – válaszolta mogorván Augusta néni. – Sajnálattal közlöm, Walter, hogy nagyon komisz a viselkedése.

– Hiszen mindannyian voltunk egyszer fiatalok! – jegyezte meg Walter bácsi elnézően.

– *Te is?* – kérdezte Jims teljesen elképedve.

Walter bácsi elnevette magát:

– Talán aggastyánnak tartasz, Jims?

– Azt nem tudom, mi az, hogy aggastyán. De őszül a hajad, és fáradtak a szemeid – válaszolta Jims hajthatatlanul.

Walter bácsi újra felnevetett, odadobott Jimsnek egy negyeddollárost, és kiment.

– A nagybátyád még csak negyvenöt éves, és ereje teljében van – mondta fagyosan Augusta néni.

Jims a szobán átszaladva az ablaknál termett, és úgy tett, mintha ki akarna nézni rajta, és közben szánt szándékkal levert egy virágcserepet. Így hát a kék szobába száműzték, ahonnan Az Illatok Kertjébe jutott. Itt pedig Miss Avery csodaszép szeme szeretettel nézett vissza rá; Fekete Herceg volt a vidám játszópajtása, és az öreg Martha saját kedvére dédelgette és kényeztette őt.

Jims soha nem kérdezősködött, de nyílt eszű kis fickó volt, és egyik mozaikdarabkát a másikhoz illesztve egész sok mindent kitalált a régi kőház lakóiról. Miss Avery soha nem ment sehová, és hozzá se járt senki. Teljesen egyedül élt két öreg cseléddel: egy férfival és egy nővel. E két személy és Jims kivételével húsz éve nem látta őt senki. Jims nem tudta, miért, de úgy gondolta, hogy az arcán lévő sebhely miatt.

Soha nem tett rá utalást, de aztán egyik nap Miss Avery maga mondta el neki, mitől lett ilyen az arca.

Leejtettem egy lámpást, a ruhám tüzet fogott, és megégett az arcom, Jims. Visszataszító lettem miatta. Azelőtt szép voltam – nagyon szép. Mindenki azt mondta. Gyere be, és megmutatom a képemet!

Bevezette a nagy szalonba, ahol mutatott neki egy képet, amely a két magas ablak között lógott a falon. Fiatal lányt ábrázolt, fehér ruhában. Rózsapíros bőrével és nevető szemeivel minden bizonnal elragadó volt. Jims józan komolysággal nézte a festményt, kezével a nadrágja zsebében, fejét oldalra billentve. Aztán Miss Averyre pillantott.

– Akkor csinosabb volt, igen – mondta pártatlanul –, de a mostani arcát sokkal, de sokkal jobban szeretem.

– Jaj, Jims, az nem lehet! – ellenkezett Miss Avery.

– Pedig igen – ragaszkodott a véleményéhez Jims. – Most kedvesebbnek és rendesebbnek látszik.

Ez a megfogalmazás állt a legközelebb ahhoz, amit Jims érzett, amikor a képre nézett. A fiatal lány szép volt, de az arca kissé rideg. Látszott rajta a büszkeség, a hiúság és egyfajta pökhendiség is, amit nyilván a nagy szépség tudata váltott ki belőle. Miss Avery arcán ezek egyikének se volt nyoma – semmi mást nem lehetett leolvasni róla, mint kedvességet, gyengédséget és epekedő anyai ragaszkodást, amely Jims apró lényének minden porcikájában viszonzásra talált. Hogy’ szerették egymást ők ketten! És mennyire megértették a másikat! *Szeretni* könnyű, ezért megszokott dolog. De *megérteni*? Micsoda ritka kincs az! És jaj, de jókat mulattak együtt! Karamellát készítettek. Jims mindig is vágyódott rá, hogy karamellát készíthessen, de Augusta néni makulátlan konyháját és serpenyőit nem lehetett ezzel megszentelteleníteni. Tündérmeséket olvastak együtt. Mr. Burroughs mindig is helytelenítette a tündérmeséket. A pázsiton szappanbuborékot fújtak, és nézték, ahogyan a buborékok mesebeli léghajóként szálltak tova a kert és a gyümölcsös felett. A bükkfa alatt káprázatos uzsonnákat rendeztek. Fagylaltot készítettek maguknak. Jims még a lépcsőkorláton is lecsúszhatott, amikor úgy hozta a kedve. És alkalmanként egy-két illetlen kifejezést is kipróbálhatott anélkül, hogy bárki is belehalt volna a borzadályba. Úgy tűnt, hogy Miss Averyt ez egy cseppet se zavarja.

Eleinte Miss Avery komor, sötét ruhákat hordott. De aztán egy nap Jims csinos, halvány kankalinsárga selyemruhában talált rá. Nagyon régi és ódivatú ruha volt, de Jims nem tudta ezt. Elragadtatva ugrándozott körülötte.

– Ebben jobban kedvelsz? – kérdezte szomorkásan Miss Avery.

– Mindegy, mit vesz fel, én ugyanúgy kedvelem magát – jelentette ki Jims. – De ez a ruha rettentően csinos!

– Szeretnéd, ha élénk színeket hordanék, Jims?

– Naná, hogy szeretném! – vágta rá határozottan Jims.

Ezek után mindig ilyen ruhákat viselt: rózsaszínt, halvány sárgát, kéket és fehéret. És megengedte Jimsnek, hogy tündöklő hajkoronáját virágkoszorúkkal ékesítse. Ő pedig nagyon értette a módját a koszorúfonásnak. Miss Avery egy kis aranygyűrűn kívül – ami mindig rajta volt, és két egymásba fonódó kezét ábrázolt – más ékszert soha nem viselt.

– Egy barátom adta nekem régen, amikor még iskolások voltunk – mesélte egyszer Jimsnek. – Soha nem veszem le se éjjel, se nappal. Azt akarom, hogy amikor meghalok, ebben temessenek el.

– Maga nem halhat meg, amíg én élek! – mondta rémülten Jims.

– Jaj, Jims, ha mi ketten együtt *élhetnénk*, semmi más nem számítana! – mondta sóvárogva Miss Avery. – Jims...Jims...olyan keveset látlak! Nemsokára iskolába mész, én pedig elveszítelek.

– Ki kell eszelnem valamit, hogy ezt megakadályozzam! – kiáltotta Jims. – Nem hagyom! Nem hagyom! – De azért elszorult a szíve.

Egyik nap Jims ismét kisurrant a kék szobából, le a fenyőfán, majd át a pázsiton: az arcát könnyek áztatták.

– Augusta néni megöli a pulykát! – zokogta Miss Avery karjában. – Azt mondja, nem vesződik tovább vele, mert már öreg, és le kell vágni. És az a pulyka az egyetlen barátom az egész világon, leszámítva magát. Jaj, ezt *nem bírom* elviselni, Miss Avery!

Másnap Augusta néni közölte vele, hogy a pulykát eladták, és az illető elvitte. Jims szenvedélyes sírásban tört ki, és lázadozott, így azon nyomban a kék szoba börtönébe zárták. Pár perccel később egy zokogó fiú vetette át magát a fák sűrűjén, aztán egyszerre csak megtorpant. A bükkfa alatt Miss Avery olvasgatott, Fekete Herceg a térdén szundikált, és a pázsi-

ton egy nagy, fenséges, bronzvörös pulykakakas parádézott, ide-oda forgatva legyezőszerű farktollait.

– Az én pulykám! – kiáltotta Jims.

– Igen. Martha elment a nagybátyád házához, és megvette. Ne félj, téged nem árult el! Annyit mondott Nancy Jane-nek, hogy szeretne egy pulykát, és mivel látta, hogy náluk odaát van egy, úgy gondolta, esetleg megvehetné. Látod, itt a kedvenced, Jims, és itt is fog élni, amíg csak ki nem múlik végelgyengülésben. És más valamit is tartogatok neked: Edward és Martha tegnap mentek el érte a Murray kennelhez a folyó túlsó partjára, és elhozták neked.

– Csak nem egy kutya? – kiáltott fel Jims.

– De igen: egy édes kicsi buldog kölyök. Ő csakis a tiéd lesz, Jims. Az az egyedüli kikötésem, hogy békítsd össze Fekete Herceggel.

Ez volt aztán a feladat! De Jims sikerre vitte. Azután egyhónapnyi tökéletes boldogság következett. Legalább heti háromszor szerét ejtették, hogy együtt lehessenek. Jims érezte, hogy az egész túl szép ahhoz, hogy igaz legyen. Hamarosan történni fog valami, ami tönkreteszi. Csak *tegyük fel*, hogy Augusta néni szíve meglágyul, és felhagy a büntetésekkel! Vagy, mondjuk, hirtelen rájön, hogy Jims már túl nagy ahhoz, hogy bezárják! Jims elkezdte visszafogni magát az evésben, nehogy túl gyorsan nőjön. De akkor Augusta néni aggódni kezdett az étvágytalansága miatt, és azt javasolta Walter bácsinak, hogy küldjék el vidékre, amíg el nem múlik a nagy meleg. Jims most nem akart volna vidékre menni, hiszen máshová húzta a szíve. Muszáj volt hát újra ennie, még ha úgy nőtt is tőle, mint a bolondgomba. Olyan nyomasztó volt az egész!

Walter bácsi vizslató szemekkel nézett rá.

– Nekem úgy tűnik, hogy egész jó bőrben vagy, Jims. Szeretnél vidékre menni?

– Nem, kérem.

– Boldog vagy, Jims?

– Időnként.

– Egy kisfiúnak mindig boldognak kéne lennie, Jims.

– Ha lenne anyukám, és valaki, akivel játszhatnék, az is lennék.

– Én megpróbáltam anyád helyett anyád lenni, Jims – mondta Augusta néni megbántva. Aztán Walter bácsihoz szólt:

– Egy fiatalabb nő valószínűleg jobban megértené őt. És érzem azt is, hogy túl sok nekem ezt a nagy helyet rendben tartani. Szívesebben mennék vissza inkább a régi otthonomba. Ha már régebben megnősültél volna, Walter, mint ahogyan kellett volna is, Jamesnek lenne édesanyja és néhány unokatestvére, akikkel együtt játszhatna. Mindig is ez volt a véleményem.

Walter bácsi megráncolta a homlokát, és felállt a helyéről.

– Csak mert egy nő elárult, az még nem ok arra, hogy tönkretedd az életedet! – folytatta Augusta néni kíméletlenül. – Tartottam a számat hosszú éveken keresztül, de most megmondom a véleményemet. És nem fogok kertelni. Meg kellene nősnöd, Walter! Még elég fiatal vagy, és tartozol ennyivel a nevednek is!

– Hát ide figyelj, Augusta! – mondta Walter bácsi szigorúan. – Egyszer szerettem egy nőt. Azt hittem, ő is szeret. De egy nap visszaküldte a jegygyűrűmet, és mellé egy üzenetet, miszerint már nem szeret, és, hogy meg ne próbáljak még egyszer az arcára nézni. Nos, hát én engedelmesskedtem neki, ez minden.

– Volt abban az egészben valami furcsa, Walter. Bizonyítja az is, ahogyan azóta él. Úgyhogy nem szabad, hogy ez megkeserítsen a többi nő iránt!

– De én nem keseredtem meg a többi nő iránt! Szamárság azt állítani, hogy nőgyűlölő vagyok. De ez a rossz tapasztalat képtelenné tett rá, hogy más nőt megszeressek.

– Ami azt illeti ez nem a legmegfelelőbb beszédtema egy gyerek fülének – mondta Augusta néni, miután észbe kapott. – Jims, menj ki!

Jims még a fél fülét is odaadta volna érte, ha a másikkal tovább figyelhetett volna. Mégis engedelmesen távozott.

Aztán éppen másnap bekövetkezett, amitől addig rettegett.

Augusztus első napja volt, és nagy-nagy hőség. Jims későn jött ebédelni: Augusta néni lekorholta miatta, Jims pedig – előre megfontolt szándékkal – gonosz öregasszonynak nevezte. Azelőtt soha nem pimaszkodott Augusta nénnel. De már három napja nem látta Miss Averyt, Fekete Herceget és Nipet, és kétségbeesett lépésre szánta el magát. Augusta néni rákvörös lett dühében, és egész délutánra szobafogságra ítélte Jimset a kék szobában.

– És elmondom a nagybátyádnak is, amikor hazajön! – tette hozzá.

Ez szíven ütötte Jimset, mert nem akarta, hogy Walter bácsi szemtelennek tartsa őt. De amint Az Illatok Kertjén át a bükkfához szaladt, már meg is feledkezett minden aggodalmáról. Ott aztán megállt, mintha szíven találta volna egy puskagolyó. A bükkfa alatt ott feküdt a fűben az ő Miss Averyje, falfehéren, hidegen és némán: meghalt, biztosan meghalt!

Legalábbis Jims azt gondolta, halott. Beszáguldott a házba, mint aki megbolondult, és Martha után kiáltott. Senki nem felelt. Jimset émelyítő félelem rohanta meg, amikor emlékezetébe idézte, hogy Martha és Edward épp aznap mentek el, hogy meglátogassák egy nővérüket. Vaktában újra átrohant a pázsiton, majd ki az oldalsó kapun, amelyen azelőtt soha nem lépett át, onnan pedig az utcán futott le hazáig. Walter bácsi éppen akkor nyitotta ki az autója ajtaját.

– Walter bácsi! Gyere! Gyere! – zokogta Jims, miközben kétségbeesetten kézen ragadta. – Miss Avery meghalt! Meghalt! Jaj, gyere gyorsan!

– *Ki* halt meg?

– Miss Avery. Miss Avery Garland. Odaát fekszik a kertjében a fűvön. És annyira szeretem, hogy én is meghalok. Jaj, Walter bácsi, *gyere már!*

Walter bácsi úgy nézett, mintha lenne néhány kérdése, de aztán nem mondott semmit. Furcsa arccal Jims után sietett. Miss Avery még mindig ott feküdt. Amikor Walter bácsi meglátta a nagy, vörös sebhelyet, ijedten felkiáltott, és visszahőkölt.

– Meghalt? – zihálta Jims.

– Nem – mondta Walter bácsi, miközben újra lehajolt. – Nem, csak elájult, Jims. Erőt vett rajta a hőség, azt hiszem. Segítségre lesz szükségem. Menj, és hívj ide valakit!

– Ma senki sincs itthon – közölte Jims, akin akkora örömhullám söpört végig, hogy remegni kezdett tőle, mint a nyárfalevél.

– Akkor menj haza, és szólj át telefonon Mr. Loringékhoz! Mondd meg nekik, hogy néhány percre ide kéretem azt az ápolónőt, aki ott van náluk!

Jims teljesítette a megbízatást. Walter bácsi és az ápolónő bevitték Miss Averyt a házba, aztán Jims visszament a kék szobába. Olyan boldogtalan volt, hogy nem érdekelt, hol is van. Azt kívánta, hogy valami tényleg ráugorjon az ágy alól, és véget vessen az életének. Most mindenre fény derült, és soha nem látja viszont Miss Averyt. Jims nagyon csendesen feküdt az ablakpárkányon. Még csak nem is sírt. Elérkezett élete első olyan bánatához, ami túl mély volt ahhoz, hogy megkönnyezze.

„Az az érzésem, hogy valaki elátkozott, még amikor megszülettem” – gondolta szegény Jims.

* * *

Odaát a kórházban Miss Avery a szobájában feküdt a díványon. Az ápolónő már elment, Dr. Walter pedig ott ült mellette, és nézte őt. Előrehajolt, és elhúzta a kezét, amellyel Miss Avery az arcán lévő sebhelyet takargatta. Először a kicsi aranygyűrűt nézte a kezén, azután a sebhelyet az arcán.

– Ne! – mondta Miss Avery nyomorúságosan.

– Avery! Miért tetted? ...*Miért* tetted?

– Jaj, hiszen tudod. Most már tudnod kell, Walter.

– Avery, képes voltál összetörni a szívemet és tönkretenni az életemet – és a sajátodat – pusztán azért, mert sebhelyes lett az arcod?

– Nem tudtam volna elviselni, hogy csúnyának láss – nyöszörögte Miss Avery. – Olyan büszke voltál a szépségedre! Én... én... úgy gondoltam, hogy nem tudnál szeretni többé. Nem tudtam elviselni a gondolatot, hogy amikor a szemedbe nézek, irtózatot lássak benne.

Walter Grant közelebb hajolt.

– Nézz a szemembe, Avery. Látsz benne irtózatot?

Averynek kényszerítenie kellett magát, hogy felnézzen. Amit látott, forró bíborpírral borította be az arcát.

– Olyan gyengének és felszínesnek gondoltad a szerelmemet, Avery – kérdezte szigorúan – , hogy biztosra vetted: egy csapásra elmúlik, csak mert folt esett a szépségeden? Azt hitted, *ettől* majd megváltozom? A te szerelmed irántam csak ennyit ért?

–Nem... Nem... – zokogta. – Életem minden pillanatában szerettelek, Walter. Jaj, ne nézz rám ilyen szigorúan!

– Ha legalább elmondtad volna nekem! – szólt Walter. – Annyit írtál, hogy ne próbáljak meg még egyszer az arcodra nézni. És azt mondták, hogy elmentél. Visszaküldted a gyűrűmet.

– A régit megtartottam – szólt közbe Avery, a kezét kinyújtva. A legelsőt, amit csak valaha nekem adtál. Emlékszel, Walter? Még gyermekkorunkban.

– Megfosztottál mindentől, amiért érdemes volt élnem, Avery. Csodálod, hogy megkeseredett ember lett belőlem?

– Hibáztam. Hibáztam – zokogta. – Hinnem kellett volna benned. De nem gondolod, hogy én is megfizettem a tévedésemért? Bocsáss meg nekem, Walter! Már túl késő jóvátenni, mégis – bocsáss meg nekem!

– *Csakugyan* túl késő lenne? – kérdezte komoran Walter.

Avery a sebhelyre mutatott.

– El tudnád viselni, hogy minden nap ezzel nézz szembe az asztalnál? – kérdezte keserűen.

– Igen, ha vele együtt a gyönyörű szemeidet és a mosolyodat is láthatnám, amit úgy szeretek, Avery – válaszolta szenvedélyesen Walter. Jaj, Avery, én *téged* szerettelek, nem a külsődet! Jaj, milyen bolond voltál! Bolond és beteges! Mindig túlértékelted a szépség jelentőségét, Avery. Ha csak sejthettem volna, mi az igazság! Ha tudtam volna, hogy végig itt voltál ez alatt a sok év alatt! Na de hallottam még régen egy mendemondát arról, hogy férjhez mentél, Avery. Ha tudtam volna az igazat, eljöttem volna hozzád, és *tettem* volna róla, hogy észre térj.

Avery kuncogott egyet a gyenge zárszón. Ez annyira olyan volt, mint a régi Walter. Aztán könnybe lábadt a szeme, amint Walter a karjaiba vette.

* * *

A kék szoba ajtaja kitárult. Jims nem nézett fel. Persze csak Augusta néni lehetett az, és naná, hogy hallotta már az egész történetet.

– Jims, fiacskám!

Jims felemelte boldogtalan kis tekintetét. Walter bácsi volt az, de egy másik Walter bácsi: egy nevető szemű Walter bácsi, aki az ifjúság különös fényében ragyogott.

– Szegény kicsi, magányos jószág! – mondta váratlanul Walter bácsi. – Jims, szeretnéd, ha Miss Avery ide jönne hozzánk, mindig velünk élne, és az igazi nagynénéd lenne?

– Szent Habakuk! – szólt Jims, átszellemülve egyetlen másodperc alatt. – Hát ez lehetséges volna?

– Sőt mi több: most már bizonyos. És ez neked köszönhető – mondta Walter bácsi. – Átmehetsz hozzá egy kis időre, és meglátogathatod. De nehogy lyukat beszélj a hasába! Még gyenge. És intézkedj a feladataidról odaát! Aggódik, mert a buldog és a pulyka nem kapott enni. És Jims,...

De Jims már lendült is lefelé a fenyőfáról, és rohant át Az Illatok Kertjén.

Lucy Maud Montgomery élete

1874 november 30-án született a kanadai Prince Edward-szigeten található Cliftonban (Új-London) Hugh John Montgomery és Clara Woolner MacNeill gyermekeként. Apai ükapja, Hugh Montgomery Skóciából emigrált a Prince Edward-szigetre 1769-ben, anyai ükapja, John MacNeill pedig Argyleshire-ből települt át ide 1775-ben.

1876 szeptemberében édesanyja, Clara Montgomery tüdőgyulladásban meghal. Édesapja röviddel ezután a saskatchewan Prince Albertbe költözik. Lucy Maudot a Cavendishben élő nagyszülei, Alexander és Lucy MacNeill gondjaira bízta.

1880-ban Lucy megkezdte az iskolai tanulmányait Cavendishben.

1882-ben MacNeillék két kosztost vesznek magukhoz: a nyolc éves Wellington és a hét éves Dave Nelsont, akik 1885-ig laknak a családdal.

1884-ben megírja első, Ősz című versét. Ekkoriban kezd el naplót írni is, amivel aztán ötvenöt éven át nem is hagy fel. Az Alpok ösvénye című művében így ír erről:

„Nem emlékszem olyan időszakra, amikor ne írtam volna, vagy ne akartam volna írással foglalkozni. Az írás mindig is a legfőbb életcélom volt... Fáradhatatlan kis firkász voltam, amiről, ó fájdalom, réges-rég porrá égetett kézirat-kötegek tettek tanúbizonyságot. Létezésem minden apró mozzanatát papírra vettem.” (52. oldal)

1890 augusztusában elkíséri Montgomery-nagyapját Prince Albertbe, ahol meglátogatják édesapját és új feleségét (Mary Ann MacRae, akivel 1887-ben kötött házasságot), valamint lányukat, Katie-t, és fiukat, Bruce-t. Lucy itt is marad egész télen. Édesapja új házasságából később még két gyermek születik: Hugh és Ila May.

1890. november 26-án megjelenik On Cape Le Force (A Le Force-foknál) című verse a charlottetowni Daily Patriot magazinban.

1891 februárjában a Montreal Witness megjelenteti a The Wreck of The Marco Polo (A Marco Polo roncsa) című elbeszélését, amelyet márciusban a charlottetowni *Daily Patriot* is lehoz.

1891 júniusában A Western Eden címmel egy leíró cikke jelenik meg Saskatchewanról a Prince Albert Times-ban, amelyet később több nyugati lap is közzé tesz.

1891. szeptember 4-én visszatér Cavendishbe, és a telet Annie nénikéjével és John Campbell bácsikájával tölti Park Cornersben.

1893-'94-ben a charlottetowni Prince of Wales Főiskolára jár, és tanítói képesítést szerez.

1894-'95-ben Bidefordban (Prince Edward-sziget) tanít, ahol a metodista parókián kap szállást.

1895-'96-ban a halifaxi Dalhousie Főiskolára jár, ahol Archibald MacMechan szárnyai alatt angol nyelvet és irodalmat hallgat. Egyetlen hét leforgása alatt három művét is elfogadják a lapok: egy novelláját, egy esszéjét és egy versét. A Portia: tanulmány című esszéjét kiválasztják az 1896. június 9-én az operaházban megtartott diplomaosztó ünnepségen való felolvasásra. Az Egy lány helye a Dalhousie Főiskolán című esszéjét pedig a Halifax Herald teszi közzé 1896 áprilisában.

1896-'97-ben a belmonti iskolában tanít a Prince Edward-szigeten.

1897-'98-ban a Prince Edward-szigeti Lower Bedeque-ben tanít. 1898 márciusában meghal MacNeill nagyapja. Ekkor Lucy Maud visszatér Cavendishbe, hogy a nagyanyja támasza legyen.

Az elkövetkező három évben (**1898-tól 1901-ig**) a helyi postahivatalban segédkezik, vezeti a háztartást, és ír. 1901-re már elfogadható jövedelemre tesz szert az írásból, és neves magazinokban jelennek meg a munkái.

1900. január 16-án az édesapja is meghal tüdőgyulladásban.

1901 őszén Halifaxba költözik, és állást vállal a *Daily Echo* nevű lapnál, amely a halifaxi Chronicle esti kiadása. Ő a Közösségi Levelek oldal szerkesztője, mely levelek némelyikét ő maga írja. Ezen kívül saját rovatot vezet A vacsoraasztal mellett címmel, Cynthia álnéven.

1902-ben visszatér a nagyanyja otthonába, Cavendishbe, és folytatja az írást.

1903-ban találkozik először jövődöbéli férjével, Ewen MacDonald tiszteletessel, aki református lelkész Cavendishben.

1904 tavaszán hozzáfog az Anne otthonra talál című regénye megírásához, amit 1905 októberében be is fejez. Néhány kiadó visszaküldi neki a könyvet, ezért egy időre elteszi azt egy fiók mélyére.

1906-ban eljegyzést köt Ewen MacDonald tiszteletessel. A pár nem tud azonnal összeházasodni, mivel Montgomery korábban ígéretet tett a nagyanyjának, hogy vele marad.

1907-ben a bostoni L.C. Page vállalja az Anne otthonra talál kiadását, ami 1908-ban meg is történik.

1909-ben kiadják az Anne az élet iskolájában című regényét.

1910-ben kiadják a Kilmeny of the Orchard (Kilmeny, a gyümölcsöskert úrnője) című regényét, amelyet néhány évvel korábban írt, és más cím alatt folytatásokban már megjelentetett egy amerikai magazinban.

1911-ben megjelenik A mesélő lány című regénye. Márciusban meghal MacNeill-nagymama, és az író Park Cornersbe költözik nagybátyjához, John Campbellhez. Július 5-én házasságot kötnek Ewen MacDonald tiszteletessel, majd nászútra mennek a Brit-szigetekre. Szeptemberben az Ontarióbeli Leaskdale-be költöznek, ahol MacDonald tiszteletes már 1910 márciusa óta református lelkész. Berendezkednek a parókián. A Kanadai Női Sajtóklub (Canadian Women's Press Club) torontói ágazatának fogadásán Lucy Maud találkozik egy másik fiatalasszonnyal, Mrs. Donald McGregorral (Marian Keith), aki szintén friss házas, és hozzá hasonlóan négy regénye jelent meg addig. Életre szóló barátságot kötnek.

1912. július 7-én megszületik fia, Chester Cameron. Ebben az évben jelenik meg nyomtatásban az Avonlea-i krónikák című kötete, amely magazinokból kigyűjtött elbeszéléseket tartalmaz.

1913-ban kiadják Az arany út című regényét.

1914. augusztus 13-án megszületik második gyermeke, Hugh, aki mindössze egyetlen napig él.

1915-ben megjelenik az Anne válaszüton című regénye. Október 7-én pedig világra jön harmadik fia, Stuart.

1916-ban publikálja A világítótorony őre és más versek című – első és egyetlen – verseskötetét.

1917-ben kiadják az Anne férjhez megy című regényét.

1919-ben megjelenik az Anne és a Szivárvány-völgy című regénye.

1920-ban az L.C. Page Montgomery engedélye nélkül kiadja az Avonlea-i krónikák 2 című kötetet, amely magazinokban korábban már megjelent elbeszélések gyűjteménye. Ezt egy kilenc éven tartó per követi, amely Montgomery pernyertességével végződik, aki azonban csak csekély összegű kártérítést kap.

1921-ben a könyvesboltok polcaira kerül az Anne gyermekei a háborúban című regénye. Ezzel egyidejűleg Hollywoodi némafilm készül az Anne otthonra talál alapján, amely az Egyesült Államokban játszódik. Az író ezúttal sem részesül tiszteletdíjban.

1923-ban kiadják az Emily of New Moon című, a leginkább önéletrajzi ihletésű regényét. (A könyv Magyarországon két kötetben jelent meg: Emily – A tűzpróba és Emily – Barátságok címen.)

1925-ben megjelenik az Emily Climbs című regénye. (A magyar fordítás szintén két kötetet tesz ki: Emily – Bagolykacaj és Emily – Forgószelel.) Ugyanebben az évben a MacDonald család az Ontárióban található Norvalba költözik, a lelkészlakba.

1926-ban publikálják A kék kastély című regényét.

1927-ben közzé teszik az Emily's Quest (magyar címe: Emily – Szerelmek) című regénye.

1929-ben kiadják a Magic for Marigold (Marigold és a csoda) című regényét.

1931-ben megjelenik az A Tangled Web (Gubanc) című regénye (a brit kiadás címe: Aunt Becky Began).

1932-ben a nagyközönség elé kerül az Ezüst Erdő úrnője című regénye.

1935-ben kiadják a Pat úrnő című regényét. Ewen MacDonald – rohamosan romló egészségi állapota miatt – visszavonul az egyházi szolgálattól. A család Torontóban telepedik le, a Riverside Drive-on, ahol Chester és Stuart jogi és orvosi képzésben részesülhet. György király a Brit Birodalom Érdemrendjét adományozza az írónőnek. /Montgomery egyebekben tagja volt az Angol Művészek és Irodalmárok Királyi Társaságának (Royal Society of Arts and Letters of England), a Kanadai Írószövetségnek (Canadian Author's Association), a Kanadai Női Sajtóklubnak (Canadian Woman's Press Club), valamint a franciaországi Irodalmi és Művészeti Intézetnek (Literary and Artistic Institute of France), mely utóbbi ezüst medállal tüntette ki az irodalmi stílusáért./

1936-ban megjelenik az Anne új vizekre evez című regénye.

1937-ben kiadják a Jane of Lantern Hill (Jane, a Lámpás-hegy leánya) című regényét is.

1938-ban jelentős visszaesés következik be az egészségi állapotában, amelyből már soha nem lesz képes teljesen felépülni.

1939-ben lát napvilágot az Anne családja körében című regénye.

1942. április 24-én, egy pénteki napon éri utol a halál. A Prince Edward-szigeten temetik el. Sírja a Zöld Oromnak nevezett házra néz.

1943-ban Ewen MacDonald tiszteletes is itt hagyja az árnyékvilágot. A felesége mellé temetik el.

1965-ben Charlottetownban színpadi musical készül az Anne otthonra talál című regényből.

1974-ben fia, Stuart MacDonald kiadatja a The Road to Yesterday (Múltbéli utazás) című novelláskötetet, amely az író kézirataiban fellelt elbeszélések gyűjteménye.

1979-ben megjelenik A doktor szerelmese és más elbeszélések című elbeszélés-gyűjtemény is.